ROZHODNUTIE KOMISIE (EÚ) 2025/429

z 30. apríla 2024

o opatrení štátnej pomoci SA.58207 (2021/N), ktoré Česko plánuje zaviesť na podporu výstavby a prevádzky novej jadrovej elektrárne Dukovany

[oznámené pod číslom C(2024) 2858]

(Iba anglické znenie je autentické)

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 108 ods. 2 prvý pododsek,

so zreteľom na Dohodu o Európskom hospodárskom priestore, a najmä na jej článok 62 ods. 1 písm. a),

po vyzvaní zainteresovaných strán, aby predložili pripomienky v súlade s uvedenými ustanoveniami ([1]), a so zreteľom na ich pripomienky,

keďže:

1. POSTUP

(1) Listom z 15. marca 2022 Česko oznámilo Komisii opatrenie na podporu výstavby a prevádzky novej jadrovej elektrárne v Dukovanoch (ďalej len „projekt“). Ďalšie informácie poskytlo Komisii listom z 5. mája 2022 na základe žiadosti Komisie o informácie z 21. apríla 2022.

(2) Listom z 30. júna 2022 oznámila Komisia Česku, že sa v súvislosti s opatrením rozhodla začať konanie stanovené v článku 108 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie („ZFEÚ“) (ďalej len „rozhodnutie o začatí konania“). Rozhodnutie o začatí konania bolo uverejnené v *Úradnom vestníku Európskej únie*. Komisia vyzvala zainteresované strany, aby predložili svoje pripomienky.

(3) Česko poslalo pripomienky k rozhodnutiu o začatí konania 31. augusta 2022.

(4) Komisii boli doručené pripomienky tretích strán. Postúpila ich Česku, ktoré dostalo možnosť na ne reagovať, a jeho pripomienky boli doručené listom z 21. októbra 2022.

(5) Ďalšie informácie predložilo Česko 30. januára 2023, 16. marca 2023, 4. apríla 2023, 11. apríla 2023, 9. júna 2023, 9. júna 2023, 21. júna 2023, 3. júla 2023, 14. júla 2023, 2. augusta 2023, 8. septembra 2023, 22. septembra 2023, 22. septembra 2023, 6. októbra 2023, 9. októbra 2023, 18. októbra 2023, 19. októbra 2023, 25. októbra 2023, 25. októbra 2023, 8. novembra 2023, 20. novembra 2023, 16. decembra 2023, 26. januára 2024, 26. januára 2024, 1. februára 2024, 7. februára 2024, 9. februára 2024, 12. februára 2024, 23. februára 2024, 23. februára 2024, 26. februára 2024, 1. marca 2024, 7. marca 2024, 8. marca 2024, 19. marca 2024, 19. marca 2024, 20. marca 2024, 21. marca 2024 a 15. apríla 2024.

(6) České orgány 26. januára 2024 výnimočne súhlasili s tým, že sa zrieknu svojich práv vyplývajúcich z článku 342 ZFEÚ v spojení s článkom 3 nariadenia č. 1/1958 a že toto rozhodnutie sa prijme a oznámi v angličtine.

([1]) Ú. v. EÚ C 299, 5.8.2022, s. 5.

2. OPIS KONTEXTU

2.1. Výroba elektriny v Česku

(7) Ako je vysvetlené v oddiele 2.1 rozhodnutia o začatí konania, v energetickom mixe Česka v súčasnosti dominuje výroba elektriny z hnedého uhlia a jadrovej energie. V tabuľke ďalej je znázornený vývoj kapacity výroby elektriny a hrubej výroby elektriny v Česku v rokoch 2000 až 2022.

Tabuľka 1

Vývoj kapacity výroby elektriny v gigawattoch (GW) a hrubej výroby elektriny v terawatthodinách (TWh) v Česku, 2000 – 2022

	2000	2005	2010	2015	2018	2019	2020	2021	2022
Installed Electricity Capacity (GW)	15,3	17,4	20,1	21,9	22,3	22,0	21,4	20,9	20,8
Combustible Fuels	11,5	11,5	12,0	13,0	13,3	13,0	12,4	11,9	11,8
Nuclear	1,8	3,8	3,9	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3
Hydro	2,1	2,2	2,2	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3
Wind	0,0	0,0	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Solar	0,0	0,0	1,7	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1
Geothermal	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tide, Wawe, Ocean	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	2000	2005	2010	2015	2018	2019	2020	2021	2022
Gross Electricity Generation, by Fuel (TWh)	75,3	82,6	85,8	83,8	87,9	86,9	81,4	84,9	84,5
Solid Fossil Fuels, Peat & Products, Oil Shale	52,8	49,5	46,9	41,1	41,2	37,3	31,0	38,6	41,0
Oil and Petroleum Products	0,4	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Natural gas	3,9	4,2	4,2	5,0	6,1	7,9	6,6	9,2	6,4
Nuclear	13,6	24,7	28,0	26,8	29,9	30,2	30,0	30,7	31,0
Renewables and Biofuels	2,8	3,8	6,5	10,7	10,5	11,2	13,7	6,4	6,0
Wastes non-Res	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

Zdroj: české orgány.

(8) V aktualizovanom návrhu národného energetického a klimatického plánu na rok 2023 (ďalej len „NEKP“) ([2]) Česko potvrdilo svoj záväzok dekarbonizovať svoju elektrizačnú sústavu a postupne do roku 2033 prestať využívať uhlie na výrobu energie a tepla.

(9) Podľa aktualizovaného návrhu národného energetického a klimatického plánu budú do roku 2030 zohrávať významnú úlohu pri dekarbonizácii dodávok elektriny fotovoltické elektrárne a veterné elektrárne na pevnine. Česko sa domnieva, že napriek očakávanému výraznému rozšíreniu variabilných obnoviteľných zdrojov energie (ďalej len „OZE“) nebudú schopné tieto zdroje dekarbonizovať český energetický systém, pretože by neboli schopné pokryť očakávaný nedostatok dodávok. České orgány vysvetlili, že v Česku majú tieto variabilné zdroje relatívne obmedzené kapacitné faktory, a to 11 % v prípade fotovoltiky a 22 % v prípade veternej energie na pevnine. Okrem toho má Česko obmedzený potenciál rozvoja veternej energie z dôvodu nízkej akceptácie zo strany verejnosti a vysokej hustoty osídlenia. Česko navyše nemá ani potenciál veternej energie na mori, ani veľký potenciál výroby vodnej energie, čím sa ešte viac obmedzujú možnosti významnej veľkokapacitnej výroby energie z obnoviteľných zdrojov.

(10) Česko nepovažuje zemný plyn za vhodnú náhradu za čierne a hnedé uhlie pre jeho vysoký emisný faktor (499 ton CO_2e/GWh v porovnaní s 29 z jadrovej energie alebo 85 zo solárnej energie počas jedného životného cyklu) a pre závislosť od dovozu plynu. Závislosť od plynu je vo všeobecnosti vyššia v zime, pretože z obnoviteľných zdrojov energie sa v tomto období nevyrába dostatok elektriny a vykurovaním sa zvyšuje dopyt po zemnom plyne. Okrem toho sa české orgány vzhľadom na súčasnú geopolitickú situáciu a jej vplyv na dodávky plynu do Európskej únie, najmä z Ruska, snažia znížiť závislosť od dovozu plynu.

([2]) K dispozícii na adrese: https://commission.europa.eu/publications/czech-draft-updated-necp-2021-2030_en.

(11) V októbri 2019 predstavil český prevádzkovateľ prenosovej sústavy ČEPS výhľad primeranosti zdrojov ([3]), v ktorom predstavil dva scenáre – scenár A: základný scenár, v ktorom sa predpokladá výroba elektriny v modernizovaných hnedouhoľných elektrárňach (Prunéřov II, Tušimice, Mělník I a Ledvice PP), a scenár B: nízkouhlíkový scenár, v ktorom sa predpokladá, že všetky hnedouhoľné elektrárne okrem elektrárne Ledvice budú postupne odstavené. Oba scenáre vedú k problémom s primeranosťou.

(12) V inej novšej štúdii, ktorú takisto vypracovala spoločnosť ČEPS ([4]), sa poukazuje na problémy s primeranosťou výroby od roku 2030 v dôsledku vyraďovania hnedého uhlia a na potrebu zvýšenia dovozu na úroveň presahujúcu 20 %, aby bol pokrytý český dopyt. Problémy s nedostatkom elektrickej energie sú spomenuté vo všetkých scenároch od roku 2035 a sú obzvlášť akútne v scenároch, v ktorých sa uhlie úplne prestane využívať buď v roku 2033 (centrálny scenár, ktorý ČEPS považuje za najpravdepodobnejší), alebo v roku 2030 (scenár dekarbonizácie). V tomto výhľade (ktorý je založený na predpoklade maximálnej úrovne čistého dovozu 20 TWh z dôvodu technických a bezpečnostných obmedzení a v ktorom je do predpokladov po roku 2035 zahrnutý nový jadrový blok) sa zdôrazňuje, že úrovne očakávaného výpadku zaťaženia ([5]) by zostali neuspokojivé. Z výpočtov vykonaných pre centrálny scenár vyplýva, že už v roku 2030 nebude výrobná kapacita stačiť na pokrytie spotreby.

(13) V štúdiách predložených českými orgánmi sa zohľadňujú očakávané cezhraničné toky medzi Českom a susednými krajinami. Česká elektrizačná sústava je dobre prepojená so sústavami v susedných členských štátoch a kapacita tohto prepojenia sa má v budúcnosti ďalej zvyšovať ([6]). Český denný trh s elektrinou je prepojený prostredníctvom multiregionálneho prepojenia ([7]) založeného na implicitnom prideľovaní cezhraničnej kapacity na základe čistej prenosovej kapacity. V júni 2022 bol spustený projekt ([8]) prepojenia trhu v regióne Core na základe toku energie ([9]) a Česko plne integrovalo svoje denné a vnútrodenné trhy s elektrinou, čím dosiahlo cieľový model trhu s elektrinou v Európskej únii definovaný v nariadení Komisie (EÚ) 2015/1222 z 24. júla 2015, ktorým sa stanovuje usmernenie pre prideľovanie kapacity a riadenie preťaženia ([10]).

([3]) Hodnocení zdrojové přiměřenosti ES ČR do roku 2040 (MAF CZ), 2019. Viac informácií sa nachádza na adrese: https://www.mpo.cz/assets/cz/energetika/elektroenergetika/2021/2/Hodnoceni-zdrojove-primerenosti-ES-CR-_2019__1.pdf.

([4]) Hodnocení zdrojové přiměřenosti ES ČR do roku 2040 (MAF CZ), 2022. Viac informácií sa nachádza na adrese: https://www.mpo.cz/assets/cz/energetika/elektroenergetika/2023/5/Hodnoceni-zdrojove-primerenosti-elektrizacni-soustavy-CR-2022.pdf.

([5]) Očakávaný výpadok zaťaženia predstavuje počet hodín ročne, počas ktorých sa z dlhodobého hľadiska štatisticky očakáva, že ponuka bude nižšia ako dopyt.

([6]) České orgány vysvetlili, že prepojenie českej elektrizačnej sústavy so susednými elektrizačnými sústavami je historicky veľmi silné a že očakávajú, že výmena elektriny sa bude ďalej zvyšovať v dôsledku transformácie energetického sektora. Súčasné kapacity prepojenia trhu pre Česko sú: CZ00-AT00: 900 MW, AT00-CZ00: 900 MW, CZ00-DE00: 2 800 MW, DE00-CZ00: 2 600 MW, CZ00-PLI0: 800 MW, PLE0-CZ00: 800 MW, CZ00-SK00: 2 000 MW, SK00-CZ00: 1 200 MW. Na posilnenie energetickej bezpečnosti so susednými krajinami sa plánuje niekoľko investícií na zvýšenie existujúcich kapacít. Konkrétne na roky 2027 – 2028 je naplánovaná modernizácia spojovacieho vedenia medzi Nemeckom a Českom, ktorá povedie k zvýšeniu trhovej dovoznej kapacity o 500 MW v oboch smeroch (t. j. CZ00-DE00: 3 300 MW a DE00-CZ00: 3 100 MW). Nové spojovacie vedenie medzi Českom a Slovenskom (Otrokovice – Ladce) je naplánované po roku 2035 a výsledný nárast čistej trhovej kapacity by mal byť približne 500 MW v oboch smeroch. Viac informácií sa nachádza v Desaťročnom pláne rozvoja prenosovej sústavy Českej republiky 2023 – 2032, ktorý je k dispozícii na adrese: https://www.ceps.cz/en/transmission-system-development. České orgány tvrdia, že Česko je jedinou krajinou v stredoeurópskom regióne, ktorá spĺňa kritérium minimálneho rozpätia 70 % dostupnej kapacity pre medzioblastný obchod [stanovené v článku 16 ods. 8 nariadenia (EÚ) 2019/943 o elektrine].

([7]) Multiregionálne prepojenie spája trhy s elektrinou v 19 krajinách, ktoré predstavujú približne 85 % európskej spotreby energie.

([8]) Región výpočtu kapacity je geografická oblasť, v ktorej prevádzkovatelia prenosových sústav koordinujú úlohy súvisiace s výpočtom kapacity. Región výpočtu kapacity Core tvoria hranice ponukovej zóny medzi Belgickom, Českom, Francúzskom, Holandskom, Chorvátskom, Luxemburskom, Maďarskom, Nemeckom, Poľskom, Rakúskom, Rumunskom, Slovenskom a Slovinskom. Región Core je región zriadený agentúrou ACER v jej rozhodnutí z roku 2019: https://www.acer.europa.eu/sites/default/files/documents/Individual%20Decisions/ACER%20Decision%2002-2019%20on%20CORE%20CCM_0.pdf.

([9]) Cieľom projektu prepojenia trhu v regióne Core na základe toku energie je vyvinúť a realizovať dennú prevádzku prepojenia denných trhov na základe toku energie v základnom regióne.

([10]) Ú. v. EÚ L 197, 25.7.2015, s. 24.

(14) V súčasnosti je Česko čistým vývozcom elektriny do krajín strednej a východnej Európy, ale podľa ČEPS to v budúcnosti tak nebude. Podľa výhľadu primeranosti z roku 2019 sa v roku 2025 zníži vývoz na 5,4 TWh s celkovou bilanciou 1,8 TWh v prospech Česka. V roku 2030 by sa bilancia zmenila na zápornú, pričom dovoz by predstavoval 8,2 TWh elektrickej energie a celková záporná bilancia by v základnom scenári dosiahla 5,4 TWh. Podľa nízkouhlíkového scenára na rok 2030 by celkové záporné saldo predstavovalo 9,2 TWh.

(15) Zatiaľ čo výroba elektriny by mala klesať, očakáva sa, že spotreba mierne vzrastie zo súčasných približne 67 TWh na približne 77,5 TWh v roku 2040, a to aj napriek opatreniam v oblasti energetickej efektívnosti podľa smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2002 z 11. decembra 2018, ktorou sa mení smernica 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti. Vo výhľade primeranosti ČEPS na rok 2022 sa predpokladá zreteľný nárast dopytu po elektrine v nasledujúcich 15 rokoch vo všetkých prognózovaných scenároch, pričom v centrálnom scenári sa uvádza 46 % nárast na 98 TWh ročne v porovnaní so súčasnou úrovňou približne 67 TWh. Česko takisto očakáva vyšší dopyt po elektrine čiastočne v dôsledku prechodu z plynového vykurovania na používanie tepelných čerpadiel, ako aj z dôvodu všeobecného nahrádzania plynu elektrinou v priemysle.

(16) Hoci je Česko dobre prepojené s okolitými krajinami, toky elektriny sa v jednotlivých ročných obdobiach výrazne líšia. Vo výhľade primeranosti z roku 2019 sa poukázalo na to, že v stredoeurópskom regióne (regióne Core na výpočet prenosových kapacít) sa očakáva, že vo viacerých krajinách sa súčasne vyskytnú obdobia nedostatku elektriny v sústave z dôvodu podobných klimatických podmienok, plánov na postupné ukončovanie využívania uhlia a nedostatku dodávok ([11]). České orgány sa domnievajú, že pokles priemyselnej výroby vyplývajúci z očakávaného nedostatku elektriny by mal za následok oslabenie hospodárskeho rastu a konkurencieschopnosti českého hospodárstva, čo by mohlo viesť aj k výrazným výpadkom na strane príjmov verejných rozpočtov. Prípadný výpadok alebo dlhodobý nedostatok elektrickej energie tak môže mať výrazný vplyv na sociálnu stabilitu krajiny so všetkými súvisiacimi negatívnymi dôsledkami.

(17) Podľa uvedených štúdií sa jadrová energia javí ako bezpečnejšia možnosť investovania do dekarbonizovanej energetiky v Česku v budúcnosti. České orgány vysvetlili, že rozhodnutie investovať do nových jadrových kapacít vychádza z cieľov krajiny v oblasti dekarbonizácie, ako aj z výsledkov výhľadu primeranosti z roku 2019, ktorý bol kľúčovým vstupom pre kvantifikáciu potreby nových investícií do jadrovej energie. Česká vláda plánuje v rokoch 2036 až 2050 rozšírenie novej jadrovej kapacity o približne 4 GW (vrátane oznámenej investície).

2.2. **Ciele a situácia**

(18) České orgány plánujú zachovať alebo zvýšiť úlohu jadrovej energie pri výrobe elektriny, čo prispeje k dekarbonizácii energetického mixu krajiny, vytváraniu pracovných miest a konkurencieschopnosti priemyslu, ako aj k riešeniu opísaných obáv o bezpečnosť dodávok energie. Projekt je súčasťou širšieho programu na podporu nízkouhlíkových zdrojov výroby elektriny, ktorého cieľom je dosiahnuť, aby jadrová energia predstavovala približne 50 % celkovej kapacity výroby elektriny v Česku. Už národný akčný plán rozvoja jadrovej energetiky ([12]) v Česku schválený v júni 2015 sa zaoberá posilnením úlohy jadrovej energie.

([11]) Nedostatok elektrickej energie sa podľa výsledkov modelovania dotkne Poľska, Slovenska, Rakúska, Maďarska, Belgicka, ale aj napr. Talianska, Srbska a Litvy, ktoré sú súčasťou regiónu CORE.

([12]) Národný akčný plán rozvoja jadrovej energetiky v Českej republike, dátum: 22. mája 2015, https://www.mpo.cz/assets/en/energy/electricity/nuclear-energy/2017/10/National-Action-Plan-for-the-Development-of-the-Nuclear-_2015_.pdf.

(19) V Česku je v súčasnosti v prevádzke šesť jadrových blokov, a to v Temelíne ([13]) a Dukovanoch ([14]). Podľa Česka sa predpokladá odstavenie štyroch existujúcich blokov v Dukovanoch v rokoch 2045 až 2047 pod podmienkou, že Štátny úrad pre jadrovú bezpečnosť každých 10 rokov počas životnosti existujúcej jadrovej elektrárne schváli jej bezpečnostné požiadavky. České orgány tvrdia, že v súčasnosti neexistuje žiadny konkrétny záväzok prevádzkovať tieto bloky po uvedenom období.

(20) V návrhu aktualizovaného národného energetického a klimatického plánu ([15]) pre Česko sú stanovené ciele diverzifikácie energetiky týkajúce sa podielu jednotlivých palív i) na celkových primárnych zdrojoch energie (okrem elektriny) a ii) na výrobe elektriny. České orgány vysvetlili, že podiel jadrovej energie na rok 2022 bol 15 % v prípade celkových primárnych zdrojov energie bez elektriny a 37 % v prípade výroby elektriny, zatiaľ čo cieľová úroveň na rok 2040 bola stanovená na 25 – 33 %, pokiaľ ide o primárne zdroje energie (okrem elektriny), a na 46 – 58 %, pokiaľ ide o výrobu elektriny.

(21) Zvýšenie podielu jadrovej energie a obnoviteľných zdrojov energie, ktoré majú nahradiť fosílne palivá, sa v národnom energetickom a klimatickom pláne považuje za nevyhnutné na dosiahnutie dlhodobých záväzkov na zníženie emisií skleníkových plynov. Česko sa zaviazalo, že do roku 2050 bude klimaticky neutrálne. Na dosiahnutie tohto cieľa bude potrebné výrazne zmeniť štruktúru českého trhu s energiou a zdroje výroby elektriny. Elektrárne vyrábajúce elektrinu spaľovaním vysokouhlíkových fosílnych palív sa budú musieť postupne vyraďovať z prevádzky súbežne s ukončovaním činnosti starnúcich kapacít na výrobu elektriny z jadrovej energie.

(22) Podľa Česka sa krajina do roku 2030 stane čistým dovozcom elektrickej energie a neinvestovanie do nových jadrových kapacít by prehĺbilo jej závislosť od dovozu elektriny. Česko uvádza, že tento projekt bude zohrávať kľúčovú úlohu pri zaistení energetickej bezpečnosti a spoľahlivosti dodávok elektriny, čo je nevyhnutnou podmienkou pre transformáciu výrobného mixu s cieľom dosiahnuť uhlíkovú neutralitu v Česku. Česko takisto uvádza, že elektrárne na hnedé a čierne uhlie, ktoré dodávajú elektrinu na trh, sa v súčasnosti vyraďujú z prevádzky, čo pravdepodobne povedie k tomu, že od roku 2025 bude sektor elektrickej energie orientovaný na dovoz.

(23) Česko vzhľadom na rozsah potrieb náhradnej kapacity a vnútroštátne ciele v oblasti dekarbonizácie a bezpečnosti dodávok, ako aj vzhľadom na závislosť českého hospodárstva a priemyselnej základne od energetických zdrojov, dospelo k záveru, že sú potrebné nové významné náhradné jadrové kapacity. České orgány zdôrazňujú, že investície do zdrojov jadrovej energie s nízkymi emisiami CO_2 spolu s obnoviteľnými zdrojmi energie a ďalšími emisne neutrálnymi energetickými technológiami prispejú k dosiahnutiu cieľov EÚ v oblasti udržateľnosti a ochrany životného prostredia ([16]).

(24) Česko ďalej vysvetlilo, že uvedený projekt takisto priamo prispeje k cieľom plánu REPowerEU, keďže sa ním zníži závislosť od dovozu fosílnych palív, ktoré podliehajú cenovým výkyvom a geopolitickým rizikám, a projektom sa zároveň posilní energetická bezpečnosť ([17]).

2.3. **Alternatívne možnosti zabezpečenia nízkouhlíkového energetického mixu**

(25) České orgány preskúmali niekoľko možností zabezpečenia nízkouhlíkového energetického mixu, a to investície do obnoviteľných zdrojov energie, výrobu elektriny z plynu, zvýšenie dovozu, riadenie odberu a jadrovú energiu. Ďalšie informácie o posudzovaných alternatívach sú uvedené v odôvodneniach 19 až 21 rozhodnutia o začatí konania.

([13]) Dva existujúce bloky v Temelíne s tlakovodnými reaktormi VVER-1000/320 boli uvedené do prevádzky v rokoch 2002 a 2003 a ich predpokladaná životnosť je 60 rokov. Spolu majú inštalovaný výkon 2,18 GW.

([14]) Štyri existujúce bloky v Dukovanoch s tlakovodnými reaktormi VVER-440/213 boli uvedené do prevádzky v rokoch 1985 až 1987 s pôvodnou predpokladanou životnosťou 30 rokov, ktorá bola ďalej predĺžená o 20 rokov. Spolu majú inštalovaný výkon 2,04 GW.

([15]) Pozri odôvodnenie 8 a poznámku pod čiarou č. 2.

([16]) Oznámenie Komisie, Zabezpečenie našej budúcnosti: Cieľ Európy v oblasti klímy do roku 2040 a cesta ku klimatickej neutralite do roku 2050 budovaním udržateľnej, spravodlivej a prosperujúcej spoločnosti, 6. februára 2024 [COM(2024) 63 final].

([17]) Oznámenie Komisie, Plán REPowerEU, 18. mája 2022 [COM(2022) 230 final].

(26) Vzhľadom na geografické špecifiká a ťažkosti s rozvojom rozsiahlych projektov v oblasti obnoviteľných zdrojov v Česku sa jadrová energia stala uprednostňovanou možnosťou českých orgánov ([18]), ktoré za hlavné výhody považujú dlhú životnosť, nízke emisie CO_2, vysoký faktor využitia kapacity, vysokú koncentráciu paliva a jej stabilnú, spoľahlivú a predvídateľnú prevádzku. Dve jadrové elektrárne v Dukovanoch a Temelíne sú dobre prepojené s priemyselnými a výskumnými a inovačnými lokalitami. Z týchto dôvodov bol rozvoj jadrovej energetiky identifikovaný ako strategický cieľ, ktorý dopĺňa ďalšie ciele Česka v oblasti energetickej bezpečnosti a udržateľnosti (zvýšenie podielu obnoviteľných zdrojov energie, postupné ukončenie prevádzky hnedouhoľných elektrární atď.).

2.4. Alternatívne možnosti mechanizmov financovania jadrovej energie

(27) Česko 1. októbra 2021 prijalo zákon o opatreniach na prechod Česka k nízkouhlíkovej energetike ([19]) (ďalej len „nízkouhlíkový zákon“). Stanovuje sa v ňom rámec pre výstavbu a prevádzku jadrových elektrární s výkonom nad 100 megawattov („MW“) v Česku po roku 2030 vrátane spomínaného projektu. ([20])

(28) Ďalšie informácie o posudzovaných alternatívach sú uvedené v odôvodneniach 24 až 31 rozhodnutia o začatí konania.

3. PODROBNÝ OPIS OPATRENIA

3.1. Úpravy opatrení zo strany Česka po rozhodnutí o začatí konania

(29) V reakcii na pochybnosti, ktoré Komisia vyjadrila vo svojom rozhodnutí o začatí konania (pozri oddiel 3.13), Česko upravilo niektoré prvky pôvodne plánovaných opatrení.

(30) Tieto zmeny sa týkajú najmä:

— trvania zmluvy o nákupe elektriny (ďalej len „zmluva o nákupe“), ktoré bolo skrátené zo 60 rokov na 40 rokov (pozri odôvodnenia 83 až 85),

— vzorca na výpočet odmeny príjemcu podľa zmluvy o nákupe, ktorý bol upravený s cieľom zaviesť ďalšie finančné stimuly pre efektívne plánovanie prevádzky a údržby (pozri odôvodnenia 83 až 106),

— odôvodnenia cieľovej miery rentability vlastného kapitálu (ďalej len „ROE“), kde Česko odstránilo prirážku za jadrové riziko/samostatnú prirážku za významné riziko (ďalej len „SMRP“) (pozri odôvodnenia 120 až 140),

— mechanizmu podielu na zisku, v ktorom sa zaviedol mierne vyšší koeficient rozdelenia zisku po skončení zmluvy o nákupe, aby sa zohľadnili vyššie riziká vyplývajúce najmä z kratšieho trvania zmluvy o nákupe (pozri odôvodnenia 161 až 169),

— zavedenia podmienok obchodovania s elektrickou energiou vyrobenou v jadrovej elektrárni počas jej životnosti (pozri odôvodnenia 112 až 118),

— aktualizovaných odhadov nákladov na výstavbu a prevádzku jadrovej elektrárne, ktoré odrážajú vývoj na trhu (pozri oddiel 3.6.6).

([18]) České orgány vysvetľujú význam obnoviteľných zdrojov energie pre dekarbonizačné úsilie Česka, zároveň však uznávajú ich obmedzenia pri rozvoji veľkých výrobných kapacít v Česku (pozri odôvodnenie 9). Okrem toho Česko zvažovalo iné alternatívy (ako napríklad dovoz na riešenie deficitu výroby alebo výrobu elektriny zo zemného plynu), ktoré boli uvedené v rozhodnutí o začatí konania (pozri odôvodnenia 19 až 21). Na základe toho sa Česko rozhodlo, že kombinácia jadrových a obnoviteľných zdrojov energie má nižšie systémové náklady, a preto predstavuje nákladovo efektívny spôsob dekarbonizácie.

([19]) České orgány vysvetľujú, že nízkouhlíkovému zákonu predchádzal rozsiahly konzultačný proces v rokoch 2020 a 2021, v ktorom sa preukázala široká podpora verejnosti (dlhodobo 63 – 65 %), ako aj široká politická podpora.

([20]) Toto rozhodnutie sa nevzťahuje na možnú štátnu pomoc pre iné projekty podľa nízkouhlíkového zákona: týka sa výlučne podpory tohto projektu.

(31) Uvedené zmeny sú podrobne opísané vo zvyšnej časti oddielu 3 tohto rozhodnutia.

3.2. **Príjemcovia pomoci**

3.2.1. *Spoločnosti ČEZ a EDU II*

(32) Spoločnosť ČEZ je jediným prevádzkovateľom jadrových elektrární v Česku. Ide o verejnú spoločnosť kótovanú na pražskej a varšavskej burze cenných papierov a materskú spoločnosť skupiny ČEZ, ktorá pôsobí vo viacerých európskych krajinách (najmä v Česku, Nemecku, Poľsku, na Slovensku, vo Francúzsku, v Taliansku, Holandsku a Rakúsku). Skupina ČEZ pôsobí predovšetkým v oblasti výroby elektriny, obchodu, distribúcie, ako aj predaja elektriny a tepla. Skupina ČEZ v menšej miere pôsobí aj v oblasti obchodu s komoditami, distribúcie a dodávok plynu, ťažby a energetických služieb ([21]). Hlavným akcionárom ČEZ je Česko s podielom 69,78 % a akcionárske práva vykonáva ministerstvo financií.

(33) Priamym príjemcom opatrenia je spoločnosť Elektrárna Dukovany II a. s. (ďalej len „EDU II"), dcérska spoločnosť v úplnom vlastníctve spoločnosti ČEZ, ktorá bola založená na účely výstavby a prevádzky novej jadrovej elektrárne v Dukovanoch. Spoločnosť EDU II bude príjemcom zmluvy o nákupe uzavretej s účelovo vytvoreným subjektom (ďalej len „SPV") ([22]) a návratnej finančnej pomoci ([23]). Na spoločnosti EDU II a ČEZ sa vzťahuje aj ochrana investícií v rámci mechanizmu ochrany pred zmenou zákona alebo politiky.

(34) Česko vysvetlilo, že na projekt budú dohliadať dve rady (Strategická rada riadiaceho výboru projektu a Rada riadiaceho výboru projektu) a výkonný riadiaci tím so skúsenosťami v oblasti jadrových a konvenčných elektrární.

— Strategická rada riadiaceho výboru projektu ([24]) (vrátane zástupcov spoločnosti ČEZ) je najvyšším projektovým orgánom v rámci skupiny ČEZ. Predsedá jej generálny riaditeľ spoločnosti ČEZ a tvoria ju členovia predstavenstva spoločnosti ČEZ a ďalší kľúčoví manažéri spoločností ČEZ a EDU II, ako napríklad generálny riaditeľ spoločnosti EDU II a projektový riaditeľ.

— Za riadenie projektu zodpovedá Rada riadiaceho výboru projektu, ktorú spoločne tvoria spoločnosti ČEZ a EDU II. Predsedá jej generálny riaditeľ spoločnosti EDU II a tvoria ju členovia spoločností ČEZ a EDU II, ktorí sú zodpovední za samostatné časti projektu. Členovia predstavenstva ČEZ majú právo pravidelne sa zúčastňovať na zasadnutiach tejto rady.

(35) Zatiaľ čo spoločnosť ČEZ je sponzorom projektu zodpovedným za vykonávanie strategickej kontroly a dohľadu nad projektom, spoločnosť EDU II je samostatný subjekt, ktorý bude vykonávať všetky riadiace funkcie pod účinnou kontrolou a dohľadom spoločnosti ČEZ. České orgány tvrdia, že spoločnosti ČEZ a EDU II budú z týchto dôvodov riadené nezávisle od seba.

([21]) Skupina ČEZ, Výročná finančná správa za rok 2022, s. 2, k dispozícii na adrese: https://www.cez.cz/en/investors/financial-reports/annual-reports.

([22]) Vysvetlenie sa nachádza ďalej v odôvodnení 40.

([23]) Podrobné informácie sú uvedené v odôvodneniach 170 až 180.

([24]) Hlavnou zodpovednosťou Strategickej rady riadiaceho výboru projektu je schvaľovanie plánu projektu a jeho pravidelných aktualizácií a kritérií pre pokračovanie a ukončenie projektu; vymenúvať členov Rady riadiaceho výboru projektu a vydávať smernice, ktoré má vykonávať Rada riadiaceho výboru projektu; rozhodovať o akýchkoľvek otázkach, ktoré predloží Rada riadiaceho výboru projektu; schvaľovať prechod projektu z jednej fázy do druhej a definovať kritériá akceptácie plnenia projektu; posudzovať bezpečnostné podmienky projektu; posudzovať významné bezpečnostné riziká a všetky významné bezpečnostné incidenty projektu a následne ukladať opatrenia na ich zmiernenie a/alebo riešenie; schváliť záverečné hodnotenie projektu po vydaní záverečného akceptačného osvedčenia na konci záručnej lehoty.

(36) Po prvé Česko uvádza, že spoločnosti EDU II a ČEZ budú jasne právne a finančne oddelené. Štruktúrou riadenia ([25]) sa zabezpečí nezávislosť spoločnosti EDU II od spoločnosti ČEZ a účinne sa odstráni motivácia spoločnosti ČEZ neprimerane zasahovať do každodennej činnosti spoločnosti EDU II.

(37) Po druhé budú podmienky zmluvy o nákupe zamerané na ochranu záujmov štátu pri zabezpečovaní dodávok elektriny a na zabezpečenie sankčných mechanizmov v prípade porušenia zmluvných povinností zo strany spoločnosti EDU II. V každom prípade by štát mohol prostredníctvom svojho vlastníctva v spoločnosti ČEZ ([26]) zabezpečiť aj to, aby spoločnosť EDU II nebránila plnej prevádzke elektrárne.

(38) Po tretie Česko vysvetľuje, že spoločnosť EDU II má silnú ekonomickú motiváciu efektívne pôsobiť na trhu s elektrinou, ako to zabezpečuje vzorec na výpočet odmeňovania v zmluve o nákupe. Akákoľvek činnosť zameraná na zníženie príjmov spoločnosti EDU II by bola proti hospodárskym záujmom spoločnosti.

(39) Po štvrté Česko vysvetľuje, že projekt má rozhodujúci význam pre výrobné portfólio a finančné výsledky skupiny ČEZ, najmä po ukončení ťažby uhlia a vyradení elektrárne Dukovany I (čo sa v súčasnosti očakáva v rokoch 2045 až 2047, pozri odôvodnenie 19). Podľa obchodného plánu vypracovaného spoločnosťou ČEZ (pozri odôvodnenie 76) skupina ČEZ odhaduje, že priemerné ročné príjmy pred započítaním úrokov, daní, odpisov a amortizácie spoločnosti EDU II počas životnosti projektu budú približne [200 až 500] miliónov EUR v reálnom vyjadrení cien z roku 2020, čo pri zachovaní ostatných podmienok predstavuje nárast súčasných príjmov pred započítaním úrokov, daní, odpisov a amortizácie (EBITDA) skupiny približne o [10 až 20] %, ak by boli plne konsolidované. Rozsah projektu, najmä vo vzťahu k existujúcemu výrobnému portfóliu a súvahe spoločnosti ČEZ, znamená, že bude mať pre skupinu ČEZ celkovo významné dôsledky.

3.2.2. *Účelovo vytvorený subjekt*

(40) Zmluva o nákupe (pozri oddiel 3.6) na odber elektriny vyrobenej v jadrovej elektrárni sa plánuje ako zmluva medzi štátom a spoločnosťou EDU II, hlavným príjemcom projektu. V podmienkach zmluvy o nákupe podpísanej medzi štátom a spoločnosťou EDU II sa stanovuje, že štát bude oprávnený postúpiť/delegovať určité práva a povinnosti vyplývajúce zo zmluvy o nákupe (alebo ich konkrétnu časť) na právnickú osobu v 100 % vlastníctve štátu, ktorá je držiteľom licencie na obchodovanie s elektrinou podľa energetického zákona (ďalej len „účelovo vytvorený subjekt“) a ktorá sa po takomto postúpení/delegovaní stane zmluvnou stranou tejto zmluvy.

(41) Ak sú ceny elektriny vyššie ako realizačná cena v zmluve o nákupe (vysvetlené v odôvodneniach 94 až 106), účelovo vytvorený subjekt nebude od štátu požadovať žiadne dodatočné zdroje. Ak je však realizačná cena v zmluve o nákupe vyššia ako trhové ceny elektriny, štát bude musieť financovať rozdiel v cene zo štátnych prostriedkov, konkrétne zo štátneho rozpočtu a/alebo prostredníctvom poplatkov zo spotreby v súlade so vzorcom na výpočet odmeňovania v zmluve o nákupe (ako sa vysvetľuje v odôvodneniach 88 až 93). V § 8 nízkouhlíkového zákona sa ponecháva štátu možnosť použiť jeden alebo oba finančné mechanizmy. České orgány vysvetlili, že pravdepodobne pôjde o kombináciu štátneho rozpočtu a osobitných poplatkov.

(42) V § 8 nízkouhlíkového zákona sa stanovujú pravidlá umožňujúce účelovo vytvorenému subjektu stanoviť poplatok, ktorý môžu prevádzkovatelia prenosových a distribučných sústav vyberať od spotrebiteľov elektriny a odvádzať ho účelovo vytvorenému subjektu. Národný energetický regulačný orgán (Energetický regulačný úrad) by určil spôsob a časový harmonogram účtovania a vyplácania poplatku na pokrytie príslušných nákladov. České orgány takisto potvrdili, že ak by sa použil poplatok a výnosy z neho by nepostačovali na pokrytie nákladov účelovo vytvoreného

([25]) Štruktúra riadenia spoločností ČEZ a EDU II je uvedená na týchto webových sídlach: https://www.cez.cz/en/cez-group/cez/governing-bodies-of-cez a https://www.cez.cz/cs/o-cez/skupina-cez/vyznamne-spolecnosti-skupiny-cez/elektrarna-dukovany-ii/informace-o-spolecnosti. České orgány vysvetlili, že spoločnosť EDU II je samostatný podnikateľský subjekt, ktorý nezávisle riadi jeho predstavenstvo a na ktorý dohliada dozorná rada. Konkrétne je predstavenstvo spoločnosti EDU II povinné konať v súlade s náležitou manažérskou starostlivosťou a v záujme spoločnosti. Medzi ďalšie mechanizmy na zabezpečenie nezávislosti spoločnosti EDU II patria jasne vymedzené práva a povinnosti stanovené v zmluvných podmienkach uzatvorených medzi spoločnosťami ČEZ a EDU II, zákaz prevodu akcií spoločnosti EDU II a zákaz prevodu majetku spoločnosti EDU II na skupinu ČEZ.

([26]) Štruktúra akcionárov spoločnosti ČEZ je uvedená na tomto webovom sídle: https://www.cez.cz/en/investors/shares/structure-of-shareholders.

subjektu, zvyšok nákladov by sa pokryl zo štátneho rozpočtu. Na druhej strane, ak by prípadný poplatok priniesol príjmy prevyšujúce náklady, tento prebytok by sa previedol do štátneho rozpočtu. České orgány tvrdili, že všetky náklady účelovo vytvoreného subjektu budú v rámci opatrenia kompenzované len v rozsahu, v akom vzniknú za trhových podmienok ([27]). Okrem toho právnymi predpismi o verejnom obstarávaní sa takisto zabezpečí, že účelovo vytvorený subjekt bude konať za trhových podmienok.

(43) Opatrením 1 sa účinne usmerňujú peňažné toky prostredníctvom účelovo vytvoreného subjektu (pozri oddiel 3.6). Účelovo vytvorený subjekt preto prevezme straty a získa príjmy z predaja elektriny vyrobenej spoločnosťou EDU II na trhu. Za priaznivých trhových podmienok si preto účelovo vytvorený subjekt ponechá zisky z predaja elektriny. České orgány vysvetlili, že tieto príjmy sa nakoniec dostanú do štátneho rozpočtu (alebo sa použijú na financovanie podpory investícií do obnoviteľných zdrojov, čím sa zníži príslušný poplatok), keďže účelovo vytvorený subjekt bude plne vlastnený a kontrolovaný Českom. České orgány vysvetlili, že v rámci opatrenia sa nepredpokladá priame rozdelenie príjmov medzi odberateľov elektriny.

(44) Účelovo vytvorený subjekt bude držiteľom licencie na obchodovanie s elektrinou podľa českého energetického zákona, ktorá mu umožní umiestňovať produkciu spoločnosti EDU II na veľkoobchodných trhoch s elektrinou. Predpokladá sa, že voči českému organizátorovi trhu, spoločnosti OTE, bude v prvom rade samostatným subjektom zúčtovania.

(45) České orgány vysvetlili, že cieľom tejto štruktúry je znížiť riziko možného narušenia trhu v dôsledku koncentrácie trhovej sily v rámci skupiny ČEZ.

(46) České orgány predpokladajú, že účelovo vytvorený subjekt si zriadi vlastné obchodné oddelenie a vlastné operácie. Uviedli však, že ak to účelovo vytvorený subjekt bude považovať za vhodnejšie a nákladovo efektívnejšie vzhľadom na zvolený obchodný prístup, môže na externé zabezpečenie vybraných funkcií vyhlásiť súťažné, transparentné a nediskriminačné výberové konanie otvorené pre všetky vhodné strany. V budúcnosti by to mohlo zahŕňať pôsobenie vo funkcii samostatného subjektu zúčtovania alebo obchodníka, ak na príslušnom trhu existuje dostatočný počet kvalifikovaných potenciálnych protistrán. Obchodovanie s elektrinou, ktoré uskutočňuje tento účelovo vytvorený subjekt, však v žiadnom prípade nemožno externe zabezpečovať prostredníctvom skupiny ČEZ alebo subjektov, ktoré sú jej súčasťou.

(47) Účelovo vytvorený subjekt bude teda buď predávať elektrinu na veľkoobchodnom trhu prostredníctvom vlastného obchodného oddelenia, alebo svoju činnosť bude zabezpečovať externe uzavretím zmluvy s treťou stranou, ktorá sa potom zaviaže predávať elektrinu na trhu v mene účelovo vytvoreného subjektu. Okrem predaja na denných a vnútrodenných (spotových) trhoch môže účelovo vytvorený subjekt uzatvárať s jednotlivými odberateľmi aj dvojstranné zmluvy o predaji elektriny alebo zmluvy o zabezpečení.

(48) Česko vysvetlilo, že sa očakáva, že účelovo vytvorený subjekt bude zriadený najskôr v roku 2030, ale najneskôr 12 mesiacov pred uvedením novej jadrovej elektrárne do prevádzky, aby sa predišlo zbytočným nákladom vzhľadom na neistotu v súvislosti s trhovým a regulačným prostredím po roku 2030. Podľa Česka bude tento subjekt zriadený v súlade s platnými vnútroštátnymi právnymi predpismi a právnymi predpismi Európskej únie, t. j. najmä so zásadami nezávislosti, odbornej spôsobilosti a transparentnosti. Podľa nízkouhlíkového zákona sa predpokladá, že účelovo vytvorený subjekt bude subjektom v 100 % vlastníctve štátu, ktorý bude mať licenciu na obchodovanie s elektrinou ([28]).

(49) Účelovo vytvorený subjekt nebude súčasťou vertikálne integrovanej skupiny kontrolovanej spoločnosťou ČEZ. Podniková štruktúra účelovo vytvoreného subjektu sa bude vykladať podľa zákona č. 90/2012 Z. z. o obchodných spoločnostiach a družstvách (zákon o obchodných korporáciách), vrátane pravidiel manažérskej povinnosti náležitej starostlivosti vykonávanej členmi orgánov účelovo vytvoreného subjektu. Zriadi sa dozorná rada účelovo vytvoreného subjektu, ktorá bude zabezpečovať zásadu odbornej spôsobilosti a transparentnosti. Okrem toho sa zriadi nezávislý výbor pre audit, ktorý bude dohliadať na všetky účtovné a audítorské činnosti účelovo vytvoreného subjektu.

([27]) České orgány vysvetlili, že trhové podmienky prevádzkových nákladov účelovo vytvoreného subjektu sa zabezpečia porovnaním s referenčnými nákladmi iných obchodníkov pôsobiacich na rovnakom trhu. Tieto náklady by podliehali pravidelnému dohľadu a auditu. Prevádzkové náklady účelovo vytvoreného subjektu by boli pokryté prípadnými trhovými príjmami prekračujúcimi realizačnú cenu. V opačnom prípade by ich hradil štát.

([28]) V § 6 ods. 1 nízkouhlíkového zákona sa uvádza: Ministerstvo poverí právnickú osobu so 100 % majetkovou účasťou štátu, ktorá je držiteľom licencie na obchodovanie s elektrinou podľa energetického zákona (ďalej len „poverená osoba“), plnením povinností vyplývajúcich zo zmluvy o odbere a povinností s tým súvisiacich podľa tohto zákona.

3.2.3. *Výber príjemcu*

(50) České orgány vysvetlili, že výber súčasného modelu projektu a spoločnosti ČEZ ako realizátora projektu bol výsledkom podrobného posúdenia vládou, ale nepredchádzala mu verejná súťaž, výberové konanie ani verejná výzva na vyjadrenie záujmu.

(51) V júni 2017 Stály výbor pre jadrovú energiu vypracoval a prerokoval správu ([29]), v ktorej zhrnul vykonanú analýzu a posúdenie rôznych investorských modelov (vrátane konzorcií súkromných spoločností) a modelov financovania zvažovaných pre projekt. V správe sa podrobne uvádzajú tri možnosti. Prvou možnosťou bolo konzorcium súkromných investorov s tromi čiastkovými možnosťami: i) konzorcium investorov s úplným vylúčením účasti českého štátu alebo skupiny ČEZ; ii) konzorcium investorov s menšinovým podielom skupiny ČEZ a iii) konzorcium investorov s menšinovým podielom štátu. Táto prvá možnosť nebola vybraná z dôvodu nízkej kontroly, ktorú by štát mohol vykonávať nad dokončením projektu. Druhou možnosťou bola úplná realizácia projektu prostredníctvom samostatného štátom vlastneného subjektu, ktorý by bol poverený výstavbou a prevádzkou novej jadrovej elektrárne. Hoci sa táto možnosť považovala za dostatočne bezpečnú, bola zamietnutá z dôvodu vysokého vplyvu na rozpočet a nedostatočných technických znalostí.

(52) Tretiu možnosť, v ktorej bola spoločnosť ČEZ realizátorom projektu ([30]), považovali české orgány za optimálnu, pretože sa ňou zabezpečovala potrebná štátna kontrola (najmä prostredníctvom zriadeného účelovo vytvoreného subjektu) a využívali sa v nej skúsenosti spoločnosti ČEZ s výstavbou a prevádzkou jadrových elektrární. Podľa českých orgánov je spoločnosť ČEZ najvhodnejším subjektom, ktorý by mohol pôsobiť ako realizátor a investor projektu, a to čiastočne z dôvodu väčšinového vlastníckeho podielu Česka zastúpeného ministerstvom financií v spoločnosti, čo znižuje obavy českej vlády, pokiaľ ide o aspekty národnej bezpečnosti a dostupnosť finančných prostriedkov na požadovaný vlastný kapitál. Táto možnosť bola schválená na základe uznesenia vlády č. 485 z 8. júla 2019.

(53) České orgány vysvetlili, že spoločnosť ČEZ má rozsiahle skúsenosti na trhu ako dôveryhodný a schopný realizátor a prevádzkovateľ jadrových elektrární v Čechách a veľmi dobre pozná legislatívny a regulačný rámec vrátane licenčných postupov. Ako jedna z desiatich najväčších energetických spoločností v Európe má skupina ČEZ skúsenosti aj v oblasti jadrového výskumu, plánovania, výstavby a údržby energetických zariadení a spracovania vedľajších energetických produktov. České orgány preto vysvetlili, že spoločnosť ČEZ má vysokokvalifikovaný personál so skúsenosťami nielen v oblasti jadrovej energetiky, ale aj v oblasti verejného obstarávania a rokovaní, čo by malo byť prínosom pre realizáciu projektu.

(54) Podľa českých orgánov predstavuje dostupnosť vhodných lokalít na výstavbu jadrovej elektrárne a ekonomická racionálnosť takejto výstavby ďalšie dôležité aspekty projektu. Česko má obmedzené vhodné geologické, geografické a technické podmienky na výstavbu novej jadrovej elektrárne, pokiaľ ide o stabilitu podložia, dostupnosť vody a možnosť prenosu vyrobenej energie. České orgány sa domnievali, že najlepšie podmienky, overené viac ako 30-ročnou prevádzkou existujúcich reaktorov, sú v Dukovanoch.

(55) České orgány podrobne opísali doterajšie prípravné úsilie spoločnosti ČEZ. Spoločnosť ČEZ konkrétne získala do vlastníctva navrhovanú lokalitu pre jadrovú elektráreň, pričom tento proces sa začal v apríli 2008 a bol ukončený v roku 2021. Okrem toho spoločnosť ČEZ vypracovala štúdie uskutočniteľnosti s cieľom urýchliť vývoj projektu a znížiť súvisiace náklady. Tieto opatrenia boli prijaté s cieľom zmierniť predpokladaný nedostatok kapacity a zaistiť

([29]) *Analýza vhodného investorského modelu pro výstavbu nového jaderného zdroje a návrh možných modelů financování pro zajištění návratnosti investic* (Stály výbor pre jadrovú energiu, Analýza vhodného investorského modelu na výstavbu novej jadrovej elektrárne a návrh možných modelov financovania na zabezpečenie návratnosti investícií, jún 2017).

([30]) Tento model bol ďalej posúdený v doplňujúcej správe v roku 2018: *Analýza vybraných investorských modelů výstavby nových jaderných zdrojů a způsobu jejich financování* (Analýzy vybraných investorských modelov výstavby nových jadrových zdrojov a spôsobov ich financovania). V tejto správe sa zohľadnili očakávané jednotkové náklady na výrobu elektriny pre rôzne varianty vlastníctva, podrobná analýza SWOT každého variantu, ako každý variant najlepšie spĺňa ciele štátnej energetickej politiky a Národného akčného plánu pre jadrovú energiu a fiškálny vplyv každého modelu. Súčasťou správy bolo aj posúdenie rizík.

bezpečnosť dodávok do systému. Okrem toho Česko zdôraznilo, že alternatívnymi projektmi s dlhším časovým horizontom realizácie by sa primerane neriešili bezprostredné problémy s dodávkami. České orgány vysvetlili, že v prípade, ak by sa o vhodnú lokalitu pre jadrovú elektráreň v Česku uchádzal iný realizátor projektu, odhaduje sa výrazné oneskorenie až o 14 rokov nad rámec časového harmonogramu projektu, ktoré by bolo spojené so zvýšenými rizikami a nákladmi. České orgány napokon vysvetlili, že v prípade iného realizátora projektu by pravdepodobne vznikli dodatočné náklady vo výške približne [200 až 700] miliónov EUR, ktoré by pokryli hodnotu lokality jadrovej elektrárne, získania licencie, vývojových činností a synergií s existujúcou infraštruktúrou jadrových elektrární.

(56) Spoločnosti ČEZ a EDU II už majú niekoľko nevyhnutných licencií a súhlasov na realizáciu projektu, ako napríklad posúdenie vplyvov na životné prostredie a povolenie na umiestnenie podľa zákona o atómovej energii a štátne povolenie na novú jadrovú elektráreň. Pokračuje aj proces získavania stavebného povolenia a povolenia na plánovanie, ktoré sa vyžaduje podľa vnútroštátnych predpisov.

(57) České orgány vysvetlili, že hospodárstvo krajiny je do veľkej miery vystavené hrozbám z vonkajších zdrojov, pokiaľ ide o dodávky energie. Verejné vlastníctvo väčšiny akcií ČEZ bolo pri výbere dôležitým aspektom, najmä z hľadiska zaistenia národnobezpečnostných záujmov Česka.

(58) Projekt rozšírením jadrovej výrobnej kapacity v portfóliu skupiny ČEZ s cieľom nahradiť vyradenie niektorých existujúcich výrobných kapacít v budúcnosti tvorí ústrednú časť strednodobej až dlhodobej obchodnej stratégie spoločnosti ČEZ.

(59) Napokon Česko tvrdilo, že pre projekt neexistuje iná realizovateľná alternatíva ako spoločnosť ČEZ, pričom táto skutočnosť nemá žiadny vplyv na akékoľvek podobné projekty v budúcnosti.

3.3. **Všeobecný opis projektu**

(60) Projekt spočíva vo výstavbe a prevádzke novej jadrovej elektrárne Dukovany v Českej republike s výkonom až 1 200 MW.

(61) Nízkouhlíkový zákon, ktorý vytvára široký rámec na podporu investícií do jadrovej energie, nepatrí do rozsahu pôsobnosti tohto rozhodnutia, keďže nízkouhlíkový zákon predstavuje všeobecne uplatniteľné právo odlišné od opatrení štátnej podpory osobitne navrhnutých a plánovaných pre projekt.

(62) Štátna podpora pozostáva zo súboru troch opatrení:

(63) Opatrenie 1: zmluva o nákupe elektriny (ďalej len „zmluva o nákupe“ alebo „zmluva o odbere“) medzi hlavným príjemcom – spoločnosťou EDU II, dcérskou spoločnosťou v úplnom vlastníctve spoločnosti ČEZ, a štátom zastúpeným ministerstvom priemyslu a obchodu (ďalej len „ministerstvo“). Elektrina sa bude predávať podniku fungujúcemu ako účelovo vytvorený subjekt, ktorý bude založený v neskoršej fáze a bude ho vlastniť a spravovať priamo štát (pozri oddiel 3.6).

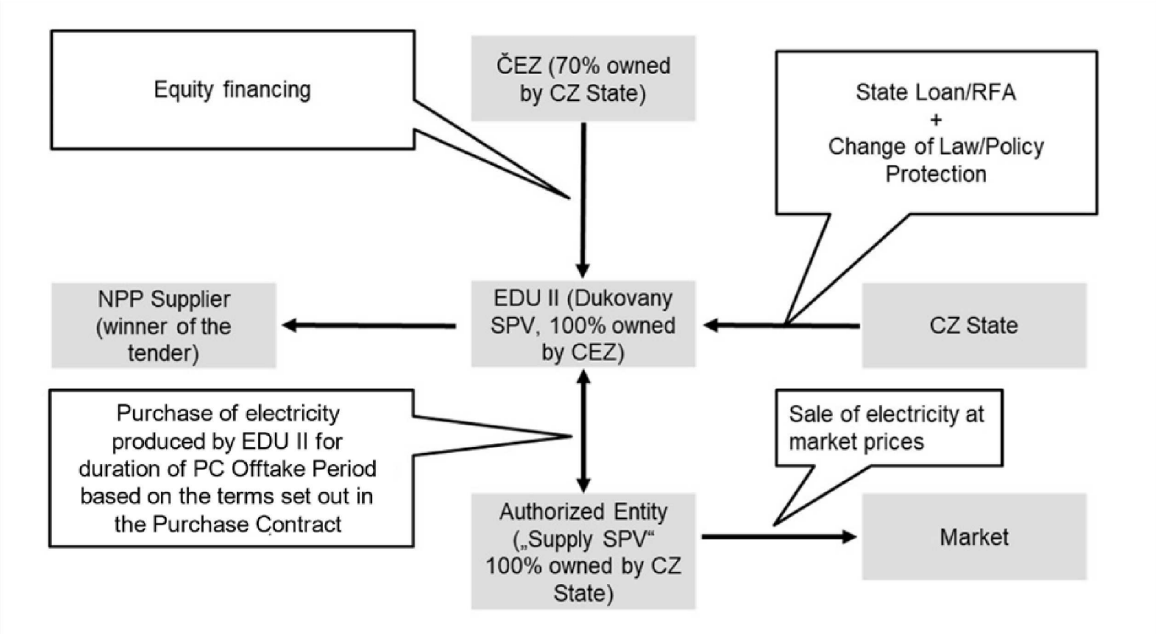
(64) Opatrenie 2: štátny úver (návratná finančná pomoc) s dotovanou úrokovou sadzbou, ktorá v zásade pokrýva 100 % nákladov na výstavbu (pozri oddiel 3.7).

(65) Opatrenie 3: mechanizmus ochrany pred zmenou zákona alebo politiky pre spoločnosť ČEZ ako investora (niekedy aj ako „investor“; pozri oddiel 3.8).

(66) Príjemcovia (pozri oddiel 3.2) a štruktúra projektu sú znázornené na tomto obrázku:

Obrázok 1

Štruktúra projektu Dukovany

Zdroj: české orgány.

(67) Projekt je rozdelený do piatich fáz:

— Fáza 1: Príprava a výber dodávateľa [2020 – 2025]

— Fáza 2: Predbežné práce [2025 – 2029]

— Fáza 3: Výstavba a uvedenie do prevádzky [2030 – 2036]

— Fáza 4: Záručná lehota [2036 – 2038]

— Fáza 5a: Prevádzka [2038 – 2096]

— Fáza 5b: Vyradenie z prevádzky [2096 – 2116]

(68) Novopostavená jadrová elektráreň by mala byť uvedená do skúšobnej prevádzky v roku 2036, pričom plánovaný začiatok komerčnej prevádzky je v roku 2038. Prevádzková životnosť elektrárne bude 60 rokov a jej vyradenie z prevádzky sa plánuje na rok 2096.

(69) České orgány vysvetlili, že v prvej realizačnej zmluve uzavretej medzi Českom, spoločnosťou ČEZ a spoločnosťou EDU II sa upravuje prvá fáza projektu, t. j. do výberu dodávateľa v oblasti inžinierskych prác, obstarávania a výstavby. Táto zmluva okrem iného slúži základným bezpečnostným záujmom Česka počas realizácie projektu a zabezpečuje prístup Česka k informáciám o projekte, ako aj vykonávanie bezpečnostných požiadaviek na výberové konania. Dokončenie tohto kroku sa očakáva v roku 2025. V prípade druhej a tretej fázy projektu (t. j. prípravné práce, výstavba a uvedenie do prevádzky) sa v prvej realizačnej zmluve stanovuje, že najneskôr 31. decembra 2024 sa podpíše druhá realizačná zmluva alebo zmluva o nákupe, ktorou sa nahradí prvá realizačná zmluva. Zmluvný rámec teda zahŕňa zmluvu o nákupe, zmluvu s investorom a rozhodnutie štátu o poskytnutí návratnej finančnej pomoci.

(70) Česko tvrdí, že vzhľadom na zásadný národnobezpečnostný záujem projektu musel štát do zmluvného rámca zahrnúť podmienky, ktoré mu zabezpečia dostatočnú kontrolu nad projektom. Tieto podmienky sú stanovené v prvej realizačnej zmluve vrátane podmienok týkajúcich sa spoločného využívania dôverných informácií a otázok bezpečnosti štátu. V rámci tejto zmluvy sa zmluvné strany domnievajú, že národnobezpečnostné záujmy predstavujú oprávnený dôvod na výnimku z vnútroštátnych pravidiel verejného obstarávania na základe § 29 písm. a) zákona č. 134/2016 Z. z. o verejnom obstarávaní ([31]) na účely výberu zmluvnej strany na výstavbu elektrárne.

(71) Spoločnosti ČEZ a EDU II prerokovali organizáciu verejného obstarávania mimo režimu zákona o verejnom obstarávaní s národným Úradom pre ochranu hospodárskej súťaže a 15. júna 2020 získali kladné stanovisko pred predložením výzvy na predkladanie ponúk ([32]).

(72) Dodávateľ v oblasti inžinierskych prác, obstarávania a výstavby bude zodpovedný za inžinierske práce, výstavbu a uvedenie projektu do prevádzky. Po rozhodnutí štátu vylúčiť uchádzačov zo štátov, ktoré nie sú zmluvnou stranou Dohody o vládnom obstarávaní ([33]), boli v čase začatia procesu obstarávania tri možné technologické možnosti:

— AP1000 od spoločnosti Westinghouse Electric Company LLC (Spojené štáty);

— APR1000+ od spoločnosti Korea Hydro & Nuclear Power (Južná Kórea) a

— EPR 1200 od spoločnosti EdF (Francúzsko).

(73) Výzvu na predkladanie ponúk na výber dodávateľa v oblasti inžinierskych prác, obstarávania a výstavby vyhlásila spoločnosť ČEZ prostredníctvom svojej dcérskej spoločnosti EDU II v marci 2022 a prvé ponuky troch vopred vybraných dodávateľov boli doručené v novembri toho istého roku. Po dvojnásobnom predĺžení lehoty na predloženie konečných ponúk traja vopred vybraní potenciálni dodávatelia predložili 31. októbra 2023 aktualizované ponuky. Česko vysvetlilo, že v súlade s podmienkami výberového konania sa vyžadovalo, aby príslušné ponuky obsahovali záväzné ponuky na výstavbu piateho bloku v Dukovanoch, ktorý je predmetom projektu a základom pre toto rozhodnutie, a nezáväzné ponuky na ďalšie tri bloky, z ktorých jeden by bol v Dukovanoch a dva v Temelíne.

(74) Česká vláda 31. januára 2024 rozhodla ([34]) o rozšírení rozsahu výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu tým, že poverila spoločnosť EDU II, aby požiadala o záväzné ponuky až na štyri jadrové reaktory (vrátane projektu) s cieľom zabezpečiť možnosť pristúpiť k realizácii týchto ďalších blokov niekedy v budúcnosti, keď a ak sa tak český štát rozhodne. Česko vysvetlilo, že v čase prijatia tohto rozhodnutia nebol určený investor/prevádzkovateľ ani model financovania týchto dodatočných blokov. Česká vláda uložila ministrovi priemyslu a obchodu a ministrovi financií, aby do 31. decembra 2024 predložili vláde návrh financovania ďalších troch nových jadrových blokov v Dukovanoch a Temelíne. Prípadná štátna podpora na výstavbu týchto troch ďalších blokov nepatrí do rozsahu pôsobnosti tohto rozhodnutia.

(75) České orgány sa zaväzujú, že v prípade, ak sa štátna pomoc bude považovať za potrebnú pre ďalšie tri jadrové bloky popri piatom reaktore v Dukovanoch, Česko pomoc náležite oznámi Európskej komisii a pred jej realizáciou počká na súhlas Komisie.

([31]) https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-134#.

([32]) Pozri Úrad pre ochranu hospodárskej súťaže, § 29 ods. 1 písm. a) zákona č. 134/2016 Z. z. o verejnom obstarávaní, 15. júna 2020, k dispozícii na adrese: https://uohs.gov.cz/cs/legislativa/verejne-zakazky.html. Úrad pre ochranu hospodárskej súťaže 23. januára 2024 potvrdil, že to platí aj v rámci zmien v procese verejného obstarávania, ktoré boli zavedené s cieľom požiadať o záväzné ponuky na štyri reaktory.

([33]) Svetová obchodná organizácia, Dohoda o vládnom obstarávaní v znení zmien z 30. marca 2012 (ďalej len „GPA 2012"), https://www.wto.org/english/tratop_e/gproc_e/gp_gpa_e.htm.

([34]) Pozri uznesenie vlády č. 74 z 31. januára 2024.

3.4. **Prípravné práce na projekte**

(76) Vzhľadom na potrebu nových jadrových kapacít spoločnosť ČEZ v roku 2010 schválila pôvodný podnikateľský plán na rozšírenie kapacity elektrárne Dukovany do roku 2036 až o 1 200 MW. V tom istom roku bola dokončená štúdia uskutočniteľnosti rozšírenia súčasných jadrových kapacít v Dukovanoch. Pôvodný podnikateľský plán, ktorý vypracovala spoločnosť ČEZ, bol Komisii predložený v júni 2021 a jeho aktualizovaná verzia bola poskytnutá 25. októbra 2023.

(77) Spoločnosť ČEZ začala získavať pozemky potrebné na realizáciu projektu už v apríli 2008. Od februára 2024 vlastnila spoločnosť EDU II pozemky potrebné na realizáciu projektu a všetci uchádzači (v rámci výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu) boli informovaní o dostupných priestoroch.

(78) Projekt musel prejsť posudzovaním vplyvov na životné prostredie s cieľom identifikovať, opísať a komplexne posúdiť predpokladaný vplyv na životné prostredie a verejné zdravie. Tento proces sa začal začiatkom roka 2016 a v roku 2018 zahŕňal medzinárodné konzultácie a verejné diskusie. Po posúdení vplyvov na životné prostredie nasledovalo kladné nezávislé posúdenie a ministerstvo životného prostredia v auguste 2019 vydalo kladné záväzné stanovisko k posúdeniu vplyvov projektu na životné prostredie ([35]), čo je nevyhnutný krok na začatie povoľovania projektu.

(79) V marci 2020 začali spoločnosti ČEZ a EDU II proces posudzovania lokality pre jadrové zariadenie z hľadiska jadrovej bezpečnosti, ochrany pred radiáciou, technickej bezpečnosti, radiačnej situácie, monitorovania, riadenia radiačných mimoriadnych udalostí a zabezpečenia počas životnosti jadrového zariadenia. Spoločnosť EDU II získala v marci 2021 licenciu na umiestnenie jadrového zariadenia, čo je prvá licencia potrebná pre nový jadrový blok. Česko uvádza, že získalo všetky kľúčové licencie a povolenia potrebné na včasný postup projektu.

3.5. **Technické charakteristiky**

(80) Projekt je zameraný na výstavbu tlakovodného reaktora generácie III+. Rozsah od 850 MW do 1 200 MW sa považuje za dostatočné technické riešenie pre výber dodávateľa technológie. České orgány vysvetľujú, že technológie a partneri na realizáciu projektu budú vybraní na základe konkurenčného a transparentného výberového konania.

(81) České orgány takisto vysvetlili, že projekt bude spĺňať technické kritériá preskúmania stanovené v bode 4.27 delegovaného aktu prijatého podľa nariadenia o taxonómii ([36]). Česko 11. januára 2023 prijalo uznesenie vlády č. 24/2023 ([37]), v ktorom sa stanovuje povinnosť Česka splniť technické kritériá preskúmania v súvislosti s nakladaním s rádioaktívnym odpadom vyplývajúce z nariadenia o taxonómii. Konkrétne sa v tomto uznesení vyžaduje dodržiavanie bodov 4.26, 4.27 a 4.28 prílohy I k nariadeniu o taxonómii vrátane požiadaviek na zdokumentovaný plán s podrobnými krokmi na uvedenie úložiska vysokoaktívneho rádioaktívneho odpadu do prevádzky do roku 2050 a na používanie paliva odolného voči haváriám od roku 2025. Podľa tohto uznesenia má minister priemyslu a obchodu do 31. decembra 2024 predložiť vláde Českej republiky návrh aktualizácie národnej politiky nakladania s rádioaktívnym odpadom a vyhoretým palivom vrátane termínu výberu konečnej lokality a záložných lokalít pre budúce hlbinné úložisko.

(82) Okrem toho české orgány vysvetlili, že v súlade s nariadením o taxonómii budú na konci odhadovanej životnosti jadrovej elektrárne k dispozícii zdroje zodpovedajúce odhadovaným nákladom na nakladanie s rádioaktívnym odpadom a vyradenie z prevádzky, čo sa potvrdilo zahrnutím nákladov na vyradenie z prevádzky a spracovanie jadrového odpadu do finančného modelu projektu (pozri oddiel 3.6.6).

([35]) https://portal.cenia.cz/eiasea/detail/EIA_MZP469.

([36]) Pozri delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2022/1214 z 9. marca 2022, ktorým sa mení delegované nariadenie (EÚ) 2021/2139, pokiaľ ide o hospodárske činnosti v určitých odvetviach energetiky, a delegované nariadenie (EÚ) 2021/2178, pokiaľ ide o osobitné zverejňovanie informácií o týchto hospodárskych činnostiach (Ú. v. EÚ L 188, 15.7.2022, s. 1).

([37]) Pozri uznesenie vlády č. 24/2023 z 11. januára 2023, k dispozícii na adrese https://www.odok.cz/portal/zvlady/jednani-detail/2023-01-11/.

3.6. **Opatrenie 1: Zmluva o nákupe**

3.6.1. *Hlavné prvky zmluvy o nákupe*

(83) Prvé opatrenie pozostáva zo zmluvy o nákupe medzi štátom ako odberateľom a spoločnosťou EDU II ako dodávateľom a poskytuje podporu príjmov počas prvých 40 rokov prevádzky jadrovej elektrárne. Príjemcom je spoločnosť EDU II, dcérska spoločnosť v úplnom vlastníctve skupiny ČEZ (pozri oddiel 3.2), a protistranou zmluvy bude účelovo vytvorený subjekt v úplnom vlastníctve českého štátu (pozri oddiel 3.2.2).

(84) Česko pôvodne oznámilo trvanie zmluvy 60 rokov za pevnú cenu odhadovanú na 50 až 60 EUR/MWh, ktorá by elektráreň motivovala k maximalizácii produkcie.

(85) S cieľom vyriešiť pochybnosti, ktoré Komisia vyjadrila v rozhodnutí o začatí konania, Česko nahradilo opatrenie opísané v odôvodnení 84 zmluvou o nákupe so vzorcom na výpočet odmeňovania, ktorý má podľa Česka podobné účinky ako dvojsmerná rozdielová zmluva ([38]), ktorá okrem záruky príjmov zahŕňa aj obmedzenie maximálnej výšky trhových príjmov príjemcu. Česko vysvetlilo, že upravené podporné opatrenie poskytne spoločnosti EDU II vhodné stimuly na efektívnu prevádzku a účasť na trhoch s elektrinou prostredníctvom optimalizácie svojej výroby v reakcii na trhové signály v rámci technických obmedzení elektrárne.

(86) Podľa návrhu podmienok zmluvy o nákupe bude účelovo vytvorený subjekt odoberať všetku energiu vyrobenú a vyvezenú do siete spoločnosťou EDU II („objem produkcie“) počas 40 rokov („obdobie odberu“) od začiatku prevádzky. ([39]) Spoločnosť EDU II bude povinná predať celý objem produkcie počas obdobia odberu podľa zmluvy o nákupe výlučne subjektu účelovo vytvorenému subjektu a bude dostávať platby na základe „vzorca na výpočet odmeňovania“ podľa zmluvy o nákupe (pozri odôvodnenie 88).

(87) Všetky práva na dispečing má spoločnosť EDU II. Ak účelovo vytvorený subjekt neodoberie objem produkcie alebo jej časť, spoločnosť EDU II v takomto výnimočnom prípade predá elektrinu na spotovom trhu ako subjekt, ktorý prijíma cenu. Česko tvrdí, že cieľom je zabezpečiť schopnosť pokračovať vo výrobe elektriny, kým sa situácia nevyrieši. Dôvody môžu byť právne (strata povolenia na obchodovanie), finančné (platobná neschopnosť, neschopnosť plniť záväzky, nesplnenie finančných podmienok zúčtovania odchýlok) alebo technické (strata prístupu účelovo vytvoreného subjektu na trhy). Za týchto okolností je elektráreň stále v prevádzke a elektrinu je potrebné dodať na trh. Účelovo vytvorený subjekt zaplatí spoločnosti EDU II kompenzáciu na pokrytie akéhokoľvek nedostatku v porovnaní s príjmami, ktoré by spoločnosť EDU II dosiahla, keby si účelovo vytvorený subjekt splnil svoj záväzok odberu. Česko sa zaviazalo, že spoločnosť EDU II bude v tomto prípade predávať všetku vyrobenú elektrinu na spotovom trhu (burzový denný trh alebo vnútrodenný trh) ako subjekt, ktorý prijíma cenu (teda bez stanovenia minimálnej ceny elektriny). České orgány uviedli, že v tejto situácii si spoločnosť EDU II nemôže vybrať žiadneho konkrétneho kupujúceho (keďže predaj sa uskutočňuje na anonymnej burze) ani určiť cenu alebo podmienky predaja (keďže štandardné produkty sa na burze predávajú za marginálnu cenu). České orgány tvrdia, že v takomto prípade ministerstvo ako subjekt zodpovedný za určenie účelovo vytvoreného subjektu vykoná potrebné kroky na obnovenie jeho schopnosti plniť si svoje odberateľské záväzky. V súlade so zákonom o nízkouhlíkovej energetike bude účelovo vytvorený subjekt alebo ministerstvo informovať národný regulačný orgán o každej takejto udalosti.

([38]) Dvojsmerná rozdielová zmluva je zmluva podpísaná medzi prevádzkovateľom zariadenia na výrobu elektriny a protistranou, zvyčajne verejným subjektom, ktorá zabezpečuje ochranu minimálnej odmeny, ako aj obmedzenie nadmernej odmeny. Cieľom zmluvy je zachovať stimuly pre výrobné zariadenie, aby efektívne fungovalo a zapájalo sa na trhoch s elektrinou.

([39]) Podľa českých orgánov sa obdobie odberu podľa zmluvy o nákupe (t. j. obdobie, počas ktorého sa uplatňuje záväzok účelovo vytvoreného subjektu na nákup elektriny) začína od skoršieho z týchto dátumov: i) odo dňa začatia, t. j. odo dňa, keď jadrová elektráreň uskutoční prvý prenos elektrickej energie do siete a spoločnosť EDU II oznámi štátu/účelovo vytvorenému subjektu, že si želá, aby deň začatia nastal v súlade s lehotami, ktoré sa vymedzia v zmluve o nákupe, a ii) od dátumu dokončenia, t. j. odo dňa nasledujúceho po poslednom dni plánovanej lehoty na uvedenie do prevádzky, ktoré trvá päť rokov so začiatkom v deň plánovaného uvedenia do prevádzky. Lehota plánovaného uvedenia do prevádzky sa predĺži, aby sa zohľadnili všetky oneskorenia spôsobené udalosťami, ktoré predstavujú legitímne dôvody.
České orgány vysvetlili, že akékoľvek neskoršie začatie komerčnej prevádzky po plánovanej lehote na uvedenie do prevádzky, ktorá je definovaná ako päťročné obdobie začínajúce sa dňom plánovaného uvedenia do prevádzky, v skutočnosti znamená skrátenie trvania zmluvy o nákupe.

(88) Pomocou vzorca na výpočet odmeňovania v zmluve o nákupe sa vypočítajú sumy, ktoré má účelovo vytvorený subjekt vyplatiť spoločnosti EDU II alebo naopak. Tento vzorec pozostáva z dvoch zložiek: 1. dodatočného zúčtovania a 2. trhovej expozície. Je navrhnutý na základe tohto základného vzorca:

(88) Pomocou vzorca na výpočet odmeňovania v zmluve o nákupe sa vypočítajú sumy, ktoré má účelovo vytvorený subjekt vyplatiť spoločnosti EDU II alebo naopak. Tento vzorec pozostáva z dvoch zložiek: 1. dodatočného zúčtovania a 2. trhovej expozície. Je navrhnutý na základe tohto základného vzorca:

$$R = \underbrace{(f - p') * k}_{\substack{settlement \\ term}} + \underbrace{\sum_h q_h * p_h}_{\substack{market \\ exposure}}$$

vrátane určitých úprav platných pre člen týkajúci sa dodatočného zúčtovania v závislosti od trhových okolností a prevádzkových nákladov elektrárne. Vzorec na výpočet odmeňovania v zmluve o nákupe je konkrétne definovaný takto:

$$\text{If } p' > c : R = \max\left[(f - p')* k;\ (\alpha * c - p')* q \right] + \sum_h q_h * p_h \text{ If } p' \le c : R = (f - c)* k + \sum_h q_h * p_h$$

kde:

— R je odmena,

— p_h je trhová cena definovaná ako hodinová cena na dennom trhu na PXE ([40]),

— q_h je objem produkcie spoločnosti EDU II v danej hodine,

— q je objem produkcie spoločnosti EDU II zhrnutý za zúčtovacie obdobie (obdobie, na ktoré je definovaná trhová referenčná cena, t. j. jeden rok),

— f je realizačná cena (pozri oddiel 3.6.2),

— p' je trhová referenčná cena definovaná ako dodatočný aritmetický priemer trhových cien p_h za rok, ktorý sa končí dňom, ku ktorému sa vypočítava trhová referenčná cena,

— k je referenčné množstvo definované dodatočne ako predpokladaný objem produkcie počas zúčtovacieho obdobia,

— c sú variabilné prevádzkové náklady elektrárne,

— α alfa je definovaná ako podiel realizačnej ceny a prevádzkových nákladov ($\alpha = f/c$). Alfa sa stanoví v čase, keď sa vypočíta dodatočné zúčtovanie splatné spoločnosti EDU II na základe platných hodnôt c a f.

(89) České orgány vysvetlili, že prvý člen základného vzorca, t. j. dodatočné zúčtovanie, zabezpečí príjemcovi stabilitu príjmov bez ohľadu na priemerné trhové podmienky a zároveň zabezpečí štát proti nadmernej kompenzácii ([41]). Dodatočné zúčtovanie sa vypočíta za zúčtovacie obdobie (obdobie, počas ktorého je definovaná trhová referenčná cena, t. j. jeden rok) na základe skutočných hodnôt trhovej referenčnej ceny, hodnoty alfa a ďalších príslušných parametrov a bude splatné dva mesiace po skončení každého zúčtovacieho obdobia. Všeobecným princípom základného vzorca je, že ak je trhová referenčná cena p' nižšia ako realizačná cena f, elektráreň dostane rozdiel medzi realizačnou cenou f a trhovou referenčnou cenou p' za referenčné množstvo k. Naopak, ak je trhová referenčná cena p' vyššia ako realizačná cena f, elektráreň bude povinná vrátiť rozdiel za referenčné množstvo k.

(90) V porovnaní so základným vzorcom zahŕňa vzorec na výpočet odmeňovania v zmluve o nákupe určité úpravy člena týkajúceho sa dodatočného zúčtovania v závislosti od situácie na trhu p' a jednotkových variabilných prevádzkových nákladov elektrárne c, ako sa vymedzuje v odôvodnení 88. Ak je konkrétne trhová referenčná cena p' vyššia ako variabilné prevádzkové náklady elektrárne c počas zúčtovacieho obdobia, člen týkajúci sa dodatočného zúčtovania sa upraví tak, aby sa obmedzilo spätné vrátenie alebo započítanie poskytnutej sumy, čím sa má zabezpečiť ochrana pred prevádzkovými stratami v prípade neplánovaných výpadkov, keď sú ceny vysoké. Ak je napríklad referenčná

([40]) Power Exchange Central Europe je energetická burza špecializujúca sa na trhy s energiou v strednej a juhovýchodnej Európe. Podrobnejšie informácie sa nachádzajú na webovom sídle: PXE – Power Exchange Central Europe, a.s.

([41]) Nadmerná kompenzácia sa rieši aj prostredníctvom mechanizmu podielu na zisku (pozri oddiel 3.6.7).

trhová cena vyššia ako variabilné prevádzkové náklady *c* a vyššia ako realizačná cena *f*, spoločnosť EDU II vráti rozdiel medzi trhovou referenčnou cenou *p'* a realizačnou cenou *f* za nižší z týchto objemov: referenčné množstvo *k* a objem produkcie *q*. Ak je trhová referenčná cena *p'* rovnaká alebo nižšia ako variabilné prevádzkové náklady elektrárne *c*, hodnota dodatočného zúčtovania nebude vyššia ako rozdiel medzi realizačnou cenou *f* a variabilnými prevádzkovými nákladmi *c* vynásobený referenčným množstvom *k*, aby sa zabezpečila ochrana pred nadmernou odmenou, keď sú ceny nízke.

(91) Druhý člen základného vzorca, t. j. trhová expozícia, má za cieľ motivovať spoločnosť EDU II, aby optimalizovala svoju prevádzku počas celého roka na základe hodinových signálov ceny na dennom trhu (p_h). Na konci každého mesiaca dostane spoločnosť EDU II od účelovo vytvoreného subjektu príslušné platby na základe súčtu svojho skutočného hodinového objemu produkcie vynásobeného skutočnými trhovými cenami v každej hodine daného mesiaca, t. j. $\sum q_h * p_h$.

(92) V rámci zmluvy o nákupe môže spoločnosť EDU II slobodne rozhodovať o svojej produkcii a nie je povinná udržiavať vopred stanovenú minimálnu úroveň produkcie. Všetku elektrinu vyrobenú spoločnosťou EDU II bude nakupovať účelovo vytvorený subjekt, ktorý ju bude predávať na trhu na základe stratégie predaja, ktorá bude v súlade s určitými záväzkami (pozri oddiel 3.6.4). Akúkoľvek odchýlku medzi cenou realizovanou na trhu účelovo vytvoreným subjektom a trhovou cenou zaplatenou spoločnosti EDU II znáša účelovo vytvorený subjekt.

(93) Česko uviedlo, že zmluva o nákupe sa uzavrie neskôr, po výbere dodávateľa v oblasti inžinierskych prác, obstarávania a výstavby a partnerov pre dodávky. Zmluva o nákupe sa uzavrie a podpíše v súlade s podmienkami zmluvy o inžinierskych prácach, obstarávaní a výstavbe. Účelovo vytvorený subjekt bude založený neskôr a pred uvedením novopostavenej elektrárne do prevádzky, a to ako zmluvná protistrana uvedená v zmluve o nákupe.

3.6.2. *Určenie realizačnej ceny pre zmluvu o nákupe*

(94) České orgány vysvetlili, že v zmluve o nákupe sa určí počiatočná realizačná cena vypočítaná na základe finančného modelu (ďalej len „finančný model“) predloženého Českom ([42]) tak, aby investorovi umožnila dosiahnuť cieľovú rentabilitu vlastného kapitálu (ďalej len „povolená vnútorná miera návratnosti vlastného kapitálu“, „IRR“ alebo „ROE“) vo výške [9 až 11] % v nominálnej hodnote, po zdanení, pred komerčným financovaním počas očakávanej prevádzkovej životnosti projektu (vrátane nákladov na vyradenie z prevádzky). Hodnota realizačnej ceny na základe predpokladov finančného modelu predloženého Komisii 15. marca 2024 je [65 až 80] EUR/MWh ([43]) a hodnota referenčného množstva je [75 až 100] % čistej kapacity. Hodnota realizačnej ceny sa môže veľmi výrazne meniť v závislosti od rôznych vstupných parametrov, ako je opísané ďalej v tomto pododdiele. Ak by napríklad očakávané náklady na výstavbu po uzavretí zmluvy o inžinierskych prácach, obstarávaní a výstavbe boli výrazne vyššie, ako sa pôvodne predpokladalo, viedlo by to k výraznému zvýšeniu realizačnej ceny, pokiaľ by zvýšenie nákladov bolo spôsobené legitímnymi dôvodmi (vysvetlenými v odôvodnení 104). Česko poskytlo Komisii celkovo 35 rôznych scenárov, ktoré predstavujú rôzne možné predpoklady vývoja nákladov a príjmov a ktorých výsledkom sú počiatočné realizačné ceny v rozsahu od [50 až 80] EUR/MWh (v scenári 35, ktorý vychádza z predpokladov vysokých trhových cien [100 až 200] EUR/MWh) do [100 až 125] EUR/MWh (v scenári 30, ktorý vychádza zo zvýšenia nákladov na výstavbu na [17 až 18] mld. EUR)

(95) Vo finančnom modeli sa ako vstupy budú používať predpoklady vrátane očakávaných trhových cien, dostupnosti spoločnosti EDU II, očakávanej úpravy zaťaženia ([44]), očakávaných nákladov na výstavbu, prevádzkových nákladov a nákladov na vyradenie z prevádzky a ďalších relevantných predpokladov, ako sú kapitálové výdavky a financovanie (vrátane štátnej pôžičky, pozri oddiel 3.7), ako aj počiatočné referenčné množstvo pre vzorec na výpočet odmeňovania v zmluve o nákupe. Tieto predpoklady sú podrobne opísané v oddiele 3.6.6.

([42]) Pozri odôvodnenie 124.

([43]) Táto hodnota predstavuje reálne vyjadrenie cien z roku 2020. České orgány odhadujú, že ekvivalentná hodnota v reálnom vyjadrení cien z roku 2025 bude [50 až 100] EUR/MWh.

([44]) Úprava zaťaženia v tomto kontexte znamená úpravu produkcie jadrovej elektrárne s cieľom optimalizovať výrobu v reakcii na ceny elektriny, ktoré počas dňa kolíšu. Viac informácií možno nájsť v odôvodnení 187.

(96) Finančný model umožňuje predpovedať objem produkcie a vypočítať tok disponibilných peňažných prostriedkov v každom roku od podpísania zmluvy o nákupe až do ukončenia vyraďovania z prevádzky. Realizačná cena (ktorá ovplyvňuje očakávané príjmy elektrárne prostredníctvom člena týkajúceho sa dodatočného zúčtovania) sa vo finančnom modeli vypočíta ako hodnota, ktorá vytvára čistú súčasnú hodnotu peňažných tokov rovnajúcu sa nule pri povolenej vnútornej miere návratnosti vlastného kapitálu.

(97) Väčšina nákladových položiek a iných vstupov (vrátane prognóz trhových cien) do modelu bude podliehať indexácii inflácie. Realizačná cena v zmluve o nákupe bude takisto podliehať indexácii inflácie. Definovaný index alebo kôš indexov sa použije na všetky relevantné nákladové položky a iné vstupy v modeli. Niektoré nákladové položky sa nebudú indexovať, pretože sú stanovené v právnych predpisoch alebo v návratnej finančnej pomoci (napr. úroky z návratnej finančnej pomoci, náklady na vyradenie z prevádzky, plnenie jadrového účtu, minimálne rezervy). Prognózy trhových cien sa budú indexovať na základe českého indexu spotrebiteľských cien (CZ CPI) ([45]). V prípade stavebných aj prevádzkových nákladov sa na určenie indexácie použije kôš zverejnených indexov. Tento kôš je založený na vážení štyroch indexov Česka, a to PPI ([46]), CZ CPI, EU PPI ([47]) a indexu českých miezd ([48]) takto:

a) Náklady na výstavbu sa budú indexovať takto: CZ PPI ([30 – 50] %), CZ CPI ([0 – 10] %), EU PPI ([30 – 50] %), české mzdy ([10 – 30] %).

b) Prevádzkové náklady sa budú indexovať takto: CZ PPI ([30 – 50] %), CZ CPI ([10 – 30] %), EU PPI ([0 – 10] %), české mzdy ([30 – 50] %).

(98) Mechanizmus indexácie realizačnej ceny bude založený na uvedených indexoch a váhach v závislosti od toho, či je projekt vo fáze výstavby alebo prevádzky (t. j. realizačná cena sa upraví podľa koša indexov stavebných nákladov počas výstavby a podľa koša indexov prevádzkových nákladov počas prevádzky). V zmluve o nákupe sa stanoví mechanizmus indexácie (s príslušným indexom a metódou uplatňovania), podľa ktorého sa predtým platná realizačná cena bude každoročne zvyšovať. Predpoklad inflácie použitý pre mechanizmus indexácie sa bude aktualizovať v rámci preskúmaní nadmernej kompenzácie, ktoré sa uskutočňujú každých päť rokov, pozri oddiel 3.6.7.

(99) Na základe predpokladanej miery inflácie vo výške 2 % to napríklad znamená, že realizačná cena [60 až 80] EUR/MWh v roku 2020 v nominálnom vyjadrení by (bez zohľadnenia prípadných zmien vstupných parametrov počas pravidelných preskúmaní) viedla k realizačnej cene [90 až 110] EUR/MWh v roku 2036, [130 až 170] EUR/MWh v roku 2056 a [200 až 250] EUR/MWh v roku 2076 v nominálnom vyjadrení. České orgány tvrdia, že cieľom tohto prístupu je medzigeneračná spravodlivosť, aby sa predišlo príliš vysokým realizačným cenám na začiatku prevádzky a (vzhľadom na všeobecnú infláciu) príliš nízkym realizačným cenám na konci trvania zmluvy o nákupe. Tvrdia, že hoci vstupné hodnoty na výpočet realizačnej ceny zohľadňujú aj infláciu, nevedie to k dvojitej indexácii, keďže bez samostatnej indexácie realizačnej ceny by východisková realizačná cena musela byť podstatne vyššia. Na základe uvedeného príkladu tvrdia, že alternatívna neindexovaná realizačná cena v základnom scenári by počas trvania zmluvy o nákupe bola [100 až 150] EUR/MWh.

(100) Ostatné náklady sú indexované takto: pri nákladoch na vývoj a výstavbu sa používa už uvedený index stavebných nákladov. Pri prevádzkových nákladoch a nákladoch na vyradenie z prevádzky sa používa už uvedený index prevádzkových nákladov.

(101) Realizačná cena a referenčné množstvo sa stanovia na základe parametrov dostupných po podpise zmluvy o inžinierskych prácach, obstarávaní a výstavbe, najmä pokiaľ ide o náklady na výstavbu, a prehodnotia sa len 1. počas pravidelného preskúmania parametrov vo vzorci na výpočet odmeňovania v zmluve o nákupe (pozri odôvodnenie 102) a 2. pri úpravách realizačnej ceny dohodnutých v zmluve o nákupe (pozri odôvodnenie 104).

([45]) CZ CPI zodpovedá nárastu priemerného ročného indexu spotrebiteľských cien v Českej republike, ktorý zverejňuje Český štatistický úrad, pozri https://www.czso.cz/csu/czso/inflation_rate.

([46]) CZ PPI zodpovedá celkovému indexu cien priemyselných výrobcov v Českej republike, ktorý zverejňuje Český štatistický úrad (priemysel – spolu), pozri https://www.czso.cz/csu/czso/ipc_ts.

([47]) EU PPI zodpovedá indexu cien priemyselných výrobcov v Európskej únii (ceny priemyselných výrobcov spolu), ktorý zverejňuje Eurostat, pozri https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/teiis010/default/table?lang=en&category=t_sts.t_sts_ind.t_sts_ind_pric.

([48]) Indexácia miezd v českom priemysle zodpovedá ročnej percentuálnej zmene priemernej hrubej mzdy v priemysle, ktorú zverejňuje Český štatistický úrad (priemerná mzda v priemysle spolu), pozri https://www.czso.cz/csu/czso/pmz_ts.

(102) Po prvé pravidelné preskúmanie parametrov vo vzorci na výpočet odmeňovania v zmluve o nákupe sa uskutoční raz za päť rokov, pričom prvé preskúmanie sa plánuje pred začatím prevádzky alebo na základe písomnej žiadosti ktorejkoľvek zmluvnej strany. Preskúmaním sa aktualizujú (podľa potreby smerom nahor alebo nadol) hodnoty niektorých parametrov vo vzorci na výpočet odmeňovania v zmluve o nákupe, t. j. *c*, *k*, *f* a *α*), a niektoré predpoklady vo finančnom modeli, napríklad pokiaľ ide o prevádzkové náklady („OPEX“), inflačné indexy alebo predpoklady týkajúce sa úpravy zaťaženia. Realizačná cena a referenčné množstvo sa prepočítajú vo finančnom modeli s použitím aktualizovaných predpokladov, aby sa dosiahla povolená vnútorná miera návratnosti vlastného kapitálu pre investora. Na preskúmanie bude dohliadať nezávislá tretia strana, ktorou by mal byť český Energetický regulačný úrad.

(103) V návrhu zmluvných dokumentov, ktoré poskytlo Česko, sa takisto predpokladá možnosť revízie definícií parametrov použitých vo vzorci na výpočet odmeňovania. Akékoľvek zmeny v týchto definíciách však musia byť pred ich zavedením oznámené Komisii.

(104) Po druhé môže k úprave realizačnej ceny podľa zmluvy o nákupe dôjsť v prípade udalosti, ktorá vedie k zvýšeniu kapitálových výdavkov/prevádzkových nákladov alebo k strate príjmov z projektu alebo k inému nepriaznivému vplyvu na projekt, ktorý sa v zmluve o nákupe označuje ako „legitímny dôvod“. Zmluva o nákupe bude obsahovať úplný zoznam legitímnych dôvodov ([49]). Ak nastane legitímny dôvod, hodnoty určitých parametrov vo vzorci na výpočet odmeňovania v zmluve o nákupe, t. j. *c*, *k*, *f* a *α*, a vstupné parametre finančného modelu sa preskúmajú a aktualizujú s cieľom zmierniť účinky legitímneho dôvodu pre spoločnosť EDU II. Tieto úpravy realizačnej ceny sú navrhnuté tak, aby umožnili spoločnosti EDU II dosiahnuť nanajvýš rovnakú povolenú vnútornú mieru návratnosti vlastného kapitálu, aká by sa dosiahla, keby nenastal príslušný legitímny dôvod. To znamená, že ak došlo k iným zmenám, ktoré nepredstavujú legitímne dôvody, a tieto iné zmeny viedli k zníženiu vnútornej miery návratnosti, účinky legitímnych dôvodov neumožňujú kompenzáciu účinkov nelegitímnych dôvodov a cieľová vnútorná miera návratnosti vlastného kapitálu je nižšia ako povolená vnútorná miera návratnosti vlastného kapitálu vo výške [9 až 11] %.

(105) V prípade legitímnych dôvodov sa spoločnosť EDU II a štát môžu namiesto úpravy realizačnej ceny dohodnúť, že spoločnosť EDU II dostane kompenzáciu vo forme jednorazovej platby (alebo viacerých splátok) splatnej v dohodnutej lehote od vzniku príslušného legitímneho dôvodu.

(106) České orgány ďalej vysvetlili, že legitímne dôvody sa uplatňujú za predpokladu, že spoločnosť EDU II vynaložením „náležitej starostlivosti“ nemôže prekonať nepriaznivé účinky.

3.6.3. *Financovanie zmluvy o nákupe a použitie príjmov zo zmluvy o odbere*

(107) Ako sa uvádza v § 9 nízkouhlíkového zákona, financovanie podpory jadrovej energie bude hradiť ministerstvo z prostriedkov, ktoré sa vytvoria z: i) príjmov účelovo vytvoreného subjektu z predaja elektriny; ii) poplatku ([50]) účtovaného prevádzkovateľmi siete konečným spotrebiteľom elektriny, podobne ako v prípade existujúceho financovania obnoviteľných zdrojov energie, a iii) príspevkov zo štátneho rozpočtu.

(108) Česko tvrdí, že voľba medzi tým, či sa na akékoľvek poplatky alebo zľavy použijú daňoví poplatníci alebo spotrebitelia, je otázkou politiky a mala by zostať v právomoci štátu. České orgány vysvetlili, že majú v úmysle využiť všetky toky príjmov opísané v § 9 nízkouhlíkového zákona. Finančné prostriedky vyčlenené na financovanie opatrení na prechod k nízkouhlíkovej energetike bude ministerstvo alebo účelovo vytvorený subjekt viesť oddelene na osobitných účtoch v bankách so sídlom v Čechách.

([49]) Na základe podmienok zmluvy o nákupe sa za legitímne dôvody považujú tieto udalosti: zmeny nákladov na financovanie návratnej finančnej pomoci alebo jednostranné zrušenie alebo zmeny návratnej finančnej pomoci, oneskorené konečné investičné rozhodnutie, zmena zákona, porušenie povinností zo strany štátu alebo štátnych subjektov, bezpečnostné požiadavky, požiadavky orgánov, prírodné katastrofy alebo podobné udalosti, udalosti mimo kontroly spoločnosti EDU II, problémy s infraštruktúrou a rozvodnou sieťou.

([50]) Prípadný poplatok a prípadné výnimky z neho nepatria do rozsahu pôsobnosti tohto postupu.

(109) České orgány potvrdili, že ak by poplatok vyberaný prevádzkovateľmi siete nepostačoval na pokrytie deficitu medzi prostriedkami získanými z poplatku a príjmami účelovo vytvoreného subjektu z predaja elektriny, použili by sa na jeho pokrytie príspevky z českého štátneho rozpočtu v súlade s § 9 ods. 1 písm. d) a § 9 ods. 9 nízkouhlíkového zákona. Ak by naopak po úhrade nákladov na opatrenie zostal nejaký prebytok, tento prebytok by sa dostal do štátneho rozpočtu.

(110) České orgány ďalej vysvetlili, že hoci poplatok môže prispieť k financovaniu opatrení, financovanie nebude od takéhoto poplatku závisieť a prípadné deficity sa v prípade potreby pokryjú zo štátneho rozpočtu. Konkrétne sa Česko zaviazalo, že štát zasiahne, aby pokryl prípadný rozdiel medzi finančnými prostriedkami získanými z prípadného poplatku a plánovanou výškou podpory v rámci projektu.

(111) Pokiaľ ide o potenciálne príjmy účelovo vytvoreného subjektu z platieb dodatočného zúčtovania, v súlade so zákonom č. 367/2021 o opatreniach na prechod Českej republiky k nízkouhlíkovej energetike budú použité i) primárne na financovanie zúčtovacích platieb príjemcovi v budúcnosti; ii) sekundárne na financovanie obnoviteľných zdrojov energie podľa zákona č. 165/2012 Z. z. o podporovaných zdrojoch energie (na nediskriminačnom základe znížením sumy, ktorá má byť financovaná prostredníctvom regulovanej zložky ceny elektriny) alebo sa vrátia do štátneho rozpočtu.

3.6.4. *Záväzky týkajúce sa obchodovania s energiou*

(112) Česko sa zaviazalo, že zabezpečí, aby sa najmenej 70 % celkovej produkcie elektrickej energie zo spoločnosti EDU II predávalo na denných a vnútrodenných trhoch a trhoch s futures počas celej životnosti jadrovej elektrárne. Tento záväzok sa preto vzťahuje na účelovo vytvorený subjekt počas celého trvania zmluvy o nákupe a na príjemcu, spoločnosť EDU II, po jeho skončení, ako aj na akýkoľvek subjekt, na ktorý by účelovo vytvorený subjekt alebo spoločnosť EDU II mohla delegovať svoje obchodné činnosti (akýkoľvek odkaz na účelovo vytvorený subjekt/EDU II v tomto oddiele 3.6.4 zahŕňa akýkoľvek subjekt, na ktorý boli obchodné činnosti delegované).

(113) Účelovo vytvorený subjekt alebo spoločnosť EDU II ([51]) bude v zásade obchodovať na denných a vnútrodenných trhoch na krátkodobej burze organizovanej českým organizátorom trhu s elektrinou (spoločnosťou OTE) a na trhoch s futures na českej energetickej burze (PXE) a len výnimočne a po predchádzajúcom súhlase útvarov Komisie na iných burzách.

(114) Účelovo vytvorený subjekt alebo spoločnosť EDU II predá zvyšok celkovej produkcie elektrickej energie vyrobenej spoločnosťou EDU II (t. j. najviac 30 %) za objektívnych, transparentných a nediskriminačných podmienok prostredníctvom aukcií. Súbor pravidiel a/alebo rámec pre tieto aukcie musí vopred preskúmať a schváliť český energetický regulačný orgán v súlade s jeho povinnosťami a právomocami podľa českého energetického zákona. Účelovo vytvorený subjekt alebo spoločnosť EDU II musí každú aukciu oznámiť českému energetickému regulačnému orgánu najneskôr jeden deň pred jej verejným vyhlásením.

(115) Česko sa zaväzuje zabezpečiť, aby aukcie jadrovej energie boli otvorené, jasné, transparentné a nediskriminačné, založené na objektívnych kritériách, definované *ex ante* a aby sa nimi minimalizovalo riziko strategických ponúk. Aukcie sa uskutočňujú na široko dostupnej platforme, aby sa zabezpečila ich prístupnosť, pričom sa odstránia geografické prekážky a umožní sa široká účasť rôznym účastníkom trhu. Platforma bude navrhnutá tak, aby sa ňou zjednodušil proces aukcií a zvýšila sa použiteľnosť pre všetkých účastníkov a zároveň sa zabezpečila dôvernosť a integrita aukčných údajov. Platforma bude spĺňať príslušné regulačné požiadavky a normy, ktorými sa riadia trhy s elektrinou, vrátane pravidiel tvorby trhu, fungovania, transparentnosti a spravodlivej hospodárskej súťaže. Účasť na aukciách musí byť rovnako dostupná pre všetkých licencovaných a registrovaných obchodníkov za rovnakých podmienok. Na konečné využitie elektriny predanej prostredníctvom aukcií sa nekladú žiadne obmedzenia. Kritériá

([51]) Počas trvania zmluvy o nákupe bude za predaj produkcie zodpovedný účelovo vytvorený subjekt alebo subjekt mimo skupiny ČEZ, na ktorý účelovo vytvorený subjekt túto činnosť delegoval. Ak účelovo vytvorený subjekt výnimočne neodoberie objem produkcie alebo jej časť, spoločnosť EDU II predá elektrinu na spotovom trhu ako subjekt, ktorý prijíma cenu (pozri odôvodnenie 83). Po skončení trvania zmluvy o nákupe bude za predaj produkcie priamo zodpovedná spoločnosť EDU II alebo subjekt, na ktorý spoločnosť deleguje obchodnú činnosť. Záväzky týkajúce sa obchodovania s energiou sa vzťahujú na ktorýkoľvek z týchto dvoch subjektov predávajúcich elektrinu vyrobenú v jadrovej elektrárni počas jej predpokladanej životnosti, ako aj na všetky subjekty, na ktoré môžu delegovať svoje obchodné činnosti.

pre aukcie sa zverejnia v dostatočnom predstihu pred termínom na predkladanie ponúk, očakávaný počet uchádzačov by mal byť dostatočný na to, aby umožnil skutočnú hospodársku súťaž, a objem elektriny predanej v aukcii bude predstavovať záväzné obmedzenie. Je potrebné vyhnúť sa následným úpravám výsledku ponukového konania. Český energetický regulačný orgán bude monitorovať proces aukcií a dohliadať na dodržiavanie schválených pravidiel aukcií. Každé nedodržanie oznámi aj Európskej komisii.

(116) Česko vysvetlilo, že predpokladané parametre budúcich aukcií jadrovej energie budú zahŕňať odhadované veľkosti dávok od 1 do 10 MW, trvanie zmlúv na jeden rok, štvrť roka alebo na kratšie obdobie. Aukcie sa budú organizovať ako aukcie s vyplatením ceny ponuky (pay-as-bid) s vopred stanovenou minimálnou cenou, ktorá bude oznámená najskôr jeden až dva dni pred ukončením predkladania ponúk. Okrem toho sa frekvencia aukcií stanoví na štvrťročnej až ročnej báze s transparentnými pravidlami oznamovacej lehoty 30 dní pred začiatkom aukcie. A napokon trvanie aukcií nepresiahne sedem kalendárnych dní, pričom výsledky sa oznámia v priebehu nasledujúceho týždňa. To sa vzťahuje na aukcie počas trvania zmluvy o nákupe aj na obdobie po skončení trvania zmluvy o nákupe.

(117) Za výnimočných okolností sa účelovo vytvorený subjekt alebo spoločnosť EDU II môže odchýliť od uvedených pravidiel obchodovania. Ak teda faktor odlivu ([52]) pre burzu, na ktorej má účelovo vytvorený subjekt alebo spoločnosť EDU II povinnosť predať aspoň 70 % celkovej produkcie elektriny spoločnosti EDU II, klesne pod 40 % (ďalej len „prahová hodnota“) počas obdobia 30 po sebe nasledujúcich dní, účelovo vytvorený subjekt alebo spoločnosť EDU II bude mať právo predať až 50 % celkovej produkcie elektriny vyrobenej spoločnosťou EDU II prostredníctvom aukcií, ktoré spĺňajú podmienky uvedené v tomto oddiele, a to počas obdobia 30 dní, ktoré začína plynúť tridsiatym prvým dňom po tom, ako český energetický regulačný orgán zistil, že faktor odlivu klesol pod prahovú hodnotu. Aby sa predišlo pochybnostiam, za týchto okolností sa Česko zaväzuje, že najmenej 50 % celkovej produkcie elektriny spoločnosti EDU II sa bude predávať na burzách v súlade s odôvodnením 113.

(118) Česko bude bezodkladne informovať útvary Komisie, keď faktor odlivu klesne pod prahovú hodnotu a keď účelovo vytvorený subjekt alebo spoločnosť EDU II bude plánovať predať až 50 % celkovej produkcie spoločnosti EDU II prostredníctvom aukcií.

(119) V prípade, že účelovo vytvorený subjekt využije výnimku na predaj až 50 % celkovej produkcie spoločnosti EDU II prostredníctvom aukcií v kalendárnom roku, Česká republika predloží Komisii výročnú monitorovaciu správu týkajúcu sa tejto výnimky, v ktorej podrobne uvedie dôvody výnimky a jej trvanie.

3.6.5. *Miera návratnosti*

(120) Česko pôvodne oznámilo ([53]) cieľovú vnútornú mieru návratnosti vlastného kapitálu (alebo povolenú vnútornú mieru návratnosti vlastného kapitálu) vo výške [9 až 11] % ([54]), ktorá bola odôvodnená odhadom požadovanej ROE vo výške […] % až […] % na základe modelu oceňovania kapitálových aktív (CAPM). Tento odhad vychádzal zo súčasných trhových údajov a údajov od rovnocenných subjektov a zahŕňal prirážku za výstavbu a prevádzku jadrovej elektrárne s cieľom zahrnúť riziká súvisiace konkrétne s jadrovou elektrárňou.

(121) V rozhodnutí o začatí konania ([55]) Komisia vyjadrila pochybnosti o tom, či predpoklady použité na odhad požadovanej ROE správne odrážajú rizikovú expozíciu investora. Komisia mala pochybnosti najmä v súvislosti s prirážkou za výstavbu a prevádzku jadrových zariadení vzhľadom na zníženú rizikovú expozíciu príjemcu.

(122) S cieľom vyriešiť pochybnosti, ktoré Komisia vyjadrila v rozhodnutí o začatí konania, Česko predložilo niekoľko podaní a aktualizovalo ROE na základe:

a) najnovších údajov o trhu: v dôsledku toho Česko aktualizovalo bezrizikovú sadzbu, rizikovú prirážku a predpoklady koeficientu beta, a

([52]) Faktor odlivu je mierou trhovej likvidity a je definovaný ako celkový objem obchodovaný na trhu vyjadrený ako násobok fyzickej spotreby.
([53]) Rozhodnutie o začatí konania, odôvodnenie 67.
([54]) Rozhodnutie o začatí konania, odôvodnenie 71.
([55]) Rozhodnutie o začatí konania, odôvodnenia 207 a 208.

b) rizikovej expozície projektu: v záujme uznania ochrany príjmov a ďalších opatrení štátnej podpory, ktoré sa predpokladajú v zmluvnej a obchodnej štruktúre projektu, bola z výpočtu ROE Česka odstránená samostatná prirážka za veľké projekty (predtým označovaná ako prirážka za výstavbu a prevádzku jadrových zariadení) vo výške 3 % až 3,5 %.

(123) Česko trvalo na tom, že upravená ROE alebo cieľová hodnota vlastného kapitálu vo výške [9 až 11] % počas životnosti projektu poskytne akcionárom EDU II primeranú odmenu.

(124) Česko predložilo viacero dokumentov na podporu svojho stanoviska. Česká vláda okrem toho predložila aj finančný model. Posledná verzia tohto modelu bola Komisii predložená 15. marca 2024.

(125) Rozhodnutie o začatí konania obsahuje posúdenie stanoviska Česka ku každej kľúčovej otázke, ako sa odráža v jeho podaniach predložených do dátumu rozhodnutia o začatí konania. ([56]) V ďalšej časti tohto oddielu sa uvádza prehľad stanoviska Česka ku kľúčovým otázkam, ktoré sa vyskytli po uverejnení rozhodnutia o začatí konania, pokiaľ ide o odhad ROE, nákladov na dlh a vážených priemerných kapitálových nákladov (ďalej len „WACC“), ako aj vnútornej miery návratnosti vlastného kapitálu a projektu.

3.6.5.1. Návratnosť pre držiteľov vlastného kapitálu

(126) Cieľom finančného modelu opísaného v oddiele 3.6.2 je odhadnúť realizačnú cenu v zmluve o nákupe potrebnú na dosiahnutie cieľovej hodnoty ROE [9 až 11] %.

(127) České orgány vysvetlili, že požadovanú ROE posúdili v súlade s uznanými trhovými postupmi. Česko vykonalo najmä tzv. analýzu zdola nahor na základe modelu oceňovania kapitálových aktív a porovnalo ju s inými projektmi a investíciami s podobným rizikovým profilom.

(128) Štandardný vzorec modelu oceňovania kapitálových aktív je takýto:

$$R_e = RfR + \beta * (R_m - RfR)$$

kde:

1. *RfR* je bezriziková sadzba, t. j. výnos očakávaný z investovania do bezrizikových aktív;

2. R_m je očakávaný výnos trhu, ktorý zahŕňa takzvanú rizikovú prirážku krajiny (CRP), ktorá odráža rizikovosť investovania v konkrétnej krajine;

3. $(R_m - RfR)$ je riziková prirážka (MRP) a

4. β (alebo koeficient beta s pákovým efektom) je miera idiosynkratického, nediverzifikovateľného rizika projektu ([57]).

(129) České orgány odhadli, že trhová ROE pre projekt podobný projektu Dukovany sa pohybuje v rozmedzí od […] % do […] % so zahrnutím samostatnej prirážky za významné riziko (ďalej len „SMRP“) ([58]) a v rozmedzí od […] % do […] % bez takejto prirážky. Tieto údaje a ich základné predpoklady sú uvedené v *tabuľke 2* a vysvetľujú sa ďalej.

([56]) Rozhodnutie o začatí konania, oddiel 4.4.2.5.

([57]) Pozri podanie Česka z 1. marca 2024. České orgány vysvetľujú, že na odhad koeficientu beta s pákovým efektom použili Harrisovu-Pringlovu metódu. Pri tejto metóde sa úroková daňová ochrana (t. j. úľava na dani vyplývajúca z povoleného odpočtu od zdaniteľného príjmu) nepoužíva pri pákových úpravách koeficientu beta. Harrisov-Pringlov vzorec je takýto: $\beta_L = \beta_U + \frac{D}{E}(\beta_U - \beta_D)$, kde β_L je koeficient beta s pákovým efektom, β_U je koeficient beta bez pákového efektu, β_D je koeficient beta dlhu, D je dlh a E je vlastný kapitál. Česko ďalej uvádza, že táto metóda zodpovedá finančnému modelu, v ktorom všetky peňažné toky diskontované nákladmi na kapitál sú po zdanení a zahŕňajú všetky daňové ochrany.

([58]) Táto prirážka je „prirážka za výstavbu a prevádzku jadrových zariadení“ opísaná v rozhodnutí o začatí konania, ktorú Česko premenovalo na „samostatnú prirážku za významné riziko“ alebo „SMRP“.

Tabuľka 2

Odhad ROE podľa Česka

Náklady na vlastný kapitál	Súčasná bezriziková sadzba		Dlhodobé historické priemery bezrizikovej sadzby	
	nízka	vysoká	nízke	vysoké
Bezriziková sadzba	[…] %	[…] %	[…] %	[…] %
Riziková prirážka	[…] %	[…] %	[…] %	[…] %
Koeficient beta bez pákového efektu	[…]	[…]	[…]	[…]
Finančná páka	[…] %	[…] %	[…] %	[…] %
ROE:	**[…] %**	**[…] %**	**[…] %**	**[…] %**
Koeficient beta dlhu	[…]	[…]	[…]	[…]
ROE – s koeficientom beta dlhu	**[…] %**	**[…] %**	**[…] %**	**[...] %**
Samostatná prirážka za významné riziko	3,0 %	3,5 %	3,0 %	3,5 %
ROE – so samostatnou prirážkou za významné riziko	**[…] %**	**[…] %**	**[…] %**	**[…] %**

Zdroj: české orgány.

(130) Pre bezrizikovú sadzbu ([59]) české orgány použili 2-ročné a 20-ročné priemery štátnych dlhopisov eurozóny a Nemecka, ako aj európskych podnikových dlhopisov s ratingom AAA a splatnosťou dlhšou ako desať rokov ([60]). Česko uvádza, že zohľadnilo súčasné a dlhodobé priemerné údaje s cieľom zabezpečiť spoľahlivosť analýzy, keďže poskytuje informáciu o tom, aká je bezriziková sadzba z krátkodobého aj dlhodobého hľadiska ([61]). V dôsledku tejto voľby české orgány vypracovali dva scenáre, z ktorých jeden zohľadňuje súčasné údaje a druhý dlhodobejšie priemery bezrizikovej sadzby. Česko ďalej uvádza, že po výbere dlhopisov eurozóny a Nemecka na zastupovanie bezrizikovej sadzby je potrebné vykonať úpravy na prevod tejto bezrizikovej sadzby na bezrizikovú sadzbu pre Českú republiku, t. j. je potrebné pripočítať prirážku ([62]). Táto prirážka sa rovná českej dvojročnej priemernej rizikovej prirážke krajiny ([63]). V tejto analýze sa uvádza bezriziková sadzba v rozsahu [2 až 5] %.

([59]) Pozri podania Česka z 1. marca 2024 a 26. februára 2024.

([60]) V prípade dlhopisov eurozóny s ratingom AAA je dlhopisom s najdlhšou splatnosťou desaťročný dlhopis.

([61]) Česko vysvetlilo, že hoci krátkodobé priemery presnejšie odrážajú prevládajúce trhové podmienky a náladu investorov, vzhľadom na pozorovanú nestálosť údajov o štátnych dlhopisoch nemusí byť pri veľmi dlhých infraštruktúrnych projektoch, ako je napríklad jadrová elektráreň, obozretné vychádzať pri bezrizikovej sadzbe len z nestálych spotových údajov. Dlhodobejší priemer zmierňuje súvisiacu nestálosť údajov a môže poskytnúť vyváženejší pohľad a umožňuje zohľadniť prípady korekcie trhov (ako je napríklad reverzia priemeru). Podanie Česka z 9. januára 2024.

([62]) Prístup českého regulačného orgánu k stanoveniu bezrizikovej sadzby je založený na koši štátnych dlhopisov vydaných Českou republikou s priemernou zostatkovou splatnosťou 10 rokov. Tieto dlhopisy sú denominované v českých korunách. Keďže sú však všetky finančné údaje projektu EDU II v eurách, bezriziková sadzba vychádzala z európskych štátnych dlhopisov a podnikových dlhopisov s vysokým ratingom.

([63]) Pozri finančný model Česka a podanie Česka z 9. januára 2024, v ktorom sa uvádza prirážka vo výške 0,6 %. Damodaran (júl 2023), https://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/pc/datasets/ctrypremJuly23.xlsx.

(131) V prípade rizikovej prirážky Česko predpokladá rozpätie od [5 do 7] % ([64]). Hodnota […] % je priemer prístupu prof. Damodarana vychádzajúceho zo swapu na kreditné zlyhanie ([…] %) a prístupu vychádzajúceho z úverového ratingu ([…] %) ([65]). Hodnota […] % je priemer: a) údaja […] % podľa prof. Damodarana a b) najnovšieho prieskumu rizikovej prirážky prof. Fernandeza uverejneného v júni 2022, v ktorom sa uvádza priemerná a mediánová hodnota rizikovej prirážky na úrovni […] % v prípade priemeru a […] % v prípade mediánovej hodnoty ([66]).

(132) Pri odhade koeficientu beta ([67]) Česko zvažovalo koeficienty beta porovnateľného súboru spoločností. Pre tento súbor Česko zvažovalo niekoľko európskych kótovaných energetických spoločností, pričom zoznam spresnilo tak, aby sa v ňom zohľadnili predovšetkým koeficienty beta spoločností, ktoré majú vo svojom portfóliu jadrovú energetiku ([68]). Výsledkom tejto analýzy je koeficient beta bez pákového efektu na úrovni […] ([69]). Česko vysvetlilo, že hoci ide o najvhodnejšie spoločnosti na porovnanie so spoločnosťou EDU II, poskytujú len orientačný odhad koeficientu beta pre projekt zaoberajúci sa čisto jadrovou energetikou a že tento rozsah koeficientov beta je konzervatívny. Konkrétne Česko vysvetlilo, že mnohé z týchto uvedených porovnateľných spoločností sa okrem jadrovej energetiky zaoberajú aj rôznymi ďalšími podnikateľskými činnosťami. Česko ďalej uviedlo, že vzhľadom na to, že niektoré údaje odrážajú riziko spojené s regulovanými prenosovými a rozvodovými zariadeniami (a nie čisté riziko jadrovej elektrárne), je potrebné tieto údaje interpretovať s určitou rozvahou. Z tohto dôvodu Česko tvrdí, že koeficient beta pre jadrovú elektráreň v Českej republike je pravdepodobne bližšie k hornej hranici rozsahu koeficientov beta porovnateľných firiem ([70]).

(133) V prípade odhadu koeficientu beta dlhu ([71]) považovalo Česko za vhodné predpokladať nulový, ako aj nenulový odhad […] ([72]), ako bolo prijaté v nedávnych regulačných rozhodnutiach v odvetviach vodného hospodárstva a energetiky v Spojenom kráľovstve ([73]). Cieľová hodnota ROE vo výške [9 až 11] % bola odvodená na základe koeficientu beta dlhu vo výške […].

([64]) Pozri podania Česka z 1. marca 2024 a 26. februára 2024.

([65]) Tieto údaje pochádzajú z databázy globálnych trhových rizikových prirážok z júla 2023, ktorú vypracoval prof. A. Damodaran (ďalej len „Damodaran“) z Newyorskej univerzity (https://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/pc/datasets/ctrypremJuly23.xlsx). Prof. Damodaran na tento účel používa implikovanú trhovú rizikovú prirážku S&P 500. Po definovaní prirážky za vyspelý trh (v tomto súbore údajov je to 5 %) prof. Damodaran odhaduje rozpätie zlyhania alebo rizikovú prirážku danej krajiny. Riziková prirážka pre Českú republiku je daná súčtom dlhodobej trhovej rizikovej prirážky krajiny (5 %) a rizikovej prirážky Česka (0,3 % a 0,9 %). Riziková prirážka Česka sa odhaduje podľa dvoch metodík. Prvá metodika, z ktorej vyplýva prirážka 0,3 %, vychádza z rozpätia CDS (alebo swapu na kreditné zlyhanie) medzi Nemeckom [0,22 %, na karte „10-year CDS Spreads“ (10-ročné rozpätia CDS) v uvedenom excelovom súbore] a Českou republikou [0,45 %, na karte „10-year CDS Spreads“ (10-ročné rozpätia CDS) v uvedenom excelovom súbore], ktoré sa potom vynásobí koeficientom 1,4, ako je uvedené v Damodaranovom súbore údajov. Druhá metodika, z ktorej vyplýva prirážka 0,9 %, vychádza z úverového ratingu Českej republiky Aa3, čoho výsledkom je rozpätie 0,64 %, ktoré sa potom vynásobí koeficientom 1,4, ako je uvedené v predchádzajúcom texte.

([66]) Databázu vytvoril prof. P. Fernandez (ďalej len „Fernandez“) z IESE Business School Navarrskej univerzity. Táto databáza je výsledkom prieskumu, ktorý uskutočnil prof. Fernandez a kol. v súvislosti s bezrizikovou sadzbou a rizikovou prirážkou používanou v roku 2023 pre 80 krajín [pozri Fernandez a kol. (2023), *Survey*: *Market Risk Premium and Risk-Free Rate used for 80 countries in 2023* (Prieskum: riziková prirážka a bezriziková sadzba používaná pre 80 krajín v roku 2023), Pablo Fernandez, Diego García de la Garza, Javier Fernandez Acin: SSRN, https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4407839].

([67]) Pozri podanie Česka z 1. marca 2024.

([68]) Posudzovanými spoločnosťami sú: RWE, ČEZ, Fortum, EDF, Engie, Iberdrola, Uniper, Centrica, Nuclearelectrica. Pozri podanie Česka z 27. februára 2024.

([69]) Česko vysvetlilo, že jeho analýza sa riadi prístupom Modiglianiho a Millera, v ktorom sa používa predpísaný súbor referenčných hodnôt na odvodenie odhadu koeficientu beta (aktív) bez pákového efektu spoločnosti EDU II, ktorý sa následne opätovne upraví, aby bolo možné získať zodpovedajúci odhad koeficientu beta (vlastného kapitálu) s pákovým efektom (na základe predpokladu koeficientu beta nulového dlhu). Na odhad koeficientu beta bez pákového efektu sa Česko pri svojej analýze zameralo na týždenné odhady za obdobie dvoch a piatich rokov. Konkrétne sa koeficient beta vypočítal pomocou Damodaranovho prístupu, ktorý spočíva vo výbere koeficientov beta pre porovnateľné spoločnosti pre týždenné ceny za dva roky (s váhou 66,7 %) a týždenné ceny za päť rokov (s váhou 33,3 %). Pozri https://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/New_Home_Page/datafile/variable.htm. Pozri podanie Česka z 27. februára 2024.

([70]) Podanie Česka k ROE z 10. januára 2024.

([71]) Koeficient beta aktív možno rozdeliť na koeficient beta vlastného kapitálu, ktorý vyjadruje vystavenie akcionárov systematickému riziku, a koeficient beta dlhu, ktorý vyjadruje vystavenie držiteľov dlhopisov systematickému riziku. Pri výpočte koeficientu beta aktív sa koeficienty beta dlhu a vlastného kapitálu vážia podielom dlhu a vlastného kapitálu v kapitálovej štruktúre.

([72]) Pozri podanie Česka z 9. januára 2024.

([73]) Zdrojom Česka je regulovaný sektor vodárenských spoločností v Spojenom kráľovstve, kde sa používa koeficient beta dlhu 0,15 až 0,05 (pozri metodiku revízie konečných cien regulačným orgánom vodárenského sektora Ofwat, december 2022, https://www.ofwat.gov.uk/wp-content/uploads/2022/12/PR24_final_methodology_Appendix_11_Allowed_return.pdf).

(134) Pri odhade finančnej páky ([74]) Česko používa hodnotu […] %. To odráža priemernú finančnú páku počas životnosti jadrovej elektrárne a cieľový pomer dlhu k vlastnému imaniu projektu ([75]). Česko poznamenáva, že tento predpoklad je konzervatívny, pretože po prvé sa v rámci kapitálovej štruktúry projektu predpokladá 98 % dlhu a po druhé „skutočná finančná páka“ projektu sa pohybuje v rozmedzí 67 – 78 % ([76]).

(135) Pokiaľ ide o samostatnú prirážku za významné riziko, Česko tvrdilo, že jadrové elektrárne sú samostatné veľké projekty s určitými jedinečnými charakteristikami a rizikami v porovnaní s inými projektmi výroby elektriny, čo je potrebné zohľadniť prostredníctvom zahrnutia samostatnej prirážky za významné riziko do ROE odvodenej z modelu oceňovania kapitálových aktív. Odhad českých orgánov vo výške 3 – 3,5 % by zohľadnil tieto riziká, ktoré nie sú zachytené v odhadoch koeficientu beta diverzifikovaných energetických podnikov ([77]). Vzhľadom na opatrenia na zmiernenie závažného rizika zavedené v navrhovanej finančnej a zmluvnej štruktúre vrátane dlhodobej ochrany realizačnej ceny však samostatná prirážka za významné riziko nebola zahrnutá do cieľovej hodnoty ROE.

(136) Z uvedených predpokladov Česko odvodzuje odhadované rozpätie cieľovej hodnoty ROE od […] do […] bez samostatnej prirážky za významné riziko. Česko tvrdí, že cieľová hodnota ROE bola stanovená ako dolná hranica rozpätia z týchto dôvodov: je bližšie k strednej hodnote rozpätia referenčných hodnôt (pozri odôvodnenie 137) a projekt má silný rizikový profil z dôvodu ochrany príjmov a ďalších zmierňujúcich opatrení zahrnutých v obchodnej štruktúre.

(137) S cieľom porovnať svoju analýzu Česko porovnáva cieľovú mieru návratnosti projektu vo výške [9 až 11] % s mierou návratnosti porovnateľných projektov vrátane iných projektov v oblasti jadrovej energetiky, veľkých projektov obchodnej infraštruktúry, českých regulovaných energetických podnikov a spoločností typu YieldCo zo Spojeného kráľovstva. Tieto výsledky sú uvedené v nasledujúcej tabuľke ([78]).

([74]) V tomto kontexte je finančná páka definovaná ako pomer dlhu ku kapitálu, pričom kapitál je súčet dlhu a vlastného imania.

([75]) Pozri podanie Česka z 21. marca 2024.

([76]) Vo svojom podaní z 9. januára 2024 Česko vysvetlilo, že v rámci štruktúry financovania spoločnosti EDU II sa miera finančnej páky projektu v čase mení. Počas výstavby je táto miera vyššia ako 90 % a počas celej životnosti projektu, keď sa spláca návratná finančná pomoc, sa znižuje. Česko ďalej vysvetľuje, že dôsledkom časom sa meniacej finančnej páky spoločnosti EDU II je, že podľa štandardného rámca modelu oceňovania kapitálových aktív musí byť požadovaná rentabilita vlastného kapitálu pozitívne korelovaná s finančnou pákou, keďže kapitáloví investori obvykle požadujú vyššiu návratnosť, keď sa finančná páka zvyšuje. V dôsledku toho by sa podľa rámca modelu oceňovania kapitálových aktív očakávalo, že ROE sa bude v čase meniť, aby odrážala túto relatívnu dynamiku medzi kapitálovým výnosom a skutočnou finančnou pákou. Česko ďalej uvádza, že vzhľadom na to, že v mechanike súčasného finančného modelu sa predpokladá konštantná ročná hodnota ROE počas celej životnosti projektu, nie je to v súlade s tým, ako by sa mala ROE oceňovať vzhľadom na časovo premenlivý charakter ročnej finančnej páky spoločnosti EDU II. Na vyriešenie tejto otázky by bolo potrebné kalibrovať konštantnú „skutočnú“ mieru finančnej páky, aby sa zabezpečilo, že 1. vývoj expozície voči akciovému riziku počas životnosti projektu spoločnosti EDU II bude presne ocenený a 2. v rámci modelu oceňovania kapitálových aktív sa použije konštantná ročná hodnota ROE v súlade s mechanikou súčasného finančného modelu. Preto aritmetický priemer finančnej páky v čase neodráža skutočnú úroveň rizika, ktorému je projekt vystavený, a zároveň úroveň kapitálového výnosu, ktorú by investori požadovali. Napríklad pri rovnakej miere jednoduchej priemernej ročnej finančnej páky by expozícia voči akciovému riziku v prípade projektu, ktorý má vyššiu finančnú páku počas fázy výstavby, bola vyššia ako počas prevádzkovej fázy, ktorá má nižšiu finančnú páku. Dôvodom je, že fáza výstavby predstavuje pre kapitálových investorov podstatne vyššie riziko ako prevádzka. Vzhľadom na to Česko predložilo tri alternatívne prístupy na výpočet zástupnej hodnoty skutočnej finančnej páky, ktorá sa používa pri odhade ROE. Tieto alternatívne prístupy boli podrobne opísané v podaní Česka z 9. januára 2024, ako aj v podaní Česka z 8. novembra 2023.

([77]) Pozri podanie Česka z 9. januára 2024.

([78]) Pozri podanie Česka z 9. januára 2024.

Tabuľka 3

Referenčné hodnoty Česka ([79])

Porovnateľný projekt	Finančná páka (%)	ROE s pákovým efektom (%)
Projekty výroby jadrovej energie		
Hinkley Point C ([1])	neuplatňuje sa	11,0 – 11,5
Paks II ([2])	40,0 – 50,0	10,9 – 12,5
Veľké projekty obchodnej infraštruktúry		
Nemecké čierne uhlie ([3])	60,0	11,0
Nemecká plynová turbína s kombinovaným cyklom ([3])	60,0	10,0
Veterná energia na mori ([4])		7,0 – 9,0
Česká regulačná cenová regulácia ([5])		
Distribúcia a prenos elektriny (2021 – 2025)	48,9	7,9
Distribúcia a prenos plynu (2021 – 2025)	48,9	7,8
Spoločnosti typu YieldCo zo Spojeného kráľovstva ([6])	34,0 – 65,0	7,2 – 11,0

([1]) Pozri rozhodnutie Komisie z 8. októbra 2014 o opatrení pomoci SA.34947 (2013/C) (ex 2013/N), ktorú Spojené kráľovstvo zamýšľa zaviesť na podporu pre jadrovú elektráreň Hinkley Point C.

([2]) Pozri rozhodnutie Komisie zo 6. marca 2017 o opatrení pomoci SA.38454 – 2015/C (ex 2015/N), ktorú Maďarsko zamýšľa zaviesť na podporu vývoja dvoch nových jadrových reaktorov v jadrovej elektrárni Paks II.

([3]) Fraunhofer ISE (2021), *Levelized cost of electricity renewable energy technologies* (Priemerné náklady na výrobu elektriny technológiami v oblasti obnoviteľných zdrojov energie) https://www.ise.fraunhofer.de/en/publications/studies/cost-of-electricity.html.

([4]) Svetové fórum o veternej energii na mori (2022), Financovanie veternej energie na mori, WFO_FinancingOffshoreWind_2022.pdf (wfo-global.org).

([5]) ERÚ (2020), s. 154, (https://www.eru.cz/en/price-control-principles-2021-2025-regulatory-period-electricity-and-gas-industries-and-market). ERÚ (2020), s. 154, (https://www.eru.cz/en/price-control-principles-2021-2025-regulatory-period-electricity-and-gas-industries-and-market).

([6]) Česko uvádza, že spoločnosti typu YieldCo sú trieda aktív kótovaných spoločností, ktoré sa zameriavajú na prevádzkové zariadenia v oblasti obnoviteľných zdrojov energie. Od júna 2022 do júna 2023 sa sledovalo šesť spoločností, z ktorých dve zverejnili správy v roku 2023 a uviedli príslušné hodnoty finančnej páky a ROE s pákovým efektom. Dolná medza finančnej páky bola prevzatá z výsledkov portfólia a hornou medzou bolo maximum povolené v rámci ich investičnej politiky: Finančná páka spoločnosti TRIG: https://www.trig-ltd.com/wp-content/uploads/2023/08/TRIG-H1-2023-Interim-Results-Presentation.pdf; ROE s pákovým efektom spoločnosti TRIG: https://www.trig-ltd.com/wp-content/uploads/2023/02/TRIG-2022-Annual-Report.pdf; Finančná páka a ROE s pákovým efektom spoločnosti UKW: https://www.greencoat-ukwind.com/~/media/Files/G/GreenCoat-UKWind/documents/Results/2911%20Greencoat%20Interim%20Report_CL.pdf.

Zdroj: české orgány, podanie Česka z 9. januára 2024.

(138) Česko uvádza, že zo zistení z tohto porovnania vyplýva, že odhady hodnoty ROE pre navrhovanú jadrovú elektráreň v Dukovanoch sú v súlade s odhadmi pre iné jadrové elektrárne a projekty energetickej infraštruktúry. Česko ďalej uvádza, že ROE spoločnosti EDU II bude podľa očakávaní vyššia ako ROE ostatných nedávno vybudovaných jadrových elektrární, okrem iného vzhľadom na vyššiu finančnú páku spoločnosti EDU II. Vďaka úprave regulovaných výnosov energetických podnikov v Českej republike zohľadnením rozdielov v kompromise medzi rizikom a výnosom (t. j. pripočítaním samostatnej prirážky za významné riziko vo výške 3 – 3,5 %) sa dosiahne porovnateľný výnos ([80]).

([79]) Česko ďalej konštatuje, že výsledky sa vo všeobecnosti zhodujú s analýzou rizika, pričom projekty jadrovej energetiky sa nachádzajú na hornej hranici rizikového spektra a primerane vykazujú vysokú úroveň návratnosti; porovnateľné projekty v oblasti jadrovej energetiky majú podobné rozpätie odhadovanej ROE; česká regulačná cenová regulácia vykazuje počas kontrolných období 2021 – 2025 relatívne stabilné výnosy. Ide o jednu z najnižších referenčných porovnateľných hodnôt a je v súlade s kategorizáciou rizika „nízke“ z analýzy rizík. Okrem toho dva z porovnateľných projektov výroby elektriny v Nemecku (čierne uhlie a plynová turbína s kombinovaným cyklom) majú úroveň kapitálových výnosov, ktorá je rovnaká a mierne nižšia ako v prípade projektov výroby jadrovej energie, a to najmä z dôvodu výrazne nižšieho rizika výstavby a prevádzky. Pozri podanie Česka z 9. januára 2024.

([80]) Podanie Česka z 9. januára 2024.

(139) České orgány dospeli k záveru, že cieľová vnútorná miera návratnosti vlastného kapitálu vo výške [9 až 11] % je primeraná vzhľadom na trhové riziko a súvisiace zmiernenia. Česko ďalej uvádza, že cieľová hodnota ROE [9 až 11] % je odrazom navrhovanej finančnej štruktúry projektu, v rámci ktorej spoločnosť EDU II nesie zodpovednosť za činnosti pred výstavbou, pričom výstavba bude financovaná zo štátneho úveru a zmluva o odbere sa uzavrie na 40 rokov ([81]).

(140) České orgány ďalej vysvetľujú, že pri uplatnení realistického scenára prekročenia nákladov spôsobeného nelegitímnymi dôvodmi o 10 % by vnútorná miera návratnosti vlastného kapitálu klesla na […] %.

3.6.5.2. Náklady na dlh

(141) Česko vysvetlilo, že náklady na návratnú finančnú pomoc počas výstavby a záručnej lehoty predstavujú 0 % ročne, zatiaľ čo počas komerčnej prevádzky sa náklady na návratnú finančnú pomoc budú rovnať nákladom na financovanie verejného dlhu plus 1 %, ale nie menej ako 2 % ročne. Česko ďalej vysvetlilo, že vzhľadom na nedávny vývoj nákladov na štátne pôžičky, ako aj na infláciu sa náklady na dlh počas prevádzky rovnajú 3,5 % ([82]). Česko vypočítalo, že celkové náklady na dlh projektu sa rovnajú [2 až 4] % ([83]).

3.6.5.3. Celková miera návratnosti

(142) Česko vychádzalo z tohto „štandardného“ vzorca na výpočet WACC: ([84])

$$WACC = CoE\ x\ \left(1 - \frac{D}{D+E}\right) + CoD\ x\ \left(\frac{D}{D+E}\right)$$

kde:

1. CoE sú náklady na vlastný kapitál alebo rentabilita vlastného kapitálu vo výške [9 až 11] % opísané v oddiele 3.6.5.1;

2. CoD sú náklady na dlh vo výške [2 až 4] % opísané v oddiele 3.6.5.2 a

3. $\left(\frac{D}{D+E}\right)$ je ukazovateľ finančnej páky projektu v hodnote […] % opísaný v oddiele 3.6.5.1.

([81]) Podanie Česka z 9. januára 2024.

([82]) Česko vysvetlilo, že náklady na dlh vo výške 3,5 % boli odhadnuté na základe najnovších údajov o krivke výnosov zo štátnych dlhopisov Českej republiky. Pri použití lineárnej aproximácie medzi dostupnými dvadsaťročnými a päťdesiatročnými kotáciami je relevantnou tridsaťročná sadzba 4,04 % v českých korunách. Keďže česká vláda nemá žiadne dlhodobé dlhopisy v eurách, na výpočet pevnej úrokovej sadzby sa odhadol príslušný kurz eura pomocou cenových kotácií forwardových výmenných kurzov CZK/EUR. Na základe tejto analýzy je príslušná pevná sadzba v eurách približne 2,5 %. Po pripočítaní uvedenej marže vo výške 1 % sú odhadované náklady na dlh 3,5. Pozri podania Česka z 1. marca 2024 a zo 7. marca 2024.

([83]) Pozri podanie Česka zo 7. marca 2024. Česko vysvetlilo, že po skončení trvania zmluvy o nákupe by sa na projekt mohol získať komerčný dlh od roku 2081 do roku 2095 vo výške 304 miliónov EUR alebo 3 % návratnej finančnej pomoci, aby sa zohľadnilo očakávanie, že investor sa bude snažiť refinancovať projekt po skončení trvania zmluvy o nákupe, aby mohol efektívnejšie spravovať svoje portfólio aktív. Očakáva sa, že komerčný dlh sa bude čerpať po skočení trvania zmluvy o nákupe s nákladmi vo výške 5,5 %. Táto hodnota bola odhadnutá na základe nákladov na dlh pre návratnú finančnú pomoc (t. j. 3,5 %) ako referenčnej hodnoty. Vzhľadom na plnú expozíciu trhovej ceny ku koncu životnosti projektu sa k 3,5 % pripočítala 2 % marža na odhad nákladov na komerčný dlh v tejto fáze. Pozrite si takisto finančný model Česka.

([84]) Pozri podania Česka z 13. októbra 2023 a 1. marca 2024.

(143) Výsledkom tohto vzorca sú WACC vo výške [4,5 až 7] %. Česko vysvetlilo, že vo vzorci na výpočet svojich WACC sa nezohľadňuje žiadny daňový ochranný účinok, pretože všetky daňové účinky sú zahrnuté vo finančnom modeli a zachytené v peňažných tokoch použitých na výpočet pomerov vo finančnom modeli. ([85]) Ak by sa však zahrnul daňový ochranný účinok a použila by sa česká efektívna sadzba dane 21 %, WACC by boli [4 až 7] %. ([86])

3.6.6. *Príjmy a náklady projektu*

(144) Ako je vysvetlené v oddiele 3.6.2, finančný model predložený Českom je založený na viacerých predpokladoch týkajúcich sa očakávaných trhových cien, dostupnosti elektrárne, nákladov na výstavbu, prevádzkových nákladov a nákladov na vyradenie z prevádzky a ďalších relevantných predpokladov, ako sú kapitálové výdavky a financovanie projektu.

(145) Príjmy elektrárne sa vypočítavajú s prihliadnutím na prognózy trhových cien a za predpokladu prevádzky s obmedzenou úpravou zaťaženia, pri ktorej elektráreň v rámci určitých technických obmedzení upravuje svoju produkciu s prihliadnutím na hodinové ceny na spotovom trhu v súlade s finančnými stimulmi stanovenými vo vzorci na výpočet odmeňovania opísanom v odôvodnení 88.

(146) České orgány vysvetlili, že schopnosť elektrárne upravovať zaťaženie bude obmedzená technickými obmedzeniami, ktoré budú čiastočne závisieť od zvolenej technológie. Pri modelovaní dispečingu elektrárne v reakcii na trhové ceny Česko predpokladalo, že elektráreň bude spĺňať minimálne európske požiadavky na jadrové elektrárne s ľahkovodným reaktorom. ([87]) Ak technické možnosti elektrárne prekročia tieto minimálne požiadavky, zohľadní sa to v predpokladoch príjmov použitých na výpočet realizačnej ceny po uzavretí zmluvy o inžinierskych prácach, obstarávaní a výstavbe. Takáto zvýšená flexibilita by umožnila lepšiu optimalizáciu úpravy zaťaženia, a tým by viedla k zníženiu realizačnej ceny.

(147) Pri odhadoch cien na centrálnom trhu vychádzalo Česko z komerčných predpokladov spoločnosti ČEZ týkajúcich sa vývoja priemerných ročných cien na trhu s elektrinou v Českej republike v rokoch 2035 až 2050. České orgány predpokladajú, že počas obdobia 2051 – 2096, ktoré pokrýva celú očakávanú životnosť elektrárne, budú trhové ceny postupne klesať konštantnou rýchlosťou […] % ročne, čím sa zohľadní očakávanie, že trhové ceny budú mať v dlhodobejšom horizonte tendenciu klesať v dôsledku zvýšenia podielu obnoviteľných zdrojov energie v systéme. Bez úprav o infláciu sa predpokladaná cena na centrálnom trhu začína na […] EUR za MWh v roku 2036, do roku 2050 klesne na […] EUR za MWh a postupne sa zníži na […] EUR za MWh v roku 2076 a […] EUR za MWh v roku 2096.

(148) České orgány predložili analýzy citlivosti cien v rámci finančného modelu s pomocou ďalších scenárov, v ktorých sa predpokladajú konštantné ročné priemerné očakávania trhových cien v rozsahu od −10 EUR za MWh do 150 EUR za MWh. V scenároch s trhovými cenami na úrovni −10 EUR za MWh, 10 EUR za MWh a 20 EUR za MWh očakávajú, že elektráreň sa po skončení trvania zmluvy o nákupe odstaví. V rámci všetkých scenárov citlivosti cien české orgány odhadujú rozsah realizačnej ceny potrebnej na dosiahnutie cieľovej rentability vlastného kapitálu vo výške [9 až 11] % počas životnosti projektu na [50 až 80] EUR za MWh a [75 až 90] EUR za MWh. Za predpokladu pevnej realizačnej ceny [65 až 80] EUR/MWh (v reálnom vyjadrení cien z roku 2020) by očakávaná vnútorná miera návratnosti vlastného kapitálu podľa rôznych výpočtov citlivosti bola […] % pred uplatnením podielu na zisku počas trvania zmluvy, […] % pred uplatnením podielu na zisku počas trvania projektu a […] % po uplatnení podielu na zisku pri trhových cenách 150 EUR/MWh, […] % pred uplatnením podielu na zisku aj po uplatnení podielu na zisku pri 40 EUR/MWh, […] % pred uplatnením podielu na zisku aj po uplatnení podielu na zisku pri 20 EUR/MWh a […] % pred uplatnením podielu na zisku aj po uplatnení podielu na zisku pri 10 EUR/MWh, ako aj pri mínus 10 EUR/MWh.

([85]) Česko vysvetlilo, že tento prístup sa líši od prístupu k podnikovým financiám, pri ktorom sa ocenenie vykonáva na základe toku disponibilných peňažných prostriedkov do firmy, a je potrebná úprava daňovej ochrany v rámci WACC [pri ktorej sa náklady na dlh vynásobia činiteľom (1-t), kde t je sadzba dane] na zachytenie vplyvu finančnej štruktúry na dane, ktoré nie sú v modeli priamo zohľadnené. Preto sa táto úprava nevzťahuje na model financovania projektu použitý v tomto prípade. Pozri podanie Česka z 21. februára 2024.

([86]) Podanie Česka z 1. marca 2024 a finančný model Česka.

([87]) K dispozícii pre členov na adrese https://europeanutilityrequirements.eu/.

(149) Ako je vysvetlené v odôvodnení 145, Česko vypracovalo ročný model príjmov, v ktorom sa počítajú príjmy elektrárne za každú hodinu prevádzky na základe odhadovaných hodinových trhových cien a za predpokladu optimalizácie produkcie v reakcii na trhové cenové signály, pričom sa zohľadňuje aj plánovaná a neplánovaná údržba. Hodinové cenové krivky boli stanovené na základe volatility cien v roku 2035 podľa centrálneho cenového scenára spoločnosti ČEZ, ktorý bol uplatnený na ročné projekcie cien počas životnosti zariadenia. Potom sa pre každú hodinovú cenovú krivku vypočítajú príjmy elektrárne pomocou vzorca na výpočet odmeňovania opísaného v oddiele 3.6.1 za predpokladu, že produkcia je optimalizovaná tak, aby reagovala na trhové signály v rámci technických možností jadrovej elektrárne.

(150) Česko odhadlo vplyv na ziskovosť elektrárne na základe predpokladu už opísanej prevádzky s úpravou zaťaženia v porovnaní so scenárom prevádzky bez úpravy zaťaženia, pri ktorej sa produkcia udržiava na priemernej ročnej dostupnosti [75 až 100] % kapacity elektrárne. České orgány odhadujú, že pri úprave zaťaženia bude elektráreň fungovať s priemernou dostupnosťou [70 až 90] % kapacity elektrárne (čo vyplýva z očakávaného zníženia produkcie na 75 % v obdobiach, keď sú trhové ceny *p* nižšie ako náklady *c*), čím sa dosiahne v priemere 101,24 % výnosov a 96,59 % nákladov, ktoré by elektráreň dosiahla bez úpravy zaťaženia počas celej životnosti projektu. České orgány zdôrazňujú, že výsledok analýzy je do značnej miery ovplyvnený profilom predpokladaných trhových cien, ktoré majú hypotetický charakter a možno ich považovať len za teoretické ukazovatele výkonnosti elektrárne.

(151) Vzorec na výpočet odmeňovania opísaný v odôvodnení 88 zabezpečuje stabilitu príjmov spoločnosti EDU II bez ohľadu na priemerné trhové podmienky počas trvania zmluvy o nákupe (2038 – 2078).

(152) Keďže v čase prijatia tohto rozhodnutia nie je známy výsledok výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu, Česko predložilo orientačné odhady nákladov na základe referenčného porovnávania a verejne dostupných informácií z návrhu, vývoja a prevádzky existujúcich elektrární. Česko uznáva, že spoľahlivosť prognóz nákladov je obmedzená, keďže v Česku neexistujú žiadne predchádzajúce priamo porovnateľné projekty, ktoré by sa v poslednom období realizovali, a projektové práce ešte nie sú dostatočne podrobné. Česko však tvrdí, že očakáva, že v rámci výberového konania na dodávateľa v oblasti inžinierskych prác, obstarávania a výstavby sa dosiahne ekonomicky najvýhodnejšie riešenie, ktorým by sa mali minimalizovať náklady.

(153) Podľa základného scenára sa celkové kapitálové výdavky, t. j. náklady na výstavbu („jednotkové investičné náklady“), odhadujú na […] EUR/kW, čo zodpovedá […] mld. EUR v reálnom vyjadrení cien z roku 2020 (a […] mld. EUR v nominálnom vyjadrení cien).

(154) Česko ďalej uvádza, že vzhľadom na zložitosť a technické špecifiká jadrových elektrární nie je neobvyklé, že náklady na výstavbu sú oveľa vyššie, než sa pôvodne predpokladalo. Česko uviedlo, že v najhoršom prípade prekročenia nákladov podobného tomu, ktorý vznikol v prípade jadrovej elektrárne Vogtle (Spojené štáty) a Hinkley Point C (Spojené kráľovstvo), by jednotkové investičné náklady na projekt mohli dosiahnuť [14 000 až 15 000] EUR na kW alebo [17 až 18] mld. EUR (v reálnom vyjadrení cien z roku 2023).

(155) Odhady variabilných prevádzkových nákladov zahŕňajú náklady na palivo, poplatky za nakladanie s odpadom platené štátu, náklady na prevádzku a údržbu bez nákladov na palivo a priebežnú požiadavku na tvorbu rezerv na výdavky na vyraďovanie z prevádzky. Celkovo české orgány odhadujú variabilné prevádzkové náklady na približne [10 až 15] EUR/MWh (s odhadmi nákladov na obstaranie paliva vo výške […] EUR/MWh, nákladov na vyradenie z prevádzky a nakladanie s odpadom vo výške […] EUR/MWh a variabilných nákladov na prevádzku a údržbu vo výške […] EUR/MWh). Variabilné prevádzkové náklady sa používajú ako vstupná premenná *c* vo vzorci na výpočet odmeňovania v zmluve o nákupe a na odhad úpravy zaťaženia na základe hodinových cien na spotovom trhu.

(156) Celkové prevádzkové náklady vo finančnom modeli zahŕňajú aj priebežné náklady počas životného cyklu vo výške […] EUR/MWh, ktoré podľa českých orgánov predstavujú náklady na výmenu a významnú rekonštrukciu komponentov v elektrárni, ale nezahŕňajú náklady na predĺženie životnosti. Ďalej prevádzkové náklady vo finančnom modeli zahŕňajú fixné prevádzkové náklady vo výške [10 až 20] EUR/MWh, ktoré podľa českých orgánov zahŕňajú mzdy a platy, nakupované služby, poistenie a dane, poplatky, náklady na kontroly a revízie, príspevky na vyradenie z prevádzky a rôzne náklady.

(157) S cieľom zohľadniť vplyv úpravy zaťaženia na náklady české orgány pripočítali prevádzkové náklady vo výške […] EUR/MWh. Podľa českých orgánov dodatočné náklady súvisiace s úpravou zaťaženia jadrových elektrární zahŕňajú zvýšenú prevádzkovú zložitosť, údržbu a otázky palivovej účinnosti, pričom sú spôsobené faktormi, ako je špecifická konštrukcia jadrovej elektrárne, jej vek, regulačné prostredie, v ktorom sa prevádzkuje, a prevádzkové postupy. Súčasný predpoklad […] EUR/MWh predstavuje počiatočné stanovisko a prehodnotí sa po výberovom konaní na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu a v rámci pravidelných preskúmaní.

(158) Po ukončení výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu Česko aktualizuje niektoré z uvedených predpokladov nákladov (pozri prílohu). Konkrétne sa aktualizujú jednotkové investičné náklady, variabilné prevádzkové náklady (náklady na palivo, náklady na prevádzku a údržbu, náklady na vyradenie z prevádzky a nakladanie s odpadom), náklady počas životného cyklu, fixné prevádzkové náklady, náklady na úpravu zaťaženia a predpoklady dostupnosti a použijú sa vo finančnom modeli na výpočet počiatočnej realizačnej ceny.

(159) Počas pravidelných preskúmaní sa môžu aktualizovať (t. j. upraviť smerom nahor alebo nadol) určité predpoklady vrátane predpokladov o inflácii, variabilných prevádzkových nákladoch, nákladoch počas životného cyklu, fixných prevádzkových nákladoch, nákladoch na úpravu zaťaženia a odhadoch ziskovosti pri úprave zaťaženia (pozri prílohu). Na preskúmanie bude dohliadať nezávislá tretia strana, ktorou by mal byť český Energetický regulačný úrad.

(160) Okrem toho je možné určité predpoklady aktualizovať z legitímnych dôvodov, ako je opísané v oddiele 3.8.

3.6.7. *Kontrola nadmernej kompenzácie*

(161) Ako je vysvetlené v rozhodnutí o začatí konania, české orgány pôvodne navrhli mechanizmus kontroly nadmernej kompenzácie, ktorý pozostával z podielu na zisku z vlastného kapitálu s prahovou hodnotou stanovenou na úrovni cieľovej hodnoty ROE [9 až 11] % a s koeficientom rozdelenia zisku 50:50.

(162) V nadväznosti na zmeny navrhnuté v opatrení 1, najmä vzhľadom na skrátenie obdobia trvania zmluvy o nákupe zo 60 na 40 rokov, ktoré podľa názoru Česka vystavuje príjemcu riziku trhových cien počas posledných 20 rokov životnosti zariadenia, české orgány tvrdia, že mierne upravený podiel na zisku z vlastného kapitálu by bol vhodný, pretože by presnejšie odrážal vyššiu expozíciu príjemcu voči riziku trhových cien po skončení trvania zmluvy o nákupe. Podielom na zisku z vlastného kapitálu sa preto zabezpečí, že:

a) Všetky zisky nad úrovňou ROE [9 až 11] % (v nominálnom vyjadrení, po zdanení, pred komerčným financovaním) sa rozdelia v pomere 50:50 medzi príjemcu a účelovo vytvorený subjekt počas obdobia 40 rokov, ktoré sa začína dňom uvedenia jadrovej elektrárne do prevádzky.

b) Všetky zisky nad úrovňou ROE [9 až 11] % (v nominálnom vyjadrení, po zdanení, pred komerčným financovaním) sa rozdelia v pomere 60:40 medzi príjemcu a účelovo vytvorený subjekt počas 20 rokov, ktoré nasledujú bezprostredne po uvedenom 40-ročnom období.

(163) Česko vysvetlilo, že skutočné výnosy projektu sa budú posudzovať v päťročných intervaloch v priebehu prevádzkovej životnosti projektu s cieľom overiť, či nedošlo k nadmerným ziskom. Toto posúdenie sa i) prvýkrát vykoná po skončení finančného roka, v ktorom nadobudne platnosť licencia získaná na prevádzku jadrovej elektrárne, alebo, ak táto udalosť nastane skôr, po skončení finančného roka, ktorý bezprostredne predchádza uplynutiu piatich rokov od začiatku dodávky elektriny z jadrovej elektrárne do siete (ďalej len „počiatočné posúdenie nadmernej kompenzácie“), a ii) potom v päťročných intervaloch (ďalej len „následné posúdenie nadmernej kompenzácie“) až do ukončenia komerčnej prevádzky projektu.

(164) Posúdenie bude vychádzať z najnovšej verzie finančného modelu aktualizovaného v súlade s koncom finančného roka, ktorý predchádza posúdeniu (ďalej len „dátum posúdenia“), s údajmi o skutočných príjmoch a nákladoch.

(165) Pri posudzovaní sa bude testovať, či skutočné kapitálové výnosy (ďalej len „skutočná vnútorná miera návratnosti vlastného kapitálu“) prekračujú prahovú hodnotu vnútornej miery návratnosti vlastného kapitálu (ďalej len „prahová hodnota vnútornej miery návratnosti vlastného kapitálu pri nadmernej kompenzácii“). Skutočná vnútorná miera návratnosti vlastného kapitálu bude miera návratnosti dosiahnutá pri realizačnej cene a trhových výnosoch a ostatných parametroch vzorca na výpočet odmeňovania platných k dátumu posúdenia. Určenie skutočnej vnútornej miery návratnosti vlastného kapitálu bude odrážať skutočnú výkonnosť projektu od jeho začiatku až do momentu príslušného posúdenia. Nebudú sa pri ňom brať do úvahy predpokladané peňažné toky do konca prevádzky. Prahová hodnota vnútornej miery návratnosti vlastného kapitálu pri nadmernej kompenzácii bola stanovená *ex ante* na hodnotu [9 až 11] % počas celej prevádzkovej životnosti projektu (t. j. počas obdobia odberu podľa zmluvy o nákupe aj po ňom).

(166) Ak skutočná vnútorná miera návratnosti vlastného kapitálu prekročí prahovú hodnotu vnútornej miery návratnosti vlastného kapitálu pri nadmernej kompenzácii, považuje sa to za nadmernú kompenzáciu vlastného kapitálu („prípad nadmernej kompenzácie vlastného kapitálu“). V prípade nadmernej kompenzácie vlastného kapitálu sa štátu a spoločnosti ČEZ vyplatí paušálna suma v hotovosti („suma nadmernej kompenzácie vlastného kapitálu“). Akákoľvek suma nadmernej kompenzácie vlastného kapitálu sa vyplatí len priamo po preskúmaní nadmernej kompenzácie, a nie v roku, v ktorom vznikla nadmerná kompenzácia vlastného kapitálu.

(167) Ak sa má za to, že nastal prípad nadmernej kompenzácie vlastného kapitálu, suma kompenzácie vlastného kapitálu sa vypočíta takto:

(168) Prvý krok zahŕňa kvantifikáciu peňažnej sumy rovnajúcej sa rozdielu medzi skutočnou vnútornou mierou návratnosti vlastného kapitálu a vnútornou mierou návratnosti vlastného kapitálu pri nadmernej kompenzácii, pričom sa zohľadní časový priebeh peňažných tokov a vylúčia sa všetky sumy kompenzácie vlastného kapitálu, ktoré boli predtým vyplatené štátu.

(169) V druhom kroku sa táto suma vynásobí pomerom rozdelenia, čím sa určí platba, ktorá sa zašle príjemcovi a zostatok sa vyplatí štátu. Česko ďalej potvrdilo, že úpravy nadmernej kompenzácie môžu mať formu jednorazovej platby alebo úpravy realizačnej ceny v zmluve o nákupe.

3.7. **Opatrenie 2: Štátny úver (návratná finančná pomoc)**

(170) Česko má v úmysle poskytnúť štátny úver, návratnú finančnú pomoc, na financovanie 2. fázy (príprava projektu) a 3. fázy (výstavba). Česko tvrdí, že očakávané kapitálové výdavky na 2. a 3. fázu podľa základného scenára predstavujú […] mld. EUR (v nominálnom vyjadrení cien z roku 2020). Česko však poskytlo aj scenáre založené na vyšších kapitálových výdavkoch. Na základe predchádzajúcich projektov v oblasti jadrovej energetiky s najvyššími nákladmi na dokončenie (t. j. Vogtle a HPC) sa kapitálové výdavky na 2. a 3. fázu odhadujú na [17 až 18] mld. EUR (v reálnom vyjadrení cien z roku 2023). Presná výška úveru sa určí na základe výsledku verejnej súťaže a podpisu zmluvy o inžinierskych prácach, obstarávaní a výstavbe s cieľom financovať vývoj projektu.

(171) Česko tvrdí, že poskytnutie úveru má v porovnaní s poskytnutím štátnej záruky na trhový úver tieto výhody. *Po prvé* návratná finančná pomoc eliminuje riziko neexistencie komerčného trhu na zabezpečenie financovania projektu. *Po druhé* návratná finančná pomoc ponúka včasnejšie riešenie na usporiadanie celkového balíka financovania v porovnaní s komerčným úverovým nástrojom. *Po tretie* návratná finančná pomoc by znamenala nižšie náklady na dlh vzhľadom na priamu pôžičku od štátu, ako aj nižšie poplatky v súvislosti s organizovaním a poskytovaním financovania počas celého obdobia výstavby. České orgány ďalej vysvetlili, že vzhľadom na vysoký dlh a neochotu trhu prijať riziko spojené s projektmi v oblasti jadrovej energetiky by vyššie náklady na potenciálne trhové úvery viedli k vyššej realizačnej cene v zmluve o nákupe. České orgány okrem toho uviedli, že štát má väčšiu flexibilitu pri rozhodovaní o konečnej sume financovania v porovnaní s trhovými veriteľmi a táto flexibilita je potrebná vzhľadom na to, že výber dodávateľa v oblasti inžinierskych prác, obstarávania a výstavby ešte nebol ukončený.

(172) Očakáva sa, že návratná finančná pomoc pokryje 100 % nákladov, ktoré sa vynaložia v 2. a 3. fáze (pozri odôvodnenie 67). Návratná finančná pomoc bude zabezpečená majetkom spoločnosti EDU II a spoločnosť ČEZ nebude mať voči nej žiadny regresný nárok ani za ňu nebude ručiť. Príjemca bude počas fázy výstavby projektu platiť úrokovú sadzbu vo výške 0 % ([88]). Ročná úroková sadzba bude následne zodpovedať nákladom na verejný dlh stanoveným ministerstvom financií ako percentuálna sadzba na príslušný rok a zvýšená o 1 percentuálny bod, najmenej však o 2 % ročne ([89]). Návratná finančná pomoc bude dokončená po ukončení procesu výberového konania na zmluvu o inžinierskych prácach, obstarávaní a výstavbe.

(173) Návratná finančná pomoc bude k dispozícii na čerpanie odo dňa nadobudnutia účinnosti zmluvy o nákupe, zmluvy s investorom a návratnej finančnej pomoci. Čerpanie sa bude uskutočňovať pravidelne (napríklad raz ročne) v súlade s aktualizovaným rozpočtom spoločnosti EDU II.

(174) Návratná finančná pomoc sa bude amortizovať na základe konkrétnych míľnikov projektu, fáz a predpokladaných zmien počas 30 rokov. Amortizácia návratnej finančnej pomoci sa začne udelením licencie v súlade so zákonom o jadrovej energii. Do tohto momentu sa v období do začiatku amortizácie vytvorí rezerva na dlhovú službu určená výlučne na amortizáciu návratnej finančnej pomoci a platbu úrokov („rezerva na dlhovú službu“), ktorú si spoločnosť EDU II ponechá počas obdobia amortizácie a v prípade nedostatku hotovosti ju použije výlučne na amortizáciu návratnej finančnej pomoci a platbu úrokov. Ak sa rezerva na dlhovú službu počas obdobia amortizácie nepoužije, použije sa na posledné splátky a splátky úrokov.

(175) V prípade, že spoločnosť EDU II oznámi štátu, že projekt si vyžaduje pozastavenie amortizácie návratnej finančnej pomoci s cieľom zabrániť finančnému zlyhaniu ([90]) a že spoločnosť EDU II vyčerpala rezervu na dlhovú službu a že spoločnosť ČEZ neporušuje svoje záväzky týkajúce sa vlastného kapitálu ([91]) (ďalej len „oznámenie o pozastavení“), amortizácia návratnej finančnej pomoci a platba úrokov sa pozastaví na obdobie, ktoré je potrebné na zabránenie finančnému zlyhaniu.

(176) Dobrovoľné predčasné splatenie návratnej finančnej pomoci a/alebo refinancovanie bude povolené podľa podmienok návratnej finančnej pomoci.

(177) V prípade zmeny kontroly nad spoločnosťou EDU II bude spoločnosť EDU II povinná splatiť sumu úveru spolu s úrokmi v lehote stanovenej v rozhodnutí o návratnej finančnej pomoci, pokiaľ všetky akcie spoločnosti EDU II nenadobudne český štát.

(178) Spoločnosť EDU II bude oprávnená vyplácať dividendy od začiatku trvania zmluvy o nákupe v súlade s dohodnutými parametrami a pod podmienkou predchádzajúceho vyplatenia všetkých splatných splátok návratnej finančnej pomoci. Spoločnosť EDU II bude môcť vyplácať disponibilné peňažné prostriedky spoločnosti ČEZ aj inými spôsobmi (napríklad prostredníctvom platieb v rámci dlhu akcionára alebo prostredníctvom vnútropodnikového dlhu, ktorý spoločnosť EDU II poskytne spoločnosti ČEZ).

(179) Až do úplného splatenia návratnej finančnej pomoci spoločnosťou EDU II (vrátane všetkých splatných úrokov) nemôže spoločnosť EDU II uskutočniť žiadnu distribúciu ani platby spoločnosti ČEZ ani žiadnemu členovi skupiny ČEZ, s výnimkou platieb za vnútroskupinové dodávky alebo služby potrebné pre spoločnosť EDU II a/alebo za prevádzku a údržbu jadrovej elektrárne. Pokiaľ je to však uvedené v návratnej finančnej pomoci, platí, že ak sa spoločnosť EDU II zúčastňuje na akejkoľvek konsolidácii zostatkov skupiny ČEZ, predchádzajúcou vetou sa nezakazujú ani neobmedzujú žiadne platby zo strany spoločnosti EDU II alebo v jej prospech v súvislosti s takouto konsolidáciou zostatkov.

(180) A napokon, ak by došlo k prekročeniu nákladov, nemožno vylúčiť, že splatenie návratnej finančnej pomoci si čiastočne môže vyžiadať refinancovanie prostredníctvom súkromných trhových úverov. Podľa tohto scenára by splácanie investičných nákladov už nebolo priamo spojené s obdobím návratnej finančnej pomoci.

([88]) Táto úroková sadzba sa bude uplatňovať až do udelenia licencie na prevádzku jadrovej elektrárne. *Pozri* § 9 písm. f) a § 4 ods. 2 zákona o jadrovej energii (prevádzka jadrového zariadenia).

([89]) Táto úroková sadzba sa bude uplatňovať po udelení licencie na prevádzku jadrovej elektrárne. *Pozri* § 9 písm. f) a § 4 ods. 2 zákona o jadrovej energii (prevádzka jadrového zariadenia).

([90]) Pojem „finančné zlyhanie“ je definovaný v odseku 6 podmienok zmluvy s investorom.

([91]) V súlade s podmienkami zmluvy s investorom sa záväzky spoločnosti ČEZ týkajúce sa vlastného kapitálu týkajú jej povinnosti poskytnúť dohodnuté podmienené kapitálové financovanie projektu až do celkovej výšky 1,95 mld. EUR.

3.8. **Opatrenie 3: Mechanizmus ochrany pred zmenou zákona alebo politiky**

(181) Tretím opatrením na podporu projektu je ochrana náhrady nákladov spoločnosti ČEZ v prípade, že sa Česko rozhodne zmeniť svoju vnútroštátnu politiku v oblasti jadrovej energetiky alebo neposkytnúť opatrenia 1 alebo 2, alebo v prípade výskytu legitímnych dôvodov (mechanizmus ochrany pred zmenou zákona alebo politiky) ([92]).

(182) Mechanizmus ochrany pred zmenou zákona alebo politiky spočíva v predajnej opcii ([93]) pre spoločnosť ČEZ alebo kúpnej opcii ([94]) pre štát v prípade, že nastanú určité okolnosti. Toto opatrenie je stanovené v zmluve medzi českými orgánmi a spoločnosťami ČEZ a EDU II spolu so záväzkom spoločnosti ČEZ poskytnúť kapitálové financovanie projektu.

(183) Do podpísania zmluvy s investorom sa v prvej realizačnej zmluve stanovuje rámec spolupráce na projekte vrátane mechanizmu ochrany pred zmenou zákona alebo politiky pre prvú fázu projektu. V prvej realizačnej zmluve sa konkrétne stanovujú postupy a spôsoby opätovného prerokovania podmienok zmluvy v prípade legitímnych dôvodov a predaja akcií štátu z legitímnych dôvodov počas prvej fázy projektu. V prvej realizačnej zmluve sú podrobne opísané postupy organizácie kúpy akcií s cieľom zaručiť, aby bola táto operácia neutrálna pre obe strany (napr. zabezpečením, aby hodnota kúpnej ceny zodpovedala prostriedkom investovaným do spoločnosti EDU II, aby nedošlo k prevodu príjmov zo spoločnosti EDU II na spoločnosť ČEZ atď.).

(184) České orgány vysvetlili, že kúpna cena za predaj všetkých akcií štátu do konca prvej fázy je stanovená na 4 509 591 000 CZK s možným dodatočným poplatkom z legitímnych dôvodov nepresahujúcim 200 000 000 CZK, ktorý zodpovedá celkovej výške kapitálových príspevkov, ktoré poskytne spoločnosť ČEZ. V osobitnej dohode strany stanovili podmienky, za ktorých budú tieto sumy zahŕňať ekonomickú návratnosť investícií, a podmienky, za ktorých nebudú. Vo všeobecnosti platí, že ak sa projekt zastaví z legitímnych dôvodov, spoločnosti ČEZ takisto prináleží návratnosť investície.

(185) Okrem toho české orgány vysvetlili, že mechanizmus ochrany pred zmenou zákona alebo politiky zaručí ochranu spoločnosti EDU II v súvislosti s udalosťami, ktoré sú mimo jej kontroly (napr. v prípade „legitímnych dôvodov“ ([95])), ako je stanovené v zmluve o nákupe (pozri odôvodnenie 104). Konkrétne v prípade legitímnych dôvodov, ktoré bránia alebo odďaľujú plnenie zákonných povinností spoločnosti EDU II, bude spoločnosť EDU II za takéto neplnenie alebo oddialenie plnenia svojich povinností ospravedlnená. Podobne ak legitímny dôvod vedie k oneskoreniu realizácie projektu, lehota plánovaného uvedenia do prevádzky sa predĺži o príslušný počet dní. Spoločnosť EDU II bude mať nárok na peňažnú kompenzáciu v prípade výskytu legitímneho dôvodu.

(186) České orgány vysvetlili, že cieľom tohto opatrenia je minimalizovať výšku pomoci potrebnej na určenie realizačnej ceny vytvorením prijateľného rámca rozdelenia rizika. Vplyv tohto opatrenia spočíva v obmedzení rizika pre investora a zároveň v znížení rozsahu návratnosti investícií. Cieľom je chrániť spoločnosť EDU II pred určitými rizikami (pozri prílohu k rozhodnutiu o začatí konania). Spoločnosť EDU II zároveň znáša riziko prekročenia nákladov na projekt z iných dôvodov, ako sú legitímne dôvody. České orgány poskytli prehľad zmien, ktoré by boli

([92]) Definícia legitímnych dôvodov je uvedená v odôvodnení 104.

([93]) „Predajná opcia“ sa týka práva spoločnosti ČEZ predať štátu všetky akcie spoločnosti EDU II, ak nastanú určité udalosti.

([94]) „Kúpna opcia“ sa týka práva českého štátu kúpiť od spoločnosti ČEZ všetky akcie spoločnosti EDU II, ak nastanú určité udalosti.

([95]) „Legitímne dôvody“ sú udalosti a okolnosti, ktoré budú špecifikované v zmluve o nákupe (a sú už zakotvené v prvej realizačnej zmluve), ktoré súvisia so zmenami podmienok návratnej finančnej pomoci, oneskoreným konečným investičným rozhodnutím českej vlády, prijatím, zmenou alebo zrušením akéhokoľvek platného zákona alebo predpisu súvisiaceho s projektom, porušením stanovených povinností zo strany štátu alebo štátnych subjektov umožňujúcich realizáciu projektu a zodpovedných za otázky infraštruktúry a sietí, požiadavkami štátu súvisiacimi so záujmami národnej bezpečnosti a súvisiacimi dôsledkami atď.

akceptované ako legitímne dôvody. Zahŕňajú zmeny vstupov pre výpočet realizačnej ceny v závislosti od výsledkov výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu (pokiaľ ide o kapitálové náklady, trvanie obdobia výstavby, obdobia dostupnosti, ([96]) prevádzkové náklady, náklady na údržbu a palivo a náklady počas životného cyklu ([97]) a kapacitu, ako aj technické možnosti elektrárne) alebo finalizácie návratnej finančnej pomoci [úroková sadzba, výška úveru a platobné podmienky stanovené v rámci návratnej finančnej pomoci (pozri odôvodnenie 172), ako aj predpoklady týkajúce sa obchodných úverov na základe výšky a podmienok návratnej finančnej pomoci]. V tejto súvislosti české orgány potvrdzujú, že finančný model vychádza zo zákonnej minimálnej flexibility požadovanej od elektrárne a že akékoľvek zvýšenie flexibility by malo za následok efektívnejšie predpoklady úpravy zaťaženia, čím by sa znížila realizačná cena.

(187) Zahŕňajú aj zmeny počas životnosti projektu, ktoré, ak sú založené na legitímnych dôvodoch, sa budú aktualizovať v rámci pravidelných preskúmaní podmienok zmluvy o nákupe, vrátane zmien prevádzkových a investičných nákladov (zvýšenie aj zníženie) a zmien právnych predpisov, ako sú parametre vyraďovania z prevádzky a daňové sadzby. České orgány uznávajú, že využívanie (alebo nevyužívanie) technickej flexibility elektrárne na optimalizáciu produkcie vzhľadom na meniace sa trhové ceny (úprava zaťaženia) nie je legitímnym dôvodom na odôvodnenie dodatočného zvýšenia nákladov nad rámec všeobecnej aktualizácie prevádzkových nákladov, ku ktorej dochádza pri pravidelnom päťročnom preskúmaní (pozri oddiel 3.6.7). Zo zoznamu legitímnych dôvodov boli preto vylúčené technické obmedzenia úpravy zaťaženia. Cieľom mechanizmu ochrany pred zmenou zákona alebo politiky je zabezpečiť celkovú prijateľnosť projektu pre investora a štát.

3.9. **Právny základ a transparentnosť**

(188) Vnútroštátnym právnym základom tohto opatrenia je zákon o opatreniach na prechod Česka k nízkouhlíkovej energetike a o zmene zákona č. 165/2012 ([98]).

(189) České orgány vysvetlili, že pomoc sa bude riadiť aj zákonom č. 218/2000 Z. z. o rozpočtových pravidlách a o zmene niektorých súvisiacich zákonov (rozpočtové pravidlá) v znení neskorších predpisov, ako aj rôznymi zmluvami a dohodami s príjemcom, ako je uvedené ďalej.

(190) Rámcovou dohodou o spolupráci pri výstavbe nových jadrových zdrojov v Českej republike podpísanou 28. júla 2020 medzi ministerstvom, spoločnosťou ČEZ a spoločnosťou EDU II sa stanovil všeobecný rámec pre začatie a následný rozvoj spolupráce medzi zmluvnými stranami na projekte výstavby nových jadrových zdrojov v Dukovanoch. Dohoda neobsahuje žiadne konkrétne právne záväzné povinnosti zmluvných strán. Projekt je v rámcovej dohode podmienený predchádzajúcim schválením štátnej pomoci.

(191) Prvá realizačná zmluva medzi ministerstvom, spoločnosťou ČEZ a spoločnosťou EDU II obsahuje právne záväzné dojednania týkajúce sa práv a povinností zmluvných strán v prvej fáze projektu, t. j. do výberu dodávateľa v oblasti inžinierskych prác, obstarávania a výstavby. Bola podpísaná 28. júla 2020 a následne zmenená 24. decembra 2022, 20. decembra 2023 a 30. januára 2024.

(192) České orgány 26. januára 2024 poskytli kópie:

a) návrhu podmienok zmluvy o nákupe, v ktorej sa stanovujú práva a povinnosti strán v súvislosti s projektom a ktorá po podpise nahradí rámcovú dohodu a prvú realizačnú zmluvu. Konkrétne sa v zmluve stanovia podmienky záväzku českého štátu na nákup elektriny (vrátane výpočtu realizačnej ceny a jej úprav a podmienok povinnosti súvisiacej s podielom na zisku), záväzok štátu založiť účelovo vytvorený subjekt, záväzok spoločnosti EDU II vyvinúť, postaviť a prevádzkovať jadrovú elektráreň, ako aj podmienky platné v prípade zmeny vlastníctva;

([96]) Ako základ pre odmeňovanie sa stanovuje cieľová hodnota dostupnosti [75 až 100] %. Na finančný model však môžu mať vplyv rozdiely v harmonogramoch dostupnosti podľa zvolenej technológie.

([97]) Náklady počas životného cyklu zahŕňajú výmeny a významné rekonštrukcie komponentov v jadrovej elektrárni. Úspešná ponuka na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu bude obsahovať podrobný očakávaný harmonogram výmen a významných rekonštrukcií. Tieto náklady nezahŕňajú náklady na predĺženie životnosti.

([98]) Zákon bol naposledy zmenený v roku 2023 a je k dispozícii na adrese: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-165.

b) návrhu podmienok zmluvy s investorom medzi českým štátom, spoločnosťou ČEZ a spoločnosť EDU II, v ktorej sú stanovené záväzky týkajúce sa kapitálového financovania projektu zo strany ČEZ, prevodu akcií na tretie strany, ako aj podrobnosti o kúpnej a predajnej opcii;

c) návrhu podmienok návratnej finančnej pomoci, ktorá sa má poskytnúť rozhodnutím ministerstva priemyslu a obchodu.

(193) České orgány vyhlasujú, že podmienky uvedených zmlúv budú dokončené po ukončení verejného obstarávania na výber dodávateľa v oblasti inžinierskych prác, obstarávania a výstavby a po potvrdení investičných a prevádzkových nákladov projektu, ako aj jeho technických charakteristík. Z rovnakého dôvodu sa niektoré vstupy vo finančnom modeli, ktoré sa použijú na prepočet realizačnej ceny v zmluve o nákupe, aktualizujú tak, aby odrážali podmienky zmluvy o inžinierskych prácach, obstarávaní a výstavbe (pozri prílohu).

(194) České orgány ďalej vyhlasujú, že ostatné podmienky zmluvných dokumentov uvedených v odôvodnení 191, ako aj konečné finančné dokumenty budú obsahovať štandardné ustanovenia, ktoré by si každý investor pri podobnom projekte vyžiadal a mohol by odôvodnene očakávať, že sa na nich dohodne. Ak sa príslušnými konečnými zmluvnými dokumentmi zlepšia zmluvné podmienky, ktorými sa presúva rovnováha rizík, očakávaná miera návratnosti alebo pokrytie nákladov súvisiacich s projektom a jeho súvisiacou infraštruktúrou v prospech príjemcov, alebo ak budú tieto dokumenty obsahovať ďalšie prvky, ktoré by mohli predstavovať štátnu pomoc, české orgány sa zaväzujú oznámiť ich Európskej komisii pred ich vykonaním.

(195) České orgány vysvetlili, že informácie o projekte budú zverejnené na webovom sídle ministerstva https://www.mpo.cz/cz/energetika/.

3.10. **Štruktúra financovania projektu**

(196) Celková potreba financovania projektu v počiatočnom prípade sa odhaduje na […] mld. EUR (v reálnom vyjadrení cien z roku 2020) alebo […] mld. EUR v nominálnom vyjadrení a bude financovaná prostredníctvom počiatočného vlastného kapitálu spoločnosti ČEZ vo výške 0,18 mld. EUR v 1. fáze a štátneho úveru (návratnej finančnej pomoci) vo výške [9,8 až 10,8] mld. EUR v 2. a 3. fáze.

(197) Ďalších 1,77 mld. EUR viazaného podmieneného vlastného kapitálu poskytne spoločnosť ČEZ na financovanie prípadného prekročenia nákladov, ktoré nie je spôsobené legitímnymi dôvodmi. Podrobnosti o prístupe k financovaniu prípadného prekročenia nákladov dohodne spoločnosť ČEZ so štátom. Celkový maximálny kapitálový záväzok spoločnosti ČEZ v súvislosti s projektom vo fáze vývoja a výstavby bude 1,95 mld. EUR.

(198) České orgány vysvetľujú, že horná hranica prekročenia je výsledkom obchodných rokovaní medzi zmluvnými stranami a výsledkom účinného a optimálneho rozdelenia rizika pre projekt. Domnievajú sa, že projekt by sa nemohol realizovať s časovo neobmedzeným finančným záväzkom.

(199) Ako sa uvádza v oddiele 3.6.6, české orgány predpokladajú, že náklady na výstavbu projektu budú […] EUR/kW (jednotkové investičné náklady, teda bez úrokov počas obdobia výstavby, pri úrovni cien z roku 2020) a prevádzkové náklady budú približne [25 až 50] EUR/MWh (pri úrovni cien z roku 2020) a budú zahŕňať náklady na palivo, prevádzku a údržbu, náklady na obnovu počas životného cyklu a náklady na vyradenie z prevádzky a nakladanie s odpadom. V alternatívnom scenári ([99]) české orgány odhadujú, že náklady na výstavbu projektu, ktoré nesúvisia s prekročeniami spôsobenými legitímnymi dôvodmi, budú o 10 % vyššie.

(200) Ako sa uvádza v odôvodnení 154, české orgány vysvetlili, že v najhoršom prípade prekročenia nákladov podobného tomu, ktoré vzniklo v prípade projektov Vogtle a Hinkley Point C, by jednotkové investičné náklady na projekt mohli dosiahnuť [17 až 18] mld. EUR (v reálnom vyjadrení cien z roku 2023) alebo […] mld. EUR v nominálnom vyjadrení. Ak by v takom prípade bolo prekročenie nákladov v plnej miere spôsobené legitímnymi dôvodmi, suma návratnej finančnej pomoci by dosiahla […] mld. EUR v nominálnom vyjadrení.

([99]) „Realistický prípad“ je termín spoločnosti ČEZ pre alternatívny scenár, v ktorom sa predpokladá +10 % nárast jednotkových investičných nákladov na projekt, pričom náklady sú klasifikované ako neoprávnené.

(201) Odhady nákladov sú v tejto fáze orientačné a boli vypracované na základe precedensov. Skutočné náklady budú závisieť od výsledku výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu a od vybranej technológie.

3.11. **Kumulácia**

(202) Opatrenie nemožno kumulovať s inou pomocou, ktorá bola poskytnutá na pokrytie tých istých nákladov, ktoré vzniknú v rámci projektu.

3.12. **Transparentnosť**

(203) České orgány uviedli, že všetky príslušné informácie týkajúce sa opatrenia budú uverejnené na vnútroštátnom webovom sídle ([100]), ako aj v registri transparentnosti Komisie.

3.13. **Dôvody na začatie konania**

(204) Komisia prijala rozhodnutie o začatí konania 30. júna 2022. Komisia dospela k predbežnému názoru, že opatrenia predstavujú štátnu pomoc, a vyjadrila pochybnosti o zlučiteľnosti opatrení s vnútorným trhom podľa článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ. Komisia v rozhodnutí o začatí konania konkrétne vyjadrila pochybnosti v súvislosti s vhodnosťou a primeranosťou pomoci a s možným narušením hospodárskej súťaže a obchodu.

(205) Pokiaľ ide o pochybnosti o vhodnosti vyjadrené v rozhodnutí o začatí konania, Komisia skúmala, či kombinácia pôvodne navrhovanej zmluvy o odbere za pevnú cenu spolu s návratnou finančnou pomocou a mechanizmom ochrany pred zmenou zákona alebo politiky predstavovala vhodný nástroj na poskytnutie pomoci, najmä v porovnaní s inými nástrojmi, ktoré sa považovali za vhodné pre investície do jadrovej energie v minulosti. Komisia vyjadrila pochybnosti, či by nebol vhodnejší vyšší stupeň rizika pre príjemcu. Komisia v rozhodnutí o začatí konania konkrétne uviedla, že izolovaním príjemcu od významných trhových rizík sa mohli obmedziť určité stimuly pre súťažné správanie, a usúdila, že uvedené tri opatrenia (t. j. ustanovenie o ochrane pred zmenou zákona, zmluva o odbere a návratná finančná pomoc) spolu výrazne znižujú trhové riziko. Vzhľadom na uvedené skutočnosti Komisia konštatovala, že nie je jasné, či je rovnováha navrhovaná Českom pri použití uvedených troch opatrení správna a či by mohli byť potrebné alternatívne nástroje alebo zmena navrhovaných nástrojov s cieľom zabezpečiť vyššiu mieru expozície voči trhovému riziku ([101]).

(206) Pokiaľ ide o primeranosť projektu, Komisia v rozhodnutí o začatí konania vyjadrila pochybnosti o tom, či trvanie zmluvy o odbere na 60 rokov bolo obmedzené na minimum potrebné na zabezpečenie realizácie projektu. Komisia najmä konštatovala, že dĺžka trvania výrazne presahuje obdobie splácania finančnej pomoci (v tomto prípade 30 rokov po dátume uvedenia do komerčnej prevádzky), ako aj dĺžku trvania podpory prijatej v predchádzajúcich prípadoch ([102]). Komisia ďalej konštatovala, že hoci sú dlhodobé zmluvy bežnou požiadavkou na umožnenie veľkých dlhodobých investícií, trvanie zmluvy nemusí vždy pokrývať celú ekonomickú životnosť projektu.

(207) Okrem toho Komisia v rozhodnutí o začatí konania ďalej vyjadrila pochybnosti o tom, či predpoklady použité na odhad požadovanej návratnosti správne odrážajú rizikovú expozíciu investora. Komisia vyjadrila pochybnosti najmä v súvislosti s prirážkou za výstavbu a prevádzku jadrovej elektrárne, ktorá bola pripočítaná k odhadu podľa modelu oceňovania kapitálových aktív, vzhľadom na zníženú rizikovú expozíciu príjemcu v dôsledku troch opatrení pomoci, ako aj možnosti úpravy ceny podľa zmluvy o nákupe elektriny. V nadväznosti na to Komisia

([100]) K dispozícii na adrese: https://mpo.cz/cz/energetika/novy-jaderny-zdroj/rozvoj-novych-jadernych-zdroju/.
([101]) Pozri rozhodnutie o začatí konania, odôvodnenia 191 až 193.
([102]) Tamže, odôvodnenia 197 až 198. Konkrétne zmluva o odbere pre projekt Hinkley Point C bola uzavretá na 35 rokov, zatiaľ čo obdobie splácania návratnej finančnej pomoci v prípade projektu PAKS II bolo len 21 rokov a opatrenie nebolo sprevádzané žiadnou inou formou prevádzkovej pomoci.

vyjadrila pochybnosť, či požadovaná ROE správne odráža riziká, ktoré znáša príjemca, a či zodpovedá primeranej návratnosti pre investora investujúceho do takejto činnosti, keďže zmluva o odbere prenáša cenové aj trhové riziká na účelovo vytvorený subjekt, a teda na štát ([103]).

(208) Okrem toho Komisia v rozhodnutí o začatí konania vyjadrila pochybnosti o tom, či mechanizmus podielu na zisku z vlastného kapitálu, ktorý navrhlo Česko, dostatočne zabráni nadmernej kompenzácii, najmä preto, že zahŕňa koeficient rozdelenia zisku 50:50 medzi štát a spoločnosť EDU II ([104]).

(209) Okrem toho Komisia v súvislosti so spoločnosťou ČEZ ako realizátorom projektu uviedla, že otvorené výberové konanie na realizátora projektu mohlo viesť k zníženiu podpory potrebnej na realizáciu projektu ([105]).

(210) Pokiaľ ide o pochybnosti v súvislosti s možnými negatívnymi účinkami na obchod a hospodársku súťaž, Komisia vyjadrila pochybnosti, pokiaľ ide o výber spoločnosti ČEZ ako príjemcu projektu a skutočnosť, že spoločnosť ČEZ bola vybraná bez verejnej súťaže alebo výberového konania a pravdepodobne bez skutočného zohľadnenia iných potenciálnych prevádzkovateľov. V nadväznosti na to Komisia zisťovala, prečo by spoločnosť ČEZ mala byť najefektívnejším prevádzkovateľom, prečo sa neuskutočnila verejná súťaž alebo iný výberový mechanizmus a na základe akých technických alebo ekonomických dôvodov bola vybratá spoločnosť ČEZ. Výber spoločnosti ČEZ vyvoláva pochybnosti o možnom narušení štruktúry trhu vzhľadom na silné postavenie spoločnosti ČEZ na českom trhu s elektrinou ([106]).

(211) Okrem toho Komisia uviedla, že nie je možné úplne vylúčiť možnosť manipulácie s cenami a zadržiavania kapacity zo strany spoločnosti ČEZ. Napríklad v obdobiach, keď sú trhové ceny vyššie ako pevná cena podľa zmluvy o nákupe elektriny, nebolo vylúčené, že skupina ČEZ by mohla mať ekonomickú motiváciu znížiť produkciu spoločnosti EDU II, aby ostatné jednotky ČEZ mohli predávať viac energie za vyššie trhové ceny. Komisia zastávala názor, že možnú manipuláciu s trhom nemožno vylúčiť najmä z dôvodu súčasného silného postavenia spoločnosti ČEZ na trhu, pokiaľ ide o kapacitu výroby elektriny, ako aj o skutočnú výrobu v Česku. Vzhľadom na uvedené skutočnosti Komisia vyjadrila pochybnosti o tom, či by spoločnosť ČEZ alebo spoločnosť EDU II mali motiváciu alebo schopnosť manipulovať s trhom ([107]).

(212) Komisia napokon vyjadrila pochybnosti o úlohe účelovo vytvoreného subjektu na trhu. Komisia najmä konštatovala, že keďže účelovo vytvorený subjekt môže vyrovnávať svoje straty prostriedkami od štátu, nie je jasné, či by účelovo vytvorený subjekt mal dostatočnú motiváciu na to, aby konal ako súkromný subjekt maximalizujúci zisk, pokiaľ túto úlohu skutočne neprevezme samostatný podnik, ktorý sa riadi stratégiou maximalizácie zisku, vybraný prostredníctvom otvoreného výberového konania, ktorého výsledkom nie je opätovné zlúčenie obchodných činností účelovo vytvoreného subjekt so spoločnosťou ČEZ. Okrem toho Komisia konštatovala, že existuje riziko, že pomoc pre účelovo vytvorený subjekt sa môže preniesť na veľkých spotrebiteľov elektrickej energie. Toto riziko sa môže ešte zvýšiť tým, že účelovo vytvorený subjekt bude pod kontrolou štátu. Keďže ešte nie je úplne jasné, ako alebo komu bude účelovo vytvorený subjekt predávať elektrickú energiu, nemožno vylúčiť, že účelovo vytvorený subjekt uzavrie dvojstranné zmluvy za výhodných podmienok s priemyselnými spotrebiteľmi ([108]). Komisia napokon uviedla, že by mohlo dôjsť k narušeniu trhu, pretože nie je isté, či by štruktúra účelovo vytvorený subjekt – zmluva o nákupe elektriny mohla zabrániť tomu, aby sa trhové signály dostali k prevádzkovateľovi elektrárne ([109]).

([103]) Tamže, odôvodnenia 207 až 208.
([104]) Tamže, odôvodnenie 205.
([105]) Tamže, odôvodnenie 209.
([106]) Tamže, odôvodnenie 215.
([107]) Tamže, odôvodnenia 217 až 218.
([108]) Tamže, odôvodnenia 221 až 223.
([109]) Tamže, odôvodnenie 224.

4. STANOVISKO ČESKEJ VLÁDY

(213) Česko zaslalo svoju odpoveď na rozhodnutie o začatí konania 30. augusta 2022. Česko vo svojom podaní poskytlo niekoľko analýz v reakcii na pochybnosti Komisie uvedené v rozhodnutí o začatí konania, pokiaľ ide o vhodnosť, primeranosť a vplyv opatrenia na obchod a hospodársku súťaž.

(214) Je potrebné poznamenať, že odpoveď Česka na rozhodnutie o začatí konania sa zaoberá podpornými opatreniami štátnej pomoci, ako sú opísané v rozhodnutí o začatí konania. Súčasné podporné opatrenia, ktoré zahŕňajú zmeny v porovnaní s pôvodne plánovanými opatreniami zavedenými s cieľom riešiť pochybnosti, ktoré Komisia vyjadrila vo svojom rozhodnutí o začatí konania, sú podrobne uvedené v oddiele 3 tohto rozhodnutia.

(215) Argumenty, ktoré predložilo Česko, sú podrobnejšie uvedené ďalej v texte.

4.1. Stanovisko Česka k vhodnosti pomoci

(216) Vo svojej odpovedi na rozhodnutie o začatí konania Česko uviedlo, že v súčasných neistých a rýchlo sa meniacich trhových podmienkach sú všetky tri opatrenia projektu potrebné na riešenie zlyhaní trhu spojených s rozvojom jadrovej energie (t. j. rozsah kapitálovej požiadavky, dlhodobosť expozície voči trhovým cenovým signálom deformovaným zásahmi a dlhodobosť expozície voči politickým rozhodnutiam), ako uznala Komisia v rozhodnutí o začatí konania ([110]). Podľa Česka sú na riešenie uvedených zlyhaní trhu potrebné samostatné, ale vzájomne prepojené zásahy štátu.

(217) Po prvé pri neexistencii financovania za trhových podmienok zo súkromných zdrojov z dôvodu značného rozsahu investícií a iných rizík spojených s vývojom jadrových projektov by sa riziko významného rozsahu kapitálových požiadaviek zmiernilo prostredníctvom návratnej finančnej pomoci.

(218) Po druhé dlhodobosť expozície projektu voči riziku trhových cenových signálov vystavuje projekt vysokému riziku súvisiacemu s príjmami pri značných fixných nákladoch, čo vedie k veľmi vysokej prevádzkovej finančnej páke, čo je v rozpore so záujmami súkromných investorov. Toto riziko by sa riešilo dlhodobou ochranou cien ponúkanou v rámci podmienok zmluvy o nákupe ([111]).

(219) Po tretie dlhodobosť expozície voči riziku politických rozhodnutí, ktoré je prítomné vo všetkých fázach projektu (konkrétne od vývoja až po vyradenie z prevádzky), by sa riešila mechanizmom ochrany pred zmenou zákona alebo politiky vrátane ochrany v prípade „legitímnych dôvodov“ stanovenej v zmluve o nákupe.

(220) V snahe podložiť uvedené vyjadrenie české orgány poskytli zoznam projektov v oblasti jadrovej energetiky, ktoré boli zrušené v dôsledku jedného alebo viacerých z uvedených zlyhaní trhu v súvislosti s vývojom projektov výroby jadrovej energie. ([112])

(221) České orgány ďalej vysvetlili, že okrem týchto hlavných zlyhaní trhu sa v dôsledku súčasných trhových podmienok výrazne zvýšili riziká pre realizátorov nových projektov v oblasti jadrovej energie. Patria medzi ne i) prebiehajúce technologické zmeny, napríklad smerom k obnoviteľným zdrojom energie a vodíku, čo môže viesť k vytlačeniu jadrovej technológie zdrojmi s minimálnymi hraničnými výrobnými nákladmi; ii) makroekonomické prostredie,

([110]) Tamže, odôvodnenia 182 až 184.

([111]) V rozhodnutí o začatí konania sa na označenie zmluvy o odbere elektrickej energie používa termín zmluva o nákupe elektriny. Počas formálneho prešetrovania Česko aktualizovalo tento termín vo svojich zmluvách a zvolilo termín „zmluva o nákupe“. V záujme konzistentnosti sa v tomto rozhodnutí používa aktualizovaný termín, ktorý správne odráža súčasné opatrenie.

([112]) *Po prvé* české orgány uviedli niekoľko príkladov projektov, od ktorých sa upustilo v dôsledku značného rozsahu zlyhania trhu kapitálových požiadaviek. Konkrétne identifikovali projekt Horizon v Spojenom kráľovstve, Belene v Bulharsku a Virgil C. Summer v Spojených štátoch. *Po druhé* české orgány tvrdili, že projekt Temelín II (bloky 3 a 4) v Česku bol čiastočne zrušený z dôvodu neexistencie mechanizmu štátnej podpory na zmiernenie rizík volatility trhových cien. *Po tretie* Česko vysvetlilo, že nové jadrové projekty sú počas svojej životnosti vystavené politickým zmenám a tieto zmeny môžu mať negatívny vplyv na životaschopnosť a financovateľnosť projektov. České orgány spomenuli projekty Olkiluoto 4 a Hanhikivi 1 vo Fínsku, ktoré boli zrušené v dôsledku politických rozhodnutí.

ktoré okrem iného zažívalo inflačné tlaky, ako aj zmeny úrokových sadzieb a výmenných kurzov zahraničných mien; iii) volatilita trhových cien komodít, ktorá má za následok nestálosť cien elektriny, a neočakávané udalosti typu „čierna labuť“ – napríklad ruská agresia voči Ukrajine, ktorá viedla k narušeniu trhu a dodávateľského reťazca.

(222) Okrem toho české orgány predložili kontrafaktuálne scenáre, podľa ktorých by v prípade zrušenia ktoréhokoľvek z uvedených troch podporných opatrení projektu zostali opísané hlavné riziká bez obmedzenia, čo by ohrozilo životaschopnosť projektu a viedlo k neprijateľnému riziku pre realizátora projektu a v konečnom dôsledku k neúspechu dodávok.

(223) V prvom kontrafaktuálnom scenári české orgány vysvetlili, že návratná finančná pomoc poskytuje kapitál potrebný na výstavbu nového jadrového bloku a zmierňuje riziko zlyhania trhu vyplývajúce z veľmi významného rozsahu kapitálovej požiadavky a vysokého stupňa rizika spojeného s výstavbou. České orgány tvrdia, že v prípade neexistencie návratnej finančnej pomoci by realizátor projektu z dôvodu uvedených rizík nebol schopný získať kapitál na fázu výstavby prostredníctvom komerčných dlhových trhov, čo by viedlo k neúspechu projektu. Okrem toho Česko tvrdí, že ak by sa vôbec podarilo získať kapitál na komerčných dlhových trhoch, bolo by veľmi pravdepodobné, že prístup k týmto súkromným finančným prostriedkom by si vyžadoval výrazne vyššie náklady na dlh v porovnaní s opatrením navrhovaným štátom, čo v konečnom dôsledku vedie k vyšším úrovniam štátnej pomoci. Na dosiahnutie rovnakej úrovne kapitálových výnosov by bola potrebná vyššia realizačná cena v zmluve o nákupe.

(224) V druhom kontrafaktuálnom scenári české orgány uviedli, že zmluva o nákupe pôsobí ako kľúčový zmierňujúci faktor veľmi významného rozsahu kapitálovej požiadavky a dlhodobosti expozície voči volatilite trhových cien. Podľa názoru Česka by v prípade zrušenia zmluvy o nákupe investori nemali záujem spoliehať sa na trhové výnosy počas celej životnosti projektu a plná expozícia voči riziku, že náklady na palivo/prevádzkové náklady prevýšia ceny elektriny, volatilita peňažných tokov a dodatočné náklady na zabezpečenie počas prevádzky by investorov ešte viac odradili.

(225) A napokon v treťom kontrafaktuálnom scenári české orgány vysvetlili, že právne, politické a regulačné zmeny sú mimo kontroly realizátorov projektov v oblasti jadrovej energie a takéto zmeny predstavujú významné riziko pre nové projekty v oblasti jadrovej energie vzhľadom na ich dlhodobosť a rozdielne názory na úlohu jadrovej technológie. České orgány tvrdia, že ak by neexistoval mechanizmus ochrany pred zmenou zákona alebo politiky, realizátor projektu by pravdepodobne od projektu odstúpil, čo by viedlo k oneskoreniu termínov uvedenia do prevádzky a/alebo k zlyhaniu projektu.

(226) Počas formálneho prešetrovania sa Česko rozhodlo zmeniť opatrenie s cieľom vniesť do projektu viac trhového rizika tým, že nahradilo fixnú odmenu podľa zmluvy o nákupe ([113]) aktualizovaným vzorcom na výpočet odmeňovania, v ktorom sa odrážajú trhové podmienky a ktorý reaguje na trhové signály. Podrobný opis vzorca na výpočet odmeňovania sa nachádza v odôvodneniach 83 až 106.

4.2. **Stanovisko Česka k primeranosti pomoci**

4.2.1. *Trvanie podpory*

(227) V reakcii na pochybnosti Komisie týkajúce sa trvania zmluvy o nákupe, ktoré boli uvedené v rozhodnutí o začatí konania, české orgány najprv tvrdili, že zmluva o nákupe musí byť primeraná súčasnému rizikovému investičnému prostrediu. Konkrétne české orgány vysvetlili, že investorské prostredie pre rozvoj jadrovej energetiky prešlo významnými zmenami v dôsledku prudko rastúcich rizík vyplývajúcich z nedostatkov globálneho dodávateľského reťazca, inflačných tlakov, nestabilných devízových trhov a zhoršenia geopolitického prostredia v Európe (napríklad v dôsledku ruskej agresie voči Ukrajine). Trhy s energiou sú citlivé na takéto geopolitické riziká, ktoré v poslednom

([113]) Pozri rozhodnutie o začatí konania, odôvodnenia 60 až 65.

čase viedli k vysokej volatilite cien energií. Na investorov pôsobiacich v oblasti jadrovej energetiky majú tieto zmeny osobitný vplyv vzhľadom na dlhú životnosť projektov a značný kapitál potrebný na začiatku ich životnosti. Vzhľadom na uvedené skutočnosti Česko tvrdí, že navrhované 60-ročné trvanie zmluvy o nákupe zodpovedá súčasnému rizikovému prostrediu a akékoľvek jej skrátenie by sa prejavilo vyššou rizikovou expozíciou investorov, a teda vyššou ROE. Podľa českých orgánov by to viedlo k vyššej realizačnej cene v zmluve o nákupe, čo by ohrozilo cieľ projektu, ktorým je dodávka cenovo dostupnej elektriny.

(228) Po druhé české orgány vysvetlili, že čím dlhšie zmluva o odbere trvá, tým nižšia je realizačná cena v zmluve o nákupe a tým nižšie je riziko zdraženia elektriny. Česko tvrdilo, že zmluva o nákupe s trvaním kratším ako 60 rokov by vystavila projekt zvýšeným rizikám. Medzi takéto riziká by patrilo aj to, že realizátor projektu by musel dosiahnuť podstatne vyššiu realizačnú cenu v zmluve o nákupe, aby vytvoril väčšie rezervy prevádzkového kapitálu, ako aj väčšie príspevky do rezervy na vyradenie z prevádzky ([114]) počas kratšieho obdobia s cieľom riadiť riziká v prípade nepriaznivých trhových podmienok (ako je volatilita trhových cien) po skončení trvania zmluvy o odbere. České orgány zároveň zdôraznili význam stabilných a dostupných cien elektriny pre spotrebiteľov, ktoré by sa dosiahli prostredníctvom zmluvy o nákupe s dlhou platnosťou. Napokon Česko tvrdilo, že na zabezpečenie toho, aby projekt nebol vystavený zvýšeným rizikám a aby realizačná cena v zmluve o nákupe zostala primeraná a dlhodobo stabilná, je potrebné, aby trvanie zmluvy o nákupe presahovalo 30-ročné obdobie splácania návratnej finančnej pomoci.

(229) Po tretie české orgány tvrdili, že rozloženie prevádzkovej podpory na celú životnosť jadrovej elektrárne zabraňuje riziku neočakávaných príjmov pre príjemcu. Konkrétne Česko vysvetlilo, že mechanizmus nadmernej kompenzácie spolu s mechanizmom úpravy realizačnej ceny v zmluve o nákupe v pravidelných intervaloch s cieľom zabezpečiť primeranú odmenu zabezpečujú minimalizáciu rizika neočakávaných ziskov. České orgány ďalej uviedli, že v dôsledku 60-ročného trvania zmluvy o nákupe sa obmedzia aj neočakávané zisky, ktoré by mohli vzniknúť po skončení trvania zmluvy o odbere v prípade kratšieho trvania.

(230) Po štvrté Česko vysvetlilo, že rozložením podpory na celú životnosť jadrovej elektrárne sa minimalizuje špecifický vplyv na cenu a znižuje riziko nespravodlivých medzigeneračných ekonomických transferov. České orgány konkrétne uviedli, že zmluvy o nákupe sú dôležitým nástrojom na ochranu spotrebiteľov pred nestálym vývojom na trhu. Okrem toho by sa v dôsledku trvania zmluvy o nákupe pre projekt, ktoré zodpovedá životnosti jadrovej elektrárne, zabezpečila väčšia stabilita dodávok a cien pre spotrebiteľov energie na rozdiel od zmluvy o odbere s kratším trvaním, ktorá by vystavila realizátora projektu a spotrebiteľov energie neistote, pokiaľ ide o ceny a dodávky. Ak by zmluva o nákupe trvala kratšie ako 60 rokov, existovalo by zvýšené riziko nespravodlivých medzigeneračných ekonomických transferov, ktoré by mohli vyplývať z neistoty, pokiaľ ide o ceny alebo dodávky. Okrem toho Česko uviedlo, že prevádzková podpora počas celej životnosti jadrovej elektrárne je bežná v mnohých prípadoch obnoviteľných zdrojov energie. Takýmto prístupom sa znižuje riziko investícií, pretože investorom poskytuje zaručenú úroveň výnosov.

(231) Po piate české orgány ďalej tvrdili, že vďaka dlhému trvaniu zmluvy o nákupe sa posilní dôvera, že jadrová elektráreň bude pokračovať v prevádzke počas celej svojej životnosti, a podporí sa česká energetická bezpečnosť. Konkrétne české orgány vysvetlili, že dlhé trvanie zmluvy o nákupe bude signálom pre trh, ktorým sa naznačí záväzok štátu zaistiť nízkouhlíkovú energetickú bezpečnosť z dlhodobého hľadiska. Táto dôvera by sa mohla pretransformovať do nižších nákladov na projekt.

([114]) Pozri § 51 ods. 2 zákona o atómovej energii, k dispozícii na adrese: https://sujb.gov.cz/fileadmin/sujb/docs/legislativa/zakony/Act_263_2016_web.pdf.

(232) A napokon po šieste Česko tvrdí, že opatrenia (vrátane navrhovaného trvania zmluvy o nákupe) umožňujú maximálne možné rozdelenie rizika medzi realizátora projektu a dodávateľa, ktoré môžu tieto strany znášať. České orgány uviedli, že v rámci navrhovaného podporného balíka významné riziká znáša realizátor projektu (ako napríklad oneskorenia, prekročenie nákladov, problémy s dodávateľským reťazcom, výkonnosť elektrárne a výpadky, ako aj zmeny, na ktoré sa legitímne dôvody nevzťahujú). Podľa názoru Česka teda navrhované opatrenia predstavujú primeranú pomoc, ktorá je stanovená v minimálnej výške, ktorá nepresahuje rámec toho, čo je nevyhnutné.

(233) V priebehu formálneho vyšetrovania sa Česko rozhodlo skrátiť trvanie zmluvy o nákupe zo 60 rokov na 40 rokov (pozri odôvodnenia 83 až 85).

4.2.2. *Riziko nadmernej kompenzácie*

(234) V reakcii na pochybnosti Komisie v súvislosti s rizikom nadmernej kompenzácie uvedené v rozhodnutí o začatí konania české orgány tvrdili, že navrhovaný mechanizmus nadmernej kompenzácie je dostatočný na to, aby zabránil nadmernej kompenzácii. Navrhovaný mechanizmus nadmernej kompenzácie pozostáva z troch hlavných nástrojov, ktoré poskytujú silnú ochranu: konkrétne i) mechanizmus podielu na zisku, ktorý podľa názoru Česka presahuje rámec rovnocenných ustanovení v už schválených projektoch v oblasti jadrovej energetiky a je prísnejší ako uvedené ustanovenia; ii) výberové konanie na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu, ktoré prispeje ku kalibrácii ceny v rámci zmluvy o nákupe ([115]), a iii) izolácia od trhov s energiou prostredníctvom štruktúry zmluvy o nákupe, ktorá zabraňuje spoločnosti EDU II získať nadmernú kompenzáciu v dôsledku podstatných zmien dlhodobej ceny energie.

(235) Pokiaľ ide o prvé opatrenie, české orgány uviedli, že navrhovaným mechanizmom sa meria výkonnosť projektu počas celej jeho životnosti a zabezpečuje sa, aby sa jeho rozsah vzťahoval na všetku nadmernú výkonnosť. Najmä na všetky výnosy prevyšujúce dohodnutú počiatočnú výnosnosť spoločnosti EDU II sa vzťahuje 50 % koeficient rozdelenia zisku. České orgány ďalej zdôraznili, že navrhovaným mechanizmom podielu na zisku sa spoločnosť EDU II podporuje v dosahovaní vyšších výnosov a tento mechanizmus ponúka štátu možnosť získavať príjmy z podielu na zisku v prípade nadmernej výkonnosti projektu.

(236) Okrem toho české orgány tvrdili, že navrhovaný mechanizmus podielu na zisku vychádza z mechanizmu pre projekt Hinkley Point C, ktorý schválila Komisia. Tvrdia však, že mechanizmus podielu na zisku projektu poskytuje väčšiu mieru rozdelenia medzi štát a prevádzkovateľa pri nižšom kapitálovom výnose v porovnaní s projektom Hinkley Point C. Konkrétne má mechanizmus podielu na zisku projektu výrazne nižšiu prahovú hodnotu delenia ako projekt Hinkley Point C ([116]). Okrem toho sa mechanizmus podielu na zisku v projekte Hinkley Point C aktivuje len vtedy, keď vnútorná miera návratnosti projektu (WACC) presiahne 11,4 % (WACC v základnom scenári 9,02 %), zatiaľ čo mechanizmus podielu na zisku projektu by sa aktivoval pri oveľa nižšej ekonomickej návratnosti projektu (WACC v základnom scenári 3,7 %). Okrem toho má mechanizmus podielu na zisku projektu vyšší počiatočný koeficient rozdelenia zisku ako v prípade projektu Hinkley Point C (50 % oproti 30 %).

Obrázok 2

Porovnanie mechanizmov podielu na zisku medzi projektmi EDU II a Hinkley Point C […]

Zdroj: české orgány.

(237) Pokiaľ ide o druhé opatrenie, české orgány tvrdia, že výberové konanie na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu zavádza do procesu stanovovania predpokladov konkurenčný trhový mechanizmus. Týmto mechanizmom sa zabezpečuje, aby sa v dôsledku výsledku výberového konania minimalizovali všetky potenciálne výhody zachytené v dlhodobých predpokladoch. Podobne by sa podľa názoru Česka výberovým konaním na inžinierske práce,

([115]) Podľa Česka by sa tak stalo na základe predpokladov revidovaných v rámci trhového výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu, v ktorom sú do všetkých použitých dlhodobých predpokladov zahrnuté najnovšie trhové úvahy.

([116]) Česko tvrdí, že zatiaľ čo v prípade Hinkley Point C sa na to, aby došlo k akémukoľvek deleniu, výnosy musia zvýšiť o 26,7 % nad pôvodnú vnútornú mieru návratnosti (9,02 %), mechanizmus podielu na zisku v projektu sa vzťahuje na akúkoľvek nadmernú kompenzáciu nad pôvodnú vnútornú mieru návratnosti.

obstarávanie a výstavbu zabezpečilo obmedzenie akejkoľvek nadmernej kompenzácie vyplývajúcej z potenciálne neprimeraných nepredvídateľných okolností v základných predpokladoch. Česko ďalej tvrdí, že výberové konanie v projekte sa líši od výberového konania v projekte Hinkley Point C, kde mal realizátor projektu viac nástrojov na riadenie nadmernej kompenzácie ([117]).

(238) V súvislosti s tretím opatrením české orgány vysvetlili, že navrhovanou štruktúrou zmluvy o nákupe sa prerušuje prepojenie medzi realizátorom projektu a expozíciou voči trhovým cenám, a tým sa odstraňuje možnosť, aby realizátor dostal nadmernú kompenzáciu v dôsledku trhových zmien (štrukturálnych alebo súvisiacich s cenami). Takéto riziko by teoreticky mohlo nastať po skončení trvania zmluvy o nákupe a podľa Česka je to ďalší dôvod mať dlhšiu zmluvu o nákupe elektriny, ktorá by trvala 60 rokov a zodpovedala by životnosti jadrovej elektrárne. Na základe navrhovanej štruktúry zmluvy o nákupe by spoločnosť EDU II mohla získať nadmernú kompenzáciu len v prípade nadmernej výrobnej kapacity.

(239) Okrem toho české orgány vysvetlili, že možnosť realizátora projektu získať určité obmedzené zvýšenie výnosov nad cieľovú ROE má žiaduce motivačné účinky a bude motivovať spoločnosť EDU II k trhovému hospodárskemu správaniu. Česko navrhlo a prerokovalo podporu projektu s cieľom preniesť maximálne únosné riziko na spoločnosť EDU II na jednej strane a zachovať stimuly na motivovanie spoločností EDU II a ČEZ k správnemu ekonomickému správaniu na strane druhej. Stimuly zahrnuté v navrhovanej štruktúre umožňujú spoločnosti EDU II účinne riadiť riziká, inovovať, zabezpečiť efektívnosť a realizovať projekt v rámci dohodnutých podmienok. Napokon Česko tvrdilo, že dodatočnými mechanizmami nadmernej kompenzácie na obmedzenie potenciálneho zvýšenia výnosov by sa zvýšila čistá riziková pozícia spoločnosti EDU II, a preto by nemuseli byť v súlade so súčasnou pozíciou minimálnej pomoci. Konkrétne české orgány uviedli, že navrhovaný mechanizmus podielu na zisku chráni pred nadmernou kompenzáciou tým, že znižuje potenciál zvýšenia výnosov, čo sa odráža v súčasnej ROE a v realizačnej cene v zmluve o nákupe dohodnutej medzi Českom a realizátorom projektu. Akékoľvek ďalšie opatrenie na zníženie ďalšieho potenciálneho zvýšenia výnosov môže mať za následok vyššiu rizikovú expozíciu realizátora projektu a v dôsledku toho možno aj vyššiu ROE a realizačnú cenu v zmluve o nákupe.

(240) Počas formálneho prešetrovania Česko revidovalo vzorec pre odmeňovanie spoločnosti ČEZ podľa zmluvy o nákupe (pozri odôvodnenia 83 až 106) s cieľom zohľadniť trhové riziká a aktualizovalo mechanizmus podielu na zisku (pozri odôvodnenia 161 až 169) s cieľom zabrániť nadmernej kompenzácii.

4.2.3. *ROE vypočítaná na úrovni požadovaného minima*

(241) České orgány vysvetlili, že navrhované rozpätie ROE bolo posúdené s ohľadom na riziká, ktorým čelí spoločnosť EDU II v porovnaní s inými veľkými projektmi energetickej infraštruktúry. Riziká projektu sa konkrétne posudzovali v šiestich kategóriách: konkrétne vývoj, výstavba, prevádzka, príjmy, financovanie a regulácia. Porovnateľné projekty sú rozdelené do troch častí: konkrétne i) projekty výroby jadrovej energie (EDU II, HPC a Paks II); ii) veľké projekty obchodnej infraštruktúry (projekty konvenčných elektrární a veternej energie na mori) a iii) česká regulačná cenová regulácia. Z kvalitatívneho posúdenia rizík, ktoré vykonalo Česko, vyplýva, že projekty výroby jadrovej energie sa považujú za „vysoko rizikové“, zatiaľ čo ostatné kategórie sa považujú za „stredne rizikové“ a „nízko rizikové“. V tejto tabuľke je zhrnutá analýza referenčného porovnávania rizík v rámci všetkých rizikových faktorov a porovnateľných projektov, a to v šiestich kategóriách rizík.

([117]) Konkrétne české orgány tvrdili, že v prípade Hinkley Point C bol realizátor projektu zároveň poskytovateľom technológie, ktorý dodal veľkú časť zariadení a inžinierskych prác, ktoré boli zabezpečené prostredníctvom viac ako 180 priamych zmlúv. Vzhľadom na to, že realizátor projektu je aj významným subjektom v dodávateľskom reťazci technológií, Česko tvrdí, že má väčšiu kontrolu a schopnosť riadiť nadmernú kompenzáciu základných predpokladov a nákladov na prenos.

Tabuľka 4

Súhrnné posúdenie rizík všetkých rizikových faktorov a porovnateľných projektov

Project	Development	Construction	Operational	Revenue	Financing	Regulatory	Overall
EDU II	High	High	High	Medium (40-year PPA) Low (i60-year PPA)	Medium	Medium	High
HPC	High	High	High	Low	High	Medium	High
Paks II	High	High	High	Medium	Medium	Medium	High
Conventional power plant projects (IPPs)	Medium	Medium	Low	High	Medium	Low	Medium

Project	Development	Construction	Operational	Revenue	Financing	Regulatory	Overall
Offshore wind	Medium	Medium	Low	Low	Low	Low	Low
Czech regulated distribution	Low	Low	Low	Low	Low	Medium	Low

Zdroj: české orgány.

(242) Podľa Česka sa zdá, že typické výnosy týchto porovnateľných projektov zodpovedajú podkladovým rizikám. V prípade projektov výroby jadrovej energie sa výnosy pohybujú v rozmedzí 9 – 12,5 % [v prípade elektrárne Hinkley Point C 11 – 11,5 % (s pákovým efektom), 9,02 % (bez pákového efektu) a v prípade elektrárne Paks II 10,9 – 12,5 %]. V prípade projektov konvenčných elektrární sa výnosy s pákovým efektom pohybujú v rozmedzí 10 – 11 %, zatiaľ čo v prípade veternej energie na mori v rozmedzí 7 – 9 %. Napokon v prípade českej regulovanej distribúcie elektriny a plynu sa výnosy pohybujú v rozmedzí 7,76 – 7,94 %.

(243) České orgány ďalej vysvetlili, že na výpočet požadovaného rozpätia ROE pre spoločnosť EDU II sa použila podrobná analýza založená na trhových premenných. Z tejto analýzy vyplynulo rozpätie ROE v rozmedzí […] – […] %, ktoré je v súlade s kvalitatívnym porovnávacím posúdením rizika a výnosmi porovnávaných projektov. Konkrétne sa na odhad parametrov modelu oceňovania kapitálových aktív vrátane bezrizikovej sadzby, trhovej rizikovej prirážky a hodnoty koeficientu beta použili trhové premenné z českého a európskeho finančného trhu. Okrem toho je potrebné zahrnúť prirážku za jadrovú energiu v porovnaní s konvenčnou energiou alebo s regulovanými sieťami vzhľadom na zvýšené riziko projektov v oblasti jadrovej energetiky. Dôvodom je skutočnosť, že projekty v oblasti jadrovej energetiky sú spojené s významným rizikom súvisiacim s výstavbou a prevádzkou a podľa názoru Česka to dokazujú výsledky a praktické ťažkosti pri realizácii projektov v oblasti jadrovej energetiky načas a v rámci rozpočtu. Česko tvrdí, že vzhľadom na ochranu, ktorú poskytuje projekt, je prirážka vo výške 3 – 3,5 % primeraná a bola zahrnutá do výpočtu modelu oceňovania kapitálových aktív zdola nahor.

(244) Okrem toho české orgány uviedli, že navrhované podporné mechanizmy sú navrhnuté tak, aby preniesli maximálne riziko na spoločnosť EDU II a zároveň boli dostatočné na riešenie hlavných zlyhaní trhu.

(245) Počas formálneho prešetrovania Česko navrhlo aktualizovanú ROE, ako je opísané v oddiele 3 (pozri odôvodnenia 84 až 99).

4.3. **Stanovisko Česka k výberu spoločnosti ČEZ**

(246) Vo svojej odpovedi na rozhodnutie o začatí konania české orgány vysvetlili, že sa zvažovali alternatívne riešenia úlohy realizátora projektu a spoločnosť ČEZ bola vybraná ako uprednostňovaná možnosť (odôvodnenia 147 až 148). Pred výberom spoločnosti ČEZ ako realizátora projektu sa vykonali podrobné analýzy troch zvažovaných možností [konkrétne i) konzorcium súkromných investorov; ii) väčšinové vlastníctvo a prevádzka projektu českým štátom a iii) možnosť, v ktorej by realizátorom projektu bola spoločnosť ČEZ] (pozri odôvodnenie 51). Česko si vybralo tretiu možnosť.

(247) České orgány ďalej vysvetlili, že spoločnosť ČEZ predstavuje najvhodnejšiu voľbu ako realizátor projektu vzhľadom na jej schopnosť a motiváciu realizovať projekt, ako aj vzhľadom na bezpečnosť dodávok energie, záujmy národnej bezpečnosti a technologickú neutralitu. Konkrétne:

— Spoločnosť ČEZ má ako realizátor projektu jedinečnú pozíciu na realizáciu tohto projektu, pretože má rozsiahle skúsenosti na trhu ako dôveryhodný realizátor a prevádzkovateľ jadrových elektrární v Európe a ako existujúci výrobca v Českej republike. Okrem toho patrí skupina ČEZ medzi desať najväčších energetických spoločností v Európe, a to z hľadiska inštalovaného výkonu, ako aj z hľadiska počtu odberateľov. Okrem toho spoločnosť ČEZ poskytne spoločnosti EDU II kapitálové investície vo výške až 1,95 mld. EUR, čo bude pre spoločnosť ČEZ silným stimulom na úspešnú realizáciu projektu.

— Vzhľadom na ciele Česka v oblasti uhlíkovej neutrality do roku 2050 zohrávali pri výbere investorského modelu pre projekt dôležitú úlohu aspekty týkajúce sa bezpečnosti dodávok. Spoločnosť ČEZ je plne odhodlaná realizovať projekt v časovom rámci, ktorý chráni bezpečnosť dodávok v Česku, a v tomto smere doteraz podnikla všetky potrebné kroky (napr. získala pozemok, získala potrebné stavebné povolenia a súhlasy).

— ČEZ ako kótovaná spoločnosť, ktorej väčšinovým vlastníkom je český štát a ktorá má významné postavenie na českom trhu s energiou, zabezpečuje ochranu národnobezpečnostných záujmov Česka, a to najmä v prostredí, v ktorom je české hospodárstvo do značnej miery vystavené vonkajším hrozbám v oblasti dodávok energetických zdrojov.

— A napokon, zatiaľ čo spoločnosť ČEZ bola vybraná ako realizátor projektu, dodávateľ jadrovej technológie bude obstaraný prostredníctvom výberového konania. Dodávateľ v oblasti inžinierskych prác, obstarávania a výstavby bude zodpovedný za výstavbu a uvedenie projektu do prevádzky, a preto bude mať významnú zodpovednosť za zabezpečenie úspešnej realizácie projektu.

(248) Okrem toho české orgány vysvetlili, že výberom spoločnosti ČEZ značne narastá efektívnosť, nevznikajú dodatočné náklady a nie je potrebný samostatný vývoj lokality. Týmto výberom tak vzniká významná výhoda v časovom rozvrhu realizácie projektu, ktorú by nebolo možné dosiahnuť alternatívnymi štruktúrami.

(249) České orgány ďalej vysvetlili všetky prípravné práce, ktoré spoločnosť ČEZ doteraz vykonala. Skupina ČEZ je vlastníkom navrhovanej lokality pre jadrovú elektráreň (EDU II). Proces získavania pozemkov potrebných na výstavbu sa začal v apríli 2008 a bol ukončený v roku 2021 (odôvodnenie 77). Okrem toho spoločnosť ČEZ vypracovala štúdie uskutočniteľnosti s cieľom skrátiť čas a znížiť náklady Česka na vývoj projektu.

(250) Okrem toho na začiatku roka 2021 spoločnosť ČEZ už mala všetky kľúčové licencie a povolenia potrebné na realizáciu projektu v súlade s projektovým plánom [napríklad licenciu na umiestnenie jadrového zariadenia a posúdenie vplyvov na životné prostredie (odôvodnenia 78 až 79)]. Získanie povolenia na umiestnenie jadrového zariadenia zvyčajne trvá 6 – 7 rokov a získanie posúdenia vplyvov na životné prostredie 3 – 5 rokov.

(251) České orgány okrem toho vysvetlili, že spoločnosť ČEZ ako vlastník a prevádzkovateľ jadrovej elektrárne má hlboké znalosti a dobre chápe regulačné požiadavky vrátane licenčných požiadaviek na novú jadrovú elektráreň a české právne predpisy (odôvodnenie 149). Okrem toho sú spoločnosti ČEZ a EDU II členmi viacerých medzinárodných organizácií vrátane Svetovej asociácie prevádzkovateľov jadrových zariadení (WANO) ([118]), asociácie European Harmonised Requirements for New Nuclear Power Plants [európske harmonizované požiadavky na nové jadrové elektrárne (EUR)] ([119]), organizácie Electric Power Research Institute (EPRI) ([120]), Svetovej jadrovej asociácie (World Nuclear Association, WNA) ([121]) a Aliancie pre jadrové elektrárne generácie II a III (NUGENIA) ([122]), a preto majú prístup k normám a procesom, ktoré sú uznávané a odporúčané regulačnými orgánmi na celom svete s cieľom podporovať neustále zlepšovanie.

(252) České orgány ďalej zdôraznili kľúčovú úlohu projektu pre bezpečnosť dodávok elektriny v Česku v budúcnosti, najmä vzhľadom na vyraďovanie uhoľných elektrární z prevádzky. Konkrétne české orgány vysvetlili, že kratšie obdobie vývoja projektu prispeje k riešeniu predpokladaného nedostatku kapacity ([123]). Vývojom iného projektu na inom mieste s podstatne dlhším časovým horizontom by sa neriešili okamžité potreby systému v oblasti bezpečnosti dodávok.

(253) Okrem toho Česko na účely argumentácie vysvetlilo, že ak by akýkoľvek alternatívny realizátor projektu získal potenciálne vhodnú lokalitu pre jadrovú elektráreň na území Česka, viedlo by to k výraznému oneskoreniu realizácie projektu v porovnaní so spoločnosťou ČEZ. Konkrétne v tomto alternatívnom scenári české orgány odhadujú, že oneskorenie bude až 14 rokov (vo vzťahu k projektu) bez záruky toho, že charakteristika lokality alebo plánovacie kroky, ktoré boli v prípade spoločnosti EDU II úspešné, nebudú problematické, čím sa zvýšia riziká a náklady na vývoj projektu. České orgány v každom prípade tvrdia, že v Európe neexistuje žiadny technologicky neutrálny prevádzkovateľ so skúsenosťami v oblasti jadrovej energetiky, ktorý by budoval jadrové elektrárne mimo svojej krajiny.

(254) V prípade, že by projekt realizoval iný realizátor ako spoločnosť ČEZ, Česko odhaduje, že by vznikli dodatočné náklady vo výške najmenej približne [200 až 700] miliónov EUR, ktoré by bolo potrebné financovať. Tieto náklady pozostávajú najmä z hodnoty lokality pre jadrovú elektráreň, zo štúdií uskutočniteľnosti, licenčných a vývojových činností, ktoré ČEZ doteraz vykonala, ako aj zo synergií s existujúcou jadrovou elektrárňou Dukovany.

(255) Napokon české orgány uviedli, že výber spoločnosti ČEZ ako realizátora projektu bol v súlade s predchádzajúcimi prípadmi v oblasti jadrovej energetiky, ktoré posudzovala Komisia a v ktorých sa vzhľadom na špecifiká týchto projektov neuskutočnili verejné výberové konania na realizátorov ([124]).

(256) V ďalšom podaní predloženom 16. marca 2023 Česko poukázalo na dosiahnuté výsledky spoločnosti ČEZ v oblasti dodávok a prevádzky jadrových elektrární. Spoločnosť ČEZ v minulosti vyvinula a postavila dva bloky s inštalovaným výkonom 1 125 MW v Temelíne (Česko), ktoré boli uvedené do prevádzky v rokoch 2000 a 2002, ako aj prvú jadrovú elektráreň v Dukovanoch so súčasným inštalovaným výkonom 2 040 MW. Tieto bloky boli uvedené do prevádzky v rokoch 1985 až 1987 a Česko zdôrazňuje, že podľa asociácie WANO patria tieto bloky medzi 20 % najlepšie prevádzkovaných elektrární.

([118]) https://www.wano.info/.
([119]) https://www.europeanutilityrequirements.eu/fr.
([120]) https://www.epri.com/.
([121]) https://www.world-nuclear.org/.
([122]) https://snetp.eu/nugenia/.
([123]) Simulácie českého prevádzkovateľa prenosovej sústavy týkajúce sa strednodobých prognóz primeranosti v troch scenároch [konkrétne i) progresívny scenár, podľa ktorého je vyradenie uhoľných elektrární naplánované do roku 2033, ii) konzervatívny scenár, podľa ktorého je vyradenie uhoľných elektrární naplánované na rok 2038, a iii) referenčný scenár, podľa ktorého je vyradenie uhoľných elektrární naplánované na rok 2040] poukazujú na význam včasného uvedenia nového jadrového zdroja do prevádzky na zaistenie bezpečnosti dodávok elektriny a sebestačnosti Česka.
([124]) Ako príklad české orgány uviedli, že spoločnosť EDF bola pre Hinkley Point C vymenovaná na základe konzultácie o vyjadrení záujmu, v ktorej bola spoločnosť EDF jediným respondentom, zatiaľ čo v prípade elektrárne Paks II bola spoločnosť MVM Paks II vymenovaná bez verejného výberového konania, keďže v tom čase na trhu neexistovali žiadne iné dôveryhodné alternatívy.

(257) Navyše Česko okrem bezpečnosti dodávok a národnej bezpečnosti zdôrazňuje aj hľadisko finančnej bezpečnosti, keďže ČEZ má silný vládny úverový rating ([125]).

(258) Napokon Česko spresnilo, že výberové konanie na realizátora projektu, ktorým by prípadne nebola spoločnosť ČEZ, by znamenalo značné nevýhody. Česko v podstate uvádza, že v tomto prípade by súťaž na tejto úrovni projektu nepriniesla žiadne výsledky, čo sa týka výberu najefektívnejšieho prevádzkovateľa. Česko s poukázaním na uvedené dôvody zastáva názor, že vzhľadom na to, že požiadanie iných strán o vyjadrenie záujmu alebo organizácia verejnej súťaže by nepriniesli žiadne výhody z hľadiska hospodárskej súťaže, a preto by prevyšovali nevýhody tohto procesu, najmä oneskorenia a dodatočné náklady, ako aj obavy o bezpečnosť spojené s akýmkoľvek iným potenciálnym záujemcom. Česko takisto uvádza, že v žiadnej fáze plánovania projektu žiadna tretia strana nepodala sťažnosť ani námietku proti vymenovaniu spoločnosti ČEZ za realizátora projektu, vrátane odpovedí tretích strán na rozhodnutie o začatí konania.

4.4. **Stanovisko Česka k vplyvu projektu na obchod a hospodársku súťaž**

4.4.1. *Potenciálna cenová manipulácia a zadržiavanie kapacity zo strany spoločnosti ČEZ*

(259) V reakcii na pochybnosti Komisie vyjadrené v rozhodnutí o začatí konania v súvislosti s možným zadržiavaním kapacity spoločnosťou ČEZ české orgány vysvetlili, že skupina ČEZ nebude mať ekonomické stimuly ani schopnosť zvyšovať veľkoobchodné ceny obmedzovaním produkcie spoločnosti EDU II.

(260) Po prvé české orgány tvrdili, že je to preto, lebo štruktúra riadenia spoločnosti EDU II je nezávislá od skupiny ČEZ, čím sa účinne obmedzuje jej možnosť neprimerane zasahovať do každodennej prevádzky jadrovej elektrárne.

(261) Po druhé podľa správy spoločnosti Oxera ([126]) „uvedenie EDU II do prevádzky má malý, ale badateľný vplyv na cenu elektriny v Česku“. Z prognóz uvedených v tejto správe vyplýva, že uvedením EDU II do prevádzky by sa v rokoch 2040 až 2050 znížili ceny elektriny v Česku približne o 2 EUR/MWh (odôvodnenie 170). V nadväznosti na to české orgány odhadujú, že ak by sa EDU II na jeden rok úplne odstavila, viedlo by to k strate príjmov pre spoločnosť EDU II v celkovej výške približne 450 miliónov EUR ([127]), zatiaľ čo spoločnosť ČEZ by získala dodatočné príjmy z predaja nezabezpečenej časti výroby za nasledujúci rok len vo výške približne 17 miliónov EUR ([128]), čo by viedlo k výraznej finančnej strate pre skupinu ČEZ.

([125]) Odkaz na odpovede Česka zo 16. marca 2023, odpoveď na otázku č. 20.

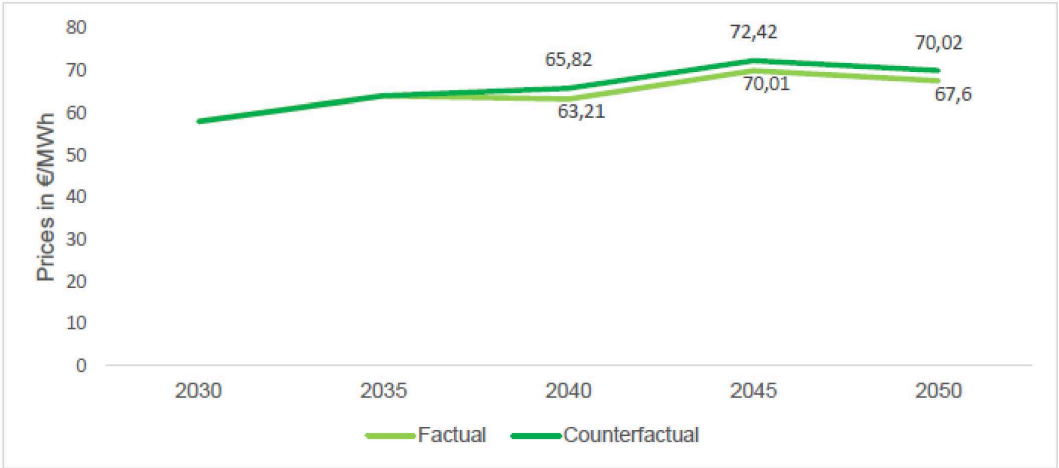
([126]) Oxera Consulting LLP, 2021, *The impact of Dukovany on the Central European electricity market* (Vplyv jadrovej elektrárne Dukovany na stredoeurópsky trh s elektrinou) (ďalej len „správa spoločnosti Oxera“).

([127]) Vypočítané na základe ročnej výroby 9 TWh vynásobenej 50 EUR/MWh.

([128]) Vypočítané na základe 21 % ročnej výroby 40 TWh vynásobených 2 EUR/MWh, upravené podľa reálneho vyjadrenia cien z roku 2020.

Obrázok 3

Rozdiel vo veľkoobchodných cenách elektriny v Česku medzi faktickým a kontrafaktuálnym scenárom (2030 – 2050)

Note: Projections taken from the Oxera model baseline (factual and counterfactual) scenarios. (In the factual scenario, the planned support measures for the construction and operation of Dukovany II are implemented, while in the counterfactual scenario, the planned measures are not implemented.)

Source: Oxera report

(262) Po tretie české orgány vysvetlili, že aj keby teoreticky mohlo dôjsť k určitému malému zníženiu produkcie spoločnosti EDU II ([129]), takáto zmena by pravdepodobne neviedla k žiadnemu významnému pohybu cien elektriny vzhľadom na to, ako sú trhy s energiou v Európe prepojené. Konkrétne má Česko prepojené trhy s elektrinou s bezprostredne susediacimi krajinami, ktorými sú Nemecko, Poľsko, Rakúsko a Slovensko. Česko tvrdí, že projekt by nemal žiaden vplyv alebo by mal len veľmi obmedzený vplyv na stanovenie cien v Česku v rokoch 2030 až 2050. Odhaduje totiž, že trhová cena elektriny pre prepojený región sa stanovuje na základe cien elektriny vyrobenej mimo Česka (až 98 % hodín od zahraničných výrobcov). Energia vyrobená v Česku by bola pokrytá zemným plynom a hnedým uhlím, pričom by sa zvyšoval počet obnoviteľných zdrojov energie. Tieto technológie so sídlom v Česku by určovali cenu len na malý počet hodín.

(263) České orgány ďalej tvrdia, že spoločnosť ČEZ by bola negatívne ovplyvnená, ak by účelovo vytvorený subjekt dal pokyn spoločnosti EDU II na obmedzenie výroby – dokonca aj z opodstatnených dôvodov, ako je vyrovnávanie odchýlok v sústave – pretože takéto obmedzenie by viedlo k nižším peňažným tokom pre spoločnosť ČEZ. Česko v každom prípade tvrdí, že jadrové elektrárne majú po uvedení do prevádzky nízke hraničné náklady na prevádzku a nie sú dobre vybavené na to, aby mohli vo veľkej miere prispôsobiť objem produkcie.

(264) Po štvrté české orgány vysvetlili, že ekonomicky racionálnym postupom pre spoločnosť EDU II aj skupinu ČEZ je vždy vyrábať maximálny možný objem produkcie jadrovej elektrárne, pretože spoločnosť EDU II bude mať príjmy len za dodanú elektrinu ([130]). České orgány sa odvolali na správu spoločnosti Oxera, v ktorej sa uvádza, že „[k]aždé zníženie produkcie spoločnosti EDU II bude znamenať stratu peňažných tokov a potenciálne finančné problémy pre spoločnosť EDU II vzhľadom na nízku mieru ziskovosti, v rámci ktorej projekt funguje pri aktuálne navrhovanej cene 50 EUR/MWh podľa zmluvy o nákupe elektriny“ ([131]). Ďalej vysvetlili, že prevádzková marža spoločnosti EDU II je v priemere [40 až 50] % a klesne na 6 % po zahrnutí nákladov na návratnú finančnú pomoc a jej splátok. Znížením faktora zaťaženia z očakávaných [75 až 100] % na menej ako [70 až 90] % by sa odstránila hotovosť dostupná na dlhovú službu a mohlo by to viesť k tomu, že spoločnosť EDU II by nebola schopná splácať návratnú finančnú pomoc. Zníženie pod hranicu [40 až 60] % by viedlo k tomu, že peňažné toky by nepostačovali na pokrytie prevádzkových nákladov.

([129]) Konkrétny stupeň modulácie jadrovej elektrárne by sa určil podľa vybranej technológie v oblasti inžinierskych prác, obstarávania a výstavby.

([130]) České orgány naopak vysvetlili, že pre spoločnosť EDU II by nebolo ekonomicky racionálne produkovať pod dolnou medzou (t. j. 84 %), čo je suma, pri ktorej je peňažný tok na dlhovú službu nedostatočný.

([131]) Pozri správu spoločnosti Oxera.

(265) Pokiaľ ide o pochybnosti Komisie týkajúce sa možnej cenovej manipulácie zo strany spoločnosti ČEZ, ktoré boli vyjadrené v rozhodnutí o začatí konania, české orgány vysvetlili, že podiel spoločnosti ČEZ na trhu v Česku a na susedných trhoch sa v dôsledku inštalovaného nasaditeľného výrobného výkonu spoločnosti EDU II zvýši len nepatrne a bude mať obmedzený vplyv na trhovú silu spoločnosti ČEZ. České orgány ďalej vysvetlili, že zvýšenie trhového podielu vďaka investíciám projektu do jadrovej energie bude kompenzované poklesom trhového podielu v dôsledku nižších investícií do uhoľných elektrární a plánovaného vyraďovania existujúcich jadrových elektrární z prevádzky. V každom prípade Česko tvrdí, že účelovo vytvorený subjekt je špeciálne vytvorený na to, aby zabránil akémukoľvek možnému narušeniu hospodárskej súťaže.

(266) Česko takisto namieta, že by relevantný trh zahŕňal len Česko. Vzhľadom na prebiehajúce vykonávanie mechanizmov prepojenia trhov a cieľ dekarbonizácie Európy pomocou integrácie obnoviteľných zdrojov energie sa podľa Česka očakáva, že prepojenie medzi elektrizačnými sústavami členských štátov sa zvýši ([132]). Treba takisto zvážiť potenciál budúcich revízií ponukových oblastí a možnosť cezhraničných zlučovania ponukových oblastí. Česko preto dospelo k záveru, že relevantný trh je väčší ako Česko, čo má takýto vplyv na trhové podiely spoločnosti ČEZ:

(267) Konkrétne české orgány tvrdia, že kapacita, ktorú bude vyrábať spoločnosť EDU II, nebude mať významný vplyv na trhovú silu skupiny ČEZ v Česku ([133]). Odhadujú, že nasaditeľná výrobná kapacita spoločnosti EDU II bude v roku 2040 predstavovať len 4 % českého trhu a približne 0,8 % relevantného geografického trhu pre projekt ([134]). Podľa Česka sa predpokladaný trhový podiel skupiny ČEZ v rokoch 2030 až 2050 výrazne zníži a v prípade uvedenia EDU II do prevádzky by sa trhový podiel skupiny zvýšil na českom trhu len o 4,08 % (v roku 2040) a 6,97 % (v roku 2050) a na relevantnom geografickom trhu len o 0,76 % (v roku 2040) a 0,76 % (v roku 2050). Neočakáva sa, že takéto zvýšenie trhového podielu skupiny na základe kapacity spoločnosti EDU II bude mať významný vplyv na trhovú silu skupiny v Česku alebo na susedných trhoch.

Tabuľka 5

Trhový podiel ČEZ z hľadiska inštalovaného nasaditeľného výrobného výkonu (2020 – 2050), faktický scenár

Year	Market shares in Czech Republic	Increase in market shares in Czech Republic due to Dukovany II	Market shares in Czech Republic incl. import capacities	Market shares in Czech Republic and four neighbours incl. import capacities	Increase In market shares in Czech Republic and four neighbours due to Dukovany II
2020	80,20%	-	60,29%	6,50%	-
2030	70,37%	-	50,64%	5,89%	-
2035	70,82%	-	49,25%	5,67%	-
2040	71,43%	4,08%	45,06%	5,38%	0,76%
2045	70,40%	5,37%	42,92%	4,86%	0,77%
2050	44,17%	6,97%	28,40%	3,46%	0,77%

Note: Dispatchable capacity includes all thermal, nuclear, and pumped storage hydro plants. Data for 2020 were provided by ČEPS. Market shares 2030–50 is based on the Oxera model, which takes the ČEPS and TYNDP 2020 data as a basis. Projections taken from the Oxera model baseline (factual) scenario.

Source: Oxera report

([132]) Pozri odôvodnenie 13 a poznámku pod čiarou č. 6.

([133]) Skupina ČEZ vlastní v Česku 61 % výrobných zariadení, 35 % dodávateľov a 53 % ťažby hnedého uhlia k decembru 2023. Pozri Skupina ČEZ, Čistá energia zajtrajška, Investičný príbeh, december 2023 https://www.cez.cz/webpublic/file/edee/ospol/fileexport/investors/investment-stories2022.

([134]) Relevantným geografickým trhom pre projekt je Česko a susedné krajiny s prepojenými trhmi s elektrinou (konkrétne Nemecko, Poľsko, Rakúsko a Slovensko).

Tabuľka 6

Odhad budúceho trhového podielu ČEZ z hľadiska výroby podľa Česka

Year	CEZ market shares in Czech Republic incl. net imports	Dukovany II market shares in Czech Republic incl. net imports	CEZ market shares in Czech Republic and four neighbours	Dukovany II market shares in Czech Republic and four neighbours
2019	70,48%	-	7,32%	-
2020	64,29%	-	6,94%	-
2030	73,02%	-	5,29%	-
2035	71,24%	-	4,92%	-
2040	45,15%	12,83%	2,89%	0,82%
2045	42,61%	12,40%	2,76%	0,80%
2050	18,98%	10,27%	1,40%	0,76%

Note: Projections taken from the Oxera model baseline (factual) scenario.

Source: ČEPS, ENTSO–E Transparency platform, CEZ, APG, SMARD Strommarktdaten, Oxera model.

(268) Okrem toho české orgány tvrdili, že hlavným strategickým cieľom skupiny ČEZ je efektívne riadenie jadrových elektrární, ako aj ťažby hnedého uhlia a uhoľných elektrární. V prípade uhoľných elektrární (ktoré v roku 2019 predstavovali 45 % inštalovaného výkonu v GW a 39 % celkovej vyrobenej elektriny v TWh) je však naplánované ich postupné vyraďovanie v súlade s požiadavkami EÚ na dekarbonizáciu. Spoločnosť ČEZ sa zaviazala k uhlíkovej neutralite do roku 2050 a plánuje znížiť výkon uhoľných elektrární takmer o polovicu na 3 GW do roku 2025 a na 2 GW do roku 2030. V Česku sa v súčasnosti približne polovica elektriny vyrába z uhlia. Toto uhlie bude čiastočne nahradené jadrovou energiou a v menšej miere obnoviteľnými zdrojmi energie ([135]).

Tabuľka 7

Podiel jednotlivých druhov palív na hrubej výrobe elektriny v Česku

	2016	2040 target level according to the State Energy Policy
Coal and other solid non-renewable fuels	50%	11-21%
Nuclear energy	29%	46-58%
Natural gas	8%	5-15%
Renewable and secondary energy sources	13%	18-25%
Total	**100%**	**100%**

Source: Czech Republic (2019), 'National Energy and Climate Plan of the Czech Republic', November.

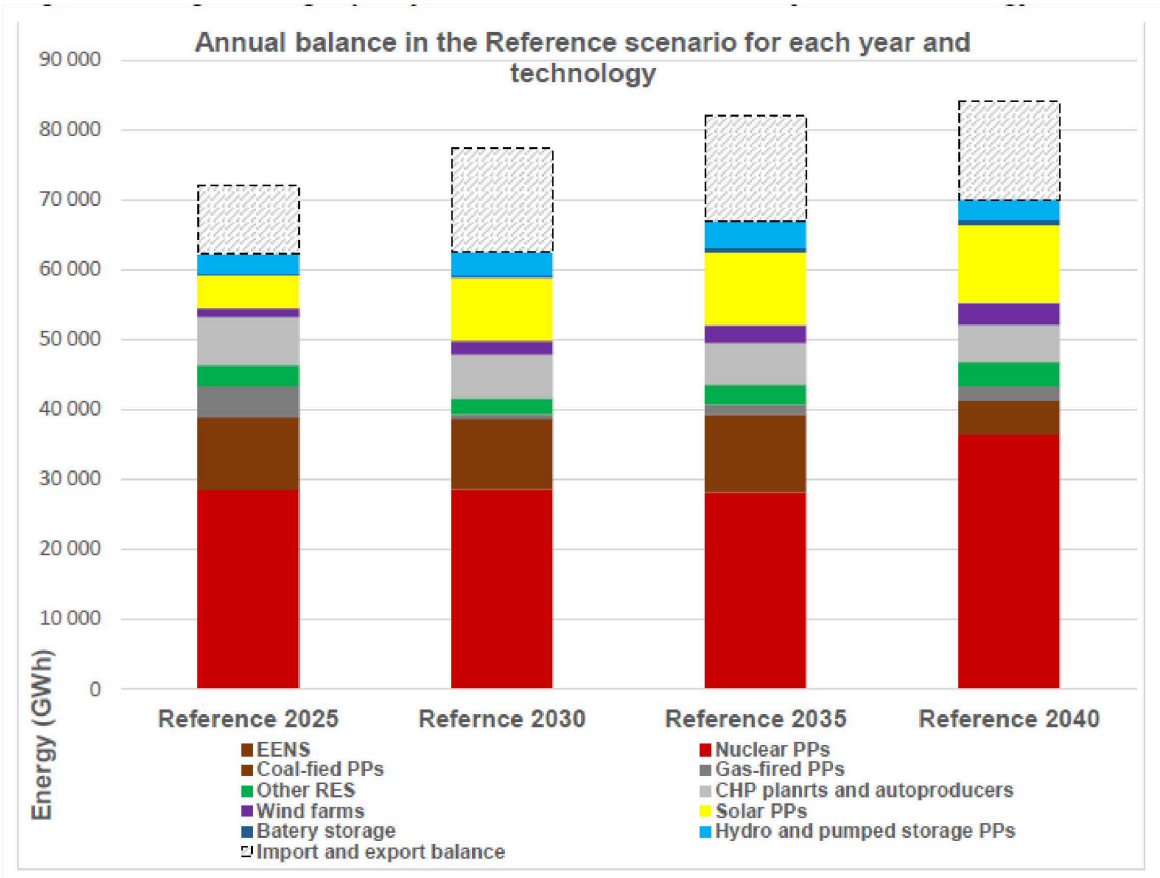
([135]) České orgány vysvetlili, že hoci sa Česko usiluje o zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie, krajina má obmedzený potenciál na rozšírenie výroby energie z obnoviteľných zdrojov vo väčšom rozsahu vzhľadom na svoju geografiu, geológiu a podnebie, ako aj na vysoké náklady na dostupné technológie.

(269) V dôsledku cieľov znižovania emisií sa v Česku ukončí značná časť výroby elektriny z uhlia, pričom na vyplnenie tejto medzery budú potrebné nové investície do výrobných kapacít jadrovej energie, obnoviteľných zdrojov energie a zemného plynu ([136]). Očakáva sa, že výroba elektriny z čierneho a hnedého uhlia sa úplne ukončí v roku 2037, čo predstavuje zníženie kapacity približne o 6,5 GW ([137]).

(270) České orgány vysvetlili, že spoločnosť EDU II zohráva významnú úlohu pri dosahovaní cieľov českej vlády v oblasti znižovania emisií a zároveň prispieva k potrebnej bezpečnosti dodávok v Česku. Nové jadrové bloky majú nahradiť časť súčasných kapacít na výrobu elektriny z hnedého a čierneho uhlia, ako aj jadrové bloky v Dukovanoch, ktoré majú byť vyradené z prevádzky v rokoch 2045 až 2047 ([138]). Česko takisto tvrdí, že projekt by nenahradil investície do výroby veternej energie na pevnine. V rokoch 2030 až 2050 by sa v rámci scenárov s projektom a bez projektu inštaloval rovnaký objem výroby veternej energie, hoci v prípade realizácie projektu by sa inštalácia uskutočnila o niečo neskôr.

Obrázok 4

Čistá výrobná kapacita v referenčnom scenári pre každý rok a technológiu

Zdroj: české orgány.

([136]) Očakáva sa, že všetky kapacity na výrobu elektriny z hnedého a čierneho uhlia, prípadne okrem niektorých zariadení kombinovanej výroby elektriny a tepla (ďalej len „zariadení KVET“), sa do roku 2038 zatvoria v rámci nedávneho plánu na postupné ukončenie prevádzky najviac znečisťujúcich elektrární. Pozri česká Uhoľná komisia, 2020, Zápisnica zo 7. zasadnutia Uhoľnej komisie, 4. decembra 2020, s. 6 – 7, k dispozícii na adrese: https://www.mpo.cz/assets/cz/rozcestnik/ministerstvo/kalendar-akci-vse/2021/2/Zapis-z-jednani-UK-_4-12-2020_.pdf.

([137]) Vyplýva to z údajov poskytnutých spoločnosťou ČEPS.

([138]) Podľa údajov spoločnosti ČEPS je vyradenie štyroch existujúcich jadrových blokov v Dukovanoch (každý s výkonom približne 510 MW) naplánované takto: jeden blok na konci roku 2045, jeden blok na konci roku 2046 a dva bloky na konci roku 2047.

(271) Po šieste Česko tvrdí, že vzhľadom na záväzok spoločnosti ČEZ vyplývajúci zo zmluvy o nákupe predávať celú produkciu spoločnosti EDU II účelovo vytvorenému subjektu, ako aj na záväzky Česka týkajúce sa obchodovania s elektrinou vyrobenou v jadrovej elektrárni počas jej životnosti (pozri oddiel 3.6.4) sa neočakáva, že by akékoľvek zvýšenie výrobnej kapacity vyplývajúce z tejto investície viedlo k zvýšeniu elektrickej energie, ktorá by bola k dispozícii na predaj odberateľom spoločnosti ČEZ.

(272) Nakoniec Česko tvrdí, že významnosť spoločnosti ČEZ ([139]) podľa indexu zostatkovej ponuky („RSI“), čo je index často používaný na hodnotenie schopnosti výrobcu konať nezávisle od svojich konkurentov, by sa v budúcnosti výrazne znížila:

Obrázok 5

Významnosť spoločnosti ČEZ podľa indexu zostatkovej ponuky podľa Česka

Figure 6.10 Share of hours in which CEZ' RSI is below 1, factual and counterfactual scenarios (2030–50)

Note: Projections taken from the Oxera model baseline (factual and counterfactual) scenarios.

Source: Oxera model based on TYNDP 2020 and ČEPS data.

4.4.2. *Úloha účelovo vytvoreného subjektu na trhu*

(273) Pokiaľ ide o úlohu účelovo vytvoreného subjekt na trhu, české orgány tvrdili, že obchodná dohoda týkajúca sa tohto subjektu bola zámerne vhodne navrhnutá ako otvorená a flexibilná, aby sa ňou zabránilo akémukoľvek možnému narušeniu trhu.

(274) Česko vysvetlilo, že účelovo vytvorený subjekt bude úplne nezávislý od spoločnosti EDU II a skupiny ČEZ a bude mať samostatnú štruktúru riadenia a správy. So spoločnosťou EDU II (a spoločnosťou ČEZ, ak je to relevantné) bude obchodovať na princípe nezávislého vzťahu. České orgány uviedli, že touto štruktúrou správy sa oddeľuje rozhodovanie o obchodnej stratégii, ktoré je v právomoci účelovo vytvoreného subjektu a má vplyv na hospodársku súťaž a obchodovanie na trhoch s elektrinou, na jednej strane od vývoja a prevádzky jadrovej elektrárne, za ktoré zodpovedá spoločnosť EDU II, na druhej strane.

(275) České orgány ďalej rozlišujú medzi prístupom účelovo vytvoreného subjektu preukázaným v rámci projektu a opatreniami v iných prípadoch v oblasti jadrovej energetiky, pokiaľ ide o obchodnú štruktúru a mechanizmy jadrovej elektrárne týkajúce sa odberu. České orgány vysvetlili, že novosť prístupu účelovo vytvoreného subjektu v porovnaní s ostatnými prípadmi spočíva v zriadení samostatného subjektu, ktorý je nezávislý od prevádzkovateľa jadrovej elektrárne. Spoločnosť EDU II bude vlastniť a prevádzkovať jadrovú elektráreň a vyrábať elektrinu, pričom bude mať licenciu len na výrobu elektriny. Celú vyrobenú kapacitu spoločnosti EDU II bude odoberať účelovo

([139]) Pri analýze významnosti sa posudzuje, či sú elektrárne vo vlastníctve konkrétnej spoločnosti potrebné na uspokojenie dopytu v určitom období, t. j. či je potrebný aspoň jeden megawatt jej výroby. V takom prípade by spoločnosť mohla využiť túto trhovú silu. Významnosť zohľadňuje len možnosť trhovej sily na trhu ako celku, a nie to, či trhová sila môže vzniknúť v špecifických situáciách, napríklad v prípade obmedzení prenosu.

vytvorený subjekt, ktorý bude mať licenciu na obchodovanie s elektrinou. Účelovo vytvorený subjekt bude predávať produkciu spoločnosti EDU II na veľkoobchodnom trhu a bude takisto samostatným subjektom zúčtovania voči spoločnosti OTE ako obchodník s elektrinou. Preto spoločnosť EDU II nebude obchodovať s inými účastníkmi trhu (okrem účelovo vytvoreného subjektu) a nebude vystavená trhovým podmienkam. České orgány zdôraznili, že cieľom tejto štruktúry je obmedziť riziko možného narušenia trhu v dôsledku trhovej sily.

Tabuľka 8

Porovnanie obchodnej štruktúry EDU II (v tabuľke označovaná ako „Dukovany II"), HPC a Paks II

	Owner/operator of assets	Trading entity	Price mechanism for the offtake of generated electricity
Dukovany II	State support **recipient** (EDUII)	The Supply SPV, wholly owned by the State [**Counterparty** to some of the state support]	Power Purchase Agreement *(pre-determined PPA price for the full generation volume)*
Hinkley Point C	State aid **recipient** (the NPP)		Contracts for Difference *(market price topped up or reduced to match the pre-determined Strike Price)*
Paks II	State aid **recipient** (the power plant)		Market price *(with the condition that at least 30% of the generation must be sold on the open market and bilateral contracts must be limited to less than 70% of the output)*

Zdroj: české orgány.

(276) České orgány ďalej vysvetlili, že účelovo vytvorený subjekt by si mal vytvoriť vlastné obchodné oddelenie a operácie vo vlastnej réžii, ak sa to bude považovať za vhodnejšie a nákladovo efektívnejšie, môže v budúcnosti zvážiť, že vyhlási výberové konanie na externé zabezpečenie obchodnej funkcie.

(277) Okrem toho české orgány uviedli, že účelovo vytvorený subjekt prijme obchodnú stratégiu minimalizujúcu riziko a jeho prístup bude zameraný na zamedzenie akéhokoľvek negatívneho vplyvu na trh. Predpokladá sa, že plánovaný obchodný model bude najmä motivovať k maximálnym výnosom z predaja elektrickej energie zo strany účelovo vytvoreného subjektu pre český štát a následne k minimalizácii výšky pomoci plynúcej do projektu. Pokiaľ ide o obchodnú stratégiu, účelovo vytvorený subjekt bude pôsobiť predovšetkým na českom veľkoobchodnom trhu s elektrinou. Je si ale vedomý toho, že tento región je do veľkej miery poprepájaný a denný trh je prepojený so susednými krajinami. Keďže sa očakáva, že trhy budú v budúcnosti rásť a úroveň likvidity sa bude zvyšovať, najmä vzhľadom na to, že v júni 2021 bolo dokončené prepojenie denných trhov medzi regiónmi Nemecko – Poľsko – Rakúsko a Česko – Maďarsko – Slovensko – Rumunsko, obchodná stratégia sa bude pravidelne vyhodnocovať, aby sa prispôsobila najnovším trhovým podmienkam. Očakáva sa, že konečná obchodná stratégia založená na transparentnom prístupe minimalizujúcom riziko bude prijatá po roku 2030.

(278) V priebehu formálneho prešetrovania sa Česko rozhodlo ponúknuť záväzky na obchodovanie s jadrovou energiou (ako je opísané v odôvodneniach 112 až 119).

5. PRIPOMIENKY TRETÍCH STRÁN

(279) Počas konzultácie o rozhodnutí o začatí konania, ktorá trvala do 5. septembra, Komisia dostala odpovede od 18 respondentov. Je potrebné poznamenať, že vo väčšine pripomienok tretích strán (konkrétne v 12 z 18) bola vyjadrená podpora projektu. Opis pripomienok relevantných pre posúdenie štátnej pomoci je uvedený ďalej v texte.

(280) Pripomienky zaslali členské štáty, podniky, združenia a mimovládne organizácie (ďalej len „MVO“). Pripomienky tretích strán budú riešené v príslušných častiach posúdenia bez osobitnej zmienky o konkrétnej pripomienke.

(281) Pripomienky tretích strán sú zoskupené podľa tém.

5.1. Pripomienky k existencii pomoci

(282) K existencii pomoci neboli doručené žiadne pripomienky.

5.2. Pripomienky k zlučiteľnosti pomoci

5.2.1. *Pripomienky týkajúce sa vhodnosti opatrenia*

(283) Dve tretie strany zopakovali, že súhlasia s obavami Komisie vyjadrenými v rozhodnutí o začatí konania v súvislosti s vhodnosťou opatrenia.

(284) Okrem toho jeden respondent uviedol, že súčasný vývoj na európskom trhu s elektrinou a jeho budúce účinky zatiaľ nemožno odhadnúť. Preto by bolo veľmi náročné konkrétne posúdiť vhodnosť tohto opatrenia.

(285) Mnohí respondenti zároveň tvrdili, že nesúhlasia s obavami Komisie týkajúcimi sa vhodnosti opatrenia. Podľa ich názoru je navrhované opatrenie vhodné, pretože pozostáva z vhodnej kombinácie nástrojov na dosiahnutie zamýšľaných cieľov projektu a zároveň sa pri ňom zabezpečuje, že neexistujú menej rušivé politiky alebo nástroje, ktorými by bolo možné dosiahnuť rovnaké výsledky. Okrem toho niektoré tretie strany tvrdili, že prvky opatrenia (konkrétne zmluva o odbere, úver a mechanizmus ochrany pred zmenou zákona) sú neoddeliteľné a nevyhnutné na riešenie príslušných zlyhaní trhu v súvislosti s projektom.

(286) Okrem toho niektorí respondenti poznamenali, že v konečnom rozhodnutí Komisie v prípade Hinkley Point C bola schválená podobná kombinácia opatrení (t. j. rozdielová zmluva, štátna záruka a ochranný mechanizmus proti potenciálne škodlivým politickým rozhodnutiam) a riziko, ktoré znáša realizátor, bolo podobné.

5.2.2. *Pripomienky týkajúce sa primeranosti opatrenia*

(287) Dvaja respondenti zopakovali svoj súhlas s obavami Komisie vyjadrenými v rozhodnutí o začatí konania týkajúcimi sa primeranosti opatrenia.

(288) Okrem toho jeden respondent uviedol, že súčasný vývoj na európskom trhu s cenou elektriny a jeho budúce účinky zatiaľ nemožno odhadnúť. Preto by bolo veľmi náročné konkrétne posúdiť primeranosť tohto opatrenia.

(289) Mnohé tretie strany naopak odpovedali, že nesúhlasia s obavami Komisie, pokiaľ ide o primeranosť opatrenia. Podľa nich je navrhované opatrenie primerané.

(290) Viacerí respondenti tvrdili, že predpoklady použité na odhad ROE projektu správne odrážajú rizikovú expozíciu spoločnosti ČEZ a riziko, ktoré znáša príjemca.

(291) Komisia okrem toho dostala niekoľko pripomienok, že navrhované pravidelné preskúmanie realizačnej ceny v zmluve o nákupe na základe trhových hodnotení pôsobí ako dostatočný automatický stabilizátor, aby sa zabránilo nadmernej kompenzácii, a malo by poskytovať dostatočné finančné stimuly pre spoločnosť EDU II aj účelovo vytvorený subjekt, aby maximalizovali výrobu a dosahovali zisk pri obchodovaní s energiou.

(292) Jedna tretia strana poznamenala, že navrhované trvanie zmluvy o nákupe [konkrétne 60 rokov pokrývajúcich obdobie prevádzky elektrárne (podľa nízkouhlíkového zákona obdobie 30 rokov, ktoré sa môže niekoľkokrát predĺžiť o 10 rokov) s prehodnotením primeranosti realizačnej ceny upravenej Ministerstvom obchodu a priemyslu Českej republiky] je definované tak, aby odrážalo konkrétne technické, regulačné a finančné podmienky.

5.2.3. *Pripomienky týkajúce sa potreby zásahu štátu*

(293) Jeden respondent uviedol, že dodávky energie by mohli byť zabezpečené aj lacnejšími technológiami, a tvrdil, že dotácie v odvetví jadrovej energie spomalia pokrok iných lacnejších a rýchlejších technológií šetrných ku klíme. V nadväznosti na to trval na tom, že výroba elektriny z jadrovej elektrárne by nemala byť dotovaná, pretože táto technológia je vyspelá a nie je rentabilná.

(294) Komisia dostala jednu pripomienku, v ktorej sa poukazuje na to, že zásahy štátu do výroby elektriny v jadrových elektrárňach nie sú vzhľadom na nedávny vývoj na trhu opodstatnené. Tento respondent najmä tvrdil, že vysoké ceny elektriny, ktoré boli dôsledkom nedávnych turbulencií na trhu, zostanú vysoké aj v nasledujúcich desaťročiach, a preto výška pomoci na opatrenie nebude plniť jeden z jeho cieľov, ktorým je zabezpečiť nižšie ceny elektriny na trhu.

(295) V jednom podaní sa uvádzala možnosť, aby Česko namiesto podpory vývoja jadrovej elektrárne Dukovany investovalo do rozvoja obnoviteľných zdrojov energie a do roku 2030 vyrobilo 5,3 TWh z nových veterných a 4,9 TWh z nových fotovoltických elektrární. Okrem toho sa v ňom tvrdilo, že štátna podpora rozvoja veternej a solárnej energie by bola v porovnaní s jadrovou energiou oveľa nižšia.

(296) Na rozdiel od týchto pripomienok viaceré tretie strany tvrdili, že na dosiahnutie cieľov opatrenia je potrebný zásah štátu.

(297) Niektorí respondenti poznamenali, že bez účasti štátu nebude na súčasnom európskom trhu s elektrinou možné realizovať nový projekt jadrovej elektrárne. Ďalej uviedli, že existujúce zlyhania trhu (expozícia voči rozsahu kapitálových požiadaviek, dlhodobej volatilite trhových cien a právnym, politickým a regulačným rizikám) a vysoká miera neistoty spojená s projektmi v oblasti jadrovej energetiky odrádzajú súkromných investorov a na zabezpečenie investícií do nízkouhlíkových jadrových elektrární je potrebný zásah štátu.

(298) Okrem toho niektoré tretie strany poukázali na to, že nedávne výkyvy na trhoch s energiou dokazujú potrebu systémov štátnej pomoci na kompenzáciu deformácií na trhu. Okrem toho títo respondenti uviedli, že trhové podmienky neposkytujú stimuly na vývoj veľkých projektov energetickej infraštruktúry.

(299) Jeden z respondentov uviedol, že nové jadrové projekty je potrebné analyzovať z hľadiska novej bezpečnosti dodávok a určiť ich priority vzhľadom na potenciál znížiť závislosť od ruského dovozu. Ďalej pripomenul, že nedávne zaradenie jadrovej energie do taxonómie EÚ pre udržateľné financovanie predstavuje kľúčový krok, ktorý pripravuje pôdu pre ďalší rozvoj jadrovej energie.

5.2.4. *Pripomienky k výberu spoločnosti ČEZ*

(300) Niektoré tretie strany vo svojich pripomienkach výslovne uviedli, že nesúhlasia s obavami Komisie v súvislosti s výberom spoločnosti ČEZ bez verejnej súťaže alebo konzultácie. Z dôvodov štátnej a energetickej bezpečnosti, ako aj z iných dôvodov (ako sú odborné znalosti, know-how a efektívnosť súčasného prevádzkovateľa), považujú tieto strany za plne odôvodnené poveriť štátnu energetickú spoločnosť povinnosťou vypracovať komplexnú úlohu, akou je výstavba a prevádzka novej jadrovej elektrárne, pričom poznamenávajú, že to odráža rozšírenú medzinárodnú prax.

(301) Žiadny konkurent ani žiadna iná tretia strana nevyjadrili nijaké obavy v súvislosti s výberom spoločnosti ČEZ ako realizátora projektu.

5.2.5. *Pripomienky k možnému nenáležitému narušeniu hospodárskej súťaže a obchodu medzi členskými štátmi*

(302) Jeden respondent vo svojom podaní zopakoval, že súhlasí s obavami Komisie vyjadrenými v rozhodnutí o začatí konania v súvislosti s možným narušením hospodárskej súťaže na trhu. Ďalej sa domnieva, že výroba elektriny jadrovou technológiou je nadmerne dotovaná, a preto nie je konkurencieschopná, a tvrdí, že akékoľvek dotovanie by viedlo k výraznému narušeniu hospodárskej súťaže na trhu.

(303) Na druhej strane viaceré tretie strany poznamenali, že existuje obmedzené riziko, že opatrenie naruší hospodársku súťaž alebo bude hroziť narušením hospodárskej súťaže na trhu.

(304) Niektorí respondenti uviedli, že architektúra účelovo vytvoreného subjektu môže mať obmedzený vplyv na trh, keďže spoločnosti ČEZ a EDU II sú dva samostatné hospodárske subjekty, ktoré budú od seba úplne nezávislé. V nadväznosti na to tvrdili, že priestor na manipuláciu s trhom by bol obmedzený.

(305) Jeden z respondentov poukázal na to, že spoločnosť ČEZ má množstvo uhoľných elektrární, ktorých odstavenie sa plánuje v rokoch 2030 – 2039, ako aj na to, že existujúce štyri bloky v Dukovanoch sa majú odstaviť v rokoch 2045 až 2047. Na základe toho tvrdil, že podiely ČEZ na trhu s výrobou elektriny sa výrazne nezvýšia.

(306) Okrem toho jedna tretia strana uviedla, že riziko manipulácie, keď sú trhové ceny vyššie ako kúpna cena v zmluve o nákupe a skupina ČEZ by mohla mať ekonomickú motiváciu znížiť produkciu spoločnosti EDU II, aby ostatné jednotky predávali viac energie za vyššie trhové ceny, sa zdá nízke. Je to preto, že spoločnosť EDU II bude pripojená s vysokým faktorom zaťaženia (90 %) a ekonomickou motiváciou spoločnosti EDU II je dodať celý svoj dostupný objem na trh, aby sa zabezpečilo, že dostane kompenzáciu a bude môcť splácať svoj dlh. Okrem toho dochádza k oddeleniu skupiny ČEZ a spoločnosti EDU II. Navyše nariadenie REMIT zakazuje manipuláciu s trhom.

(307) Jedna tretia strana ďalej uviedla, že cieľom jadrovej elektrárne Dukovany je vytvoriť novú kapacitu a vyplniť medzeru vo výrobe elektriny, ktorá sa očakáva v rokoch 2030 – 2040, čo bude mať pozitívny vplyv na bezpečnosť a diverzifikáciu dodávok pre susedné krajiny. Preto tvrdí, že tieto pozitívne účinky opatrenia prevažujú nad jeho prípadnými negatívnymi účinkami.

(308) Nakoniec jedna tretia strana poznamenala, že akýkoľvek údajný vplyv na hospodársku súťaž by sa mal posudzovať so zreteľom na nedostatok skutočne rovnakých podmienok v odvetví energetiky, pretože nové výrobné kapacity sa takmer nikdy nerozvíjajú výlučne na trhovom základe. Táto strana uviedla, že napríklad obnoviteľné zdroje energie využívajú nielen priame podporné schémy, ale aj celý rad opatrení zavedených v rámci balíkov Zelenej dohody EÚ a plánu REPowerEU.

5.2.6. *Pripomienky týkajúce sa porušenia práva EÚ*

(309) Jedna tretia strana tvrdila, že využívanie jadrovej energie na výrobu elektriny je v rozpore so zásadou „znečisťovateľ platí“ a zásadou predbežnej opatrnosti stanovenými v článku 191 ZFEÚ.

(310) Okrem toho dve tretie strany poznamenali, že projektom sa nezabezpečuje zásada „znečisťovateľ platí“, pretože v opatrení sa nezohľadňuje nakladanie s vyhoreným jadrovým palivom, čo vyvoláva pochybnosti o tom, či budú na konci odhadovanej životnosti jadrovej elektrárne k dispozícii zdroje zodpovedajúce odhadovaným nákladom na nakladanie s rádioaktívnym odpadom a vyradenie z prevádzky. Títo respondenti sa ďalej domnievali, že ak sa výrazne nezmení v súčasnosti uplatňovaný systém poplatkov platených do Národného jadrového fondu, tieto prostriedky nebudú k dispozícii, čím sa poruší zásada „znečisťovateľ platí“.

(311) Komisia dostala pripomienky od ďalšieho respondenta, ktorý tvrdil, že českí predstavitelia vo svojich verejných vyhláseniach naznačujú, že sa budú snažiť zmeniť alebo odložiť podmienky v oblasti taxonómie týkajúce sa uvedenia hlbinného geologického úložiska vysokoaktívneho rádioaktívneho odpadu do prevádzky do roku 2050.

(312) Na druhej strane niektorí respondenti tvrdili, že opatrenie nie je v rozpore s právom EÚ.

5.2.7. *Pripomienky týkajúce sa bezpečnosti dodávok*

(313) Dvaja respondenti uviedli, že jadrová energia nemôže ponúknuť žiadne výhody v porovnaní s inými zdrojmi energie z hľadiska bezpečnosti dodávok, pričom poznamenali, že dostupnosť uránu a tória je obmedzená a že EÚ je veľmi závislá od dovozu.

(314) Na druhej strane jedna tretia strana tvrdila, že jadrová energia je málo závislá od dovozu, pričom uviedla, že suroviny predstavujú maximálne 10 % výrobných nákladov. Takisto ďalej poznamenala, že medzinárodný trh s uránom je dobre regulovaný a stabilný.

(315) Okrem toho bolo Komisii predložených mnoho argumentov na podporu opatrenia vzhľadom na obavy týkajúce sa bezpečnosti dodávok, dekarbonizácie, cenovej dostupnosti energie a vývoja na trhu v súvislosti s ruskou inváziou na Ukrajinu. Konkrétne respondenti konštatovali, že jadrové reaktory sú technológiou, ktorá najlepšie zaručuje cestu k uhlíkovej neutralite a zároveň zachováva bezpečnosť dodávok v EÚ. Okrem toho zdôraznili, že jadrová energia je aj stabilným a kontrolovateľným spôsobom výroby, ktorý umožňuje spoľahlivé riadenie elektrizačnej sústavy a prispieva k vysokej bezpečnosti dodávok.

(316) Niekoľko pripomienok sa týkalo vývoja jadrových projektov v celej EÚ s cieľom splniť ciele EÚ v súvislosti so zmenou klímy, ako aj zaistiť bezpečnosť dodávok stabilnej, spoľahlivej, udržateľnej, nízkouhlíkovej a konkurencieschopnej energie.

(317) Mnohé pripomienky sa týkali geopolitickej situácie (vrátane narušenia dodávok ropy a plynu a volatility cien) a významu bezpečnosti dodávok pre ďalšie znižovanie energetickej závislosti EÚ od Ruska. Okrem toho jedna tretia strana poznamenala, že ruská agresia voči Ukrajine zdôrazňuje potrebu jadrovej energie pri získavaní nezávislosti od dodávok paliva z Ruska.

5.2.8. *Ďalšie pripomienky tretích strán*

(318) Komisii boli predložené argumenty týkajúce sa bezpečnosti a ochrany. Niektorí respondenti vyjadrili obavy v súvislosti s bezpečným a udržateľným nakladaním s vysokoaktívnym rádioaktívnym odpadom vo všeobecnosti. Okrem toho poukázali na možné nebezpečenstvo, ktoré predstavujú jadrové elektrárne v ozbrojených konfliktoch, ako aj na riziká, ktoré predstavujú veľké jadrové havárie. V niektorých pripomienkach sa uvádza, že súčasná situácia na Ukrajine poukazuje na ďalšie riziká, ktoré jadrové elektrárne predstavujú z hľadiska bezpečnosti a ochrany.

(319) Okrem toho niektorí respondenti poukázali na to, že vzhľadom na vysoký dopyt po chladiacej vode sú jadrové elektrárne veľmi citlivé na zvyšovanie teploty. Ďalej tvrdili, že rieka Jihlava má príliš málo vody na to, aby mohla chladiacou vodou spoľahlivo zásobovať ďalšie nové bloky elektrárne Dukovany, a poznamenali, že táto skutočnosť bola uznaná už počas plánovania československého jadrového programu a viedla k obmedzeniu výkonu blokov nainštalovaných v tejto elektrárni. Vzhľadom na zmenu klímy niektoré tretie strany predpokladajú, že prevádzka nových jadrových elektrární nebude taká stabilná, ako sa predpokladalo, a že ich využitie nedosiahne plánovanú úroveň.

(320) V niektorých podaniach sú vyjadrené obavy týkajúce sa zásobovania novej jadrovej elektrárne vodou, a najmä jej vplyvu na rieku Jihlavu, a takisto sa v nich uvádza, že v súčasnosti chýba plán hospodárenia s vodou a jej ochrany.

(321) Dve tretie strany vyjadrili obavu, že projekt nebude dokončený v plánovanom termíne, pretože traja potenciálni poskytovatelia technológií nemusia byť z technického hľadiska pripravení na prevádzku v Európe, čo by mohlo viesť k oneskoreniu. Respondenti sa domnievajú, že by to mohlo mať hospodárske dôsledky a vplyv na ochranu životného prostredia a klímy. Respondenti takisto upozorňujú na zvyšovanie nákladov, ktoré je pre projekty novej výstavby jadrových zariadení bežné.

(322) Jeden z respondentov kritizoval nedostatočnú transparentnosť prípravy projektu nového reaktora a odvolával sa na českú pobočku organizácie Transparency International, ktorá spochybňuje transparentnosť projektu ([140]). Táto tretia strana najmä uvádza, že české ministerstvo obchodu a priemyslu jej odmietlo sprístupniť určité dokumenty o analýze investorských modelov projektu a o postupoch jeho prípravy a realizácie na základe žiadosti o prístup k dokumentom, ktorú táto strana predložila.

(323) Jeden z respondentov tvrdil, že obmedzená zodpovednosť prevádzkovateľa jadrovej elektrárne nepostačuje na pokrytie prípadných škôd spôsobených jadrovou haváriou, a poukazuje na odmietnutie Českej republiky pristúpiť k Dodatkovému protokolu k Viedenskému dohovoru o občianskoprávnej zodpovednosti za škody spôsobené jadrovou udalosťou z roku 1997, ktorý vyžaduje minimálnu úroveň zodpovednosti za škody vo výške 300 miliónov SDR (zvláštne práva čerpania). Okrem toho tento respondent tvrdil, že dodatočná štátna pomoc vznikne v súvislosti s nákladmi na výstavbu, prenos a osobitnú policajnú ochranu areálu elektrárne.

(324) Podľa viacerých predložených podaní by projekt prispel k celoeurópskym cieľom v oblasti plnenia energetických cieľov a prispieval by k Zelenej dohode.

(325) Viaceré tretie strany takisto upozornili na sociálne a hospodárske výhody jadrovej energie, pričom poukázali najmä na pracovné miesta a veľký prínos jadrovej energie pre hospodárstva členských štátov EÚ. Konkrétne podľa analýzy spoločnosti Deloitte z roku 2019 jadrový priemysel udržiava na úrovni EÚ viac ako 1,1 milióna priamych a nepriamych pracovných miest a vytvára HDP vo výške viac ako pol bilióna EUR ([141]).

6. PRIPOMIENKY SPOLOČNOSTI ČEZ

(326) Spoločnosť ČEZ predložila svoje pripomienky 5. septembra 2022. Spoločnosť ČEZ vo svojom podaní poskytla dôkazy a analýzu na podporu svojho tvrdenia, že niektoré pochybnosti, ktoré Komisia vyjadrila vo svojom rozhodnutí o začatí konania, nie sú opodstatnené.

(327) Hlavné argumenty spoločnosti ČEZ sú podrobnejšie uvedené ďalej v texte.

6.1. Stanovisko spoločnosti ČEZ k vhodnosti pomoci

(328) Spoločnosť ČEZ vo svojom podaní uviedla, že navrhované opatrenia zabezpečujú vhodnú a cielenú podporu na riešenie hlavných zlyhaní trhu, ktoré Komisia uznala (konkrétne rozsah kapitálovej požiadavky, dlhodobosť expozície voči trhovým cenovým signálom a dlhodobosť expozície voči politickým rozhodnutiam), pričom tieto tri opatrenia by sa mali považovať za jeden vzájomne prepojený balík podpory. Spoločnosť ČEZ najmä tvrdí, že navrhovaný balík štátnej podpory (konkrétne zmluva o nákupe, návratná finančná pomoc a mechanizmus ochrany pred zmenou zákona alebo politiky) je vhodný ako celok, pretože v prípade zrušenia jedného z opatrení by sa podkladové riziká nezmiernili. V takomto prípade by bola ohrozená životaschopnosť projektu.

(329) Spoločnosť ČEZ ďalej uviedla, že podobné podporné balíky (ako v prípade Hinkley Point C) Komisia schválila už v minulosti.

(330) Spoločnosť ČEZ napokon vysvetlila, že navrhované opatrenia sú vhodné na zmiernenie rizika prípadného zlyhania projektu a súvisiacich verejných nákladov.

6.2. Stanovisko spoločnosti ČEZ k niektorým prvkom primeranosti pomoci

6.2.1. *Riziko nadmernej kompenzácie*

(331) V reakcii na pochybnosti Komisie týkajúce sa rizika nadmernej kompenzácie spoločnosť ČEZ tvrdila, že navrhované opatrenia zahŕňajú vhodný mechanizmus kontroly nadmernej kompenzácie, ktorý umožňuje splnenie trhovej ROE, ktorá je primeraná riziku projektu. Podľa spoločnosti ČEZ nie je zámerom navrhovaných mechanizmov úplne zabrániť nadmernej kompenzácii, pretože spoločnosť ČEZ by čelila významným rizikám spojeným s projektom.

([140]) https://www.transparency.cz/kauzy/netransparentni-projekt-dostavby-jaderne-elektrarny-dukovany/.
([141]) https://www.nucleareurope.eu/press-release/investing-in-low-carbon-nuclear-generates-jobs-and-economic-growth-in-europe/.

(332) Podľa názoru ČEZ bude mať prítomnosť ďalších opatrení na odstránenie akéhokoľvek ďalšieho potenciálneho zvýšenia výnosov nad rámec mechanizmu podielu na zisku vplyv na rovnováhu medzi expozíciou voči zvýšeniu výnosov a zníženiu hodnoty. Prípadné dodatočné rizikové prirážky by mali za následok zvýšenie vplyvu na ROE, čím by sa zvýšila cena v zmluve o nákupe, a teda aj náklady na štátnu podporu.

(333) Okrem toho spoločnosť ČEZ tvrdila, že nadmerná kompenzácia sa bude riadiť prostredníctvom mechanizmu podielu na zisku počas prevádzkovej fázy spoločnosti EDU II. Navrhovaný mechanizmus podielu na zisku vychádza z už schváleného mechanizmu projektu Hinkley Point C a je prísnejší ako tento mechanizmus, pričom k väčšiemu rozdeleniu dochádza pri nižšom kapitálovom výnose. Mechanizmus podielu na zisku je navrhnutý tak, aby zachytával realizovanú nadmernú výkonnosť vlastného kapitálu prostredníctvom sledovania aktuálnych výsledkov projektu EDU II a vnútornej miery návratnosti vlastného kapitálu. Týmto mechanizmom sa meria výkonnosť projektu počas celej jeho životnosti a zabezpečuje sa, aby sa zohľadnila všetka nadmerná výkonnosť.

6.2.2. *Odhad ROE*

(334) Spoločnosť ČEZ poskytla analýzu porovnateľných rizík a primeraných výnosov spoločnosti EDU II s inými projektmi energetickej infraštruktúry (konkrétne s projektmi Hinkley Point C, Paks II, s projektmi konvenčných nezávislých elektrární a s veternými elektrárňami na mori). Z analýzy vyplynulo, že primerané rozpätie ROE pre spoločnosť EDU II by sa pohybovalo medzi […] %. Spoločnosť ďalej uviedla, že presné určenie ROE bude závisieť od ďalšieho objasnenia parametrov projektu, rozdelenia rizika a kľúčových prvkov účasti štátu.

(335) Odhad ROE bližšie k hornej hranici uvedeného rozpätia by zodpovedal najmä scenáru, v ktorom je riziko prináležiace spoločnosti EDU II neprimerane vysoké a existuje vysoké riziko zrušenia projektu. Odhad ROE bližší k dolnej hranici uvedeného rozpätia by naopak odrážal scenár, v ktorom je riziko rozdelené pomerne a spoločnosť EDU II je chránená v prípade scenárov so znížením hodnoty a riziko zrušenia projektu je obmedzené.

6.3. **Stanovisko spoločnosti ČEZ k jej výberu za garanta projektu**

(336) Spoločnosť ČEZ vo svojej odpovedi na rozhodnutie o začatí konania vysvetlila, že v Českej republike má dlhodobé skúsenosti, schopnosti a znalosti v oblasti projektovania, vývoja, výstavby a prevádzky jadrových elektrární. Skupina ČEZ konkrétne vyvinula a postavila dve jadrové elektrárne v krajine, jadrovú elektráreň Temelín a jadrovú elektráreň Dukovany, a pripravuje aj novú jadrovú elektráreň na Slovensku.

(337) Spoločnosť ČEZ má okrem toho rozsiahle skúsenosti so spoluprácou s českým jadrovým úradom a dôkladne pozná regulačné požiadavky na jadrové elektrárne. Ako vlastník a prevádzkovateľ jadrových zariadení na výrobu elektriny v krajine má spoločnosť ČEZ vynikajúce znalosti o platnom legislatívnom rámci a požiadavkách na udeľovanie licencií/povolení v Českej republike.

(338) Spoločnosť ČEZ je aktívnym členom medzinárodných organizácií, ako sú WANO, EUR, EPRI, WNA a NUGENIA. Spoločnosť dodržiava normy a postupy stanovené a uznávané regulačnými orgánmi na celom svete s cieľom podporovať neustále zlepšovanie, bezpečnosť a najnovšie poznatky v oblasti prevádzky jadrových elektrární.

(339) Spoločnosť ČEZ napokon uviedla, že ako súčasný vlastník pozemku a realizátor môže zabezpečiť včasné a nákladovo efektívne uskutočnenie projektu. Podľa odhadov spoločnosti ČEZ jej prípravné a podporné činnosti v danej lokalite (vrátane štúdií uskutočniteľnosti, získavania pozemkov atď.) urýchlili časový harmonogram projektu najmenej o 10 až 12 rokov a potenciálne znížili náklady na projekt odhadom o [200 až 700] miliónov EUR v porovnaní s jadrovou elektrárňou, ktorú by prevádzkovateľ, ktorý je treťou stranou, budoval od začiatku.

7. **ODPOVEĎ ČESKEJ REPUBLIKY NA PRIPOMIENKY TRETÍCH STRÁN**

(340) České orgány zaslali svoju odpoveď na pripomienky tretích strán 21. októbra 2022.

(341) Česko celkovo zistilo, že väčšina pripomienok bola pozitívna a v prevažnej miere v nich bola vyjadrená podpora projektu. Okrem toho Česko vysvetlilo, že väčšine vznesených otázok sa venovalo už v predchádzajúcich podaniach. Hlavné argumenty poskytnuté Českom ako odpoveď na obavy tretích strán sa uvádzajú ďalej v texte. Zdôrazňujú sa len odpovede na pripomienky, ktoré sa priamo týkajú posúdenia štátnej pomoci.

(342) V odpovedi na pripomienky týkajúce sa vhodnosti a primeranosti pomoci sa Česko odvolalo na svoje predchádzajúce podania a uviedlo, že štátna podpora bola navrhnutá s cieľom čo najviac minimalizovať výšku pomoci a zároveň zabezpečiť realizovateľnosť projektu.

(343) Okrem toho české orgány uviedli, že sú pripravené splniť technické kritériá taxonómie EÚ v súvislosti s projektom vrátane uvedenia hlbinného geologického úložiska vysokoaktívneho rádioaktívneho odpadu do prevádzky v roku 2050. Česko konkrétne vysvetlilo, že vnútroštátna politika nakladania s rádioaktívnym odpadom a vyhoretým palivom, schválená v roku 2019, bude aktualizovaná v súlade s požiadavkami taxonómie EÚ po postupe partnerského preskúmania programu v rámci misie Artemis, ktorú vykonáva MAAE podľa článku 14 ods. 3 smernice Rady 2011/70/Euratom z 19. júla 2011, ktoré sa uskutoční vo 4. štvrťroku 2023.

(344) V reakcii na konkrétne obavy týkajúce sa životného prostredia, ktoré vzniesli tretie strany, české orgány napokon uviedli, že i) činnosti súvisiace s jadrovou energiou sú nízkouhlíkové činnosti ([142]) a prevádzka jadrovej elektrárne je jednou z nákladovo najefektívnejších investičných príležitostí ([143]); ii) metodika použitá na vytvorenie rezerv na vyraďovanie jadrových zariadení z prevádzky je v súlade s pravidlami EÚ ([144]); iii) na základe českých právnych predpisov sú vytvorené dostatočné rezervy na ukladanie rádioaktívneho odpadu a vyhoretého paliva v budúcnosti; iv) z posúdenia vplyvov projektu na životné prostredie vyplýva, že boli vyriešené všetky environmentálne otázky vrátane zohľadnenia dostatočného množstva povrchovej vody na chladenie jadrovej elektrárne; v každom prípade české orgány vysvetlili, že otázka dostatočného množstva vody sa bude neustále monitorovať v súlade s podmienkami posúdenia vplyvov na životné prostredie, a v) české pravidlá občianskoprávnej zodpovednosti za škody spôsobené jadrovou udalosťou sú v súlade s medzinárodným právom ([145]).

8. **POSÚDENIE OPATRENIA**

8.1. **Existencia štátnej pomoci**

(345) Podľa článku 107 ods. 1 ZFEÚ je pomoc poskytovaná v akejkoľvek forme členským štátom alebo zo štátnych prostriedkov, ktorá narúša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvýhodňuje určité podniky alebo výrobu určitých druhov tovaru, nezlučiteľná s vnútorným trhom, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi.

(346) Opatrenie predstavuje štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ, ak spĺňa štyri kumulatívne podmienky. Po prvé, opatrenie musí byť financované štátom alebo zo štátnych prostriedkov. Po druhé, opatrenie musí poskytnúť príjemcovi výhodu. Po tretie, opatrenie musí zvýhodňovať určité podniky alebo hospodárske činnosti (t. j. musí existovať stupeň selektívnosti). Po štvrté musí existovať možnosť, že opatrenie ovplyvní obchod medzi členskými štátmi a naruší hospodársku súťaž na vnútornom trhu. V oddiele 4.2 rozhodnutia o začatí konania Komisia

([142]) Pozri záverečnú správu technickej expertnej skupiny pre udržateľné financovanie z marca 2020, k dispozícii na adrese: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/business_economy_euro/banking_and_finance/documents/200309-sustainable-finance-teg-final-report-taxonomy_en.pdf. V tejto správe sa uvádza, že „výroba jadrovej energie má takmer nulové emisie skleníkových plynov vo fáze výroby energie“ a „dôkazy o potenciálnom významnom príspevku jadrovej energie k cieľom zmierňovania zmeny klímy sú rozsiahle a jasné“.

([143]) Pozri Medzinárodná agentúra pre energiu (IEA), *Projected Costs of Generating Electricity 2020* (Predpokladané náklady na výrobu elektriny 2020).

([144]) Táto metodika je stanovená vo vyhláške č. 250/2020 Z. z. o spôsobe stanovenia rezervy na vyraďovanie jadrového zariadenia a pracoviska III. a IV. kategórie z prevádzky, ktorá je podľa českých orgánov plne v súlade so smernicou 2011/70/Euratom.

([145]) Najmä zákonom č. 18/1997 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie a ionizujúceho žiarenia (ďalej len „zákon o atómovej energii“) v znení neskorších predpisov sa transponuje Viedenský dohovor o občianskoprávnej zodpovednosti za škody spôsobené jadrovou udalosťou.

vysvetlila, že tri oznámené opatrenia boli plánované spoločne a sú navzájom neoddeliteľné ([146]). Podľa bodu 81 oznámenia Komisie o pojme pomoc by sa rôzne opatrenia mohli považovať za „jeden zásah“. Môže ísť napríklad o situáciu, keď sú po sebe nasledujúce zásahy tak úzko navzájom prepojené, najmä pokiaľ ide o ich chronológiu, účel a situáciu podniku v čase týchto zásahov, že ich nemožno od seba oddeliť. ([147]) Napríklad séria zásahov štátu, ktoré sa v pomerne krátkom časovom období uskutočnia v súvislosti s rovnakým podnikom, sú navzájom prepojené alebo boli všetky plánované či predvídateľné v čase prvého zásahu, sa môžu posudzovať ako jeden zásah.

(347) Komisia v rozhodnutí o začatí konania vysvetlila, že všetky tri opatrenia majú rovnaký predmet a cieľ, a to umožniť výstavbu a prevádzku novej jadrovej elektrárne v Dukovanoch ([148]). Opatrenia sa plánujú a prerokúvajú spoločne tak, aby každé opatrenie malo priamy vplyv na ostatné opatrenia a aby opatrenia spoločne vytvárali finančné predpoklady na výstavbu a prevádzku elektrárne. Je nesporné, že poskytovateľom týchto troch opatrení je český štát a že sa chronologicky zhodujú. Konkrétnejšie všetky zásahy boli plánované spoločne (a teda boli predvídateľné pri rokovaniach) ([149]). Napríklad zníženie obchodných rizík prostredníctvom mechanizmu ochrany pred zmenou zákona a zníženie požiadaviek na počiatočný kapitál prostredníctvom návratnej finančnej pomoci má vplyv na výšku pomoci potrebnej na zmluvu o odbere. Tieto tri opatrenia sú úzko prepojené a nebolo by ich možné oddeliť.

(348) Vzhľadom na uvedené skutočnosti Komisia zistila, že tieto tri opatrenia by sa mali preskúmať spoločne ako jeden zásah, keďže sú vzájomne závislé a majú vzájomne sa posilňujúce účinky na výkonnosť projektu. Komisia takisto dospela k predbežnému zisteniu, ktoré sa vzťahuje na všetky tri posudzované opatrenia, že zásah by predstavoval štátnu pomoc, keďže bol poskytnutý zo štátnych prostriedkov, ktoré možno pripísať českému štátu, že opatrenie by viedlo k vzniku selektívnej hospodárskej výhody a že môže prípadne ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi a narušiť hospodársku súťaž na vnútornom trhu.

(349) Komisia počas formálneho vyšetrovacieho konania nenašla v uvedených prípadoch žiadny dôvod na zmenu svojho hodnotenia.

8.1.1. *Pripísateľnosť a existencia štátnych prostriedkov*

(350) Ako je vysvetlené v rozhodnutí o začatí konania, o podporných opatreniach pre tento projekt rozhodol český štát na základe ustanovení nízkouhlíkového zákona (pozri odôvodnenie 27) a uzavretia rámcovej dohody (pozri odôvodnenie 190) a prvej realizačnej zmluvy (pozri odôvodnenia 69, 183 a 380). V zmluve o nákupe sa ďalej stanovuje povinnosť českého štátu vytvoriť subjekt v úplnom vlastníctve štátu, tzv. účelovo vytvorený subjekt (v súvislosti so zmluvou o nákupe pozri odôvodnenia 83 až 93). Orgánom poskytujúcim pomoc pre všetky opatrenia je český štát, ktorý koná prostredníctvom ministerstva.

(351) České orgány nespochybňujú, že opatrenia sa budú financovať z prostriedkov pod kontrolou štátu.

(352) Ako sa uvádza v odôvodnení 107, v § 9 nízkouhlíkového zákona sa uvádza, že nová výroba elektriny z jadrovej energie sa môže financovať prostredníctvom jednej z týchto možností alebo ich kombinácie: i) príjmy účelovo vytvoreného subjektu z predaja elektriny; ii) zložka ceny, ktorú prevádzkovatelia prenosovej a distribučnej sústavy účtujú užívateľom siete, ak sa tak rozhodnú, a iii) príspevky zo štátneho rozpočtu. Výber skutočného toku príjmov na financovanie rôznych opatrení závisí od rozhodnutia ministerstva. České orgány nespochybňujú, že všetky toky príjmov sú alebo budú kontrolované štátom.

([146]) Rozhodnutie o začatí konania, odôvodnenie 143.

([147]) Rozsudok z 19. marca 2013, Bouygues a Bouygues Télécom/Komisia a i., spojené veci C-399/10 P a C-401/10 P, ECLI:EU:C:2013:175, bod 104; rozsudok z 13. septembra 2010, Grécko a i./Komisia, spojené veci T-415/05, T-416/05 a T-423/05, ECLI:EU:T:2010:386, bod 177; rozsudok z 15. septembra 1998, BP Chemicals/Komisia, T-11/95, ECLI:EU:T:1998:199, body 170 a 171.

([148]) Rozhodnutie o začatí konania, odôvodnenie 144.

([149]) Rozsudok z 15. decembra 2021, Oltchim SA/Komisia, T-565/19, body 93 až 197.

(353) Okrem toho sa v § 4 nízkouhlíkového zákona stanovuje, že návratná finančná pomoc sa poskytne zo štátneho rozpočtu a poskytne ju Česká národná banka. Keďže návratná finančná pomoc je financovaná priamo zo štátneho rozpočtu a všetky tri opatrenia sú vzájomne závislé a predstavujú jeden zásah (pozri odôvodnenie 348), na existenciu štátnych prostriedkov nemá vplyv, či by (prípadný) poplatok (ktorý sa má ešte len stanoviť) viedol k poskytnutiu štátnych prostriedkov, pokiaľ by sa opatrenie 1 malo financovať len z tohto poplatku. Už poskytnutie niekoľkých miliárd eur zo štátneho rozpočtu prostredníctvom návratnej finančnej pomoci za výhodných finančných podmienok je dostatočné na to, aby sa mohlo konštatovať, že celkový zásah je založený na poskytnutí štátnych prostriedkov. Túto skutočnosť ďalej posilňuje opatrenie ochrany pred zmenou zákona alebo politiky, ktoré poskytuje právnu ochranu projektu a priznáva práva finančnej hodnoty voči štátu, čo priamo ovplyvňuje štátne prostriedky v prípade, že sa tieto práva uplatnia.

(354) Na základe uvedených skutočností Komisia dospela k záveru, že opatrenie sa poskytuje zo štátnych prostriedkov a je pripísateľné štátu v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

8.1.2. *Selektívna hospodárska výhoda*

(355) Opatrenie sa považuje za selektívne vtedy, keď zvýhodňuje len konkrétne podniky alebo výrobu určitých druhov tovaru. Komisia znovu opakuje, že predmetné opatrenia, posudzované spoločne aj samostatne, poskytujú selektívnu výhodu v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

(356) Opatrením 1 (pozri oddiel 3.6) sa zabezpečuje ochrana spoločnosti EDU II pred akoukoľvek volatilitou cien na trhu s elektrinou počas trvania zmluvy o nákupe, keďže spoločnosť EDU II dostáva stabilnú odmenu vo výške vopred stanovenej realizačnej ceny aj v situáciách, keď trhové ceny klesnú pod túto úroveň. Tým sa zabezpečí stabilný tok príjmov pre spoločnosť EDU II počas prvých 40 rokov prevádzky jadrovej elektrárne, ktoré iní prevádzkovatelia, ktorí nevyužívajú podobné podporné opatrenie, nedostanú.

(357) Na základe opatrenia 2 (pozri oddiel 3.7) sa poskytuje úver s výhodnou úrokovou sadzbou, ktorá nezodpovedá trhovým podmienkam. Konkrétne z návratnej finančnej pomoci sa pokryje 100 % nákladov na výstavbu jadrovej elektrárne vrátane prekročenia nákladov v dôsledku legitímnych dôvodov a prekročenia nákladov v dôsledku udalostí, ktoré nie sú legitímnymi dôvodmi, ktoré prekračujú maximálne kapitálové financovanie projektu zo strany spoločnosti ČEZ (pozri odôvodnenie 197). Úver bude mať počas fázy výstavby nulovú úrokovú sadzbu. Úroková sadzba sa bude rovnať nákladom na verejný dlh plus 1 %, ale nie menej ako 2 % počas 30 rokov, počnúc dňom uvedenia jadrovej elektrárne do prevádzky. Opatrenie je preto pre príjemcu výhodné, pretože zbavuje spoločnosť EDU II nákladov na financovanie, ktoré by musela znášať za bežných trhových podmienok. Ostatné podniky vrátane tých, ktoré realizujú dlhodobé investície, nedostávajú štátne úvery za podobných podmienok.

(358) Opatrením 3 (pozri oddiel 3.8) sa zabezpečuje ochrana náhrady nákladov v prípade zmeny zákona alebo politiky alebo v prípade iných udalostí, ktoré sa považujú za legitímne dôvody, čím sa znižuje investičné riziko a prenáša sa na štát a poskytuje sa ekonomická výhoda, ktorú by nebolo možné získať za bežných trhových podmienok a ktorá nie je dostupná iným organizátorom trhu.

(359) Komisia preto dospela k záveru, že všetky tri predmetné opatrenia predstavujú individuálnu pomoc a poskytujú skupine ČEZ vrátane jej dcérskej spoločnosti EDU II selektívnu výhodu.

8.1.3. *Hrozba narušenia hospodárskej súťaže a vplyv na obchod*

(360) Ako Komisia zdôraznila v rozhodnutí o začatí konania, trh s elektrinou bol liberalizovaný a výrobcovia elektrickej energie sú zapojení do obchodu medzi členskými štátmi, takže výhoda poskytnutá výrobcom jadrovej elektrickej energie by mohla narušiť hospodársku súťaž a ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi. Elektrina z jadrových zdrojov sa vo všeobecnosti predáva na vnútornom trhu s elektrinou, kde jej konkurujú všetky zdroje elektriny vrátane zdrojov v iných členských štátoch.

(361) Komisia preto opakuje, že výhoda poskytnutá príjemcovi opatrení 1 až 3 predstavuje hrozbu narušenia hospodárskej súťaže a má vplyv na obchod medzi členskými štátmi. Keďže všetky tri opatrenia poskytujú výhody výrobe elektriny ako konkurenčnej činnosti, tento záver by bol opäť rovnaký aj v prípade, keby sa opatrenia posudzovali jednotlivo.

8.1.4. *Záver o existencii pomoci*

(362) Komisia preto dospela k záveru, že zmluva o nákupe, návratná finančná pomoc a mechanizmus ochrany pred zmenou zákona alebo politiky ako rôzne opatrenia týkajúce sa jedného zásahu štátu predstavujú štátnu pomoc v zmysle článku 107 ods. 1 ZFEÚ.

8.2. **Oprávnenosť pomoci**

(363) Ako Komisia uviedla v rozhodnutí o začatí konania ([150]), opatrenia boli Komisii oznámené 15. marca 2022 a dosiaľ neboli vykonané. Vykonávanie je okrem toho podmienené schválením opatrení Komisiou (pozri odôvodnenie 190). České orgány preto splnili oznamovaciu povinnosť a povinnosť zdržať sa konania podľa článku 108 ods. 3 ZFEÚ.

8.3. **Zlučiteľnosť opatrení s vnútorným trhom**

(364) Vzhľadom na to, že sa zistilo, že opatrenia predstavujú štátnu pomoc, Komisia ďalej preskúmala, či ich možno považovať za zlučiteľné s vnútorným trhom.

8.3.1. *Právny základ na posúdenie*

(365) Komisia posúdila oznámené opatrenie na základe článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ, v ktorom sa stanovuje, že Komisia môže za zlučiteľnú vyhlásiť „pomoc na rozvoj určitých hospodárskych činností alebo určitých hospodárskych oblastí, za predpokladu, že táto podpora nepriaznivo neovplyvní podmienky obchodu tak, že by to bolo v rozpore so spoločným záujmom“.

8.3.2. *Pozitívna podmienka: rozvoj hospodárskej činnosti*

8.3.2.1. Prispievanie k rozvoju hospodárskej činnosti

(366) V článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ sa stanovuje, že Komisia môže za zlučiteľnú vyhlásiť „pomoc na rozvoj určitých hospodárskych činností alebo určitých hospodárskych oblastí, za predpokladu, že táto podpora nepriaznivo neovplyvní podmienky obchodu tak, že by to bolo v rozpore so spoločným záujmom“. Zlučiteľná pomoc podľa uvedeného ustanovenia zmluvy preto musí prispievať k rozvoju určitej hospodárskej činnosti ([151]).

(367) Zásah štátu môže byť potrebný na uľahčenie alebo stimulovanie rozvoja určitých hospodárskych činností, ktoré by sa bez pomoci nerozvíjali vôbec alebo by sa nerozvíjali rovnakým tempom alebo za rovnakých podmienok.

(368) Ako je vysvetlené v oddiele 2 a v oddiele 4.4.1 rozhodnutia o začatí konania, cieľom opatrení, ktoré sú predmetom tohto rozhodnutia, je umožniť investície do novej výroby elektriny z jadrovej energie a zabezpečiť jej prevádzku na dlhšie obdobie. Podpora poskytovaná štátom sa konkrétne zameriava priamo na výstavbu, uvedenie do prevádzky a prevádzku novej kapacity. Podľa českých orgánov je cieľom zmluvy o nákupe zabezpečiť, aby elektráreň vyrábala elektrinu a umožnila náhradu návratnej finančnej pomoci (pozri oddiel 3.6). Návratná finančná pomoc je potrebná na to, aby realizátor projektu mohol pokryť veľkú časť investičných nákladov na projekt (pozri oddiel 3.7). Ochrana pred zmenou zákona sa vyžaduje na zníženie výšky pomoci potrebnej na realizáciu projektu znížením určitých rizík, ktoré sa považujú za riziká mimo kontroly investora (pozri oddiel 3.8).

([150]) Tamže, odôvodnenie 157.
([151]) Rozsudok z 22. septembra 2020, Rakúsko/Komisia, C-594/18 P, ECLI:EU:C:2020:742, body 20 a 24.

(369) Všetkými tromi opatreniami sa znižujú hlavné rizikové faktory, ktoré by inak vznikali pri investíciách do veľkých jadrových zariadení na výrobu elektriny. Spolu výrazne znižujú celkovú rizikovosť projektu pre investora. Ako uviedli české orgány, v dôsledku týchto rizík sa nerealizovalo niekoľko investičných projektov v oblasti jadrovej energie (pozri odôvodnenie 220). Opatrenia tak prispievajú k rozvoju výroby elektriny z jadrových zdrojov v Česku.

(370) Komisia pripomína, že Súdny dvor uznal rozvoj nových jadrových kapacít za hospodársku činnosť v zmysle článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ ([152]) a konštatoval, že článok 107 ZFEÚ sa môže uplatňovať na investície do jadrových elektrární. ([153])

(371) Komisia sa preto domnieva, že opatreniami sa uľahčuje rozvoj určitých hospodárskych činností, ako sa vyžaduje v článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ.

8.3.2.2. Stimulačný účinok

(372) Za štátnu pomoc umožňujúcu hospodársku činnosť sa môže považovať len pomoc, ktorá má stimulačný účinok. Stimulačný účinok nastáva vtedy, ak pomoc podnieti príjemcu, aby zmenil svoje správanie zameraním sa na rozvoj hospodárskej činnosti, ktorú vykonáva vďaka pomoci, a ak by k takejto zmene správania inak nedošlo bez tejto pomoci.

(373) Česko vysvetlilo, že v prípade neexistencie pomoci by investor nemal potrebné stimuly na investovanie do rozvoja nových kapacít na výrobu elektriny z jadrových zdrojov ([154]). Trh sa vyznačuje vysokou volatilitou a nestabilitou regulačného prostredia a prekážkou vstupu do odvetvia je aj ekonomická stránka jadrových zdrojov v podobe vysokých vstupných investičných nákladov. Investície do jadrovej energie bez štátnej podpory sú pravdepodobne nerentabilné vzhľadom na neistotu vývoja na trhu s elektrinou.

(374) Komisia konštatuje, že projekt by sa nerealizoval bez podpory štátu vzhľadom na súčasné neisté a rýchlo sa meniace trhové podmienky a zlyhania trhu spojené s rozvojom jadrovej energie (t. j. rozsah kapitálovej požiadavky, dlhodobosť expozície voči trhovým cenovým signálom a dlhodobosť expozície voči politickým rozhodnutiam) ([155]).

(375) Komisia ďalej poznamenáva, že bez pomoci by sa likvidná medzera projektu nepreklenula. Je to spôsobené vyššími nákladmi na financovanie, ktoré by projektu pravdepodobne vznikli bez poskytnutia návratnej finančnej pomoci, ako aj v dôsledku chýbajúcej stability príjmov, ktorú zabezpečuje zmluva o nákupe. Okrem toho by investor bez zásahu štátu musel znášať značné dodatočné riziká, ktoré sú inak zmiernené podpornými opatreniami, ako napríklad riziko trhovej ceny a politické riziko (pozri odôvodnenie 498), čo naznačuje, že investor by pri realizácii projektu bez pomoci očakával relatívne vyššiu návratnosť.

(376) Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa Komisia domnieva, že pomoc má stimulačný účinok, pretože podnecuje príjemcu k hospodárskej činnosti, ktorú by bez pomoci nevykonával.

([152]) Tamže, bod 63.
([153]) Tamže, bod 32.
([154]) Rozhodnutie o začatí konania, odôvodnenie 163.
([155]) Rozhodnutie o začatí konania, odôvodnenie 182.

8.3.2.3. Súlad s príslušnými ustanoveniami práva EÚ

(377) Ako sa uvádza v rozhodnutí o začatí konania, Súdny dvor vo veci Hinkley Point C ([156]) rozhodol, že „štátna pomoc, ktorá porušuje ustanovenia alebo všeobecné zásady práva Únie, nemôže byť vyhlásená za zlučiteľnú s vnútorným trhom“. Konkrétne v prípade jadrovej energie Súdny dvor spresnil, že pre odvetvie jadrovej energie, „na ktorú sa vzťahuje Zmluva o Euratome, štátnu pomoc v prospech hospodárskej činnosti spadajúcej do tohto odvetvia, ktorej preskúmanie by odhalilo, že porušuje pravidlá práva Únie v oblasti životného prostredia, nemožno na základe tohto ustanovenia vyhlásiť za zlučiteľnú s vnútorným trhom“ ([157]).

(378) Súdny dvor okrem toho zdôraznil, že na jadrové elektrárne a iné jadrové reaktory sa vzťahujú sekundárne právne predpisy, ako napríklad smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ z 13. decembra 2011 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie ([158]), podľa ktorej sa určité projekty posudzujú z hľadiska vplyvov na životné prostredie.

(379) Súdny dvor takisto spresnil, že investície do jadrovej energie nie sú vylúčené na základe článku 194 ZFEÚ o energetickej politike Únie. ([159]) Z judikatúry ([160]) vyplýva, že keďže voľba jadrovej energie prináleží podľa ZFEÚ členským štátom, zdá sa, že ciele a zásady práva EÚ v oblasti životného prostredia a ciele sledované Zmluvou o Euratome nie sú vo vzájomnom rozpore, takže nemožno vychádzať z toho, že zásada ochrany životného prostredia, zásada predbežnej opatrnosti, zásada „znečisťovateľ platí“ a zásada udržateľnosti bránia za akýchkoľvek okolností poskytnutiu štátnej pomoci na výstavbu alebo prevádzku jadrovej elektrárne.

(380) Skutočnosť, že sa projekt a opatrenia týkajú jadrovej energie, teda neznamená, že opatrenia sú nezlučiteľné s vnútorným trhom. Česko sa rozhodlo pre jadrovú energiu, aby vyriešilo svoj problém súvisiaci s dekarbonizáciou a budúce otázky primeranosti zdrojov a bezpečnosti dodávok (pozri oddiel 2.2).

(381) Komisia nemá žiadne náznaky, že by projekt porušoval ustanovenia právnych predpisov v oblasti životného prostredia. České orgány vysvetlili, že vývoju projektu predchádzal rozsiahly a otvorený proces posudzovania vplyvov na životné prostredie (pozri odôvodnenie 78), ktorý sa uskutočnil v súlade s požiadavkami sekundárnych právnych predpisov EÚ ([161]).

(382) Podľa judikatúry je Komisia „v prípade, ak uplatní konanie v oblasti štátnej pomoci, povinná podľa všeobecného usporiadania Zmluvy dodržiavať súlad medzi ustanoveniami, ktorými sa riadi štátna pomoc, a inými osobitnými ustanoveniami, než sú ustanovenia týkajúce sa štátnej pomoci, a posúdiť tak zlučiteľnosť dotknutej pomoci s týmito osobitnými ustanoveniami. Takáto povinnosť je však Komisii uložená, len pokiaľ ide o podmienky pomoci, ktoré sú tak neoddeliteľne spojené s predmetom pomoci, že ich nemožno posúdiť samostatne. […] Naopak, pokiaľ je možné dotknutú podmienku oddeliť od predmetu pomoci, Komisia nie je povinná v rámci konania stanoveného článkom 108 ZFEÚ posúdiť jej zlučiteľnosť s inými ustanoveniami, než sú ustanovenia týkajúce sa štátnej pomoci.“ ([162])

([156]) Rozsudok z 22. septembra 2020, Rakúsko/Komisia, C-594/18 P, ECLI:EU:C:2020:742, body 44 a 45.

([157]) Komisia zdôrazňuje, že toto opatrenie sa musí (aj v budúcnosti) vykonávať v súlade so sekundárnymi právnymi predpismi vrátane právnych predpisov, ktoré v čase tohto rozhodnutia ešte neboli prijaté. V tejto súvislosti by Komisia chcela poukázať na návrh nariadenia, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) 2019/942 a (EÚ) 2019/943, pokiaľ ide o zlepšenie štruktúry trhu Únie s elektrinou [COM(2023) 148], a najmä na ustanovenia o systémoch priamej podpory cien vo forme dvojsmerných rozdielových zmlúv pre investície do zariadení na výrobu jadrovej energie v súlade s konečným znením nariadenia, keď nadobudne účinnosť.

([158]) Ú. v. EÚ L 26, 28.1.2012, s. 1.

([159]) Rozsudok z 22. septembra 2020, Rakúsko/Komisia, C-594/18 P, ECLI:EU:C:2020:742, body 48 a 49.

([160]) Tamže, bod 49.

([161]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ z 13. decembra 2011 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (Ú. v. EÚ L 26, 28.1.2012, s. 1). Pozri rozhodnutie o začatí konania, odôvodnenie 168.

([162]) Pozri rozsudok z 3. decembra 2014, Castelnou Energía, T-57/11, ECLI:EU:T:2014:1021, body 181 – 184 s ďalšími odkazmi. Pozri aj rozsudok z 30. novembra 2022, Rakúsko/Komisia, T-101/18, ECLI:EU:T:2022:728, bod 31.

(383) Všeobecný súd vo svojom rozsudku týkajúcom sa štátnej pomoci pre jadrovú elektráreň Paks II potvrdil, že Komisia nie je povinná overovať, či je akákoľvek podmienka pomoci alebo okolnosť súvisiaca s pomocou – ak neexistuje neoddeliteľné spojenie – v súlade s právom Únie ([163]). V danej veci Všeobecný súd ďalej konštatoval, že „[u] skutočnenie verejného obstarávania a prípadné využitie iného podniku na výstavbu reaktorov by nemalo vplyv na predmet pomoci […], ani na príjemcu pomoci […]“ ([164]).

(384) V tomto prípade sa Komisia domnieva, že medzi aspektmi štátnej pomoci a verejného obstarávania neexistuje „nerozlučné spojenie“, pretože ich možno hodnotiť oddelene. Opatrenia štátnej pomoci (zmluva o nákupe, návratná finančná pomoc, mechanizmus ochrany pred zmenou zákona alebo politiky) podporujú činnosť (zriadenie a prevádzku jadrovej elektrárne) nezávisle od spôsobu výberu dodávateľa v oblasti inžinierskych prác, obstarávania a výstavby. Vykonávanie opatrení pomoci takisto nezávisí od presného uplatňovania pravidiel verejného obstarávania. V rámci posudzovaných opatrení sa výsledok procesu verejného obstarávania (t. j. investičné náklady) považuje za vstup pre finančný model, ktorý určuje realizačnú cenu v zmluve o nákupe ([165]). Dokonca aj v hypotetickom scenári, v ktorom by sa tieto vstupy zvýšili v dôsledku nesprávneho uplatnenia požiadaviek na verejné obstarávanie, by to neviedlo k ďalším deformáciám spôsobeným posudzovanými opatreniami pomoci. Prípadné nedodržiavanie pravidiel verejného obstarávania by totiž mohlo viesť len k rušivým vplyvom na trh so stavebnými prácami v oblasti jadrovej energie, ale nie na trh s elektrinou. Prevádzka elektrárne a podmienky predaja elektriny sú preto oddeliteľné od aspektov verejného obstarávania týkajúcich sa výstavby elektrárne. Komisia preto môže posúdiť opatrenie bez toho, aby hodnotila aspekty verejného obstarávania zmluvy o inžinierskych prácach, obstarávaní a výstavbe, pretože tieto aspekty nie sú neoddeliteľne spojené s hospodárskou činnosťou podporovanou pomocou ani s jej podmienkami.

(385) Pokiaľ ide o oblasť energetiky, každý poplatok, ktorého cieľom je financovanie opatrenia štátnej pomoci a ktorý tvorí neoddeliteľnú súčasť tohto opatrenia, musí byť v súlade najmä s článkami 30 a 110 ZFEÚ ([166]).

(386) Podľa ustálenej judikatúry na to, aby poplatok mohol byť považovaný za neoddeliteľnú súčasť opatrenia, ktoré má charakter pomoci, musí existovať medzi daným poplatkom a dotknutou pomocou záväzný vzťah určenia podľa relevantnej vnútroštátnej právnej úpravy v tom zmysle, že výnos z poplatku je povinne určený na financovanie pomoci a priamo ovplyvňuje jej výšku a v dôsledku toho aj posúdenie zlučiteľnosti pomoci so spoločným trhom ([167]). Uvedený poplatok sa musí vyberať osobitne a výlučne na financovanie predmetnej pomoci ([168]).

(387) Okrem toho z judikatúry vyplýva, že takýto záväzný vzťah určenia môže chýbať, ak je výška poskytnutej pomoci stanovená výlučne na základe objektívnych kritérií, ktoré nesúvisia s účelovo viazanými daňovými príjmami, a vzťahuje sa na ňu absolútna horná hranica stanovená právnymi predpismi ([169]). Súdny dvor konkrétne rozhodol, že o záväzný vzťah určenia nejde, ak sa vo vnútroštátnych právnych predpisoch stanovuje výška pomoci medzi minimálnou a maximálnou hodnotou bez ohľadu na príjem z dane ([170]). Okrem toho Súdny dvor nedávno rozhodol, že záväzný vzťah určenia medzi daňou a poskytnutou pomocou neexistuje v prípade, keď je výška pomoci stanovená na základe kritérií, ktoré nesúvisia s účelovo viazanými daňovými príjmami, a keď sa vo

([163]) Rozsudok z 30. novembra 2022, Rakúsko/Komisia, T-101/18, ECLI:EU:T:2022:728, bod 32.

([164]) Rozsudok z 30. novembra 2022, Rakúsko/Komisia, T-101/18, ECLI:EU:T:2022:728, bod 37. Argumentáciu týkajúcu sa potreby „nerozlučného spojenia“ pre Komisiu, aby mohla posúdiť zlučiteľnosť určitých spôsobov pomoci s právom EÚ, podporil Súdny dvor vo veci Braesch. Pozri rozsudok z 31. januára 2023 vo veci C-284/21 P, Komisia/Braesch a i., body 96 – 99.

([165]) Konkrétne sa v rámci projektových opatrení zohľadní výsledok procesu obstarávania v oblasti inžinierskych prác, obstarávania a výstavby len v rozsahu, v akom ovplyvňuje výpočet kapitálových výdavkov projektu, ktoré by predstavovali vstupný údaj pri výpočte výšky pomoci (napr. pri výpočte presnej výšky návratnej finančnej pomoci alebo pri výpočte realizačnej ceny v zmluve o nákupe), ako aj pokiaľ ide o technické možnosti elektrárne vyplývajúce z výberu technológie v zmluve o inžinierskych prácach, obstarávaní a výstavbe.

([166]) Rozsudok zo 17. júla 2008, Essent Netwerk Noord a i., C-206/06, ECLI:EU:C:2008:413, body 40 až 59.

([167]) Rozsudok z 22. decembra 2008, Régie Networks/Rhône-Alpes Bourgogne, C-333/07, ECLI:EU:C:2008:764, bod 99 a citovaná judikatúra.

([168]) Rozsudok z 22. decembra 2008, Régie Networks/Rhône-Alpes Bourgogne, C-333/07, ECLI:EU:C:2008:764, body 100 a 104.

([169]) Rozsudok z 20. septembra 2018, Carrefour Hypermarchés a i., C-510/16, ECLI:EU:C:2018:751, bod 21.

([170]) Rozsudok z 27. októbra 2005, Distribution Casino France a iní, C-266/04 až C-270/04, C-276/04 a C-321/04 až C-325/04, ECLI:EU:C:2005:657, bod 52.

vnútroštátnej právnej úprave stanovuje, že prípadný prebytok týchto príjmov s ohľadom na túto pomoc sa musí následne odviesť v konkrétnom prípade do rezervného fondu alebo do štátnej pokladnice, pričom na uvedené príjmy sa navyše vzťahuje absolútna horná hranica, takže akýkoľvek prebytok sa takisto následne odvádza do všeobecného štátneho rozpočtu ([171]). S cieľom vylúčiť existenciu záväzného vzťahu určenia Súdny dvor zohľadnil aj skutočnosť, že ak príjmy z poplatku nepostačujú na pokrytie celkovej výšky pomoci, príslušný členský štát je povinný pokryť tento rozdiel z príspevkov zo svojho všeobecného rozpočtu.

(388) V tomto prípade bude financovanie opatrenia 1, ako už bolo uvedené (odôvodnenie 107), hradiť ministerstvo z prostriedkov, ktoré vznikli z: i) príjmov účelovo vytvoreného subjektu z predaja elektriny; ii) poplatku účtovaného prevádzkovateľmi siete konečným spotrebiteľom elektriny, podobne ako v prípade existujúceho financovania obnoviteľných zdrojov energie, a iii) príspevkov zo štátneho rozpočtu. Ako však už bolo uvedené (odôvodnenie 41), v prípade, že realizačná cena v zmluve o nákupe je vyššia ako trhové ceny elektriny, štát bude musieť financovať rozdiel v cene zo štátnych prostriedkov, a to zo štátneho rozpočtu a zo spotrebných daní.

(389) Česko ďalej potvrdilo, že hoci poplatok môže prispieť k financovaniu opatrení, financovanie nebude od takéhoto poplatku závisieť a v prípade potreby sa náklady pokryjú zo štátneho rozpočtu. Konkrétne sa prípadné prebytky z poplatku odvedú do všeobecného štátneho rozpočtu a prípadné deficity sa v konečnom dôsledku pokryjú zo všeobecného štátneho rozpočtu (pozri odôvodnenie 42).

(390) Z toho vyplýva, že prípadné zavedenie poplatku v projekte v súvislosti s financovaním zmluvy o nákupe nemá priamy vplyv na výšku pomoci, a preto netvorí neoddeliteľnú súčasť opatrenia, keďže medzi poplatkom a pomocou neexistuje záväzný vzťah určenia podľa príslušnej vnútroštátnej právnej úpravy. V dôsledku toho sa v tomto rozhodnutí neposudzuje súlad poplatku s článkami 30 a 110 ZFEÚ.

(391) Komisia napokon poznamenáva, že české orgány sa zaviazali splniť povinnosť oznámiť projekt Komisii podľa článku 41 Zmluvy o Euratome.

(392) Komisia preto dospela k záveru, že navrhované opatrenia alebo podporovaná činnosť ako také neporušujú žiadne príslušné ustanovenia práva EÚ.

8.3.2.4. Záver

(393) Vzhľadom na uvedené skutočnosti Komisia dospela k záveru, že projekt spĺňa prvú (pozitívnu) podmienku posúdenia zlučiteľnosti (t. j. že pomocou sa uľahčuje rozvoj hospodárskej činnosti).

8.3.3. *Negatívna podmienka: pomoc nemôže neprimerane narušiť podmienky obchodu tak, že by to bolo v rozpore so spoločným záujmom*

8.3.3.1. Identifikácia trhu dotknutého pomocou

(394) Ako sa uvádza v rozhodnutí o začatí konania, projekt bol navrhnutý s cieľom pomôcť dekarbonizovať český energetický systém a riešiť problém bezpečnosti dodávok elektriny na českom trhu (pozri odôvodnenie 8 a nasledujúce). Zároveň sa zistilo, že český trh je dobre prepojený v regióne Core ([172]) (pozri odôvodnenie 16).

(395) Vzhľadom na uvedené skutočnosti sú relevantnými trhmi pre posúdenie predmetných opatrení trhy s elektrinou v Česku a trh s elektrinou v regióne Core.

([171]) Rozsudok z 20. septembra 2018, Carrefour Hypermarchés a i., C-510/16, ECLI:EU:C:2018:751, bod 22, a rozsudok z 10. novembra 2016, DTS Distribuidora de Televisión Digital/Komisia, C 449/14 P, ECLI:EU:C:2016:848, body 70 až 72.

([172]) Región Core tvoria hranice ponukovej zóny medzi Belgickom, Českom, Francúzskom, Holandskom, Chorvátskom, Luxemburskom, Maďarskom, Nemeckom, Poľskom, Rakúskom, Rumunskom, Slovenskom a Slovinskom. Pre podrobnejšie informácie pozri poznámku pod čiarou č. 8.

8.3.3.2. Identifikácia pozitívnych účinkov opatrenia pomoci

(396) Ako je vysvetlené v oddiele 4.4.2.2 rozhodnutia o začatí konania, prechod ku klimatickej neutralite zahŕňa postupné vyraďovanie fosílnych palív počnúc tými, ktoré najviac znečisťujú životné prostredie. Väčšina členských štátov už oznámila svoje plány na postupné vyradenie uhlia v nasledujúcich rokoch ([173]). V najnovšom národnom energetickom a klimatickom pláne sa stanovuje strategický cieľ úplne ukončiť používanie uhlia na výrobu elektriny do roku 2033. Tento vývoj vedie podľa štúdií ČEPS (pozri odôvodnenie 12) k problémom s primeranosťou v strednodobom horizonte. Očakáva sa, že tento trend sa prejaví aj v ostatných členských štátoch, ktoré postupne ukončujú využívanie uhlia.

(397) Ďalšie investície do jadrových zdrojov energie poskytujú spoľahlivé nízkouhlíkové výrobné zariadenia, ktoré majú určitý stupeň flexibility. Zaistením bezpečných dodávok pri postupnom vyraďovaní najviac znečisťujúcich palív a znížením závislosti od zemného plynu prispieva výroba jadrovej energie s nízkymi emisiami uhlíka na MWh vyrobenej elektriny (spolu s rozvojom energie z obnoviteľných zdrojov) k dosiahnutiu národných a európskych cieľov v oblasti dekarbonizácie.

(398) Ako vysvetlilo Česko, projektom sa takisto priamo podporia ciele plánu REPowerEU, pretože sa ním zníži závislosť od dovozu fosílnych palív, ktoré podliehajú cenovým výkyvom a geopolitickým rizikám, čím sa posilní energetická bezpečnosť.

(399) Okrem toho inštalácia nových jadrových výrobných kapacít prispieva k udržaniu potrebnej výroby na strane ponuky. Je to potrebné na riešenie očakávaného nárastu dopytu po elektrine v Česku súbežne s opatreniami na zníženie dopytu prijatými podľa smernice o energetickej efektívnosti (pozri odôvodnenie 15).

(400) Komisia berie na vedomie, že české orgány zabezpečia, aby projekt spĺňal technické kritériá preskúmania pre hospodárske činnosti v odvetví jadrovej energie, ako sa uvádza v nariadení o taxonómii EÚ ([174]). Hoci toto nariadenie nevytvára právne záväzné povinnosti pre výstavbu alebo prevádzku jadrových elektrární ani dodatočné požiadavky na poskytovanie štátnej pomoci, stanovujú sa v ňom kritériá na určenie toho, či sa hospodárska činnosť považuje za environmentálne udržateľnú. Záväzok Česka splniť tieto požiadavky umožňuje konštatovať, že projekt je udržateľný, významne nepoškodí žiaden z ostatných environmentálnych cieľov a je v súlade s trajektóriou nulovej bilancie emisií do roku 2050.

(401) Konkrétne na účely výstavby a bezpečnej prevádzky nových jadrových elektrární na výrobu elektriny alebo tepla vrátane výroby vodíka s využitím najlepších dostupných technológií sa v oddiele 4.27 prílohy I k delegovanému nariadeniu Komisie ([175]) stanovuje niekoľko kritérií preskúmania investícií do nových jadrových výrobných zariadení. V rámci toho členský štát preukáže, že na konci odhadovanej životnosti jadrovej elektrárne má k dispozícii zdroje zodpovedajúce odhadovaným nákladom na nakladanie s rádioaktívnym odpadom a vyraďovanie z prevádzky, že členský štát má funkčné zariadenia na konečné ukladanie všetkého veľmi nízko, nízko a stredne rádioaktívneho odpadu, že členský štát má zdokumentovaný plán s podrobnými krokmi na uvedenie úložiska vysokoaktívneho rádioaktívneho odpadu do prevádzky do roku 2050 a že v projekte sa uplatňujú najlepšie dostupné technológie vrátane používania paliva odolného voči haváriám od roku 2025. České orgány sa zaviazali splniť všetky tieto požiadavky (pozri odôvodnenia 81 a 82).

([173]) https://energy.ec.europa.eu/topics/oil-gas-and-coal/eu-coal-regions/coal-regions-transition_en.

([174]) Pozri delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2022/1214 z 9. marca 2022, ktorým sa mení delegované nariadenie (EÚ) 2021/2139, pokiaľ ide o hospodárske činnosti v určitých odvetviach energetiky, a delegované nariadenie (EÚ) 2021/2178, pokiaľ ide o osobitné zverejňovanie informácií o týchto hospodárskych činnostiach, C/2022/631 (Ú. v. EÚ L 188, 15.7.2022, s. 1 – 45).

([175]) Delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2021/2139 zo 4. júna 2021, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/852 stanovením technických kritérií preskúmania na určenie podmienok, za ktorých sa hospodárska činnosť označuje za významne prispievajúcu k zmierneniu zmeny klímy alebo adaptácii na zmenu klímy, a na určenie toho, či daná hospodárska činnosť výrazne nenarúša plnenie niektorého z iných environmentálnych cieľov.

(402) Zatiaľ čo tretie strany uviedli, že z verejných vyhlásení českých predstaviteľov vyplýva, že sa budú snažiť ovplyvniť legislatívny proces s cieľom zmeniť alebo odložiť podmienky v oblasti taxonómie týkajúce sa uvedenia hlbinného geologického úložiska vysokoaktívneho rádioaktívneho odpadu do prevádzky do roku 2050, Komisia nemá žiadne informácie, ktoré by spochybňovali záväzok českých orgánov. Česko 11. januára 2023 prijalo uznesenie vlády č. 24 týkajúce sa požiadavky na splnenie technických kritérií preskúmania v oblasti nakladania s rádioaktívnym odpadom. Podľa tohto uznesenia Česko urobí všetko pre to, aby splnilo technické kritériá stanovené v príslušných právnych predpisoch EÚ vrátane uvedenia hlbinného geologického úložiska jadrového odpadu do prevádzky do roku 2050 (pozri odôvodnenia 81 a 82).

(403) Vzhľadom na uvedené skutočnosti Komisia dospela k záveru, že projekt má pozitívny vplyv na trh, pretože prispeje k dekarbonizácii energetického mixu environmentálne udržateľným spôsobom a zvýši sa ním bezpečnosť dodávok. Keďže región Core je dobre prepojený, tento pozitívny vplyv by bol pravdepodobne prospešný pre susedné členské štáty, ktoré dovážajú elektrinu z Česka.

8.3.3.3. Potreba zásahu štátu

(404) Na určenie toho, či je opatrenie pomoci potrebné, musí Komisia posúdiť, či je opatrenie zamerané na situáciu, v ktorej by mohlo priniesť významné zlepšenie, ktoré nemôže poskytnúť samotný trh. Pomoc, ktorá zlepšuje finančnú situáciu prijímajúceho podniku, ale nie je potrebná na dosiahnutie zamýšľaného cieľa, sa nemôže považovať za zlučiteľnú s vnútorným trhom.

(405) V tomto prípade Česko podporuje nové investície do jadrovej energie, ako je zakotvené v Zmluve o Euratome, s cieľom vyriešiť svoj problém spojený s dekarbonizáciou a medzeru v celkovom národnom inštalovanom výkone, ktorej bude čoskoro čeliť v dôsledku plánovaného vyradenia existujúcich zariadení na výrobu energie z fosílnych palív a jadrovej energie (pozri odôvodnenia 8 a 19). Komisia musí posúdiť, či je štátna pomoc potrebná na dosiahnutie cieľa podpory nových investícií v oblasti jadrovej energie.

(406) V rozhodnutí o začatí konania Komisia vysvetlila, že zlyhania trhu sú relevantným faktorom na posúdenie nevyhnutnosti pomoci, a uznala určité zlyhania trhu, ktoré si vyžadujú zásah štátu v súvislosti s rozvojom jadrovej energie ([176]). Konkrétne v prípade nových investícií do jadrovej energie zlyhanie trhu vyplýva najmä z troch aspektov: i) rozsah kapitálovej požiadavky; ii) dlhodobosť expozície voči trhovým cenovým signálom, ktoré sú samy osebe deformované zásahmi, a iii) dlhodobosť expozície voči politickým rozhodnutiam.

(407) Po prvé rozsah kapitálových požiadaviek na investície do jadrovej energie je mimoriadne vysoký. Hoci priemerné náklady na energiu pri výrobe jadrovej energie nie sú nevyhnutne vyššie ako pri iných technológiách ([177]), dlhá životnosť a veľká výrobná kapacita jadrových elektrární by sa dala porovnať len s najväčšími projektmi vodných elektrární. Túto potrebu kapitálu, ktorá dosahuje niekoľko miliárd eur, ďalej zhoršuje časté a výrazné zvyšovanie investičných nákladov na novovybudované zariadenia na výrobu jadrovej energie. Najmä priekopnícke investície do zariadení III. generácie v krajinách OECD boli totiž ovplyvnené oneskorením výstavby a zvýšením nákladov. ([178])

(408) Po druhé plánované obdobie prevádzky 60 rokov sťažuje zosúladenie typickej dĺžky trvania súkromných investícií alebo obchodných úverov so životnosťou projektu. To je ešte dôležitejšie na súčasných trhoch s elektrinou, ktoré sa výrazne zmenili v dôsledku energetickej transformácie a rýchleho zavádzania obnoviteľných zdrojov energie, ako aj regulačných reforiem sprevádzajúcich túto transformáciu. V dôsledku toho majú aj tí najskúsenejší účastníci trhu problém uspokojivo predpovedať ceny elektrickej energie v ďalekej budúcnosti a väčšina obchodov s elektrinou sa týka obdobia najviac piatich rokov do budúcnosti.

([176]) Rozhodnutie Komisie (EÚ) 2015/658 z 8. októbra 2014 o opatrení pomoci SA.34947 (2013/C) (ex 2013/N), ktorú Spojené kráľovstvo zamýšľa zaviesť na podporu pre jadrovú elektráreň Hinkley Point C (odôvodnenia 382 –385).

([177]) Pozri IEA, *Projected Costs of Generating Electricity 2020* (Prognóza nákladov na výrobu elektriny 2020), https://iea.blob.core.windows.net/assets/ae17da3d-e8a5-4163-a3ec-2e6fb0b5677d/Projected-Costs-of-Generating-Electricity-2020.pdf, s. 46.

([178]) IEA, *Projected Costs of Generating Electricity 2020* (Prognóza nákladov na výrobu elektriny 2020), s. 145.

(409) A napokon jadrová energia je naďalej predmetom spoločenských a politických sporov a investície do zariadení na výrobu jadrovej energie musia zohľadňovať riziko zmeny politiky.

(410) Komisia takisto uznala, že kombinácia týchto prvkov je jedinečná pre jadrovú technológiu ([179]) a predstavuje všeobecný znak všetkých trhov EÚ vrátane českého trhu s elektrinou.

(411) Podania zainteresovaných strán potvrdili predbežné posúdenie Komisie v rozhodnutí o začatí konania. Komisia poznamenáva, že vo svojich pripomienkach k rozhodnutiu o začatí konania Česko poukázalo na nedávne nepriaznivé trhové podmienky, ktoré výrazne zvyšujú riziká pre realizátorov nových projektov v oblasti jadrovej energie, medzi ktoré patrí makroekonomická situácia a inflačné tlaky, zvýšenie úrokových sadzieb, ako aj jedinečné udalosti, ako napríklad invázia Ruska na Ukrajinu, ktorá viedla k výraznému narušeniu trhu a dodávateľského reťazca. České orgány preto tvrdia, že výstavba jadrových elektrární by sa bez štátnej pomoci pravdepodobne neuskutočnila.

(412) České orgány takisto poukázali na zvýšenú volatilitu na trhoch s energiou, ktorá je čiastočne spôsobená rastúcim podielom zdrojov s nulovými hraničnými nákladmi, ako sú veterná a solárna energia, ale aj výkyvmi cien plynu, ktoré vytvárajú pre účastníkov trhu nepredvídateľné výnosy, a preto obmedzujú stimuly pre vývoj veľkých projektov v oblasti jadrovej energetiky, pokiaľ investori nie sú schopní zabezpečiť sa voči trhovým cenám. Zabezpečenie prostredníctvom dlhodobých zmlúv si však vyžaduje protistrany ochotné akceptovať dostatočne vysoké ceny, ktoré investorom zabezpečia primeraný výnos počas veľmi dlhého časového obdobia. Podobné názory boli predložené v pripomienkach viacerých tretích strán, ktoré dospeli k záveru, že na súčasnom európskom trhu s elektrinou nie je možné stavať nové jadrové projekty bez štátnej podpory.

(413) Ako sa uvádza v spoločnej správe Medzinárodnej agentúry pre energiu (IEA) a Agentúry pre jadrovú energiu (NEA) ([180]), nedávne trendy v novej výstavbe jadrových zariadení na západných trhoch preukazujú výrazné zvýšenie nákladov a oneskorenie výstavby. Čiastočne to možno vysvetliť tým, že nové projekty sa začali realizovať po dlhej prestávke vo výstavbe jadrových zariadení, ktorá výrazne oslabila dodávateľský reťazec a schopnosti odvetvia, a čiastočne nedostatočnou vyspelosťou navrhovania a nedostatočným plánovaním realizácie v čase začatia výstavby, ako aj čoraz neistejšou politickou situáciou. V správe sa konštatuje, že táto situácia oslabila dôveru zainteresovaných strán v schopnosť jadrového priemyslu realizovať projekty novej výstavby a zvýšila úroveň vnímaného investičného rizika, čo zastrašuje investorov a ďalej znižuje vyhliadky na prilákanie finančných prostriedkov pre budúce projekty.

(414) V správe sa však vysvetľuje, že v iných krajinách, ako napríklad v Číne a Kórei, sa nové investície do jadrovej energetiky realizujú včas a v súlade s rozpočtom, a dospelo sa k záveru, že rozdiel oproti západným krajinám nemožno vysvetliť len podmienkami špecifickými pre danú lokalitu. Problémy, s ktorými sa stretávame v západných krajinách, preto nevyplývajú zo samotnej technológie, ale závisia od podmienok, v ktorých sa projekty vyvíjajú a realizujú, a od interakcií medzi rôznymi zainteresovanými stranami.

(415) Komisia pripomína pripomienky tretích strán, ktoré tvrdili, že dodávky energie by mohli byť zabezpečené aj lacnejšími technológiami, a domnievali sa, že dotácie pre jadrový sektor spomalia pokrok iných lacnejších a ekologickejších technológií. České orgány uviedli, že potenciál obnoviteľných zdrojov energie v Česku je obmedzený, ale že zvýšenie výroby jadrovej energie aj energie z obnoviteľných zdrojov je dôležitou súčasťou národnej energetickej a klimatickej stratégie (pozri odôvodnenie 21). Tvrdia aj to, že hoci investície do veternej energie by sa v prípade projektu realizovali neskôr ako bez projektu, celkový nárast veternej energie by bol v oboch scenároch rovnaký (pozri odôvodnenie 270). Toto vysvetlenie je hodnoverné. Investície do výroby veternej a solárnej energie sa totiž môžu realizovať oveľa rýchlejšie a s nižšími kapitálovými nákladmi ako projekt. Sú však obmedzené inými faktormi, ako sú dostupné lokality a kapacita pripojenia k sústave. Okrem toho očakávaný obmedzený vplyv projektu na trhové ceny na veľkoobchodnom trhu (2 EUR/MWh) naznačuje, že by mal

([179]) Rozhodnutie Komisie (EÚ) 2015/658 z 8. októbra 2014 o opatrení pomoci SA.34947 (2013/C) (ex 2013/N), ktorú Spojené kráľovstvo zamýšľa zaviesť na podporu pre jadrovú elektráreň Hinkley Point C, odôvodnenie 385.

([180]) *Projected Costs of Generating Electricity – 2020 Edition* (Prognóza nákladov na výrobu elektriny, vydanie z roku 2020), k dispozícii na adrese: https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_51110/projected-costs-of-generating-electricity-2020-edition.

minimálny vplyv na investície do obnoviteľných zdrojov. Stimuly vyplývajúce zo vzorca uvedeného v zmluve o nákupe na maximalizáciu výroby v hodinách s vysokými cenami a jej zníženie v čase nízkych cien však takisto vedú k zníženiu konkurenčného vplyvu opatrenia na trhové investície do obnoviteľných zdrojov energie, keďže možno očakávať, že zariadenia na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov budú prevádzkované obzvlášť často v časových obdobiach s nižšími cenami (keďže v týchto obdobiach je množstvo dostupných obnoviteľných zdrojov vysoké, v dôsledku čoho klesajú trhové ceny).

(416) Ďalší respondent uviedol, že v nasledujúcich desaťročiach sa očakávajú vysoké ceny elektriny. Prognóza cien elektriny na dlhé časové obdobia zahŕňa značnú neistotu. Ak by boli ceny elektriny výrazne vyššie, ako sa očakávalo, zmluva o nákupe a mechanizmus podielu na zisku zabezpečia príjmy pre český štát, čím sa obmedzí nadmerná kompenzácia v prospech spoločnosti ČEZ. Ak sú na druhej strane trhové ceny nižšie, ako sa očakávalo, najmä vzhľadom na nižší ako očakávaný dopyt alebo rýchle zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie, kapitálové náklady projektu by bez opatrenia boli neúnosné.

(417) Komisia dospela k záveru, že v súvislosti s investíciami do nových jadrových zdrojov energie v Česku existujú jasne identifikované zlyhania trhu. Vzhľadom na veľmi dlhé investičné obdobie neexistuje dostatočná istota, že v súčasnosti vysoké ceny energie zostanú vysoké dostatočne dlhé obdobie na to, aby ovplyvnili toto posúdenie. Vzhľadom na nedostatočnú kapacitu výroby elektriny v Česku, na tieto zlyhania trhu a na strategický cieľ energetickej politiky Česka, ktorá je zameraná na relatívnu sebestačnosť vo výrobe elektriny a zároveň na dlhodobú dekarbonizáciu výroby elektriny, sa štátna podpora výstavby projektu v Česku javí ako nevyhnutná.

(418) V skutočnosti je naďalej nepravdepodobné, že by samotné trhové sily boli schopné zabezpečiť včasné dodanie rovnakej jadrovej kapacity ako projekt, ktorý je potrebný na uľahčenie rozvoja výroby elektriny z jadrových zdrojov v Česku.

(419) Vzhľadom na uvedené skutočnosti Komisia dospela k záveru, že štátna pomoc je potrebná na zabezpečenie rozvoja nových jadrových kapacít v Česku. Komisia okrem toho dospela k záveru, že opatrenia majú pre príjemcu stimulačný účinok, čím sa zabezpečí úspešná realizácia projektu.

8.3.3.4. Vhodnosť

(420) Komisia musí vo svojom posúdení určiť, či je navrhované opatrenie vhodným politickým nástrojom na dosiahnutie svojho cieľa, v tomto prípade na podporu rozvoja výroby elektriny z jadrovej energie s cieľom kompenzovať nedostatok dodávok v budúcnosti.

(421) V rozhodnutí o začatí konania Komisia konštatovala, že Česko zvažovalo niekoľko alternatívnych podporných mechanizmov na stimulovanie investícií do výroby jadrovej energie, ako sú daňové úvery, kapacitné mechanizmy, priama investičná pomoc, stanovenie modelu regulovaných investičných cien (RAB) atď., ktoré sa všetky považovali za menej vhodné ako opatrenia, ktoré boli nakoniec vybraté na poskytnutie pomoci.

(422) Komisia súhlasí s tým, že takéto iné politické nástroje by samy osebe pravdepodobne nepostačovali na dosiahnutie rovnakých výsledkov vzhľadom na špecifiká projektu a rozsah potrebných finančných zdrojov. Konkrétne, ak sa len jednoducho a bez ďalších úprav odstráni jedno z troch opatrení, investor bude naďalej čeliť významným rizikám, pričom každé z týchto opatrení je spojené s iným zlyhaním trhu. ([181]) Ak sa alternatívne podporné mechanizmy týkajú predovšetkým iných zdrojov financovania (daňové úvery), nemusia nevyhnutne viesť k zníženiu vplyvu na hospodársku súťaž. Kapacitné mechanizmy a modely RAB sú všeobecné koncepcie, ktoré môžu mať rôzne podoby. Formálne vyšetrovacie konanie neprinieslo dôkazy o tom, že v prípade konkrétneho opatrenia by takéto koncepcie predstavovali vhodnejšie riešenia uvedených zlyhaní trhu.

([181]) Rozhodnutie o začatí konania, odôvodnenie 187.

(423) Komisia však vo svojom rozhodnutí o začatí konania vyjadrila pochybnosť, či kombináciu troch opatrení (t. j. návratnej finančnej pomoci, zmluvy o odbere a ochrany pred zmenou zákona) možno považovať za vhodnú na poskytnutie štátnej pomoci, a skúmala, či by nebol vhodnejší vyšší stupeň expozície voči trhovým rizikám. Konkrétne sa Komisia domnievala, že kombináciou týchto troch opatrení a počiatočného nastavenia projektu sa môžu odstrániť významné trhové riziká, čo môže brániť určitým stimulom súťažného správania.

(424) Komisia takisto vyjadrila pochybnosti o tom, či je kombinácia týchto troch opatrení vhodná na zabezpečenie vývoja projektu, zatiaľ čo v minulosti sa zdalo, že na podporu investície postačuje menší počet opatrení, ktoré mohli byť menej intervenčné.

(425) Okrem toho Komisia vyjadrila pochybnosť, či je rovnováha navrhovaná Českom pri používaní viacerých nástrojov správna a či by alternatívnymi nástrojmi alebo využitím len niektorých z nich bolo možné dosiahnuť rovnaké ciele s menšou pomocou alebo menším narušením hospodárskej súťaže.

(426) Argumenty českých orgánov na podporu kombinácie navrhovaných opatrení súvisia s hlavnými zlyhaniami trhu, ktoré sa majú opatreniami odstrániť, ako je opísané v oddiele 4.1, najmä s rozsahom kapitálovej požiadavky, dlhodobosťou expozície voči trhovým cenovým signálom a dlhodobosťou expozície voči politickým rozhodnutiam. Komisia už uznala, že z dôvodu týchto rizík by súkromný investor za normálnych trhových podmienok projekt nerealizoval ([182]).

(427) Ako sa vysvetľuje v predchádzajúcom texte (pozri odôvodnenia 83 až 106), počas formálneho vyšetrovacieho konania Česko s cieľom rozptýliť pochybnosti Komisie v súvislosti s mierou expozície projektu voči trhovým rizikám vložilo do vzorca na výpočet dodatočného zúčtovania spoločnosti EDU II expozíciu voči trhovým cenám a skrátilo trvanie zmluvy o odbere na 40 rokov, čím zvýšilo expozíciu projektu voči trhovým rizikám. To takisto znamená, že spoločnosť EDU II má ekonomické stimuly optimalizovať produkciu energie tak, aby sa maximalizoval dispečing v obdobiach vysokých cien a zároveň znížil dispečing (a napríklad sa plánovala údržba) v obdobiach nízkych cien. Tým sa znižuje rušivý vplyv opatrenia.

(428) Okrem toho Komisia pripomína, že podobnú kombináciu opatrení považovala za vhodnú v prípade projektu Hinkley Point C ([183]).

(429) Komisia sa domnieva, že kombinácia troch opatrení, ako ich oznámilo Česko v rámci formálneho prešetrovania, a zodpovedajúce nastavenie projektu predstavujú vhodný nástroj na umožnenie investícií do jadrovej elektrárne. Komisia sa domnieva, že na riešenie zlyhaní trhu, ktoré sú prítomné pri vývoji nových jadrových elektrární, je potrebná kombinácia týchto troch opatrení.

(430) Po prvé bez týchto dlhodobých zlyhaní kapitálového trhu by poskytnutie samotnej návratnej finančnej pomoci nestačilo na uskutočnenie investície do novej jadrovej energie, keďže táto pomoc je zameraná len na potrebu získania kapitálu na výstavbu nového jadrového bloku, ale nerieši sa ňou špecifické otázky súvisiace s jadrovou energiou, ako sú osobitné riziká vyplývajúce z výstavby jadrovej elektrárne a jej dlhého a zložitého životného cyklu. Návratnou finančnou pomocou sa zabezpečuje takmer všetok kapitál potrebný na výstavbu novej jadrovej elektrárne, zatiaľ čo zmluva o odbere umožňuje investorovi vyčleniť vlastný kapitál na projekt. Samotnou

([182]) Rozhodnutie o začatí konania, odôvodnenie 152.

([183]) Pozri rozhodnutie Komisie z 8. októbra 2014 o opatrení pomoci SA.34947 na podporu pre jadrovú elektráreň Hinkley Point C, odôvodnenia 392 až 405. Najmä v prípade Hinkley Point C sa kombinácia rozdielovej zmluvy s úverovou zárukou a dohodou s ministrom (týkajúcou sa ochrany pred zmenami zákona a/alebo politiky) považovala za vhodný nástroj na poskytnutie pomoci. V prípade projektu sa uprednostnilo použitie návratnej finančnej pomoci pred štátnou zárukou, pretože i) návratnou finančnou pomocou sa odstraňuje riziko nedostatku komerčného financovania projektu; ii) návratná finančná pomoc ponúka včasnejšie riešenie na usporiadanie celkového balíka financovania v porovnaní s komerčným úverovým nástrojom a iii) návratná finančná pomoc by znamenala nižšie náklady na dlh vzhľadom na priamy úver od štátu, ako aj nižšie poplatky v súvislosti s organizovaním a poskytovaním financovania počas celého obdobia výstavby. Podrobnejšie informácie sa nachádzajú v odôvodnení 166.

návratnou finančnou pomocou by sa však nezabezpečilo splatenie úveru a obdobia nízkych cien by mohli ohroziť životaschopnosť projektu. Samotná návratná finančná pomoc teda vychádza z existencie zmluvy o odbere a je s ňou neoddeliteľne spojená, keďže ratingové hodnotenie projektu zohľadňuje existenciu zmluvy o nákupe. Dlhodobý rizikový profil projektu by mohli kompenzovať len zaručené príjmy zo zmluvy o nákupe.

(431) Komisia sa okrem toho domnieva, že návratná finančná pomoc je vhodná na umožnenie investície a riešenie dlhodobých zlyhaní kapitálového trhu aj v porovnaní so štátnou zárukou na trhový úverový nástroj, pretože sa ňou rieši riziko nezabezpečenia dostatočného financovania na realizáciu projektu od súkromných veriteľov, zabezpečujú sa ňou nižšie náklady na dlh a nižšie poplatky spojené s organizovaním a poskytnutím financovania počas celého obdobia výstavby, vyžaduje si menej času na zabezpečenie finančného balíka aj v prípade zvýšenia nákladov. Keďže akékoľvek zvýšenie kapitálových nákladov by malo priamy vplyv na výpočet realizačnej ceny, návratná finančná pomoc umožňuje nižšiu realizačnú cenu v zmluve o nákupe (pozri odôvodnenie 171), čím sa znižujú celkové náklady opatrenia.

(432) Po druhé zmluvou o nákupe s trvaním 40 rokov sa rieši potreba zabezpečiť cenovú stabilitu a predvídateľnosť a mieru návratnosti vlastného kapitálu, ktoré sú pre investície tejto veľkosti a trvania obzvlášť dôležité, a preto sú nevyhnutné na umožnenie investície. V tomto zmysle sa zmluvou o nákupe rieši zlyhanie trhu, ktoré sa týka dlhodobosti expozície voči uvedeným trhovým cenovým signálom.

(433) Po tretie sa kompenzáciami poskytovanými v prípade politických alebo legislatívnych foriem diskriminačného znevýhodnenia jadrovej technológie (t. j. ochrana pred zmenou zákona) riešia dodatočné riziká, ktoré možno považovať za špecifické pre jadrovú energetiku (najmä možnosť pozastavenia investícií v dôsledku zmien legislatívneho rámca, napríklad z politických dôvodov). Úpravami vstupných prvkov vo vzorci v zmluve o nákupe v prípade zvýšenia nákladov na základe legitímnych dôvodov sa takisto rieši riziko zvýšenia nákladov spojené s investíciami do výroby jadrovej energie.

(434) Vzhľadom na uvedené skutočnosti Komisia dospela k záveru, že kombinácia zmluvy o nákupe so 40-ročným trvaním, návratnej finančnej pomoci a mechanizmu ochrany pred zmenou zákona, ako je štruktúrovaná v notifikovaných opatreniach, predstavuje vhodný nástroj na poskytnutie štátnej pomoci v rámci projektu.

8.3.3.5. Primeranosť

(435) Na posúdenie primeranosti opatrenia musí Komisia zabezpečiť, aby opatrenie bolo obmedzené na minimum, ktorým sa umožní úspešné dokončenie projektu, čím sa dosiahne sledovaný cieľ.

(436) V rozhodnutí o začatí konania Komisia vysvetlila, že pri posudzovaní primeranosti sa musí zohľadniť kombinácia podporných opatrení navrhovaných českými orgánmi. V notifikovanom opatrení boli uvedené tri hlavné obavy týkajúce sa primeranosti, ktoré sú relevantné na posúdenie Komisiou.

(437) Po prvé oznámené trvanie zmluvy o odbere (60 rokov) sa považovalo za príliš dlhé, keďže výrazne presahovalo predpokladané obdobie splácania návratnej finančnej pomoci, ako aj trvanie opatrení priamej podpory cien v predchádzajúcich investíciách do jadrovej energie ([184]). V rozhodnutí o začatí konania Komisia zisťovala, či by kompenzácia investičných nákladov na projekt nemala byť viac zosúladená so spôsobmi a trvaním splácania návratnej finančnej pomoci.

([184]) Tamže, odôvodnenia 197 až 198. Konkrétne zmluva o odbere pre projekt Hinkley Point C bola uzavretá na 35 rokov, zatiaľ čo obdobie splácania návratnej finančnej pomoci v prípade projektu PAKS II bolo len 21 rokov a opatrenie nebolo sprevádzané žiadnou inou formou prevádzkovej pomoci.

(438) Po druhé predpokladaná miera návratnosti sa považovala za príliš vysokú, takže sa nedala vylúčiť nadmerná kompenzácia, keď sa zohľadnila kombinácia notifikovaných podporných opatrení a výsledný rizikový profil projektu. Najmä pôvodne oznámenou zmluvou o nákupe elektriny s pevnou cenou sa prenášali cenové aj trhové riziká na účelovo vytvorený subjekt, a teda na štát, zatiaľ čo návratnou finančnou pomocou sa výrazne znížilo riziko financovania, keďže predstavovala ponuku financovania za veľmi atraktívnych podmienok bez účtovania úrokovej sadzby počas obdobia výstavby. Napokon mechanizmus ochrany pred zmenou zákona alebo politiky poskytoval ochranu proti zmenám politiky a iným udalostiam mimo kontroly spoločnosti EDU II. Patria sem zmeny politiky českého štátu v oblasti jadrovej energie, rozhodnutia o neposkytnutí ďalších podporných opatrení alebo o zastavení realizácie zamietnutím ponúk uchádzačov o výstavbu elektrárne, ale aj zvýšenie nákladov z dôvodu úplného zoznamu legitímnych dôvodov. Vzhľadom na rozdelenie rizík medzi príjemcu a štát Komisia usúdila, že zahrnutie prirážky za výstavbu a prevádzku jadrovej elektrárne do odhadu modelu oceňovania kapitálových aktív nebolo opodstatnené.

(439) Okrem toho Komisia vyjadrila pochybnosti o tom, či mechanizmus nadmernej kompenzácie navrhnutý Českom dostatočne zabráni nadmernej kompenzácii, najmä preto, že zahŕňa rozdelenie zaťaženia v pomere 50:50 medzi štát a spoločnosť EDU II. ([185])

(440) Po tretie Komisia vyjadrila pochybnosti o tom, či by výber spoločnosti ČEZ za realizátora projektu bez otvoreného výberového konania mohol znamenať, že podpora potrebná na projekt bola vyššia, ako by bola v prípade výberu inej spoločnosti.

(441) V nasledujúcich oddieloch sa tieto otázky analyzujú s ohľadom na zmeny podporných opatrení navrhnutých českými orgánmi a následne sa vyvodia konečné závery o celkovom balíku pomoci.

8.3.3.5.1. Zmluva o nákupe

8.3.3.5.1.1. Trvanie zmluvy o nákupe

(442) Ako sa uvádza v odôvodnení 437, oznámené trvanie zmluvy o odbere (60 rokov) sa považovalo za príliš dlhé. Komisia sa domnievala, že kompenzácia investičných nákladov na projekt by mala byť zosúladená so spôsobmi a trvaním splácania návratnej finančnej pomoci, ktoré v základnom scenári predloženom českými orgánmi predstavuje približne 30 rokov.

(443) Česko tvrdilo, že je potrebná rezerva (alebo „dodatočné“ obdobie) medzi obdobím trvania zmluvy o nákupe a splatením návratnej finančnej pomoci, aby sa zabezpečilo, že projekt zostane finančne životaschopný, najmä aby sa zabezpečilo, že návratná finančná pomoc bude môcť byť splatená v plnej výške aj v prípade udalostí znižujúcich hodnotu. Konkrétne české orgány predložili údaje Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu (MAAE), z ktorých vyplýva, že pri nedávnych veľkých projektoch jadrovej energie dlho trvalo, kým sa podarilo stabilizovať dispečing zariadenia, a teda dosiahnuť cieľový faktor zaťaženia, ktorý by umožnil financovateľnosť projektu.

Tabuľka 9

Trvanie stabilizácie faktora zaťaženia

VENDOR	NPP TYPE	COUNTRY	UNIT	DESIGN NET CAPACITY	COD	LOAD FACTOR STABILIZATION TIME
WEC	AP1000	China	SANMEN_1	1157 MWe	21 June 2018	4 years
	AP1000	China	SANMEN-2	1157 MWe	17 Aug 2018	2 years
	AP1000	China	HAIYANG-1	1126 MWe	08 Aug 2018	4 years
	AP1000	China	HAIYANG-2	1126 MWe	29 Sep 2018	2 years
EdF	EPR1750	China	Taishan-1	1660 MWe	13 Dec 2018	5 years
	EPR1750	China	Taishan-1	1660 MWe	29 May 2019	4 years
KHNP	OPR1000	S.Korea	Shin-Kori-1	998 MWe	28 Feb 2011	10 years
	OPR1000	S.Korea	Shin-Kori-1	998 MWe	20 Jul 2012	8 years
	APR1400	UAE	Barakah-1	1310 MWe	01 Apr 2021	2 years (so far)
ŠKODA Praha a.s.	VVER V320	CZ	Temelin-1	1027 MWe	10 Jun 2002	8 years
	VVER V320	CZ	Temelin-2	1029 MWe	18 Apr 2003	8 years
Source: IAEA_PRIS - Reactor Details, 20 June 2023						

([185]) Tamže, odôvodnenie 205.

(444) České orgány predložili revidovanú dĺžku trvania zmluvy o nákupe, ktorá sa skracuje zo 60 na 40 rokov. To je viac v súlade s trvaním návratnej finančnej pomoci, hoci ho stále výrazne presahuje. Hoci je určité obdobie na stabilizáciu prevádzky elektrárne po uvedení do prevádzky odôvodniteľné vzhľadom na technické ťažkosti, ktoré sa vyskytli po spustení v iných projektoch, toto obdobie je na hornej hranici období zaznamenaných v iných projektoch.

(445) Je však dôležité poznamenať, že začiatok zmluvného obdobia zmluvy o nákupe nie je nevyhnutne totožný so začiatkom prevádzky elektrárne. Obdobie odberu sa v skutočnosti začína od skoršieho z týchto dátumov: i) odo dňa začatia, t. j. odo dňa, keď jadrová elektráreň uskutoční prvý prenos elektrickej energie do siete a spoločnosť EDU II oznámi štátu/účelovo vytvorenému subjektu, že si želá, aby deň začatia nastal v súlade s lehotami, ktoré sa vymedzia v zmluve o nákupe, a ii) od dátumu dokončenia, t. j. odo dňa nasledujúceho po poslednom dni plánovanej lehoty na uvedenie do prevádzky, ktoré trvá päť rokov so začiatkom v deň plánovaného uvedenia do prevádzky (pozri poznámku pod čiarou č. 39). Lehota plánovaného uvedenia do prevádzky sa predĺži, aby sa zohľadnili všetky oneskorenia spôsobené udalosťami, ktoré predstavujú legitímne dôvody. V prípade iných oneskorení ako z legitímnych dôvodov sa teda obdobie, na ktoré sa vzťahuje zmluva o nákupe, primerane skráti. Hoci sa v ňom stanovuje päťročná rezerva pre prípad oneskorenia, vzhľadom na nedávne oneskorenia projektov v oblasti jadrovej energie pre generátory tretej generácie+ predstavujú oneskorenia dlhšie ako päť rokov značné riziko. Riziko skrátenia trvania zmluvy o nákupe a čas potrebný na stabilizáciu produkcie elektrárne po spustení prevádzky spolu znamenajú, že trvanie zmluvy o nákupe sa približuje obdobiu splácania návratnej finančnej pomoci.

(446) A napokon, v prípade prekročenia nákladov nemožno vylúčiť, že splatenie návratnej finančnej pomoci si bude čiastočne vyžadovať refinancovanie pomocou súkromných trhových úverov. V tomto prípade už splácanie investičných nákladov nie je priamo spojené s obdobím návratnej finančnej pomoci (pozri odôvodnenie 180). Najmä v prípade, že by trhové príjmy počas trvania zmluvy o nákupe nepostačovali na pokrytie nákladov na splácanie návratnej finančnej pomoci, mohli by sa na financovanie častí nákladov na splácanie návratnej finančnej pomoci použiť trhové úvery. Splácanie týchto trhových úverov by sa potom uskutočnilo po splatení návratnej finančnej pomoci na základe trhových príjmov v období po ukončení zmluvy o nákupe.

(447) Uvedené prvky sú spolu dostatočné na to, aby Komisia považovala 40-ročné trvanie zmluvy o nákupe za primerané.

(448) Komisia poznamenáva, že to neznamená, že projekt by bol životaschopný pri prevádzkovej životnosti iba 40 rokov. Vo finančnom modeli sa totiž predpokladá prevádzková životnosť 60 rokov a tento model vychádza z trhových príjmov po skončení trvania zmluvy o nákupe, aby sa dosiahla cieľová vnútorná miera návratnosti vlastného kapitálu vo výške [9 až 11] %. Hoci z analýzy citlivosti za predpokladu nízkych trhových cien po skončení trvania zmluvy o nákupe vyplýva, že elektráreň by mohla v tomto čase prestať fungovať z dôvodu nedostatku finančných stimulov (pozri odôvodnenie 148), neznamená to, že by sa investícia uskutočnila s cieľom dosiahnuť prevádzkovú životnosť len 40 rokov. Aby bola investícia uskutočniteľná, musí investor priradiť vysokú pravdepodobnosť trhovému prostrediu, ktoré umožní pokračovanie prevádzky po skončení trvania zmluvy o nákupe. Cieľová vnútorná miera návratnosti je stanovená na životnosť projektu 60 rokov. Ak by trhové ceny po skončení trvania zmluvy o nákupe boli výrazne nižšie, ako sa očakávalo, malo by to negatívny vplyv na realizovanú návratnosť investície, čím by sa vnútorná miera návratnosti znížila pod cieľovú hodnotu [9 až 11] %.

8.3.3.5.1.2. Kompenzácia podľa vzorca na výpočet odmeňovania

(449) Ako sa uvádza v odôvodneniach 88 až 91, vzorec na výpočet odmeňovania v zmluve o nákupe tvoria dva členy: člen týkajúci sa dodatočného zúčtovania a člen týkajúci sa trhovej expozície. Táto štruktúra sa podobá dvojsmerným rozdielovým zmluvám ([186]), a preto má podobné účinky, pokiaľ ide o zabezpečenie stability príjmov a obmedzenie nadmernej kompenzácie, ako aj o stimuly na efektívnu prevádzku elektrárne. V tomto oddiele Komisia posudzuje aspekty týkajúce sa primeranosti (kompenzácie), zatiaľ čo v oddiele 8.3.3.6.2 posudzuje aspekty týkajúce sa stimulov na efektívnu prevádzku.

([186]) Napríklad v prípade Hinkley Point C sa používa podobný vzorec rozdielovej zmluvy.

(450) Člen týkajúci sa každoročného dodatočného zúčtovania zabezpečuje elektrárni stabilitu príjmov a zároveň obmedzuje kompenzáciu. Člen týkajúci sa zúčtovania sa elektráreň predstavuje zabezpečenie proti riziku neistého vývoja priemerných trhových cien a vzhľadom na to, že sa vypočítava pre pevný referenčný objem (podliehajúci úpravám vzorca, ako je opísané v odôvodneniach 88 a 90), ďalej predstavuje zabezpečenie proti rizikám spojeným s objemom. Na jednej strane člen týkajúci sa zúčtovania zaručuje, že jadrová elektráreň získa po každom roku potrebné navýšenie priemerných trhových cien na dosiahnutie cieľovej odmeny. Ak je konkrétne dodatočný ročný priemer hodinových trhových spotových cien na dennom trhu (t. j. referenčná cena) nižší ako realizačná cena, suma zúčtovania predstavuje odmenu, ktorú trh nedodal. Na druhej strane sa členom týkajúcim sa zúčtovania zabezpečuje, že ak je ročná priemerná trhová cena vyššia ako dostatočná na dosiahnutie cieľovej odmeny, elektráreň prebytok (t. j. rozdiel medzi referenčnou cenou a realizačnou cenou) vráti, aby sa zabránilo nadmernej kompenzácii.

(451) Pokiaľ ide o úpravy člena týkajúceho sa dodatočného zúčtovania podľa vzorca na výpočet odmeňovania v zmluve o nákupe, ako sa uvádza v odôvodneniach 88 a 90, prvá úprava (keď je referenčná cena *p'* vyššia ako prevádzkové variabilné náklady *c*) poskytuje elektrárni dodatočnú bezpečnosť príjmov v prípade neplánovaných výpadkov počas rokov s vysokými priemernými trhovými cenami. Potom je návratnosť obmedzená na rozdiel medzi referenčnou cenou a realizačnou cenou krát skutočné množstvo namiesto referenčného množstva. Druhou úpravou (keď sa trhová referenčná cena *p'* rovná alebo je nižšia ako prevádzkové variabilné náklady *c*) sa zavádza horná hranica člena týkajúceho sa zúčtovania, čím sa obmedzuje nadmerná kompenzácia. Napríklad v situáciách veľmi nízkych trhových cien, keď je elektráreň motivovaná k efektívnemu zníženiu produkcie, je kompenzácia vyplývajúca z člena týkajúceho sa zúčtovania obmedzená na rozdiel medzi realizačnou cenou a prevádzkovými nákladmi na referenčné množstvo. Komisia preto zastáva názor, že členom týkajúcim sa dodatočného zúčtovania vrátane úprav sa zabezpečuje, aby elektráreň nedostala vyššiu kompenzáciu, aká je potrebná na dosiahnutie cieľovej odmeny, a zároveň tento člen poskytuje stabilitu príjmov a stimuly na efektívnu prevádzku.

(452) Okrem toho, ako sa uvádza v oddiele 8.3.3.6.2, vzorec na výpočet odmeňovania pri rozdielovej zmluve v zmluve o nákupe poskytuje elektrárni účinné stimuly na maximalizáciu zisku namiesto stimulov na maximalizáciu produkcie. Tento vplyv na ziskovosť je zrejmý aj zo skutočnosti, že české orgány odhadujú, že elektráreň podľa vzorca na výpočet odmeňovania pri rozdielovej zmluve dosiahne v priemere vyššie príjmy a nižšie náklady ako pri maximalizácii produkcie (pozri odôvodnenie 150). V dôsledku toho nahradenie prístupu založeného na pevnej cene podľa zmluvy o nákupe elektriny prístupom založeným na vzorci v zmluve o nákupe vedie k nižšej medzere vo financovaní (vyššie očakávané príjmy a nižšie očakávané náklady), čím sa zníži realizačná cena a výška požadovanej pomoci.

8.3.3.5.1.3. Mechanizmus nadmernej kompenzácie

(453) V rozhodnutí o začatí konania Komisia vyjadrila pochybnosti o tom, či mechanizmus podielu na zisku z vlastného kapitálu navrhovaný Českom dostatočne zabráni nadmernej kompenzácii, a usúdila, že koeficient rozdelenia zisku 50:50 nie je v súlade s rozdelením rizík medzi príjemcom a štátom, ako to vyplýva z pôvodne oznámeného opatrenia.

(454) Po prvé Komisia pripomína, ako bolo vysvetlené v predchádzajúcom oddiele, že revidovanou metódou odmeňovania podľa zmluvy o nákupe sa zmierňuje riziko nadmernej kompenzácie v situáciách vysokých trhových cien, keďže prevádzkovateľ je povinný vrátiť účelovo vytvorenému subjektu trhové príjmy, ktoré presahujú realizačnú cenu zmluvy o nákupe. Uznáva sa, že pevná cena za jednotku vyrobenej elektriny, ktorú pôvodne oznámilo Česko, by mala podobný účinok, pričom by sa uplatňovala počas dlhšieho obdobia (t. j. počas životnosti zariadenia v porovnaní s maximálnym trvaním zmluvy o nákupe, teda 40 rokov). Komisia však poznamenáva, že z výsledkov modelovania vyplýva, že stimuly na efektívnu prevádzku, ktoré sú súčasťou revidovaného vzorca na výpočet odmeňovania v zmluve o nákupe, sa pravdepodobne premietnu do zníženia realizačnej ceny v porovnaní s pevnou cenou v zmluve o odbere, a to v dôsledku nižších prevádzkových nákladov a vyšších trhových výnosov, a teda do nižších úrovní podpory počas trvania zmluvy o nákupe.

(455) Po druhé, pokiaľ ide o koeficient rozdelenia zisku, Komisia konštatuje, že Česko zachováva rozdelenie v pomere 50:50 počas trvania zmluvy o nákupe a mierne ho zvyšuje na 60:40 v prospech príjemcu počas 20 rokov po skončení zmluvy o nákupe. Česko toto zvýšenie odôvodňuje potrebou zohľadniť vyššiu expozíciu príjemcu voči riziku trhových cien. Komisia súhlasí s tým, že skrátením trvania zmluvy o nákupe na 40 rokov sa zvyšuje celkový rizikový profil projektu, keďže sa ním zavádza riziko trhovej ceny počas značného obdobia, ktoré pokrýva jednu tretinu očakávanej životnosti zariadenia. Komisia sa preto domnieva, že revidované koeficienty rozdelenia zisku sú v súlade s celkovým vyšším rizikovým profilom projektu vyplývajúcim z úprav opatrenia 1, najmä zo skrátenia trvania priamej podpory cien. Mechanizmom podielu na zisku z vlastného kapitálu sa zabezpečí, aby sa všetky zvýšené výnosy spoločnosti EDU II rozdelili medzi ňu a štát a zároveň aby sa zachovali dostatočné stimuly spoločnosti EDU II, aby sa snažila zvýšenie výnosov realizovať, napríklad prostredníctvom zníženia nákladov.

(456) Česko poukazuje na to, že aj po miernej úprave po skončení trvania zmluvy o nákupe sa navrhovaným koeficientom rozdelenia zisku zabezpečuje väčšie rozdelenie medzi prevádzkovateľom a štátom (t. j. 50:50 počas trvania zmluvy o nákupe a 60:40 počas zvyšku životnosti jadrovej elektrárne) v porovnaní s predchádzajúcou investíciou do jadrovej elektrárne Hinkley Point C (HPC), kde Komisia posúdila ako primeraný počiatočný faktor rozdelenia 70:30, ktorý sa uplatňoval na základe vyššej vnútornej miery návratnosti projektu v porovnaní s týmto prípadom. Komisia poznamenáva, že mechanizmus podielu na zisku z vlastného kapitálu v jadrovej elektrárni HPC bol v skutočnosti založený na dvoch prahových hodnotách, pričom koeficienty rozdelenia zisku medzi príjemcom a štátom sa zmenili zo 70:30 na 40:60, keď realizovaná vnútorná miera návratnosti vlastného kapitálu presiahla druhú (vyššiu) prahovú hodnotu. Mechanizmus podielu na zisku z vlastného kapitálu v rámci projektu HPC preto za všetkých možných okolností nezabezpečuje menej priaznivý koeficient rozdelenia zisku pre štát v porovnaní s projektom. Komisia sa zároveň domnieva, že mechanizmus podielu na zisku HPC nepredstavuje nevyhnutne dobrú referenčnú hodnotu na posúdenie navrhovaného mechanizmu nadmernej kompenzácie projektu, keďže medzi projektmi existujú významné rozdiely, pokiaľ ide o ich rizikové profily, trhové okolnosti a balíky podpory.

(457) Po tretie české orgány sa odvolávali aj na súťažné výberové konanie na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu, ktoré podľa ich názoru zahŕňa trhový mechanizmus, čím sa odstraňujú potenciálne neprimerané nepredvídané okolnosti v základných predpokladoch finančného modelu týkajúcich sa investičných nákladov. Komisia súhlasí s tým, že uskutočnením súťažného konania na výber dodávateľa v oblasti inžinierskych prác, obstarávania a výstavby, v rámci ktorého sa potenciálni dodávatelia uchádzajú o zákazku, sa môže zabezpečiť lepší pomer ceny a kvality v porovnaní napríklad s priamym zadaním (t. j. bez súťaže) zmluvy o inžinierskych prácach, obstarávaní a výstavbe. Preto vzhľadom na to, že investičné náklady použité vo finančnom modeli na kalibráciu realizačnej ceny v zmluve o nákupe sa určujú v rámci postupu verejnej súťaže, môže to prispieť k zníženiu rizík nadmernej kompenzácie.

(458) Komisia napokon poznamenáva, že zisky účelovo vytvoreného subjektu vyplývajúce z úprav nadmernej kompenzácie budú mať buď podobu jednorazovej platby príjemcu účelovo vytvorenému subjektu, alebo povedú k zníženiu realizačnej ceny v zmluve o nákupe, čím sa zníži úroveň podpory, ktorú má štát poskytovať počas celého obdobia prevádzky elektrárne.

(459) Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa Komisia domnieva, že mechanizmy kontroly nadmernej kompenzácie, ktoré sú zakotvené vo vzorci na výpočet odmeňovania v zmluve o nákupe a v revidovanom mechanizme podielu na zisku z vlastného kapitálu, sú primerané a v súlade s rozdelením rizík medzi príjemcom a štátom.

8.3.3.5.2. Počiatočné predpoklady a analýza scenárov vo finančnom modeli

(460) České orgány poskytli niekoľko predpokladov týkajúcich sa parametrov, ktoré zatiaľ nie sú známe, ale ktoré majú značný vplyv na realizačnú cenu. Týka sa to najmä očakávaných trhových cien, dostupnosti elektrárne, nákladov na výstavbu, prevádzkových nákladov, nákladov na vyradenie z prevádzky a kapitálových nákladov.

(461) Tieto predpoklady sa používajú ako vstupy pre finančný model na účely výpočtu aktuálne očakávanej realizačnej ceny (pozri oddiel 3.6.2) s cieľom dosiahnuť vnútornú mieru návratnosti vlastného kapitálu vo výške [9 až 11] % počas prevádzkovej životnosti projektu. Realizačná cena je preto výstupom finančného modelu a vypočíta sa podľa neho.

(462) Niektoré predpoklady majú takisto priamy vplyv na očakávanú vnútornú mieru návratnosti vlastného kapitálu. Hoci sa model vo všeobecnosti zameriava na dosiahnutie cieľovej vnútornej miery návratnosti vlastného kapitálu vo výške [9 až 11] %, úpravy zatiaľ neznámych vstupných parametrov môžu viesť k odchýlkam od tejto cieľovej vnútornej miery návratnosti vlastného kapitálu. Napríklad:

a) ak technická dostupnosť klesne pod cieľovú dostupnosť [70 – 100] %, čím sa zabráni tomu, aby elektráreň vyrábala elektrinu v obdobiach, keď sú náklady *c* nižšie ako trhová cena *p*, má to za následok nižšie výnosy; ak k tomu dôjde z nelegitímnych dôvodov, má to za následok zníženie vnútornej miery návratnosti vlastného kapitálu;

b) ak sú trhové ceny *p* počas veľkej časti životnosti projektu nižšie ako prevádzkové náklady *c*, elektráreň nebude v prevádzke. V tomto prípade sa druhou časťou vzorca na výpočet odmeňovania obmedzuje kompenzácia, čím sa znižuje vnútorná miera návratnosti vlastného kapitálu na očakávanú úroveň […] %;

c) na druhej strane, ak by trhové ceny po skončení trvania zmluvy o nákupe boli výrazne vyššie, ako sa očakáva v základnom scenári, viedlo by to k výnosom presahujúcim cieľovú vnútornú mieru návratnosti vlastného kapitálu vo výške [9 až 11] %. V tejto situácii by sa uplatnil mechanizmus podielu na zisku, pričom 60 % týchto nadmerných výnosov by zostalo spoločnosti EDU II a 40 % by sa vrátilo štátu.

(463) Z uvedených dôvodov sú dôveryhodné predpoklady vrátane predpokladov budúcich trhových cien, nákladov na výstavbu, prevádzkových nákladov, dostupnosti elektrárne, nákladov na vyradenie z prevádzky a ďalších relevantných parametrov, ako sú kapitálové výdavky a financovanie projektu, veľmi dôležité na zabezpečenie primeranej návratnosti projektu. Mnohé z týchto predpokladov sú však v prípade nových projektov jadrových elektrární značne neisté. Predpoklady o nákladoch na výstavbu jadrovej elektrárne generácie III+ boli v nedávnej minulosti v niekoľkých európskych projektoch opakovane nespoľahlivé. Odhady nákladov počas prevádzkovej životnosti 60 rokov sú náročné. To isté platí pre predpovede trhových cien do konca storočia. V tejto súvislosti musia české orgány nielen zabezpečiť, aby boli predpoklady, z ktorých vychádza pôvodný povoľovací akt, dôveryhodné, ale aj to, aby sa v prípade potreby aktualizácie týchto parametrov vykonávali predvídateľným, transparentným, objektívnym a overiteľným spôsobom.

(464) České orgány poskytli predpoklady týkajúce sa rôznych vstupných parametrov príjmov a nákladov do finančného modelu, ako sa uvádza v oddiele 3.6.6.

(465) Pokiaľ ide o odhady trhových cien, je potrebné poznamenať, že nie sú k dispozícii žiadne vopred stanovené trhové ceny pre obdobia siahajúce dostatočne ďaleko do budúcnosti, ktoré by pokrývali obdobie po skončení trvania zmluvy o nákupe. Zatiaľ čo počas trvania zmluvy o nákupe sú účinky odchýlok od prognózy trhových cien do značnej miery kompenzované účinkami zmluvy o nákupe, čo spoločnosť EDU II chráni pred odchýlkami priemerných cien, to isté nemožno povedať o budúcnosti po skončení trvania zmluvy o nákupe. Česko vychádzalo z komerčných predpokladov spoločnosti ČEZ týkajúcich sa vývoja priemerných ročných trhových cien elektriny v Českej republike v rokoch 2035 až 2050. České orgány predpokladajú, že počas rokov 2051 – 2096, ktoré zahŕňajú obdobie po skončení trvania zmluvy o nákupe a pokrývajú celú očakávanú prevádzkovú životnosť elektrárne, budú trhové ceny budú postupne klesať konštantnou rýchlosťou […] % ročne, čím sa zohľadní očakávanie, že trhové ceny budú mať v dlhodobejšom horizonte tendenciu klesať v dôsledku zvýšenia podielu obnoviteľných zdrojov energie v systéme. Bez úprav o infláciu sa predpokladaná cena na centrálnom trhu začína na […] EUR za MWh v roku 2036, do roku 2050 klesne na […] EUR za MWh a postupne sa zníži na […] EUR za MWh v roku 2076 a […] EUR za MWh v roku 2096.

(466) Komisia nemôže s istotou predpovedať, či sa tieto ceny na trhu skutočne zrealizujú. V posúdení vplyvu z roku 2016, ktoré je sprievodným dokumentom k prepracovanému zneniu nariadenia (EÚ) 2019/943 o elektrine, sa uvádza, že „sa predpokladá, že v roku 2050 sa podiel elektriny z obnoviteľných zdrojov priblíži k 60 %. V tomto prípade sa rozpätie medzi cenami pri základnom odbere a odbere v špičke výrazne zvyšuje, najmä v dôsledku nižších cien pri základnom odbere v porovnaní s predchádzajúcimi obdobiami. Priemerné ceny na dennom trhu však zostanú vysoké počas celého prognózovaného obdobia, keďže sa očakáva, že výroba tepelnej energie bude stále marginálna (čím sa stanoví cena na dennom trhu) počas väčšiny hodín v roku.“ ([187]) Na základe týchto predpokladov sa pomocou modelu v posúdení vplyvu predpovedalo, že priemerné ceny na dennom trhu s dodávkami v EÚ vzrastú

([187]) Oddiel 6.2.6.4, *Level and volatility of wholesale prices* (Úroveň a volatilita veľkoobchodných cien), pracovný dokument útvarov Komisie s názvom *Impact Assessment accompanying the Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on common rules for the internal market in electricity (recast)* [Posúdenie vplyvu, ktoré je sprievodným dokumentom k návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou (prepracované znenie)], [SWD(2016) 410 final – 2016/0379, 30. novembra 2016].

zo 74 EUR/MWh v roku 2020 na 118 EUR/MWh v roku 2035 a potom zostanú relatívne stabilné, pričom v roku 2050 dosiahnu 122 EUR/MWh. Na základe posúdenia z roku 2016 by tak predpoveď pomaly klesajúcich cien od roku 2036 nebola v súlade so štúdiami, ktoré vykonala Komisia.

(467) Ambície týkajúce sa podielu obnoviteľných zdrojov energie sa však odvtedy výrazne zvýšili. V smernici o energii z obnoviteľných zdrojov prijatej v roku 2018, ktorá sa pripravovala súbežne s uvedeným posúdením vplyvu, sa stanovil cieľ 30 % podielu energie z obnoviteľných zdrojov na konečnej spotrebe energie do roku 2030. Revidovanou smernicou o energii z obnoviteľných zdrojov prijatou v roku 2023 sa zvyšuje záväzný cieľ EÚ v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov do roku 2030 na minimálne 42,5 % s cieľom dosiahnuť 45 %. V európskom právnom predpise v oblasti klímy ([188]) sa stanovuje, že najneskôr do roku 2050 sa v Únii musí zabezpečiť rovnovážny stav medzi emisiami skleníkových plynov a ich odstraňovaním v celej Únii, ako je regulované v práve Únie, vďaka čomu sa do uvedeného termínu podarí znížiť emisie a dosiahnuť nulovú bilanciu emisií a následne sa Únia bude usilovať o dosiahnutie záporných emisií. Tieto zvýšené ambície v oblasti výroby energie z obnoviteľných zdrojov, ktorá je väčšinou výrobou s nízkymi hraničnými nákladmi, a ciele v oblasti dekarbonizácie znamenajú, že predpoklad, z ktorého vychádza posúdenie z roku 2016, že „výroba tepelnej energie bude stále marginálna (čím sa stanoví cena na dennom trhu) počas väčšiny hodín v roku“, nemožno považovať za platný už pre horizont do roku 2050. Hoci nemožno vylúčiť, že výroba s vysokými hraničnými nákladmi bude aj naďalej zohrávať dôležitú úlohu (napr. s využitím technológie zachytávania a ukladania uhlíka alebo spotrebou nízkouhlíkového paliva, ako je vodík), v iných scenároch možno hodnoverne predpovedať vysoký podiel hodín s veľmi nízkymi hraničnými nákladmi. V niektorých častiach trhu s elektrinou v Únii to už skutočne možno počas krátkych období pozorovať. ([189]) Ak sa to výnimočne deje už teraz, v obdobiach s vysokou výrobou energie z obnoviteľných zdrojov a nízkym dopytom, možno to považovať za jeden z viacerých pravdepodobných scenárov pre obdobie po skončení trvania zmluvy o nákupe, počnúc rokom 2078. České orgány však netvrdia, že ceny elektriny by podľa predpokladov mali byť po skončení trvania zmluvy o nákupe v priemere takmer nulové. Namiesto toho predpokladajú, že priemerné ceny budú pomaly klesať ([190]), pričom v roku 2096 dosiahnu v priemere […] EUR/MWh.

(468) České orgány s cieľom preukázať vplyv rôznych cenových predpokladov na model predložili analýzy citlivosti cien v rámci finančného modelu s pomocou ďalších scenárov, v ktorých sa predpokladajú konštantné ročné priemerné očakávania trhových cien v rozsahu od −10 EUR za MWh do 150 EUR za MWh. V scenároch s trhovými cenami na úrovni −10 EUR za MWh, 10 EUR za MWh a 20 EUR za MWh očakávajú, že elektráreň sa po skončení trvania zmluvy o nákupe odstaví, pretože príjmy by boli nižšie ako prevádzkové náklady. V tejto situácii nehrozí riziko nadmernej kompenzácie. Na druhej strane, ak by boli ceny elektriny výrazne vyššie, ako sa predpokladalo, viedlo by to k zvýšeniu vnútornej miery návratnosti. Ak sa však vnútorná miera návratnosti zvýši nad cieľovú mieru [9 až 11] %, uplatní sa mechanizmus podielu na zisku, podľa ktorého štát získa späť 40 % dodatočných výnosov od spoločnosti EDU II. Preto, ak by ceny elektriny počas životnosti elektrárne boli na úrovni 150 EUR/MWh, vnútorná miera návratnosti vlastného kapitálu počas životnosti projektu by bola […] % pred uplatnením mechanizmu podielu na zisku a […] % po uplatnení podielu na zisku. Tým sa zabezpečí, že aj v prípade výrazne vyšších cien elektriny, ako sa očakávalo, sa obmedzí akékoľvek riziko nadmernej kompenzácie.

(469) Na základe uvedených úvah sú teda predpoklady o cenách elektriny vierohodné a uplatnenie mechanizmu podielu na zisku na prípadné nadmerné príjmy z vyšších cien elektriny, najmä po skončení trvania zmluvy o nákupe, zabezpečuje v tomto ohľade primeranosť.

(470) Ostatné základné predpoklady (najmä náklady na výstavbu a dostupnosť) vychádzajú zo skúseností z iných projektov a z opisov technických možností poskytovateľov technológií. Ak sa ukáže, že predpoklady použité v základnom scenári sú príliš optimistické, môže to mať za následok buď stabilnú vnútornú mieru návratnosti (v prípade, že zvýšenie nákladov je založené na legitímnych dôvodoch, a teda nemá vplyv na vnútornú mieru návratnosti), alebo zníženie vnútornej miery návratnosti. Na základe poskytnutých informácií o skúsenostiach

([188]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1119 z 30. júna 2021, ktorým sa stanovuje rámec na dosiahnutie klimatickej neutrality a menia nariadenia (ES) č. 401/2009 a (EÚ) 2018/1999 (európsky právny predpis v oblasti klímy) (Ú. v. EÚ L 243, 9.7.2021, s. 1).

([189]) Napríklad veľkoobchodné ceny elektriny na dennom trhu na Pyrenejskom polostrove boli v 63 % hodín počas troch týždňov od 26. februára do 17. marca 2024 nižšie ako 10 EUR/MWh; *Zdroj:* Platforma transparentnosti ENTSO pre elektrinu.

([190]) Pomalý pokles cien v roku 2020 o [1 až 2] % ročne je v nominálnych hodnotách nadmerne kompenzovaný predpokladanou infláciou vo výške 2 %, preto sa v nominálnych hodnotách predpokladá pomalý rast cien v tomto období.

s inými nedávnymi projektmi v oblasti jadrovej energetiky české orgány poskytli dostatočné dôvody na to, aby sa výrazné zníženie nákladov považovalo za nepravdepodobné. Ak by aj takéto zníženie nákladov viedlo k zvýšeniu vnútornej miery návratnosti, bolo by obmedzené mechanizmom podielu na zisku. Hoci existuje významné riziko zvýšenia nákladov nad rámec predpokladov v základnom scenári, neviedlo by to k nadmernej kompenzácii.

(471) Pokiaľ ide o náklady na financovanie, predpovede sú oveľa spoľahlivejšie ako v prípade technických prvkov. Vychádza to z jasne definovaných nákladov na financovanie v rámci návratnej finančnej pomoci. Predpoklady o súkromnom refinancovaní môžu mať malý vplyv na vnútornú mieru návratnosti, ale vychádzajú z prírastkov sadzby návratnej finančnej pomoci. Na tomto základe sú predpoklady o nákladoch na financovanie dostatočne vierohodné.

(472) Finančný model, ako je opísaný v oddiele 3.6.2, sa používa na výpočet realizačnej ceny potrebnej na dosiahnutie vnútornej miery návratnosti vlastného kapitálu vo výške [9 až 11] % počas prevádzkovej životnosti projektu. V počiatočnom (alebo základnom) prípade sa vo finančnom modeli ako vstupy používa niekoľko predpokladov, z ktorých mnohé budú aktualizované po uzavretí zmluvy o inžinierskych prácach, obstarávaní a výstavbe. Ako už bolo uvedené, Komisia považuje tieto počiatočné predpoklady za vierohodné. Proces aktualizácie vychádza zo zoznamu parametrov uvedeného v prílohe. V tomto úplnom zozname sa stanovuje, ktoré parametre môžu byť aktualizované a môžu viesť k úprave realizačnej ceny (smerom nahor alebo nadol), aby sa zachovala cieľová úroveň vnútornej miery návratnosti vlastného kapitálu. Proces aktualizácie je preto dostatočne transparentný a predvídateľný.

(473) Komisia posúdila funkčnosť finančného modelu a domnieva sa, že je vhodné vypočítať minimálnu realizačnú cenu potrebnú na dosiahnutie cieľovej návratnosti pomocou niekoľkých vstupných premenných. Komisia overila, že finančný model zohľadňuje počiatočné predpoklady vrátane funkcie úpravy zaťaženia opísanej v odôvodnení 149 s cieľom odhadnúť počiatočnú realizačnú cenu [65 až 80] EUR, čím sa dosiahne cieľová návratnosť [9 až 11] %.

(474) Komisia ďalej overila, že vo finančnom modeli sa môže zohľadniť celý rad predpokladov (scenárov) pre vstupné premenné a že vnútorná miera návratnosti vlastného kapitálu odhadnutá finančným modelom reaguje zodpovedajúcim spôsobom. Komisia ďalej overila, že finančný model možno použiť na riešenie potrebnej realizačnej ceny na dosiahnutie cieľovej návratnosti podľa týchto rôznych scenárov.

(475) Komisia preto dospela k záveru, že finančný model projektu vrátane jeho fungovania a základných predpokladov je preto hodnoverný a vhodný na zabezpečenie navrhovanej cieľovej návratnosti projektu.

8.3.3.5.3. Referenčné porovnávanie miery návratnosti

8.3.3.5.3.1. Úvod

(476) V tomto oddiele Komisia rozoberá svoje hodnotenie miery návratnosti investície do EDU II. S cieľom zabezpečiť primeranosť opatrenia štátnej pomoci a zabrániť nadmernej kompenzácii sa opatrením štátnej pomoci musí zabezpečiť minimálna miera návratnosti, aby príjemca mohol realizovať investíciu do EDU II. Inými slovami, minimálna sadzba, ktorou sa vyplní likvidná medzera projektu. Likvidná medzera je definovaná ako rozdiel medzi čistou súčasnou hodnotou faktického scenára a kontrafaktuálneho scenára a zároveň je to minimálna výška štátnej pomoci potrebná na to, aby opatrenie malo stimulačný účinok na podnik, a maximálna výška štátnej pomoci primeraná na spustenie investície.

(477) Koncepcia likvidnej medzery je hlboko zakorenená v bežnom obchodnom rozhodovaní. Keď sa spoločnosti maximalizujúce zisk rozhodujú, či uskutočnia projekt, posudzujú hodnotu vytvorenú daným projektom v porovnaní s alternatívnymi spôsobmi konania a vyberajú si ten s najvyššou očakávanou návratnosťou. Aby teda boli spoločnosti ochotné realizovať projekt, ktorý nemá najvyššiu očakávanú návratnosť, môže byť potrebné ich motivovať prostredníctvom štátnej pomoci pokrývajúcej likvidnú medzeru.

(478) V tomto prípade faktický scenár spočíva v investovaní do projektu EDU II, zatiaľ čo kontrafaktuálny scenár spočíva v neinvestovaní. Finančný model Česka stanovuje očakávanú hodnotu projektu EDU II k dátumu ocenenia, t. j. k 31. decembru 2023, diskontovaním kladných a záporných peňažných tokov, ktoré by mal projekt počas svojej životnosti generovať. Z finančného modelu Česka pre faktický scenár (t. j. investovanie do spoločnosti EDU II) vyplýva, že navrhované opatrenia štátnej pomoci vedú k tomu, že čistá súčasná hodnota faktického scenára sa rovná nule, a tieto opatrenia štátnej pomoci sú takto dimenzované (t. j. realizačná cena v zmluve o nákupe sa vypočíta tak, aby čistá súčasná hodnota projektu vrátane pomoci bola nulová). V tomto prípade kontrafaktuálny scenár spočíva v neinvestovaní (t. j. čistá súčasná hodnota kontrafaktuálnej investície je nulová). Skutočnosť, že čistá súčasná hodnota faktického scenára vrátane navrhovanej štátnej pomoci a čistá súčasná hodnota kontrafaktuálneho scenára sú rovnaké, znamená, že navrhovanými opatreniami štátnej pomoci sa vypĺňa likvidná medzera a stimulujú investície do EDU II bez toho, aby došlo k nadmernej kompenzácii. ([191])

(479) Nulová čistá súčasná hodnota faktického scenára (v prípade investície do EDU II získaná zahrnutím opatrení štátnej pomoci) znamená, že WACC projektu, teda náklady na kapitál, a vnútorná miera návratnosti projektu, teda návratnosť projektu, sú rovnaké. WACC sú vážený priemer nákladov na vlastný kapitál a nákladov na dlh, ako sa uvádza v oddiele 3.6.5. Miera návratnosti projektu teda zohľadňuje celú kapitálovú štruktúru, ktorá sa používa na financovanie projektu, t. j. vlastný kapitál poskytnutý akcionármi a dlh poskytnutý veriteľmi.

(480) V prípade spoločnosti EDU II sa Komisia zamerala na posúdenie cieľovej ROE. Dôvodom je, že v tomto prípade vlastný kapitál poskytuje spoločnosť ČEZ, zatiaľ čo dlh poskytuje štát (návratná finančná pomoc) s dotovanou úrokovou sadzbou (pozri oddiel 3.7). Dlh alebo úver s dotovanou úrokovou sadzbou a rozdielová zmluva prostredníctvom realizačnej ceny sú opatreniami, ktoré odstraňujú likvidnú medzeru projektu EDU II. Stanovením primeranosti nákladov na vlastný kapitál sa teda zabezpečuje primeranosť celkovej štátnej pomoci.

(481) Odhad nákladov na vlastný kapitál je potom zameraný na posúdenie, či je výnos akcionárov primeraný. Ak sa vzhľadom na náklady na dlh návratnej finančnej pomoci zistí, že cieľová ROE je primeraná, realizačná cena rozdielovej zmluvy sa kalibruje tak, aby sa celkovou štátnou pomocou odstránila likvidná medzera, t. j. aby sa dosiahla nulová čistá súčasná hodnota pre faktický scenár. ([192]) Inými slovami, primeranosť štátnej pomoci sa zabezpečuje prostredníctvom kalibrácie realizačnej ceny vzhľadom na dotované náklady na dlh a primeranú ROE. Z týchto dôvodov sa Komisia vo zvyšnej časti tohto oddielu zameriava na posúdenie primeranosti cieľovej hodnoty ROE.

8.3.3.5.3.2. Posúdenie

8.3.3.5.3.2.1. Samostatná prirážka za významné riziko

(482) V rozhodnutí o začatí konania Komisia vyjadrila pochybnosti o primeranosti cieľovej hodnoty ROE navrhovanej Českom, a najmä o potrebe zahrnúť okrem základného výnosu aj samostatnú prirážku za významné riziko (ďalej len „SMRP“) vo výške 3 až 3,5 %. ([193])

(483) Pokiaľ ide o samostatnú prirážku za významné riziko, Česko tvrdilo, že jadrové elektrárne majú určité jedinečné charakteristiky a riziká v porovnaní s inými projektmi výroby elektriny, ktoré je potrebné zohľadniť prostredníctvom zahrnutia samostatnej prirážky za významné riziko do ROE odvodenej z modelu oceňovania kapitálových aktív. V odhade Česka vo výške 3 – 3,5 % by sa zohľadnili tieto riziká, ktoré nie sú zachytené v odhadoch koeficientu beta diverzifikovaných energetických podnikov zapojených do tradičnejších foriem výroby a regulovaných sieťových spoločností. ([194])

([191]) Nulová čistá súčasná hodnota v kontrafaktuálnom scenári znamená, že v tomto scenári je spoločnosť ochotná pokračovať v projekte, ktorý zabezpečuje návratnosť kapitálu, ktorá je rovnaká ako náklady na tento kapitál (t. j. WACC = vnútorná miera návratnosti projektu). Keďže sa tu likvidná medzera rovná čistej súčasnej hodnote faktického scenára, skutočnosť, že štátnou pomocou sa zabezpečuje, aby čistá súčasná hodnota faktického scenára bola nulová, teda znamená, že sa predpokladá, že vo faktickom scenári sa aj WACC rovnajú vnútornej miere návratnosti projektu, čo je v súlade s kontrafaktuálnym scenárom.

([192]) S diskontnou sadzbou alebo WACC, v ktorých sa odrážajú príslušné náklady na dlh a náklady na vlastný kapitál.

([193]) Rozhodnutie o začatí konania, odôvodnenie 67.

([194]) Rozhodnutie o začatí konania, odôvodnenie 69.

(484) V rozhodnutí o začatí konania Komisia vyjadrila pochybnosť, pokiaľ ide o potrebu samostatnej prirážky za významné riziko vzhľadom na tri opatrenia pomoci, ktoré boli navrhnuté na riešenie rizík spojených s jadrovými elektrárňami. Komisia tvrdila, že riziká, ktoré znáša investor po zohľadnení ochrany poskytovanej prostredníctvom zmluvy o nákupe, návratnej finančnej pomoci a zmluvy s investorom, sa odrážajú v ROE odvodenej z modelu oceňovania kapitálových aktív, a preto mala pochybnosti, pokiaľ ide o potrebu dodatočnej rizikovej prirážky. ([195])

(485) Po rozhodnutí o začatí konania, 25. septembra 2023, predložilo Česko dokument zameraný na podporu začlenenia samostatnej prirážky za významné riziko. ([196]) Komisia si všíma, že v odkazoch na literatúru, ktoré poskytlo Česko v tomto podaní ([197]), sa zahrnutie takejto prirážky nepodporuje, ak sa predpokladá zásah štátu. Štátnou pomocou sa totiž odstraňuje potreba vyššej odmeny tým, že sa odstraňuje aspoň časť rizík, ktoré by inak boli charakteristické pre investičné projekty v jadrovej energetike. Okrem toho sa so samostatnou prirážkou za významné riziko nepočítalo ani v prípade jadrovej elektrárne Hinkley Point C, ani v prípade jadrovej elektrárne Paks II. ([198]) Komisia preto dospela k záveru, že pridanie samostatnej prirážky za významné riziko k odhadovanému rozsahu nákladov na vlastný kapitál by v tomto prípade nebolo primerané.

(486) V priebehu prešetrovania české orgány súhlasili, že pri výpočte nákladov na vlastný kapitál sa nebude brať do úvahy žiadna samostatná prirážka za významné riziko. Týmto sa vyriešila pochybnosť týkajúca sa zahrnutia samostatnej prirážky za významné riziko vyjadrená v rozhodnutí o začatí konania.

8.3.3.5.3.2.2. Cieľová miera rentability vlastného kapitálu

(487) V tomto oddiele Komisia posudzuje, či je cieľová hodnota ROE [9 až 11] % primeraná. Na tento účel Komisia porovnáva cieľovú hodnotu ROE Česka s rozpätím trhových nákladov na vlastný kapitál. Cieľová hodnota ROE vyššia ako tento rozsah znamená neprimerane vysokú návratnosť, cieľová hodnota ROE nižšia ako tento rozsah znamená neprimerane nízku návratnosť (t. j. návratnosť, ktorú by trhový investor neakceptoval).

(488) Pri odhadovaní tohto rozpätia trhových nákladov na vlastný kapitál Komisia postupuje podľa štandardného prístupu modelu oceňovania kapitálových aktív ([199]), ktorým sa dospeje k teoretickej hodnote nákladov na vlastný kapitál alebo rozpätiu nákladov na vlastný kapitál odhadom každej zo zložiek na základe trhových údajov. Komisia ďalej uskutočnila referenčné porovnanie svojej analýzy porovnaním odvodeného rozpätia nákladov na vlastný kapitál s rozpätím nákladov na vlastný kapitál priemyselných odvetví, ktoré sú porovnateľné s jadrovým priemyslom, a teda aj so spoločnosťou EDU II.

(489) Po odhadnutí rozpätia nákladov na vlastný kapitál Komisia vyvodí záver o primeranosti cieľovej hodnoty ROE. Komisia napokon posúdi, ako by sa cieľová hodnota ROE zmenila v prípade zmien nákladov a časového plánu.

8.3.3.5.3.3. Odhad nákladov na vlastný kapitál

(490) V tomto oddiele Komisia uvádza odhad nákladov na vlastný kapitál podľa svojho základného scenára, ako aj rozpätia nákladov na vlastný kapitál. Rozpätie nákladov na vlastný kapitál sa stanovuje určením scenára „nízkych nákladov“ a „vysokých nákladov“. Pre každý z parametrov nákladov na vlastný kapitál Komisia vysvetľuje dôvody, prečo prijala alebo odmietla predpoklady Česka, a uvádza referenčné hodnoty založené na všeobecne uznávaných zdrojoch.

(491) Metodika použitá Komisiou na odhad nákladov na vlastný kapitál sa opiera o štandardný vzorec modelu oceňovania kapitálových aktív, ktorý používa aj Česko a ktorý je opísaný v oddiele 3.6.5.1. Komisia odhadla parametre nákladov na vlastný kapitál, ako je vysvetlené ďalej.

(492) Pokiaľ ide o bezrizikovú sadzbu, Komisia poznamenáva, že Česko odhadlo jej rozsah, pričom vychádzalo z 2-ročných a 20-ročných priemerov 30-ročných štátnych dlhopisov v eurách, 30-ročných nemeckých štátnych dlhopisov a európskych vyše 10-ročných podnikových dlhopisov s ratingom AAA a potom pripočítalo prirážku, aby tieto priemery previedlo na rozsah bezrizikovej sadzby pre Českú republiku. ([200]) Podľa Komisie je vhodnejšie

([195]) Rozhodnutie o začatí konania, odôvodnenie 207.
([196]) Pozri podanie Česka z 25. septembra 2023.
([197]) Pozri podanie Česka z 25. septembra 2023, tabuľka 15 „Štúdie rizikových prirážok“.
([198]) Rozhodnutie o Paks II, bod 258. V rozhodnutí o jadrovej elektrárni Hinkley Point C sa nespomína samostatná prirážka za významné riziko ani podobný typ prirážky.
([199]) Tento prístup je založený na Harrisovom-Pringlovom vzorci a je opísaný v oddiele 3.6.5.
([200]) Ďalšie podrobnosti sú uvedené v oddiele 3.6.5.1.

nepovažovať podnikové dlhopisy za náhradu bezrizikovej sadzby, pretože ich nemožno považovať za bezrizikové. Okrem toho Komisia považuje za vhodnejšie skúmať súčasné 6-mesačné a 12-mesačné údaje na rozdiel od 2-ročných alebo 20-ročných údajov. ([201]) Komisia teda odhaduje bezrizikovú sadzbu na základe priemeru výnosov 30-ročných štátnych dlhopisov Nemecka a eurozóny s ratingom AAA za 6-mesačné obdobie začínajúce v júli 2023 a za 12-mesačné obdobie začínajúce v januári 2023. Tieto priemery sa rovnajú 2,72 % za 6-mesačné obdobie a 2,55 % za 12-mesačné obdobie. ([202]) Po pripočítaní rizikovej prirážky 0,6 % ([203]) k týmto bezrizikovým sadzbám Komisia získala upravené rozpätie bezrizikovej sadzby 3,09 % – 3,26 %. Z dôvodu konzervatívnosti Komisia prijíma vo svojom scenári nízkych nákladov predpokladanú hodnotu Česka 2,3 %, vo svojom základnom scenári predpokladanú hodnotu 2,72 % a vo svojom scenári vysokých nákladov predpokladanú hodnotu 3,26 %. Rozpätie bezrizikovej sadzby podľa Komisie je teda 2,30 % – 3,26 %, zatiaľ čo rozpätie bezrizikovej sadzby podľa Česka je [2 až 5] %.

(493) Ako sa uvádza v oddiele 3.6.5.1, v prípade rizikovej prirážky predpokladá Česko na základe údajov prof. Damodarana a prof. Fernandeza rozpätie [5 až 7] %. Tieto databázy sú vo svete financií a obchodu všeobecne uznávané a využívané. Komisia považuje tieto zdroje za spoľahlivé a vo svojom scenári nízkych nákladov vychádza z priemeru Damodaranových údajov (5,6 % ([204])) a vo svojom scenári vysokých nákladov z konzervatívneho údaja Česka 6,3 %. ([205]) Komisia vo svojom základnom scenári používa konzervatívnu hodnotu 6,1 %, čo je aritmetický priemer údajov prof. Damodarana a prof. Fernandeza. ([206])

(494) Pokiaľ ide o koeficient beta bez pákového efektu, Komisia posúdila metodiku predloženú Českom, ktorá je založená na váženom priemere koeficientov beta rovnocenných spoločností a jej výsledkom je koeficient beta […]. ([207]) Komisia zistila, že táto metodika je v súlade so všeobecne uznávanými metodikami. ([208]) Komisia považuje tento údaj za konzervatívny v porovnaní s informáciami z odvetvia, ktoré poskytol prof. Damodaran, ktorý odhaduje priemernú hodnotu koeficientu beta bez pákového efektu na 0,54 pre vzorku energetických spoločností. ([209]) Komisia vo svojom scenári vysokých nákladov predpokladá koeficient beta Česka na úrovni 0,54. Komisia však z dôvodu konzervatívnosti predpokladá vo svojom základnom scenári a v scenári nízkych nákladov hodnotu koeficientu beta 0,51 na rozdiel od hodnoty Česka […]. ([210]) Tento koeficient beta je výsledkom konzervatívneho

([201]) To je aj v súlade s prístupom, ktorý Komisia zaujala v rozhodnutí v prípade Paks II.

([202]) V prípade výnosov 30-ročných štátnych dlhopisov eurozóny s ratingom AAA sú údaje z portálu ECB Data Portal, spotová sadzba výnosovej krivky, 30-ročná splatnosť – štátne dlhopisy, v nominálnej hodnote, všetci emitenti, ktorých rating je AAA – eurozóna (https://data.ecb.europa.eu/data/datasets/YC/YC.B.U2.EUR.4F.G_N_A.SV_C_YM.SR_30Y). V prípade výnosov nemeckých 30-ročných štátnych dlhopisov údaje pochádzajú z webového sídla Deutsche Bundesbank, denný výnos aktuálneho 30-ročného dlhopisu spolkovej vlády, časový rad BBSSY.D.REN.EUR.A640.000000WT3030.A (Denné výnosy aktuálnych spolkových cenných papierov | Deutsche Bundesbank).

([203]) Ďalšie podrobnosti sú uvedené v oddiele 3.6.5.1.

([204]) Podrobnosti o tom, ako sa tento údaj odhaduje, sú uvedené v poznámke pod čiarou č. 65.

([205]) Tento údaj je konzervatívny v porovnaní s najnovším Fernandezovým prieskumom rizikových prirážok uverejneným v júni 2022, v ktorom sa uvádza stredná hodnota rizikovej prirážky vo výške 6,7 %. Podrobnejšie informácie sú uvedené v poznámke pod čiarou č. 66.

([206]) Priemer podľa prof. Damodarana je 5,6 % a podľa prof. Fernandeza 6,7 %. Tento prístup je v súlade s prístupom Komisie v rozhodnutí v prípade Paks II.

([207]) Ďalšie podrobnosti sú uvedené v oddiele 3.6.5.1.

([208]) Táto metodika, ktorú používa Česko, spočíva v použití zloženého dvojročného regresného koeficientu beta a päťročného regresného koeficientu beta, pričom váha prvého je 2/3 a druhého 1/3. Beta = (2/3) 2-ročný regresný koeficient beta + (1/3) 5-ročný regresný koeficient beta. Ide o rovnakú metodiku, akú používa prof. Damodaran, ako je vysvetlené na tejto adrese: Premenné používané v súbore údajov (nyu.edu).

([209]) Pozri webové sídlo prof. Damodarana, údaje za rok 2023, súbor „betaEurope“, odvetvie „power“ (energetika), podľa ktorého je koeficient beta bez pákového efektu upravený o hotovosť 0,54.

([210]) Ide o aritmetický priemer 5-ročných týždenných regresných koeficientov beta spoločností porovnateľných so spoločnosťou EDU II. Päťročný regresný koeficient beta je najkonzervatívnejší z dvoch súborov koeficientu beta (druhým je dvojročný týždenný koeficient beta), ktoré Česko a prof. Damodaran použili pri posudzovaní koeficientu beta. Aritmetický priemer dvojročných týždenných koeficientov beta je totiž 0,55. Komisia ďalej poznamenáva, že beta 0,51 zodpovedá konzervatívnemu aritmetickému priemeru koeficientov beta troch priemyselných odvetví bez úpravy o peňažné prostriedky, ktorý možno použiť na porovnanie projektu spoločnosti EDU II: ekologické a obnoviteľné zdroje, energetika a verejné služby (*zdroj*: webové sídlo prof. Damodarana, súbor „betaEurope“).

posúdenia na základe údajov poskytnutých Českom ([211]), ([212]). Je potrebné poznamenať, že z dôvodu konzervatívnosti Komisia prijala štandardný Hamadov prístup ([213]) na rozdiel od Harrisovho-Pringlovho prístupu ([214]), ktorý využíva Česko.

(495) Pokiaľ ide o finančnú páku, Česko predpokladalo hodnotu […] %. ([215]) Komisia konštatuje, že […] % je cieľová finančná páka projektu, ([216]) ako aj priemerná finančná páka projektu počas jeho životnosti. ([217]) Komisia okrem toho poznamenáva, že finančná páka […] % je v rámci finančnej páky projektu porovnateľných spoločností v poslednom dostupnom úplnom finančnom roku ([218]) a zároveň je aj podstatne konzervatívnejšia ako finančná páka na úrovni 98 % na základe kapitálovej štruktúry projektu. ([219]) Komisia ďalej poznamenáva, že […] % finančná páka je vo všeobecnosti v súlade s informáciami z odvetvia, ktoré poskytol prof. Damodaran, ktorý pre vzorku energetických spoločností odhaduje priemernú finančnú páku 61,2 %. ([220]) Komisia preto vo svojich troch scenároch predpokladá finančnú páku […] %.

8.3.3.5.3.3.1. Záver

(496) Závery Komisie týkajúce sa nákladov na vlastný kapitál obsahuje *Tabuľke 10*. V tabuľke sú uvedené tri scenáre nákladov na vlastný kapitál, ktoré sú výsledkom troch súborov predpokladov: „scenár nízkych nákladov“, „základný scenár“ a „scenár vysokých nákladov“.

Tabuľka 10

Závery týkajúce sa nákladov na vlastný kapitál

Scenáre	Scenár nízkych nákladov	Základný scenár ([1])	Scenár vysokých nákladov ([2])
Bezriziková sadzba	2,3 %	2,7 %	3,3 %
Trhová riziková prirážka	5,6 %	6,1 %	6,3 %
Beta (bez pákového efektu)	0,51	0,51	0,54
Finančná páka [D/(D+E)]	[…] %	[…] %	[…] %
Náklady na vlastný kapitál	[…] %	[…] %	[…] %
Stredný bod rozpätia nákladov na vlastný kapitál	**[…] %**		

([1]) Komisia poznamenáva, že aj keď sa v „základnom“ scenári nahradí 6-mesačná bezriziková sadzba vo výške 2,7 % 12-mesačnou bezrizikovou sadzbou vo výške 2,5 %, tak sa stále dosiahne cieľový kapitálový výnos [9 až 11] %.

([2]) Komisia poznamenáva, že ak sa v „scenári vysokých nákladov“ cieľová finančná páka spoločnosti EDU II vo výške […] % nahradí 56 % priemernou finančnou pákou spoločností porovnateľných so spoločnosťou EDU II v poslednom úplnom roku, za ktorý boli k dispozícii údaje agentúry Bloomberg (t. j. rok 2022), potom by náklady na vlastný kapitál predstavovali […] %. Cieľový kapitálový výnos [9 až 11] % by sa tak stále dosiahol.

Zdroj: Analýza Komisie

([211]) Komisia s použitím rovnakej vzorky, akú použilo Česko, odstránila finančné účinky pákového efektu v rovnocenných spoločnostiach so zohľadnením dane [za predpokladu Damodaranovej globálnej daňovej sadzby 24,8 %, podľa Damodaranovho súboru „betaEurope“ z januára 2023, betaEurope22.xls (live.com)]. To je v súlade s Hamadovým prístupom opísaným v poznámke pod čiarou č. 213, podľa ktorého sa dane pri výpočte koeficientu beta zohľadňujú. To vedie k odhadu koeficientu beta bez pákového efektu na úrovni 0,595 podľa Damodaranovho prístupu vysvetleného v poznámkach pod čiarou č. 69 a 208, ktorý spočíva v tom, že sa vypočíta vážený priemer týždenných dvojročných a päťročných koeficientov beta rovnocenných spoločností. Z dôvodu konzervatívnosti Komisia vyradila zo vzorky spoločnosť Nuclearelectrica. V dôsledku toho je celková hodnota koeficientu beta bez pákového efektu 0,516.

([212]) Tento predpoklad je aj v súlade s predpokladmi v prípade Paks II.

([213]) Tento prístup je založený na Hamadovom vzorci. Pri tomto prístupe sa úroková daňová ochrana (t. j. zníženie dane vyplývajúce z povoleného odpočtu od zdaniteľného príjmu) používa pri pákových úpravách koeficientu beta, čím sa znižuje koeficient beta s pákovým efektom a následne sa znižuje ROE. Hamadov vzorec je takýto: $\beta_L = \beta_U + \left[1 + \frac{D}{E}(1-T)\right]$, kde β_L je koeficient beta s pákovým efektom, β_U je koeficient beta bez pákového efektu, D je dlh, E je vlastný kapitál, T je daňová sadzba a $(1-T)$ je daňová ochrana. V súlade s finančným modelom Česka sa predpokladá sadzba dane vo výške 21 %. Pripomíname, že v tomto vzorci sa predpokladá, že koeficient beta dlhu je nulový.

([214]) Ďalšie podrobnosti sú uvedené v oddiele 3.6.5.1 a v poznámke pod čiarou č. 57.

([215]) Ide o priemernú finančnú páku projektu počas trvania zmluvy. Ďalšie podrobnosti sú uvedené v oddiele 3.6.5.1.

([216]) Pozri podanie Česka z 21. marca 2024.

([217]) Finančný model Česka.

([218]) Ukazovateľ finančnej páky spoločností porovnateľných so spoločnosťou EDU II v poslednom úplnom roku, za ktorý boli k dispozícii údaje agentúry Bloomberg (t. j. rok 2022), sa pohybuje od 41,8 % do 75,6 %, pričom priemer je 56,3 % a hranicou 75. percentilu je 68,4 %. Cieľová finančná páka […] % je teda pod 75. percentilom.

([219]) Údaj […] % je konzervatívny aj v porovnaní s rozpätím 67 – 78 %, ktoré vychádza z metodiky „skutočnej finančnej páky“ predloženej Českom a opísanej v oddiele 3.6.5.1, poznámke pod čiarou č. 76.

([220]) Pozri webovú stránku prof. Damodarana, údaje za rok 2023, súbor „dbtfundEurope23“, odvetvie „power“ (energetika).

(497) Parametre nákladov na vlastný kapitál, ktoré obsahuje Tabuľka 10, majú za následok rozpätie nákladov na vlastný kapitál od […] % do […] % a priemernú hodnotu […] %, pričom v základnom scenári sa predpokladá hodnota […] %. Cieľová hodnota ROE [9 až 11] % je v tomto rozmedzí a je nižšia ako priemer troch uvedených scenárov. Je potrebné poznamenať, že tieto údaje nezahŕňajú samostatnú prirážku za významné riziko z dôvodov vysvetlených v oddiele 8.3.3.5.3.2.1. Tieto údaje sa porovnávajú s rozpätím nákladov na vlastný kapitál podľa Česka od […] do […] a s priemerom […], bez samostatnej prirážky za významné riziko, ako sa uvádza v oddiele 3.6.5.1.

(498) Tieto hodnoty nákladov na vlastný kapitál sú konzervatívne, pretože jediným parametrom tohto výpočtu špecifickým pre dané odvetvie je koeficient beta, ktorý je odvodený od skupiny spoločností investujúcich do jadrovej energetiky, ale s rôznorodým portfóliom. Hoci sa podpornými opatreniami zmierňujú významné riziká, jednotlivé projekty v oblasti jadrovej energie sú stále vystavené značným rizikám, z ktorých mnohé pretrvávajú aj v prípade spoločnosti EDU II. Patrí sem najmä nižšia dostupnosť, ako sa očakávalo, zvýšenie nákladov na výstavbu alebo prevádzku z iných ako legitímnych dôvodov, oneskorenie výstavby po dátume dokončenia, neplánované výpadky najmä v obdobiach vysokých cien a ceny elektriny po skončení trvania zmluvy o nákupe, ktoré by mohli byť výrazne nižšie, ako sa v súčasnosti očakáva. Mnohé z týchto rizík môžu čiastočne zmierniť spoločnosti s vyšším počtom zariadení na výrobu elektriny a inými zariadeniami na trhu s energiou, a ak sa tieto riziká pri týchto spoločnostiach vyskytnú, ovplyvňujú len časť ich činnosti. Spoločnosť EDU II je individuálny projekt v oblasti jadrovej energetiky, a preto je rizikovejší ako porovnateľné spoločnosti s rôznorodým portfóliom.

(499) Komisia sa ďalej pri porovnávaní požadovanej ROE opierala o databázu nákladov na vlastný kapitál na úrovni odvetvia, ktorú vypracoval prof. Damodaran. ([221]) Na tento účel Komisia preskúmala priemerné náklady na vlastný kapitál v tých odvetviach, ktoré sú najbližšie k jadrovému priemyslu, a získala priemerné náklady na vlastný kapitál vo výške 10,21 % – 10,26 %. ([222]) Hodnoty nákladov na vlastný kapitál vypočítané pre tieto odvetvia možno považovať za konzervatívne odhady pre jadrové elektrárne vzhľadom na to, že jediným špecifickým parametrom odvetvia je koeficient beta, ako je vysvetlené v odôvodnení 498.

(500) Komisia použila finančný model, ktorý poskytlo Česko ([223]), aby posúdila, ako sa zmení vnútorná miera návratnosti vlastného kapitálu (alebo cieľový vlastný kapitál) v dôsledku zmien stavebných nákladov a času výstavby. ([224])

— Komisia zistila, že pri uplatnení scenára 10 % prekročenia nákladov spôsobeného nelegitímnymi dôvodmi klesne vnútorná miera návratnosti vlastného kapitálu na […] %. Vzhľadom na nedávnu históriu jadrového priemyslu je to pravdepodobný scenár. ([225]) Ak by namiesto toho boli skutočné náklady o 10 % nižšie, ako sa očakávalo, vnútorná miera návratnosti vlastného kapitálu by sa zvýšila na […] %. To je však v jadrovom priemysle nepravdepodobný scenár.

— Komisia ďalej zistila, že oneskorenie výstavby o päť rokov by viedlo k vnútornej miere návratnosti vlastného kapitálu vo výške […] %, zatiaľ čo ak by sa výstavba dokončila o päť rokov skôr, vnútorná miera návratnosti vlastného kapitálu by bola […] %. Oneskorenie výstavby je realistický scenár založený na histórii odvetvia, zatiaľ čo skrátenie obdobia výstavby je nerealistické.

(501) Na základe týchto citlivostí Komisia zistila, že vnútorná miera návratnosti vlastného kapitálu sa pohybuje od […] % do […] %, pričom priemerná hodnota je […] %. Toto rozpätie nie je nikdy vyššie ako rozpätie nákladov na vlastný kapitál od […] % do […] % a je v priemere nižšie ako požadovaná miera návratnosti [9 až 11] %, čím sa zabezpečuje primeranosť opatrení štátnej pomoci.

([221]) Hodnoty WACC špecifické pre danú krajinu, ktoré sa vzťahujú na rok 2023, sú uvedené v časti „Data" (Údaje), „Archived data" (Archivované údaje), „Cost of capital by industry" (Náklady na kapitál podľa odvetvia), „Europe" (Európa), „1/23" na adrese: http://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/. Táto databáza je súčasťou globálnej databázy a zahŕňa európske krajiny (označené ako západná Európa). Krajiny sú však ďalej zoskupené a Česká republika je súčasťou podskupiny s názvom „Developed Europe" (Rozvinutá Európa), pozri záložky „Global alphabetical" (Globálny abecedný zoznam) a „Europe by industry" (Európa podľa odvetví), súbor http://www.stern.nyu.edu/~adamodar/pc/datasets/indname.xls.

([222]) Ide o odvetvia „Green and Renewables" (Zelené a obnoviteľné zdroje energie), „Power" (Energetika) a „Utilities (General)" [Verejnoprospešné služby (všeobecne)]. Náklady na vlastný kapitál pre zelené a obnoviteľné zdroje energie sú 10,65 %, pre energetiku 9,98 % a pre verejnoprospešné služby (všeobecne) 10,01 %. Aritmetický priemer týchto hodnôt je 10,21 %, zatiaľ čo vážený priemer (kde váhami je počet firiem zahrnutých do vzorky) je 10,26 %. Pozri Damodaran, január 2023, súbor „waccEurope".

([223]) Finančný model Česka.

([224]) Komisia pri týchto citlivostiach nezmenila žiadne iné predpoklady vrátane realizačnej ceny.

([225]) Pozri oddiel 8.3.3.3.

8.3.3.5.4. Výber ČEZ ako realizátora projektu

(502) V rozhodnutí o začatí konania Komisia vyjadrila pochybnosti o tom, či by spoločnosť ČEZ bola najefektívnejším prevádzkovateľom, a konkrétne skúmala, či by otvorené výberové konanie na realizátora projektu mohlo viesť k zníženiu podpory potrebnej na realizáciu projektu.

(503) Po prvé vo svojich pripomienkach k rozhodnutiu o začatí konania Česko aj spoločnosť ČEZ uviedli, že výberom spoločnosti ČEZ ako realizátora projektu sa dosiahli významné úspory nákladov a času. Česko najmä konštatovalo, že výberom spoločnosti ČEZ sa vyhne dodatočným nákladom vo výške približne [200 až 700] miliónov EUR (pozri odôvodnenie 254). Podobne spoločnosť ČEZ uviedla, že jej výberom ako realizátora projektu sa potenciálne znížili náklady na projekt odhadom o [200 až 700] miliónov EUR v porovnaní s jadrovou elektrárňou, ktorú by iný prevádzkovateľ budoval od začiatku (pozri odôvodnenie 339). Komisia sa domnieva, že uvádzané úspory nákladov, ktoré pozostávajú z hodnoty nadobudnutého pozemku, nákladov na získanie licencie a vývojové činnosti, ktoré už spoločnosť ČEZ vykonala, sa zdajú pravdepodobné a nie sú zahrnuté v odhadoch kapitálových výdavkov pre projekt, v dôsledku čoho je výška pomoci pre projekt nižšia v porovnaní so situáciou, keď by sa uskutočnilo otvorené výberové konanie. Na základe toho sa vzorcom na výpočet odmeňovania a mechanizmom nadmernej kompenzácie (pozri oddiely 8.3.3.5.1 až 8.3.3.5.3) zabezpečuje, aby sa pomoc obmedzila na nevyhnutné minimum.

(504) Po druhé by sa celkovou koncepciou projektu a rozdelením rizík medzi príjemcu a štát a motivačnou štruktúrou podporných opatrení malo zabezpečiť, aby sa náklady na výstavbu a prevádzku udržali na minimálnej úrovni. Hoci sú mnohé riziká zmiernené podpornými opatreniami, spoločnosť EDU II je naďalej vystavená riziku zvýšenia nákladov na výstavbu a prevádzku z iných ako legitímnych dôvodov alebo riziku oneskorenia výstavby po dátume dokončenia, čo predstavuje stimul na minimalizáciu nákladov a oneskorení. Počas fázy výstavby a vývoja projektu bude celková maximálna výška viazaného podmieneného vlastného kapitálu spoločnosti ČEZ na financovanie prípadného prekročenia nákladov 1,95 mld. EUR (odôvodnenie 197). Okrem toho, ako vysvetlilo Česko, aktualizáciou vstupných hodnôt finančného modelu s cieľom zohľadniť výsledky výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu by sa malo zabezpečiť, aby skutočné náklady na výstavbu, na základe ktorých sa vypočítava realizačná cena v zmluve o nákupe, boli konkurencieschopné, čím sa odstránia potenciálne neprimerané nepredvídané okolnosti v základných predpokladoch finančného modelu týkajúcich sa nákladov (odôvodnenie 457). A napokon mechanizmus podielu na zisku podporuje spoločnosť EDU II v ďalšom úsilí o zníženie nákladov a v dosahovaní väčších výnosov, o ktoré sa čiastočne podelí so štátom.

(505) Vzhľadom na uvedené skutočnosti Komisia dospela k záveru, že balík pomoci pre projekt zahŕňa potrebné záruky a stimuly na minimalizáciu nákladov, a teda aj výšky pomoci potrebnej pre projekt, a domnieva sa, že je nepravdepodobné, že by otvorené výberové konanie na realizátora projektu viedlo k nižšej výške podpory.

8.3.3.6. Zabránenie neprípustným negatívnym vplyvom na hospodársku súťaž a obchod a test vyváženosti

(506) Na to, aby bolo opatrenie zlučiteľné s vnútorným trhom, sa negatívne účinky opatrenia z hľadiska narušenia hospodárskej súťaže a vplyvu na obchod medzi členskými štátmi musia obmedziť a musia nad nimi prevážiť pozitívne účinky pomoci.

(507) Komisia v rozhodnutí o začatí konania uviedla, že projekt by mohol narušiť hospodársku súťaž niekoľkými spôsobmi.

(508) Po prvé Komisia vyjadrila pochybnosť, pokiaľ ide o technické a ekonomické dôvody, na základe ktorých bola spoločnosť ČEZ (ako jediný vlastník spoločnosti EDU II) vybratá za príjemcu opatrenia, keďže chýbala verejná súťaž alebo výberové konanie. V tomto štádiu nebolo jasné najmä to, či mohli existovať iné, potenciálne efektívnejšie subjekty, ktoré by boli ochotné realizovať projekt s menšou pomocou.

(509) Po druhé Komisia vyjadrila obavy, že podmienky zmluvy o odbere medzi spoločnosťou EDU II a účelovo vytvoreným subjektom by viedli k neefektívnemu prevádzkovému správaniu spoločnosti EDU II a k narušeniu hodnotového poradia na trhu s elektrinou vytláčaním lacnejších technológií, ako sú obnoviteľné zdroje energie.

(510) Po tretie Komisia poukázala na silné postavenie spoločnosti ČEZ na českom trhu s elektrinou a vyjadrila obavy z možného narušenia štruktúry trhu v dôsledku predmetného opatrenia pomoci, napríklad vytlačením alternatívnych investícií.

(511) Po štvrté Komisia v čase rozhodnutia o začatí konania nemohla úplne vylúčiť možnosť, že by spoločnosť ČEZ nemohla narušiť fungovanie nadväzujúceho trhu ovplyvňovaním trhovej ceny alebo inými druhmi strategického správania súvisiacimi s veľkým objemom produkcie, ako je napríklad zadržiavanie kapacity.

(512) A napokon Komisia nemala k dispozícii dostatočné informácie na posúdenie účinkov účelovo vytvoreného subjektu na trh.

8.3.3.6.1.Výber ČEZ ako realizátora projektu ([226])

(513) V rozhodnutí o začatí konania Komisia konštatovala, že spoločnosť ČEZ bola vybraná ako realizátor projektu bez verejnej súťaže, výberového konania alebo verejnej výzvy na vyjadrenie záujmu, a skúmala, na základe akých technických a ekonomických dôvodov bola spoločnosť ČEZ vybraná. Na základe uvedeného Komisia vyjadrila pochybnosti, či výber spoločnosti ČEZ ako realizátora projektu môže viesť k potenciálnemu narušeniu štruktúry trhu.

(514) Na základe rozhodnutia o začatí konania české orgány vysvetlili, že sa zvažovali alternatívne riešenia týkajúce sa úlohy realizátora projektu a spoločnosť ČEZ bola vybraná ako uprednostňovaná možnosť (pozri odôvodnenia 50 až 59).

(515) České orgány ďalej uviedli, že spoločnosť ČEZ predstavuje najvhodnejšiu voľbu ako realizátor projektu vzhľadom na jej schopnosť a motiváciu realizovať projekt, ako aj vzhľadom na bezpečnosť dodávok energie, záujmy národnej bezpečnosti a technologickú neutralitu (pozri odôvodnenie 247).

(516) Okrem toho české orgány vysvetlili, že výberom spoločnosti ČEZ značne narastá efektívnosť, nevznikajú dodatočné náklady a nie je potrebný samostatný vývoj lokality. Týmto výberom tak vznikajú významné výhody v časovom rozvrhu realizácie projektu, ktoré by nebolo možné dosiahnuť alternatívnymi štruktúrami (pozri odôvodnenie 248).

(517) Výhodnosť načasovania dodávok vysvetlili české orgány prípravnými prácami, ktoré spoločnosť ČEZ doteraz vykonala. Skupina ČEZ je vlastníkom navrhovanej lokality pre jadrovú elektráreň. Proces získavania pozemkov potrebných na výstavbu sa začal v apríli 2008 a bol ukončený v roku 2021 (odôvodnenie 249). Okrem toho spoločnosť ČEZ vypracovala štúdie uskutočniteľnosti a vykonala činnosti týkajúce sa získania licencií a vývojové činnosti, ktorých cieľom bolo skrátiť čas a znížiť náklady Česka na vývoj projektu. Okrem toho na začiatku roka 2021 spoločnosť ČEZ už mala všetky kľúčové licencie a povolenia potrebné na realizáciu projektu v súlade s projektovým plánom [napríklad licenciu na umiestnenie jadrového zariadenia a posúdenie vplyvov na životné prostredie (odôvodnenia 250)]. Získanie povolenia na umiestnenie jadrového zariadenia zvyčajne trvá 6 – 7 rokov a získanie posúdenia vplyvov na životné prostredie 3 – 5 rokov.

(518) České orgány okrem toho vysvetlili, že spoločnosť ČEZ ako vlastník a prevádzkovateľ jadrovej elektrárne má hlboké znalosti a dobre chápe regulačné požiadavky vrátane licenčných požiadaviek na novú jadrovú elektráreň a české právne predpisy (odôvodnenie 251). Okrem toho sú spoločnosti ČEZ a EDU II členmi viacerých medzinárodných organizácií, a preto majú prístup k normám a procesom, ktoré sú uznávané a odporúčané regulačnými orgánmi na celom svete s cieľom podporovať neustále zlepšovanie (pozri odôvodnenie 251).

(519) České orgány ďalej zdôraznili kľúčovú úlohu projektu pre bezpečnosť dodávok elektriny v Česku v budúcnosti, najmä vzhľadom na vyraďovanie uhoľných elektrární z prevádzky. Konkrétne české orgány vysvetlili, že kratšie obdobie vývoja projektu prispeje k riešeniu predpokladaného nedostatku kapacity. Vývojom iného projektu na inom mieste s podstatne dlhším časovým horizontom by sa neriešili okamžité potreby systému v oblasti bezpečnosti dodávok (pozri odôvodnenie 252).

([226]) Pre jasnosť, v oddiele 8.3.3.5.4 sa výber spoločnosti ČEZ ako realizátora projektu posudzoval v súvislosti s jej vplyvom na primeranosť pomoci. V tomto oddiele sa výber spoločnosti ČEZ ako realizátora projektu posudzuje z hľadiska jej možných neprimeraných negatívnych účinkov na hospodársku súťaž a obchod.

(520) Okrem toho Česko vysvetlilo, že ak by akýkoľvek alternatívny realizátor projektu získal potenciálne vhodnú lokalitu pre jadrovú elektráreň na území Česka, viedlo by to k výraznému oneskoreniu realizácie projektu v porovnaní so spoločnosťou ČEZ. Konkrétne v tomto kontrafaktuálnom scenári české orgány odhadujú oneskorenie až 14 rokov v porovnaní s časovým harmonogramom projektu. V kontrafaktuálnom scenári by nebolo možné vylúčiť, že pri charakterizácii lokality alebo plánovaní krokov, ktoré boli úspešné v prípade spoločnosti EDU II, by sa vyskytli problémy alebo oneskorenia, čím by sa zvýšili riziká a náklady na vývoj projektu. České orgány v každom prípade tvrdia, že v Európe neexistuje žiadny technologicky neutrálny prevádzkovateľ so skúsenosťami v oblasti jadrovej energetiky, ktorý by budoval jadrové elektrárne mimo svojej krajiny (pozri odôvodnenie 253). ([227])

(521) Česko takisto poukázalo na dodatočné náklady, ktoré by vznikli, ak by projekt realizoval iný realizátor ako spoločnosť ČEZ. Česko odhaduje, že tieto náklady by predstavovali najmenej [200 až 700] miliónov EUR (pozri odôvodnenie 254). Podobne ČEZ odhaduje úsporu nákladov v porovnaní s ostatnými prevádzkovateľmi približne na [200 až 700] miliónov EUR.

(522) České orgány ďalej uviedli, že výber spoločnosti ČEZ ako realizátora projektu bol v súlade s predchádzajúcimi prípadmi v oblasti jadrovej energetiky, ktoré posudzovala Komisia a v ktorých sa vzhľadom na špecifiká týchto projektov neuskutočnili verejné výberové konania na realizátorov (pozri odôvodnenie 255).

(523) Česko ďalej poskytlo dôkazy o skúsenostiach spoločnosti ČEZ s úspešnou dodávkou a prevádzkou jadrových elektrární (pozri odôvodnenie 256).

(524) Navyše Česko okrem bezpečnosti dodávok a národnej bezpečnosti zdôrazňuje aj hľadisko finančnej bezpečnosti, keďže ČEZ má silný vládny úverový rating (pozri odôvodnenie 257).

(525) Napokon Česko spresnilo, že výberové konanie na realizátora projektu, ktorým by prípadne nebola spoločnosť ČEZ, by znamenalo značné nevýhody. Česko v podstate uvádza, že v tomto prípade by súťaž na tejto úrovni projektu nepriniesla žiadne výsledky, čo sa týka výberu najefektívnejšieho prevádzkovateľa. Česko s poukázaním na uvedené dôvody zastáva názor, že vzhľadom na to, že požiadanie iných strán o vyjadrenie záujmu alebo organizácia verejnej súťaže by nepriniesli žiadne výhody z hľadiska hospodárskej súťaže, a preto by prevyšovali nevýhody tohto procesu, najmä oneskorenia a dodatočné náklady, ako aj obavy o bezpečnosť spojené s akýmkoľvek iným potenciálnym záujemcom. Česko takisto uvádza, že v žiadnej fáze plánovania projektu žiadna tretia strana nepodala sťažnosť ani námietku týkajúcu sa vymenovania spoločnosti ČEZ ako realizátora projektu.

(526) Okrem toho žiadny konkurent ani žiadna iná tretia strana predovšetkým nevyjadrili nijaké obavy v súvislosti s výberom spoločnosti ČEZ ako realizátora projektu. Niektoré tretie strany naopak výslovne poznamenali, že nesúhlasia s obavami Komisie v súvislosti s výberom spoločnosti ČEZ bez verejnej súťaže alebo konzultácie, a považovali za plne odôvodnené poveriť štátnu energetickú spoločnosť povinnosťou rozvíjať výstavbu a prevádzku novej jadrovej elektrárne (pozri odôvodnenia 300 až 301).

(527) Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa Komisia domnieva, že argumenty predložené Českom a tretími stranami počas formálneho vyšetrovacieho konania sú dostatočnou odpoveďou na jej pochybnosti uvedené v rozhodnutí o začatí konania týkajúce sa výberu spoločnosti ČEZ ako realizátora projektu a možného narušenia štruktúry trhu. Komisia poznamenáva, že to nemá vplyv na to, či si budúce projekty v oblasti jadrovej energetiky môžu vyžadovať otvorenejší výberový proces, aby sa zabezpečilo, že pomoc bude obmedzená na nevyhnutné minimum.

(528) Komisia sa napokon domnieva, že výber spoločnosti ČEZ ako realizátora projektu pravdepodobne nebude mať za následok neprimerané narušenie hospodárskej súťaže, ako sa ďalej vysvetľuje v oddiele 8.3.3.6.3. Okrem toho počas formálneho vyšetrovacieho konania žiadny konkurent ani žiadna iná tretia strana nepoukázali na žiadne neprimerané narušenie hospodárskej súťaže v dôsledku výberu spoločnosti ČEZ ako realizátora projektu.

([227]) Komisia poznamenáva, že hoci mnohé jadrové elektrárne prevádzkujú prevádzkovatelia so sídlom v členskom štáte investície, nie vždy je to tak (napr. pokiaľ ide o spoločnosť EDF, ktorá bola vybraná ako prevádzkovateľ v Spojenom kráľovstve).

8.3.3.6.2. Zmluva o nákupe elektriny

(529) V rozhodnutí o začatí konania Komisia vyjadrila obavy, že podmienky zmluvy o nákupe elektriny medzi spoločnosťou EDU II a účelovo vytvoreným subjektom by v podstate oslabili stimuly, ktoré poskytujú zmeny cien elektriny na výrobu elektrickej energie v čase, keď je najviac potrebná. Komisia konštatovala, že pevná cena podľa zmluvy o nákupe elektriny by mohla motivovať spoločnosť EDU II, aby udržiavala výrobu na úrovni technického maxima aj za trhových podmienok, keď by bolo zníženie produkcie z hľadiska systému efektívnejšie. To je obzvlášť dôležité vzhľadom na dlhú 60-ročnú prevádzkovú životnosť novej jadrovej elektrárne, keďže budúci výrobný mix vyznačujúci sa vyšším podielom obnoviteľných zdrojov energie s typicky veľmi nízkymi hraničnými nákladmi by mohol v závislosti aj od ďalšieho vývoja, ako je skladovanie alebo výroba vodíka, viesť k vyššej volatilite vrátane období nízkych alebo dokonca záporných cien. ([228]) Komisia mala pochybnosti, či by sa tento vplyv na signály efektívneho dispečingu nedal minimalizovať tak, aby stále bolo možné dosiahnuť ciele opatrenia. ([229])

(530) Ak výrobca totiž dostáva pevne stanovenú odmenu za každú vyrobenú MWh, nebude mať žiadny úžitok z toho, že sa bude riadiť trhovým cenovým signálom a zvýši produkciu v čase vysokých cien (nedostatku) alebo zníži produkciu v čase nízkych alebo záporných cien (dostatku), alebo naplánuje údržbu v období nízkeho dopytu (napríklad počas letných mesiacov). Pri pevne stanovenej odmene za MWh je naopak výrobca motivovaný vyrábať čo najviac v čase záporných cien, čím vytvára negatívny účinok z hľadiska systému a prípadne vytláča aj obnoviteľné zdroje energie s nízkymi hraničnými nákladmi. Okrem toho odmeňovanie pevnou cenou za všetky hodiny výroby motivuje k investíciám do elektrární optimalizovaných na prevádzku pri základnom odbere, ktorým chýba flexibilita na rýchle zvyšovanie a znižovanie výkonu alebo na úpravu zaťaženia. Najmä vzhľadom na potrebu urýchliť zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie s cieľom dekarbonizovať výrobu elektriny v EÚ a vzhľadom na premenlivý energetický výkon mnohých zariadení na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov sú nízkouhlíkové elektrárne, ktoré sú technicky schopné zabezpečiť flexibilitu sústavy a ekonomicky motivované využívať túto flexibilitu, mimoriadne cenné z hľadiska prínosov pre elektrizačnú sústavu.

(531) Komisia sa domnieva, že okrem toho, že vzorec na výpočet odmeňovania pri rozdielovej zmluve v zmluve o nákupe, ako je opísaný v odôvodneniach 88 až 91, zabezpečuje stabilitu príjmov a obmedzuje nadmernú kompenzáciu (ako sa uvádza v oddiele 8.3.3.5.1.1), poskytuje stimuly na efektívnu prevádzku elektrárne, a preto obmedzuje negatívne účinky na hospodársku súťaž a obchod. Dosahuje sa to najmä vďaka členu vzorca týkajúcemu sa trhovej expozície, ako aj vďaka určitým voľbám parametrov v člene týkajúcom sa dodatočného zúčtovania.

(532) Člen týkajúci sa trhovej expozície poskytuje elektrárni stimuly na efektívnu prevádzku, pretože elektráreň dostáva odmenu za každú jednotku svojej produkcie podľa aktuálnej hodinovej ceny na dennom trhu. ([230]) Na základe trhového cenového signálu a vlastných prevádzkových nákladov je elektráreň motivovaná k efektívnemu dispečingu využitím svojho potenciálu technickej flexibility. Elektráreň je motivovaná znížiť výrobu, keď je trhová cena nižšia ako jej prevádzkové náklady, a zvýšiť výrobu, keď je trhová cena vyššia. Aj keď elektráreň podlieha technickým obmedzeniam (ako je rýchlosť zvyšovania a znižovania a požiadavky na minimálne zaťaženie, aby sa zabránilo úplnému odstaveniu),

([228]) Pozri napr. oddiel 6.2.6.4, *Level and volatility of wholesale prices* (Úroveň a volatilita veľkoobchodných cien) posúdenia vplyvu, ktoré je sprievodným dokumentom k balíku opatrení v oblasti čistej energie pre všetkých Európanov [SWD(2016) 410 final z 30. novembra 2016], v ktorom sa uvádza, že „zlepšená koncepcia trhu povedie k väčšej volatilite priemerných hodinových cien, čiastočne v dôsledku zavedenia lokalizačných signálov, ktorými sa odhalí rozdielna hodnota elektriny v rôznych uzloch. Táto volatilita však bude pomerne obmedzená a nebude výsledkom extrémnych cenových výkyvov medzi nulou a hodnotou nedodanej elektriny. Sledované cenové rozpätia budú pomerne obmedzené, pokiaľ podiel variabilných obnoviteľných zdrojov elektriny zostane v určitých medziach. Keď však podiel elektriny z obnoviteľných zdrojov, a najmä technológií variabilnej elektriny z obnoviteľných zdrojov, prekročí tieto hrubé hranice, môže sa výrazne zvýšiť volatilita cien, ak ešte nie sú k dispozícii iné zdroje, ako napríklad skladovanie, ktoré by dokázali absorbovať veľkú časť tejto energie. Ako je vidieť v nasledujúcej tabuľke, v roku 2050 sa predpokladá, že podiel elektriny z obnoviteľných zdrojov sa bude blížiť k 60 %. V tomto prípade sa rozpätie medzi cenami pri základnom odbere a odbere v špičke výrazne zvyšuje, najmä v dôsledku nižších cien pri základnom odbere v porovnaní s predchádzajúcimi obdobiami. Priemerné ceny na dennom trhu však zostanú vysoké počas celého prognózovaného obdobia, keďže sa očakáva, že výroba tepelnej energie bude stále marginálna (čím sa stanoví cena na dennom trhu) počas väčšiny hodín v roku.

([229]) Rozhodnutie o začatí konania, odôvodnenie 224.

([230]) Na základe zmluvy o nákupe a celkovej štruktúry pomoci sa elektrárni vypláca trhová odmena prostredníctvom účelovo vytvoreného subjektu. Keďže však všetky dispečingové práva zostávajú elektrárni a odmena je priamo spojená so skutočnými hodinovými cenami na dennom trhu, prevádzkové stimuly pre elektráreň by mali byť také, ako keby elektráreň sama obchodovala priamo na trhu.

motivuje to prevádzkovateľa elektrárne, aby čo najoptimálnejšie využíval technicky dostupnú flexibilitu. Okrem toho je elektráreň motivovaná efektívne plánovať údržbu a dopĺňanie paliva na obdobia nižších očakávaných cien.

(533) Voľbou parametrov v člene týkajúcom sa dodatočného zúčtovania sa podporujú stimuly na efektívnu prevádzku, ktoré poskytuje expozícia voči trhovej cene.

1. Po prvé referenčná cena je definovaná ako následný priemer hodinových trhových cien za rok. V rámci roka sa člen týkajúci sa zúčtovania neurčuje, a preto je elektráreň vo všeobecnosti motivovaná prijímať nedeformované rozhodnutia o dispečingu len na základe trhového cenového signálu. Okrem toho sa zmierňujú stimuly na zneužívanie vedúce k vyšším trhovým cenám (ako je zadržiavanie kapacity, porovnaj oddiel 8.3.3.6.3), pretože vyššie trhové ceny by viedli k vyššej referenčnej cene, a teda k nižšej platbe v rámci člena týkajúceho sa zúčtovania.

2. Po druhé dĺžka referenčného obdobia jeden rok je dostatočne dlhá na to, aby sa zabezpečilo, že elektráreň bude v rámci referenčného obdobia vystavená trhovej cene, čím bude mať viac stimulov na efektívny dispečing, ako aj na efektívne plánovanie údržby a dopĺňania paliva v porovnaní s kratším referenčným obdobím. Elektráreň je motivovaná, aby využívala svoju flexibilitu a prevádzkovala viac v čase, keď sú trhové ceny obzvlášť vysoké, a menej, keď sú trhové ceny obzvlášť nízke.

3. Po tretie člen týkajúci sa zúčtovania je definovaný pre pevnú, vopred stanovenú ročnú produkciu (referenčné množstvo), ktorá podlieha úpravám uvedeným ďalej v texte. Dispečingové rozhodnutia a výsledné množstvo produkcie elektrárne preto vo všeobecnosti neovplyvňujú člen týkajúci sa zúčtovania, čo umožňuje neskreslené a efektívne prevádzkové stimuly pre elektráreň založené len na trhovom signáli. Referenčné množstvo sa stanovuje na základe cieľovej úrovne produkcie elektrárne počas referenčného obdobia.

(534) Úpravy člena týkajúceho sa dodatočného zúčtovania opísané v odôvodneniach 88 a 90 na jednej strane obmedzujú potenciálnu sumu, ktorú by elektráreň musela vrátiť, čo ju chráni pred nadmernými rizikami z neplánovaných výpadkov v čase, keď sú ceny vysoké, a na druhej strane stanovujú maximálnu hodnotu člena týkajúceho sa zúčtovania v čase, keď sú ceny veľmi nízke, čo poskytuje záruku pred nadmernou úhradou v čase záporných cien. Návrh týchto úprav bol kalibrovaný tak, aby sa do značnej miery zachoval rozsah stimulov na efektívnu prevádzku, ktoré zabezpečujú prvky vzorca rozdielovej zmluvy, ako už bolo opísané. Celkovo možno konštatovať, že stimulmi na efektívnu prevádzku, ktoré poskytuje vzorec na výpočet odmeňovania pri rozdielovej zmluve v zmluve o nákupe, sa zabezpečuje, aby pomoc nemotivovala elektráreň k neefektívnej prevádzke, keď sú trhové ceny nižšie ako jej prevádzkové náklady. Takouto neefektívnou prevádzkou by sa narušilo hodnotové poradie na trhu s elektrinou a hrozilo by vytlačenie lacnejších technológií, ako sú obnoviteľné zdroje energie. Okrem toho by to mohlo mať negatívny vplyv na integráciu trhov a rozvoj obnoviteľných zdrojov. Tento účinok efektívnosti je zrejmý aj zo skutočnosti, že české orgány odhadujú, že elektráreň bude podľa vzorca na výpočet odmeňovania pri rozdielovej zmluve v priemere pracovať s menšou kapacitou ako pri maximalizácii produkcie (porovnaj odôvodnenie 150), a teda zostane viac „priestoru“ pre lacnejšie technológie, ako sú obnoviteľné zdroje energie.

(535) Komisia takisto konštatuje, že v zmluve o nákupe sa nestanovuje priame prerozdelenie príjmov zo zmluvy o nákupe medzi spotrebiteľov elektriny. Okrem toho sa neočakáva, že by jadrová elektráreň často určovala ceny na českom trhu. Hoci sa návratnou finančnou pomocou a opatreniami ochrany pred zmenou zákona alebo politiky znižujú celkové náklady projektu, a tým sa zvyšujú potenciálne príjmy zo zmluvy o nákupe v porovnaní s príjmami v rámci opatrenia financovaného výlučne prostredníctvom rozdielovej zmluvy, nevedie to k zvýšenému rozdeleniu príjmov z rozdielovej zmluvy medzi spotrebiteľov v porovnaní s opatrením financovaným výlučne prostredníctvom rozdielovej zmluvy. Kombinácia týchto troch opatrení preto nemôže viesť k narušeniu hospodárskej súťaže na úrovni spotrebiteľov prostredníctvom mechanizmov rozdeľovania príjmov.

(536) Na základe toho sa Komisia domnieva, že zmeny, ktoré zaviedlo Česko počas formálneho vyšetrovacieho konania, sú dostatočnou odpoveďou na jej pochybnosti uvedené v rozhodnutí o začatí konania týkajúce sa stimulov vyplývajúcich zo vzorca na výpočet odmeňovania.

8.3.3.6.3. Vplyv na štruktúru trhu, potenciálna cenová manipulácia a zadržiavanie kapacity zo strany spoločnosti ČEZ

(537) V rozhodnutí o začatí konania Komisia vyjadrila obavy z účinkov na štruktúru trhu prostredníctvom zriadenia spoločnosti EDU II, ako aj z možností spoločnosti EDU II manipulovať s trhom v prospech spoločnosti ČEZ. Komisia konkrétne poukázala na silné postavenie spoločnosti ČEZ na českom trhu s elektrinou a nemohla úplne vylúčiť možné narušenie štruktúry trhu v dôsledku predmetného opatrenia pomoci, napríklad prostredníctvom konsolidácie trhovej sily, vytláčania alternatívnych investícií alebo narušenia cezhraničných tokov. Okrem toho Komisia nemohla úplne vylúčiť možnosť, že by spoločnosť EDU II narušila fungovanie trhu ovplyvňovaním trhových cien alebo presadzovaním určitých typov strategického správania uľahčených veľkým objemom produkcie, ako je napríklad zadržiavanie kapacity. Komisia napríklad vyjadrila pochybnosť, či by v období vysokých trhových cien mala spoločnosť EDU II ekonomickú motiváciu znížiť produkciu, aby zvýšila trhovú cenu a ostatné jednotky spoločnosti ČEZ by mohli predávať viac energie za vyššie trhové ceny.

Vplyv na štruktúru trhu

(538) Komisia konštatuje, že český trh s výrobou elektriny sa vyznačuje vysokou koncentráciou trhu, keďže skupina ČEZ mala v roku 2020 značný podiel (60,29 %) nasaditeľnej výrobnej kapacity ([231]) vrátane čistého dovozu. Ekvivalentný trhový podiel zohľadňujúci celkovú výrobnú kapacitu v roku 2020 bol 64,29 %. Takáto koncentrácia trhu môže poškodiť účinnú hospodársku súťaž na trhu, keďže môže predstavovať prekážku vstupu pre nových účastníkov trhu a riziko likvidity na základe obmedzenia počtu dostupných ponúk na dodávky.

(539) Česko vysvetľuje, že podiel spoločnosti ČEZ na trhu by mal podľa prognóz výrazne klesnúť a že výrobná kapacita, ktorá je stimulovaná v rámci predmetného balíka pomoci (ďalej len „projekt“), významne neovplyvní postavenie spoločnosti ČEZ na českom trhu s elektrinou. Konkrétne sa očakáva, že trhový podiel nasaditeľnej výrobnej kapacity spoločnosti ČEZ (bez započítania spoločnosti EDU II) klesne na 45,06 % v roku 2040 a na 28,40 % v roku 2050, zatiaľ čo nárast v dôsledku projektu bude predstavovať 4,19 percentuálneho bodu v roku 2040 a 5,23 percentuálneho bodu v roku 2050. Podobne sa očakáva, že trhový podiel celkovej výrobnej kapacity spoločnosti ČEZ klesne na 45,15 % v roku 2040 a 18,98 % v roku 2050, zatiaľ čo projekt povedie k nárastu o 12,83 percentuálneho bodu v roku 2040 a 10,27 percentuálneho bodu v roku 2050.

(540) Komisia posúdila údaje, z ktorých tieto odhady vychádzajú, a považuje ich za vierohodné, ale konzervatívne vzhľadom na to, že plány českých orgánov na dekarbonizáciu sa medzitým stali ambicióznejšími. Uvedené odhady trhového podielu, ktoré pochádzajú zo správy spoločnosti Oxera, konkrétne vychádzajú z predpokladov, že väčšina uhoľných elektrární bude vyradená z prevádzky do roku 2038 (konkrétne sa Česko odvoláva na plány spoločnosti ČEZ znížiť kapacitu uhoľných elektrární takmer o polovicu na 3 GW do roku 2025 a na 2 GW do roku 2030) a že štyri bloky v jadrovej elektrárni Dukovany I budú vyradené z prevádzky v rokoch 2045 – 2047. Komisia chápe, že tieto predpoklady sú pomerne konzervatívne, keďže Česko potvrdilo plány na postupné ukončenie ťažby uhlia do roku 2033. Trhový podiel spoločnosti ČEZ sa teda v nasledujúcich rokoch v dôsledku ukončovania ťažby hnedého uhlia bude pravdepodobne znižovať rýchlejšie a v čase očakávaného spustenia elektrárne EDU II bude na nižšej úrovni, ako sa predpokladá v správe spoločnosti Oxera. Okrem toho na to, aby existujúce jadrové zariadenia v jadrovej elektrárni Dukovany I mohli pokračovať v prevádzke až do rokov 2045 – 2047, je potrebný súhlas Úradu pre jadrovú bezpečnosť, ktorý v čase prijatia rozhodnutia ešte nebol udelený.

(541) Komisia sa domnieva, že štruktúra projektu, podľa ktorej sa všetka elektrina vyrobená spoločnosťou EDU II počas trvania zmluvy o nákupe musí predať účelovo vytvorenému subjektu, skutočnosť, že účelovo vytvorený subjekt a spoločnosť EDU II/ČEZ nemôžu koordinovať obchodovanie s elektrinou, a obchodné záväzky platné pre spoločnosť EDU II/ČEZ po skončení trvania zmluvy o nákupe dostatočne zmierňujú akýkoľvek potenciálny ďalší posilnený vplyv spoločnosti ČEZ na český trh s elektrinou vyplývajúci z projektu.

([231]) Nasaditeľná kapacita zahŕňa všetky tepelné, jadrové a prečerpávacie vodné elektrárne.

(542) Komisia poznamenáva, že požiadavka, aby účelovo vytvorený subjekt predával elektrinu v súlade so záväzkami obchodovania s elektrinou (pozri oddiel 3.6.4), prispeje k likvidite krátkodobých trhov v Česku. Zabezpečenie stabilnej ponuky elektriny na krátkodobom trhu za nediskriminačných podmienok by mohlo potenciálne uľahčiť vstup na trh alebo expanziu dodávateľov konkurujúcich spoločnosti ČEZ na maloobchodnom trhu. Toto platí, najmä pokiaľ elektrina predávaná účelovo vytvoreným subjektom nahrádza inú existujúcu výrobu spoločnosti ČEZ, ktorú môže spoločnosť ČEZ priamo využívať aj na svoje maloobchodné činnosti, čím obchádza veľkoobchodný trh.

(543) Pokiaľ ide o potenciálny vplyv opatrenia na vstup nových účastníkov na trh s výrobou elektrickej energie, Komisia pripomína svoje posúdenie v odôvodnení 415, z ktorého vyplýva, že projekt pravdepodobne nevytlačí alternatívne investície, okrem prípadného mierneho oneskorenia výstavby zariadení na výrobu veternej energie. Okrem toho vzorcom na výpočet odmeňovania v zmluve o nákupe sa znižuje konkurenčný vplyv opatrenia na trhové investície do obnoviteľných zdrojov, keďže sa ním poskytujú finančné stimuly na efektívnu prevádzku, a tým sa obmedzuje potenciálne narušenie hodnotového poradia na trhu s elektrinou alebo vytláčanie lacnejších technológií (pozri odôvodnenie 534).

(544) Okrem toho Komisia poznamenáva, že podľa odhadov Česka bude mať očakávané vyradenie výroby elektriny z čierneho a hnedého uhlia za následok výrazné zníženie kapacity približne o 6,5 GW a očakávaným vyradením existujúcich jadrových blokov v jadrovej elektrárni Dukovany I v rokoch 2045 – 2047 sa ďalej prehĺbi nedostatočná výroba elektriny približne o 2 GW, z čoho projekt poskytne len 1,2 GW. Okrem toho sa v nasledujúcich 15 rokoch očakáva aj výrazný nárast predpokladaného dopytu po elektrickej energii (pozri odôvodnenie 14).

(545) Komisia berie na vedomie aj pripomienky Česka, pokiaľ ide o geografický trh, ktorý je väčší ako Česko. Česká elektrizačná sústava je totiž úzko prepojená so susednými členskými štátmi (pozri poznámku pod čiarou č. 134) a výroba elektriny v iných členských štátoch často určuje ceny na českom trhu (pozri odôvodnenia 262, 551 a 552). Ak by sa definoval trh väčší ako Česko, podiel spoločnosti ČEZ na trhu by bol podstatne nižší, čo by ešte viac znížilo potenciál spoločnosti ČEZ negatívne ovplyvňovať hospodársku súťaž tým, že by ovplyvňovala správanie spoločnosti EDU II. Aj pri možnej užšej definícii trhu, pri pohľade na samostatný český trh s elektrinou, predstavuje prepojenie českej sústavy so susednými krajinami významné obmedzenie takéhoto správania.

(546) Komisia sa preto domnieva, že pomoc nevedie k zvýšeniu koncentrácie trhu a má obmedzený vplyv na investície.

Potenciálna cenová manipulácia a zadržiavanie kapacity zo strany spoločnosti ČEZ

(547) Podľa agentúry ACER ([232]) k manipulatívnemu zadržiavaniu kapacity dochádza napríklad vtedy, „keď sa účastník trhu s relatívnou schopnosťou ovplyvňovať cenu alebo vzájomné pôsobenie ponuky a dopytu veľkoobchodného energetického produktu bez odôvodnenia rozhodne neponúkať alebo ekonomicky zadržať dostupnú výrobnú, skladovaciu alebo prepravnú kapacitu na trhu. Zadržiavanie výrobnej kapacity elektriny znamená najmä praktiku, keď sa dostupná produkcia neponúka konkurenčným spôsobom na veľkoobchodnom trhu s elektrinou, hoci by takéto jej ponúkanie viedlo k ziskovým transakciám za prevládajúce trhové ceny.“ Preto je potrebné posúdiť, či je daný účastník trhu schopný takýmto správaním ovplyvniť cenu alebo vzájomné pôsobenie ponuky a dopytu na veľkoobchodnom trhu s elektrinou.

(548) Česko uviedlo, že skupina ČEZ nebude mať ekonomické stimuly ani možnosť zvyšovať ceny na veľkoobchodnom trhu obmedzovaním produkcie spoločnosti EDU II. Po prvé Česko tvrdí, že strata príjmov skupiny ČEZ v hypotetickom scenári, v ktorom by spoločnosť EDU II nevyrábala elektrinu počas celého roka, by sa zďaleka nedala nahradiť dodatočnými príjmami získanými predajom nezabezpečenej časti produkcie v nasledujúcom roku. Česko poukazuje na skutočnosť, že zníženie produkcie spoločnosti EDU II bude znamenať stratu peňažných tokov a že výrazným znížením faktora zaťaženia by sa eliminovali peňažné prostriedky, ktoré sú k dispozícii na dlhovú službu, a mohlo by to viesť k tomu, že spoločnosť EDU II nebude schopná splácať návratnú finančnú pomoc, alebo by sa dokonca mohlo stať, že peňažné toky nebudú postačovať na pokrytie prevádzkových nákladov.

([232]) https://acer.europa.eu/sites/default/files/documents/en/remit/Documents/ACER_Guidance_on_REMIT_application_6th_Edition_Final.pdf.

(549) Ako je vysvetlené v odôvodnení 39, projekt má pre skupinu ČEZ rozhodujúci význam, najmä po postupnom vyradení existujúcich uhoľných a prípadne jadrových výrobných zariadení, ktoré sa očakáva do roku 2033 v prípade uhlia a v rokoch 2045 až 2047 v prípade jadrovej energie. Očakáva sa, že projekt prispeje k zvýšeniu EBITDA skupiny ČEZ o [10 – 20] %, preto by akékoľvek konanie, v dôsledku ktorého by mohlo dôjsť k zníženiu finančných výsledkov projektu, malo významný vplyv na finančné výsledky skupiny ČEZ.

(550) Po druhé Komisia poznamenáva, že vzorec na výpočet odmeňovania v zmluve o nákupe obsahuje zabudované prvky, ktorými sa výrazne obmedzujú výhody, ktoré môže príjemca získať z manipulatívneho zadržiavania kapacity. Ako je vysvetlené v odôvodnení 533, zneužívanie vedúce k vyšším trhovým cenám (napríklad zadržiavanie kapacity) sa zmierňuje, pretože by viedlo k vyššej referenčnej cene, a teda k nižšej platbe vyplývajúcej z člena týkajúceho sa dodatočného zúčtovania. Napriek tomu, že tieto záruky proti zadržiavaniu po skončení trvania zmluvy o nákupe zaniknú, je dôležité poznamenať, že stále budú existovať obmedzené stimuly pre manipulatívne zadržiavanie kapacity. Aj keď k dodatočnému zúčtovaniu nedôjde, pre skupinu ČEZ nebude zadržiavanie ziskové vzhľadom na značné náklady na prevádzku a údržbu takejto elektrárne. Okrem toho je budúce zneužívanie obmedzené rozsiahlym prepojením so susednými trhmi, pretože sa očakáva, že výroba elektriny sa bude opierať o rozmanitejší a rozvinutejší mix zdrojov energie, čím sa zníži schopnosť ovplyvňovať ceny prostredníctvom zadržiavania.

(551) Po tretie Česko uvádza, že vzhľadom na vysoký stupeň prepojenia českého trhu s elektrinou s Nemeckom, Poľskom, Rakúskom a Slovenskom sa očakáva, že projekt nebude mať žiadny alebo bude mať veľmi obmedzený vplyv na stanovovanie cien v Česku v rokoch 2030 až 2050, keďže sa očakáva, že trhová cena pre prepojený región bude v prevažnej väčšine hodín vychádzať z ceny elektriny vyrobenej mimo Česka. Ako sa podrobnejšie uvádza v poznámke pod čiarou č. 139, Česko je skutočne mimoriadne dobre prepojené so susednými elektrizačnými sústavami, ktoré preto môžu významne ovplyvňovať tvorbu cien na českom trhu. To je v súlade so zisteniami správy spoločnosti Oxera, v ktorej sa posudzovala technológia stanovovania cien na českom trhu s elektrinou v rokoch 2030 – 2050 a dospelo sa v nej k záveru, že projekt bude v pozícii subjektu, ktorý prijíma cenu, keďže cenu budú vo veľkej väčšine hodín určovať externí výrobcovia a v ostatných hodinách najmä české elektrárne na plyn a hnedé uhlie. Očakáva sa, že s nárastom výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov sa výrazne zvýši aj počet hodín s nulovou cenou, ktoré do roku 2050 dosiahnu približne 16 %.

(552) Komisia konštatuje, že tieto závery sú v súlade so zisteniami analýzy ([233]) Spoločného výskumného centra (JRC) Komisie, z ktorej vyplýva, že v roku 2022 boli ceny na českom trhu s elektrinou vzhľadom na jeho geografickú polohu a vysokú úroveň prepojovacej kapacity v prevažnej miere určované trhovou dynamikou susedných krajín, čo dokazuje skutočnosť, že podiel hodín s cenami stanovenými externými výrobcami bol v Česku viac ako 90 %, čo je jeden z najvyšších pomerov v EÚ. Významným faktorom ovplyvňujúcim ceny elektriny v Česku je susedný nemecký trh, ktorý vzhľadom na svoju značnú veľkosť a rastúcu výrobu elektriny z obnoviteľných zdrojov čoraz viac ovplyvňuje cenovú štruktúru svojich obchodných partnerov. Keďže Nemecko obchoduje s čoraz väčším objemom elektriny so svojimi susedmi, ich ceny elektriny sú čoraz viac ovplyvňované výkyvmi v Nemecku. ([234]) V skutočnosti boli české hodinové ceny elektriny na dennom trhu v rokoch 2021 až 2023 v 48 % hodín takmer identické (čo znamená, že sa líšili o menej ako 1 %). ([235]) Podľa analýzy JRC sa očakáva, že rovnaký trend bude pretrvávať aj v období do roku 2030, keď sa očakáva, že externí výrobcovia budú určovať ceny v prípade približne 80 % cenových hodín v Česku. Očakáva sa, že v roku 2030 bude na českom trhu s elektrinou určovať cenu zemný plyn (približne v 50 % prípadov), nasledovaný hnedým uhlím, ropou, obnoviteľnými zdrojmi energie a jadrovou energiou.

([233]) *The merit order and price-setting dynamics in European electricity markets* (Hodnotové poradie a dynamika určovania cien na európskych trhoch s elektrinou), k dispozícii na adrese: https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC134300.
([234]) BloombergNEF: Týždenník EU Power: *Identifying Europe's 'Macrogrids'* (Identifikácia európskych „makrosietí"), 10. februára 2020.
([235]) Platforma transparentnosti ENTSO pre elektrinu.

(553) Po štvrté Česko tvrdí, že výsledky trhu s elektrinou sa môžu v jednotlivých hodinových zúčtovacích obdobiach výrazne líšiť a že celkové podiely na trhu s výrobou elektriny neposkytujú úplný obraz o trhovej sile. Česko sa domnieva, že ukazovatele, ako je index zostatkovej ponuky ([236]), sú užitočné pri hodnotení schopnosti výrobcu konať nezávisle od svojich konkurentov, pretože sa ním meria rozsah, v akom je výrobca povinný uspokojiť zostatkový dopyt. Ako vyplýva z analýzy v správe spoločnosti Oxera, očakáva sa, že významnosť spoločnosti ČEZ podľa indexu zostatkovej ponuky sa od roku 2030 do roku 2050 výrazne zníži. Zatiaľ čo v roku 2030 sa očakáva, že spoločnosť ČEZ bude významná takmer vo všetkých hodinách, do roku 2050 sa podiel hodín, v ktorých je ČEZ významná, zníži pod 10 %. Dôležité je, že tento trend je len mierne ovplyvnený uvedením projektu do prevádzky, keďže významnosť spoločnosti ČEZ sa v dôsledku projektu zvýši len o 14 % a očakáva sa, že tento účinok do roku 2050 vymizne. Komisia poznamenáva, že pravdepodobnosť cenovej manipulácie sa vo všeobecnosti zvyšuje, keď je spoločnosť ČEZ dominantná. Pri jej podieloch na trhu, ktoré sú spravidla vyššie ako 50 % na konkrétnom relevantnom trhu, sa predpokladá dominantné postavenie, keďže veľmi vysoké podiely sú samy osebe, a až na výnimočné okolnosti, dôkazom existencie dominantného postavenia. ([237]) Zároveň platí, že pre posúdenie dominantného postavenia sú podiely na trhu len východiskom a je potrebné zohľadniť aj ďalšie aspekty. ([238]) Komisia v tejto súvislosti konštatuje, že trhové podiely spoločnosti ČEZ na výrobe elektrickej energie v priebehu času klesajú, a najmä v roku 2040 sa výrazne znížia a do roku 2050 v každom prípade klesnú pod 45 %. Okrem toho Komisia nezistila žiadne náznaky toho, že vývoj významnosti spoločnosti ČEZ nie je presný a vierohodný. V pripomienkach tretích strán boli vyjadrené najmä obavy týkajúce sa možného narušenia trhu prostredníctvom projektu len vo veľmi obmedzenom rozsahu.

(554) Po piate Česko poukázalo na zistenia správy spoločnosti Oxera, podľa ktorej bude mať uvedenie jadrovej elektrárne EDU II do prevádzky len malý vplyv v podobe zníženia ceny elektriny na českom trhu v rokoch 2040 až 2050 približne o 2 EUR za MWh.

(555) Vzhľadom na uvedené tvrdenia sa Komisia domnieva, že narušenie hospodárskej súťaže v súvislosti s možným zadržiavaním kapacity je obmedzené na minimum. Okrem toho sa Komisia domnieva, že v súčasnej podobe opatrenia sú riziká pre trhovú likviditu, ktoré by mohli vzniknúť, malé a vplyv na ceny, investície a cezhraničné toky je minimalizovaný.

8.3.3.6.4. Úloha účelovo vytvoreného subjektu na trhu

(556) V rozhodnutí o začatí konania Komisia pôvodne považovala štruktúru účelovo vytvoreného subjektu, ako bola v tom čase známa, vo všeobecnosti za vhodnú na zmiernenie možných obáv súvisiacich s hospodárskou súťažou. Vplyv tohto usporiadania na trh, a najmä úlohy účelovo vytvoreného subjektu, však bolo stále ťažké posúdiť vzhľadom na zmeny, ktoré Česko priebežne zavádzalo do štruktúry projektu, a teda vzhľadom na absenciu dostatočne overených informácií. Z tohto dôvodu Komisia vyjadrila pochybnosti o vplyve účelovo vytvoreného subjektu na trh.

(557) Po rozhodnutí o začatí konania Česko vo viacerých podaniach podrobnejšie opísalo úlohu účelovo vytvoreného subjektu na trhu v Česku (pozri body 273 až 278).

(558) Vzhľadom na tieto podania Komisia dospela k záveru, že Česko dostatočne objasnilo skutočnosti, ktoré viedli Komisiu k vyjadreniu pochybností v rozhodnutí o začatí konania, a to aj tým, že pridalo ďalšie vysvetlenia. Komisia uvádza tieto dôvody:

([236]) Index zostatkovej ponuky sa vypočíta ako pomer medzi celkovou dostupnou kapacitou mínus kapacita firmy, všetko delené zostatkovým dopytom.

([237]) Rozsudok z 3. júla 1991, AKZO Chemie/Komisia Európskych spoločenstiev, C-62/86, ECLI:EU:C:1991:286, bod 60.

([238]) Rozsudok z 13. februára 1979, Hoffmann-La Roche & Co./Komisia, 85/76, ECLI:EU:C:1979:36, body 39 – 41.

(559) Po prvé Komisia mala obavy o nezávislosti účelovo vytvoreného subjektu, najmä o to, či bude konať dostatočne ako súkromný subjekt maximalizujúci zisk. Z tohto dôvodu je dôležité, aby účelovo vytvorený subjekt a spoločnosť EDU II nemohli koordinovať prevádzku jadrovej elektrárne na jednej strane a obchodovanie s vyrobenou elektrinou na druhej strane. Zatiaľ čo spoločnosť ČEZ je jediným akcionárom spoločnosti EDU II (pozri oddiel 3.2.1), akcie v účelovo vytvorenom subjekte vlastní výlučne Česko, a preto spoločnosť ČEZ nemôže vykonávať prípadnú koordináciu. Keďže však Česko vlastní kontrolný podiel v spoločnosti ČEZ (pozri odôvodnenie 32) aj v účelovo vytvorenom subjekte, je možné, že samotné Česko koordinuje prevádzku jadrovej elektrárne na jednej strane a obchodné správanie účelovo vytvoreného subjektu na druhej strane s cieľom maximalizovať zisk spoločnosti ČEZ.

(560) Komisia konštatuje, že v štruktúre riadenia účelovo vytvoreného subjektu sa rozhodovanie o obchodnej stratégii oddeľuje od spoločnosti EDU II, čím sa zabezpečuje nezávislosť a minimalizuje riziko neprípustného ovplyvňovania. Je to dôležité najmä preto, že sa tým znižuje pravdepodobnosť, že by Česko využilo svoj kontrolný podiel v spoločnosti ČEZ, a teda aj v spoločnosti EDU II na jednej strane a svoju kontrolu nad účelovo vytvoreným subjektom na druhej strane, na maximalizáciu zisku spoločnosti ČEZ, z ktorého má potenciálne a nepriamo zisk prostredníctvom výplaty dividend, zvýšením výrobnej kapacity spoločnosti ČEZ a súčasným novým vertikálnym prepojením na veľkoobchodný a maloobchodný trh prostredníctvom účelovo vytvoreného subjektu. Komisia sa domnieva, že takýmto spôsobom sa zabezpečí, že fungovanie a obchodná stratégia účelovo vytvoreného subjektu nebudú ovplyvňované vlastnými záujmami jedného účastníka trhu (ČEZ) a zostanú v súlade so širšími cieľmi verejného záujmu, ktorými sú bezpečnosť dodávok a prijateľné ceny energie.

(561) Po druhé možnosť, že štruktúra účelovo vytvoreného subjektu naruší trhové signály, najmä pokiaľ ide o dispečing elektrárne, vyvolávala obavy. Podľa revidovanej zmluvy o nákupe však účelovo vytvorený subjekt nemá žiadny vplyv na rozhodnutie o dispečingu elektrárne, ktoré je plne pod kontrolou spoločnosti EDU II. Ako sa uvádza v oddiele 8.3.3.5.1.2, vzorcom na výpočet odmeňovania sa spoločnosti EDU II poskytujú dostatočné stimuly na to, aby efektívne pôsobila na trhu s elektrinou a obmedzila narušenie trhového cenového signálu alebo hodnotového poradia.

(562) Komisia ďalej poznamenáva, že z analýzy spoločnosti Oxera ([239]), na ktorú sa odvoláva Česko, vyplýva, že uvedenie jadrovej elektrárne do prevádzky nebude mať podstatný vplyv na veľkoobchodné ceny elektriny ani na postavenie spoločnosti ČEZ na trhu. Jadrová elektráreň by nemala výrazne ovplyvniť veľkoobchodné ceny elektriny, čo potvrdzuje, že prevádzka účelovo vytvoreného subjektu a uvedenie elektrárne do prevádzky nenarušia dynamiku trhu ani neposkytnú nenáležitú výhodu konkrétnym subjektom.

(563) Po tretie významným problémom bola neistota týkajúca sa spôsobu, akým by účelovo vytvorený subjekt predával svoju elektrinu, a to najmä priemyselným spotrebiteľom. V odpovedi sa Česko zaviazalo, že účelovo vytvorený subjekt bude predávať minimálne 70 % elektriny vyrobenej spoločnosťou EDU II na burzách (pozri odôvodnenie 112) a zvyšok prostredníctvom aukcií, na ktoré sa vzťahujú podmienky zabraňujúce narušeniu hospodárskej súťaže na trhu s elektrinou (pozri odôvodnenie 113).

(564) Česko vysvetlilo, že predpokladané parametre budúcich aukcií jadrovej energie budú zahŕňať odhadované veľkosti dávok od 1 do 10 MW, trvanie aukčných zmlúv na jeden rok, štvrť roka alebo na kratšie obdobie. Aukcie sa budú organizovať ako aukcie s vyplatením ceny podľa ponuky (pay-as-bid) s vopred stanovenou minimálnou cenou, ktorá bude oznámená najskôr jeden až dva dni pred ukončením predkladania ponúk. Okrem toho sa frekvencia aukcií stanoví na štvrťročnej až ročnej báze s transparentnými pravidlami oznamovacej lehoty 30 dní pred začiatkom aukcie. Trvanie aukcií nepresiahne sedem kalendárnych dní, pričom výsledky sa oznámia v priebehu nasledujúceho týždňa. To sa vzťahuje na aukcie počas trvania zmluvy o nákupe aj na obdobie po skončení trvania zmluvy o nákupe. Týmito plánovanými parametrami sa zabezpečuje dostatočná jasnosť, aby sa dalo očakávať, že aukcie budú naozaj prebiehať nediskriminačným spôsobom a umožnia dostatočne veľkej skupine účastníkov trhu skutočne predkladať ponuky transparentným spôsobom.

([239]) Pozri správu spoločnosti Oxera.

(565) Za výnimočných okolností je spoločnosť EDU II oprávnená priamo predávať elektrinu na veľkoobchodnom trhu. K tomu však dochádza len v prípade, že účelovo vytvorený subjekt nesplní svoj záväzok odberu podľa zmluvy o nákupe. Za týchto okolností je elektráreň stále v prevádzke a elektrinu je potrebné dodať na trh. Náhradná možnosť priameho predaja elektriny spoločnosťou EDU II sa preto javí ako rozumná. Je však potrebné zabrániť tomu, aby to spoločnosti EDU II umožnilo obísť všetky zavedené obmedzenia, ktorých cieľom je zabezpečiť nediskriminačný predaj elektriny. Komisia poznamenáva, že Česko sa zaviazalo, že v tomto prípade bude spoločnosť EDU II predávať všetku vyrobenú elektrinu na spotovom trhu ako subjekt, ktorý prijíma cenu. Spoločnosť EDU II si pritom nemôže vybrať žiadneho konkrétneho kupujúceho (keďže predaj sa uskutočňuje na anonymnej burze), ani určiť cenu alebo podmienky predaja (keďže štandardné výrobky sa na burze predávajú za marginálnu cenu). To je aj v súlade so základným problémom, ktorý treba vyriešiť: ak účelovo vytvorený subjekt neodoberie vyrobenú elektrinu, je potrebné produkciu elektrárne rýchlo odčerpať. Využitie spotového trhu ako subjekt, ktorý prijíma cenu, predstavuje takéto rýchle a spoľahlivé riešenie. Na základe týchto záväzkov sa Komisia domnieva, že náhradné riešenie výnimočného priameho predaja spoločnosťou EDU II nevyvolá ďalšie obavy z narušenia hospodárskej súťaže.

(566) Dokonca ani vo výnimočných prípadoch, keď sa likvidita príslušných búrz výrazne zníži, by sa tieto obchodné podmienky nezmenili a účelovo vytvorený subjekt môže len dočasne zmeniť pomer prideľovania vyrobenej elektriny obchodným platformám. Konkrétne by sa v takýchto prípadoch mohlo 50 % vyrobenej elektriny predávať na burzách a 50 % prostredníctvom aukcií (pozri odôvodnenia 117 až 118). Touto transparentnou operáciou sa zabezpečuje spravodlivý prístup k vyrobenej elektrickej energii a posilňuje sa integrita trhu.

(567) Po štvrté Česko ubezpečilo, že účelovo vytvorený subjekt a spoločnosť ČEZ budú fungovať nezávisle s odlišnými štruktúrami riadenia a správy. Ak by mal účelovo vytvorený subjekt zabezpečovať svoje obchodné činnosti externe, uskutočnilo by sa to prostredníctvom nediskriminačnej verejnej súťaže, čím by sa zaistilo, že žiadny konkrétny subjekt nezíska neoprávnenú výhodu. Pokiaľ však ide o spoločnosť ČEZ, účelovo vytvorený subjekt nesmie externe zabezpečovať obchodovanie s elektrinou prostredníctvom skupiny ČEZ alebo subjektov, ktoré sú jej súčasťou (pozri odôvodnenie 46). Týmto záväzkom Česka sa zabezpečuje, že spoločnosť ČEZ fakticky nezíska kontrolu nad predajom produkcie spoločnosti EDU II prostredníctvom delegovania, čím by obišla účinky štruktúry účelovo vytvoreného subjektu.

(568) Komisia poznamenáva, že spoločnosť ČEZ bude dohliadať na prevádzku spoločnosti EDU II ako garant projektu a jediný akcionár spoločnosti EDU II. Priama účasť ČEZ sa obmedzí na poskytnutie vlastného kapitálu spoločnosti EDU II a prípadne na poskytovanie spoločných služieb spoločnosti EDU II na nezávislej báze.

(569) Komisia takisto poznamenáva, že touto štruktúrou riadenia sa oddelí spoločnosť ČEZ od štruktúry príjemcu štátnej pomoci, spoločnosti EDU II (ako realizátora, vlastníka a prevádzkovateľa jadrovej elektrárne). Spoločnosť EDU II bude samostatným právnym subjektom so samostatnou správnou radou a manažmentom, ktorý bude mať voči spoločnosti EDU II fiduciárne povinnosti. Spoločnosť EDU II bude finančne aj prevádzkovo riadená nezávisle a bude podliehať regulačnej kontrole. Spoločnosť EDU II bude mať definovanú štruktúru podávania správ, ktorá bude slúžiť na komunikáciu so spoločnosťou ČEZ ako materskou spoločnosťou. Touto štruktúrou riadenia sa zabezpečí nezávislosť spoločnosti EDU II od spoločnosti ČEZ tým, že účinne obmedzí možnosť spoločnosti ČEZ neprimerane zasahovať do každodennej činnosti spoločnosti EDU II. Spoločnosť EDU II bude konať v súlade so stimulmi poskytovanými prostredníctvom vzorca na výpočet odmeňovania v súlade s vlastnou prevádzkovou stratégiou. Komisia dospela k záveru, že Česko dostatočne objasnilo skutočnosti, ktoré viedli Komisiu k vyjadreniu pochybností v rozhodnutí o začatí konania, a to tým, že pridalo ďalšie vysvetlenia týkajúce sa vzťahu medzi účelovo vytvoreným subjektom a spoločnosťami EDU II a ČEZ.

(570) Komisia uznala možnosť neprípustného ovplyvňovania, ak by sa obchodné činnosti účelovo vytvoreného subjektu zabezpečovali externe. Záväzkom Česka uskutočniť otvorené, nediskriminačné výberové konanie na akékoľvek takéto externé zabezpečovanie, s výnimkou externého zabezpečovania prostredníctvom spoločnosti ČEZ, a v kombinácii so zmluvnými ustanoveniami o zachovaní vlastníctva obchodnej stratégie v účelovo vytvorenom subjekte sa však takéto riziká výrazne znižujú.

(571) Vzhľadom na uvedené skutočnosti Komisia dospela k záveru, že Česko sa pôvodne vznesenými obavami primerane zaoberalo. Opísané opatrenia a zavedené bezpečnostné záruky zaisťujú funkčnosť a primeranú konkurencieschopnosť trhu. Komisia preto nemá žiadne pochybnosti o vplyve navrhovanej úlohy účelovo vytvoreného subjektu na trh.

8.3.3.6.5. Záver týkajúci sa neprípustných negatívnych vplyvov na hospodársku súťaž a obchod

(572) Komisia na základe úvah uvedených v oddieloch 8.3.3.6.1, 8.3.3.6.2, 8.3.3.6.3 a 8.3.3.6.4 a po zohľadnení záväzkov, ku ktorým sa Česko zaviazalo, konštatuje, že celkovo je potenciál narušenia hospodárskej súťaže obmedzený.

8.3.4. *Vyváženie pozitívnych vplyvov pomoci a negatívnych vplyvov na hospodársku súťaž a obchod*

(573) Po dôkladnom posúdení v oddiele 8.3.2 tohto rozhodnutia Komisia uznáva, že balík opatrení je zameraný na podporu investícií do jadrovej energie, a preto prispieva k rozvoju hospodárskej činnosti, t. j. výroby elektriny z jadrových zdrojov energie, a zároveň prispieva k bezpečnosti dodávok elektriny.

(574) Komisia takisto berie na vedomie, že táto činnosť by sa na základe záväzku vykonávať technické kritériá preskúmania pre hospodárske činnosti v odvetví jadrovej energie, ako sa uvádza v nariadení EÚ o taxonómii, považovala podľa uvedeného nariadenia za environmentálne udržateľnú investíciu.

(575) Komisia uznáva, že bez pomoci, vrátane všetkých troch opatrení, ktoré tvoria balík pomoci, by nebolo možné očakávať realizáciu investície. Pomoc je preto nevyhnutná pre rozvoj tejto hospodárskej činnosti.

(576) Komisia zistila, že kombinácia zmluvy o nákupe so skráteným 40-ročným trvaním, návratnej finančnej pomoci a mechanizmu ochrany pred zmenou zákona, ako je štruktúrovaná v notifikovaných opatreniach, predstavuje vhodný nástroj. Formálne vyšetrovacie konanie neprinieslo dôkazy o tom, že by iné opatrenia boli rovnako účinné a mali nižší rušivý vplyv.

(577) Pomoc sa poskytne primerane, keďže príjemca si nenechá dodatočné zisky nad rámec toho, čo je nevyhnutne potrebné na zabezpečenie ekonomickej prevádzky a životaschopnosti jadrovej elektrárne. Skráteným trvaním zmluvy o nákupe sa zabezpečuje, že po splatení kapitálových nákladov bude elektráreň plne vystavená cenovým rizikám.

(578) Komisia konkrétne poznamenáva, že vzorec na výpočet odmeňovania poskytuje spoločnosti EDU II silnú motiváciu prevádzkovať elektráreň efektívnym spôsobom s využitím existujúcich flexibilných schopností reagovať na trhové ceny aj počas obdobia zmluvy o nákupe.

(579) Pravidelnou revíziou jasne definovaného súboru vstupných hodnôt finančného modelu, ktorá umožňuje úpravy smerom nahor a nadol, sa zabezpečuje, že značné neistoty, ktoré v súčasnosti existujú v súvislosti s kapitálovými a prevádzkovými nákladmi, nebudú mať za následok nadmernú kompenzáciu pre príjemcu. Uplatnením mechanizmu podielu na zisku sa ďalej zabezpečuje, aby spoločnosť EDU II zostala motivovaná fungovať čo najefektívnejšie a zároveň sa s vyššou rentabilitou vlastného kapitálu podelila so štátom, čím sa obmedzí nadmerná kompenzácia v prípade lepšieho vývoja nákladov alebo výnosov, než sa očakávalo.

(580) Cieľová miera rentability vlastného kapitálu vo výške [9 až 11] % je primeraná vzhľadom na riziko projektu, pričom sa náležite zohľadňujú účinky opatrení pomoci na zmiernenie rizika.

(581) Komisia takisto poznamenáva, že spoločnosť ČEZ nebude riadiť obchodné činnosti účelovo vytvoreného subjektu a bude podliehať obmedzeniam, ktoré znižujú motiváciu a schopnosť zneužívať akékoľvek posilnené trhové postavenie vyplývajúce z opatrenia. Vysoká prepojenosť českej sústavy bude takisto predstavovať ďalšie obmedzenia pre uplatňovanie trhovej sily. Komisia okrem toho poznamenáva, že obchodné záväzky zabezpečujú stabilný predaj elektrickej energie účelovo vytvoreným subjektom a následne spoločnosťou ČEZ za nediskriminačných podmienok všetkým účastníkom trhu, vďaka čomu sa môže zlepšiť likvidita na krátkodobom veľkoobchodnom trhu s elektrinou a čo by mohlo prospieť hospodárskej súťaži na maloobchodných trhoch.

(582) Komisia na základe úvah uvedených v oddiele 8.3.3 dospela k záveru, že potenciálne narušenie hospodárskej súťaže je celkovo obmedzené, pričom zohľadnila záväzky navrhnuté českými orgánmi a príjemcom pomoci.

(583) Komisia po starostlivom zvážení a zohľadnení ponúknutých záväzkov dospela k záveru, že narušenie hospodárskej súťaže vyplývajúce z opatrenia je na potrebnom minime a je vyvážené pozitívnymi účinkami opatrení.

8.3.5. *Záver o zlučiteľnosti pomoci*

(584) Komisia na základe vykonaného posúdenia a so zreteľom na osobitné okolnosti tejto veci konštatuje, že balík opatrení, ktorý české orgány oznámili a následne zmenili, vrátane poskytnutých záväzkov, je zlučiteľný s vnútorným trhom podľa článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ.

9. **ZÁVER**

(585) Zmenené opatrenie je zlučiteľné s vnútorným trhom podľa článku 107 ods. 3 písm. c) ZFEÚ.

(586) Komisia berie na vedomie, že jej bol na posúdenie predložený návrh podmienok zmluvy o nákupe, zmluvy s investorom a návratnej finančnej pomoci, ako boli doteraz dohodnuté medzi českým štátom, spoločnosťou ČEZ a spoločnosťou EDU II. České orgány vyhlasujú, že zvyšok podmienok, ako aj konečné finančné dokumenty budú obsahovať štandardné doložky, ktoré by akýkoľvek investor žiadal pre podobný projekt (pozri odôvodnenie 194). Keďže Komisia nemala možnosť overiť konečné dokumenty, ak by sa nimi zmenilo opatrenie, ako je uvedené v tomto rozhodnutí, české orgány ich budú musieť oznámiť Komisii,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Pomoc, ktorú Česko plánuje poskytnúť na podporu výstavby a prevádzky novej jadrovej elektrárne Dukovany, je zlučiteľná s vnútorným trhom.

Článok 2

Toto rozhodnutie je určené Českej republike.

V Bruseli 30. apríla 2024

Za Komisiu
Margrethe VESTAGER
výkonná podpredsedníčka

PRÍLOHA

Vstupy do finančného modelu, ktoré podliehajú zmenám

Po výberovom konaní na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu

Vstup	Opis vstupu	Hárok	Riadok	Odôvodnenie aktualizácie
Trvanie vývojovej fázy 2	Trvanie druhej fázy vývoja projektu	Inp_C	43	Aktualizované s cieľom zohľadniť výsledok výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu. Presné načasovanie bude potvrdené na základe víťaznej ponuky na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu.
Trvanie výstavby	Trvanie výstavby projektu	Inp_C	47	Aktualizované s cieľom zohľadniť výsledok výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu. Presné načasovanie bude potvrdené na základe víťaznej ponuky na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu.
Obdobie plnej prevádzky	Trvanie celého obdobia prevádzky projektu (okrem skúšobnej prevádzky)	Inp_C	51	Aktualizované s cieľom zohľadniť výsledok výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu. Presné načasovanie bude potvrdené na základe víťaznej ponuky na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu.
Základné kapitálové výdavky – vývojová fáza 2	Náklady na druhú fázu vývoja projektu	Inp_C	59	Aktualizované s cieľom zohľadniť výsledok výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu. Náklady budú potvrdené na základe víťaznej ponuky na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu.
Základné kapitálové výdavky – fáza výstavby	Náklady na fázu výstavby projektu	Inp_C	60	Aktualizované s cieľom zohľadniť výsledok výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu. Náklady budú potvrdené na základe víťaznej ponuky na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu.
Hrubá kapacita zariadenia	Hrubá kapacita zariadenia (bez odpočtu vlastnej spotreby)	Inp_C	112	Aktualizované s cieľom zohľadniť výsledok výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu. Parameter závisí od technických špecifikácií zariadenia a bude potvrdený na základe víťaznej ponuky na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu.
Vlastná spotreba	Výška spotreby potrebnej na prevádzku zariadenia	Inp_C	113	Aktualizované s cieľom zohľadniť výsledok výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu. Parameter závisí od technických špecifikácií zariadenia a bude potvrdený na základe víťaznej ponuky na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu.

Vstup	Opis vstupu	Hárok	Riadok	Odôvodnenie aktualizácie
Dostupnosť počas skúšobného obdobia	Dostupnosť zariadenia počas skúšobného obdobia	Inp_C	132	Aktualizované s cieľom zohľadniť výsledok výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu. Parameter závisí od technických špecifikácií zariadenia a bude potvrdený na základe víťaznej ponuky na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu.
Dostupnosť po skúšobnom období	Dostupnosť zariadenia počas plnej prevádzky	Inp_C	135, 138	Aktualizované s cieľom zohľadniť výsledok výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu. Parameter závisí od technických špecifikácií zariadenia a bude potvrdený na základe víťaznej ponuky na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu.
Postupné vykonávanie kapitálových výdavkov vo vývojovej fáze 2	Profil výdavkov počas druhej fázy vývoja projektu	Inp_V	43 – 48 (vybrané na Inp_C 65)	Aktualizované s cieľom zohľadniť výsledok výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu. Náklady a presné načasovanie budú potvrdené na základe víťaznej ponuky na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu.
Postupné vykonávanie kapitálových výdavkov na výstavbu	Profil výdavkov počas výstavby	Inp_V	53 – 61 (vybrané na Inp_C 66)	Aktualizované s cieľom zohľadniť výsledok výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu. Náklady a presné načasovanie budú potvrdené na základe víťaznej ponuky na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu.
Predpoklady dostupnosti	Ročný profil dostupnosti elektrárne	Inp_V	70 – 82 (vybrané na Inp_C 138)	Aktualizované s cieľom zohľadniť výsledok výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu. Parametre ovplyvňujúce predpoklady dostupnosti závisia od technických špecifikácií zariadenia a budú potvrdené na základe víťaznej ponuky na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu. Pri aktualizácii sa však nemôžu znížiť predpoklady dostupnosti vo finančnom modeli z 15. marca 2024, ktoré sú založené na konštrukčných plánoch elektrárne spĺňajúcej minimálne európske požiadavky na jadrové elektrárne s ľahkovodnými reaktormi.
Variabilné náklady	Náklady, ktoré sú do veľkej miery závislé od produkcie elektrárne (napr. palivo, likvidácia nerádioaktívneho odpadu, zabezpečenie rozkladu)	Inp_V	143 – 220 (vybrané na Inp_C 226)	Aktualizované s cieľom zohľadniť výsledok výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu. Náklady budú potvrdené na základe víťaznej ponuky na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu.
Fixné náklady	Náklady, ktoré vzniknú bez ohľadu na produkciu elektrárne (napr. mzdy, kancelárske potreby, bezpečnosť)	Inp_V	237 – 279 (vybrané na Inp_C 225)	Aktualizované s cieľom zohľadniť výsledok výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu. Náklady budú potvrdené na základe víťaznej ponuky na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu.

Vstup	Opis vstupu	Hárok	Riadok	Odôvodnenie aktualizácie
Náklady počas životného cyklu	Náklady, ktoré vzniknú v súvislosti s výmenou a významnou rekonštrukciou komponentov jadrovej elektrárne	Inp_V	286 – 295 (vybrané na Inp_C 227)	Aktualizované s cieľom zohľadniť výsledok výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu. Náklady budú potvrdené na základe víťaznej ponuky na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu.
Prevádzkové náklady	Profil hodnôt parametra c vo vzorci na výpočet odmeňovania.	Inp_V	502 – 506	Aktualizované s cieľom zohľadniť výsledok výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu. Náklady budú potvrdené na základe víťaznej ponuky na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu.
Dodatočné náklady v dôsledku úpravy zaťaženia	Náklady nezachytené v iných nákladových položkách, ktoré sú spôsobené úpravou zaťaženia elektrárne	Inp_V	300 – 304 (vybrané na Inp_C 228)	Odôvodnené výsledkom výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu (náklady budú špecifikované na základe technickej špecifikácie uchádzača)
Pôvodný dlh – pevná/pohyblivá úroková sadzba	Určuje, či je úroková sadzba pre návratnú finančnú pomoc pevná alebo pohyblivá	Inp_C	337	Aktualizované s cieľom zohľadniť podmienky návratnej finančnej pomoci.
Pôvodný dlh – úroková sadzba – marža počas prevádzky	Náklady na dlh pre návratnú finančnú pomoc počas fázy prevádzky	Inp_C	346 – 356	Aktualizované s cieľom zohľadniť podmienky návratnej finančnej pomoci.
Pôvodný dlh – poplatky	Poplatky súvisiace so zabezpečením návratnej finančnej pomoci	Inp_C	359 – 361	Aktualizované s cieľom zohľadniť podmienky návratnej finančnej pomoci.
Režim splácania pohotovostného dlhu	Možnosť splácania istiny akéhokoľvek pohotovostného dlhu	Inp_C	376	Aktualizované s cieľom zohľadniť podmienky návratnej finančnej pomoci.

Vstup	Opis vstupu	Hárok	Riadok	Odôvodnenie aktualizácie
Pohotovostný dlh – pevná/ pohyblivá úroková sadzba	Určuje, či je úroková sadzba pre pohotovostný dlh pevná alebo pohyblivá	Inp_C	380	Aktualizované s cieľom zohľadniť podmienky návratnej finančnej pomoci.
Pohotovostný dlh – úroková sadzba – marža počas prevádzky	Náklady na dlh v prípade pohotovostného dlhu počas fázy výstavby	Inp_C	389 – 399	Aktualizované s cieľom zohľadniť podmienky návratnej finančnej pomoci.
Pohotovostný dlh – poplatky	Poplatky súvisiace so zabezpečením pohotovostného dlhu	Inp_C	402 – 404	Aktualizované s cieľom zohľadniť podmienky návratnej finančnej pomoci.
Odpisovanie nákladov na palivo	Trvanie odpisovania nákladov na palivo	Inp_C	230	Aktualizované s cieľom zohľadniť výsledok výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu. Parameter závisí od technických špecifikácií zariadenia a bude potvrdený na základe víťaznej ponuky na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu.
Odpisovanie nákladov počas životného cyklu	Trvanie odpisovania nákladov počas životného cyklu	Inp_C	233	Aktualizované s cieľom zohľadniť výsledok výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu. Parameter závisí od technických špecifikácií zariadenia a bude potvrdený na základe víťaznej ponuky na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu.
Trvanie potreby prevádzkového kapitálu	Dni medzi výrobou elektriny a platbou	Inp_C	251 – 253	Aktualizované s cieľom zohľadniť výsledok výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu (platobné podmienky s dodávateľom v oblasti inžinierskych prác, obstarávania a výstavby a s účelovo vytvoreným subjektom). Súčasný predpoklad v modeli sa môže aktualizovať, aby sa zosúladil s podmienkami čerpania a splácania návratnej finančnej pomoci a so všetkými zmluvnými ustanoveniami v zmluve o inžinierskych prácach, obstarávaní a výstavbe.
Začiatok obdobia aktívneho financovania dlhu	Začiatok čerpania návratnej finančnej pomoci	Inp_C	276	Aktualizované s cieľom zohľadniť výsledok výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu. Presné načasovanie je spojené so začiatkom druhej fázy vývoja a bude potvrdené na základe víťaznej ponuky na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu.
Obmedzenie dividend nerozdelenými ziskmi	Určuje, či sú dividendy obmedzené nerozdelenými ziskmi	Inp_C	455	Aktualizované s cieľom zohľadniť výsledok výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu. V rámci výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu sa určia náklady na výstavbu, a teda aj výška dlhu a konečná štruktúra financovania. Tento vstup by mohla ovplyvniť aj forma vlastného kapitálu.

Vstup	Opis vstupu	Hárok	Riadok	Odôvodnenie aktualizácie
Profil referenčnej veličiny (k)	Profil hodnôt parametra k vo vzorci na výpočet odmeňovania	Inp_V	473 – 485 (vybrané na Inp_C 185)	Aktualizované s cieľom zohľadniť výsledok výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu. Parameter závisí od technických špecifikácií zariadenia a bude potvrdený na základe víťaznej ponuky na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu.
Profil parametra alfa	Profil hodnôt parametra alfa, ktorý sa používa vo vzorci na výpočet odmeňovania	Inp_V	489 – 493 (vybrané na Inp_C 187)	Aktualizované s cieľom zohľadniť výsledok výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu. Parameter závisí od technických špecifikácií a prevádzkových nákladov zariadenia a bude potvrdený na základe víťaznej ponuky na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu.
Predpoklady úpravy zaťaženia – vložené z modelu príjmov – % príjmov	Vplyv na príjmy, ktoré predstavujú prínos úpravy zaťaženia (modelované v modeli príjmov)	Inp_V	523 – 540 (vybrané na Inp_C 198)	Aktualizované s cieľom zohľadniť výsledok výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu. Parametre ovplyvňujúce predpoklady dostupnosti úpravy zaťaženia závisia od technických špecifikácií zariadenia a budú potvrdené na základe víťaznej ponuky na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu. Pri aktualizácii sa však nemôžu znížiť predpoklady dostupnosti vo finančnom modeli z 15. marca 2024, ktoré sú založené na konštrukčných plánoch elektrárne spĺňajúcej minimálne európske požiadavky na jadrové elektrárne s ľahkovodnými reaktormi.
Predpoklady úpravy zaťaženia – vložené z modelu príjmov – % prevádzkových nákladov	Vplyv na náklady, ktoré predstavujú prínos úpravy zaťaženia (modelované v modeli príjmov)	Inp_V	536 – 542 (vybrané na Inp_C 199)	Aktualizované s cieľom zohľadniť výsledok výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu. Parametre ovplyvňujúce predpoklady dostupnosti úpravy zaťaženia závisia od technických špecifikácií zariadenia a budú potvrdené na základe víťaznej ponuky na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu. Pri aktualizácii sa však nemôžu znížiť predpoklady dostupnosti vo finančnom modeli z 15. marca 2024, ktoré sú založené na konštrukčných plánoch elektrárne spĺňajúcej minimálne európske požiadavky na jadrové elektrárne s ľahkovodnými reaktormi.
Cieľový pomer krytia dlhovej služby	Cieľový pomer krytia dlhovej služby pre celkovú dlhovú službu	Inp_C	297, 328 – 330	Odôvodnené dokončením návratnej finančnej pomoci a výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu (náklady na výstavbu budú potvrdené výberovým konaním na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu).
Cieľový pomer krytia počas obdobia trvania úveru	Cieľový pomer krytia počas obdobia trvania úveru pre celkovú dlhovú službu	Inp_C	301	Odôvodnené dokončením návratnej finančnej pomoci a výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu (náklady na výstavbu budú potvrdené výberovým konaním na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu).

Vstup	Opis vstupu	Hárok	Riadok	Odôvodnenie aktualizácie
Cieľový pomer krytia počas životnosti projektu	Cieľový pomer krytia počas životnosti projektu pre celkovú dlhovú službu	Inp_C	304	Odôvodnené dokončením návratnej finančnej pomoci a výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu (náklady na výstavbu budú potvrdené výberovým konaním na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu).
Pôvodný dlh – obdobie splatnosti dlhu a obdobie moratória	Celkové trvanie návratnej finančnej pomoci	Inp_C	311 – 312	Aktualizované s cieľom zohľadniť výsledok výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu a návratnú finančnú pomoc, keďže investičné náklady a výška návratnej finančnej pomoci budú potvrdené na základe víťaznej ponuky na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu.
Režim splácania pôvodného dlhu	Profil splácania istiny pre návratnú finančnú pomoc	Inp_C	329	Aktualizované s cieľom zohľadniť výsledok výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu a návratnú finančnú pomoc, keďže investičné náklady a výška návratnej finančnej pomoci budú potvrdené na základe víťaznej ponuky na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu.
Podrobnosti o účte povinných minimálnych rezerv na údržbu	Účet, ktorý sa používa na pokrytie časti predpokladanej údržby počas stanoveného prognózovaného obdobia	Inp_C	466 – 472	Aktualizované s cieľom zohľadniť výsledok výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu a návratnú finančnú pomoc, keďže investičné náklady a výška návratnej finančnej pomoci budú potvrdené na základe víťaznej ponuky na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu.
Účet povinných minimálnych rezerv na dlhovú službu	Účet, ktorý sa používa na pokrytie časti očakávanej dlhovej služby počas stanoveného prognózovaného obdobia	Inp_C	482 – 502	Aktualizované s cieľom zohľadniť výsledok výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu a návratnú finančnú pomoc, keďže investičné náklady a výška návratnej finančnej pomoci budú potvrdené na základe víťaznej ponuky na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu.
Podrobnosti o účte povinných minimálnych rezerv na vyradenie z prevádzky	Účet na pokrytie predpokladaných nákladov na vyradenie z prevádzky	Inp_C	474 – 480	Aktualizované v prípade zvýšenia nákladov, na ktoré sa vzťahujú legitímne dôvody.
Rezerva na vyradenie z prevádzky	Profil požiadaviek na financovanie rezervy na vyradenie z prevádzky	Inp_V	310 – 315 (vybrané na Inp_C 477)	Aktualizované v prípade zvýšenia nákladov, na ktoré sa vzťahujú legitímne dôvody.
Faktor modelovania pôvodného dlhu	Faktor vyčíslenia splátky istiny návratnej finančnej pomoci	Inp_V	354 – 364 (vybrané na Inp_C 330)	Aktualizované s cieľom zohľadniť výsledok výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu a návratnú finančnú pomoc, keďže investičné náklady a výška návratnej finančnej pomoci budú potvrdené na základe víťaznej ponuky na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu.

Vstup	Opis vstupu	Hárok	Riadok	Odôvodnenie aktualizácie
Splácanie stáleho dlhu	Profil splácania istiny stáleho dlhu za rok	Inp_V	378 – 388 (vybrané na Inp_C 335)	Aktualizované s cieľom zohľadniť výsledok výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu a návratnú finančnú pomoc, keďže investičné náklady a výška návratnej finančnej pomoci budú potvrdené na základe víťaznej ponuky na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu.
Pohyblivá sadzba pre pôvodný dlh	Profil pohyblivej sadzby pre náklady na dlh z návratnej finančnej pomoci	Inp_V	390 – 397 (vybrané na Inp_C 340)	Aktualizované s cieľom zohľadniť výsledok výberového konania na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu a návratnú finančnú pomoc, keďže investičné náklady a výška návratnej finančnej pomoci budú potvrdené na základe víťaznej ponuky na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu.
Predpoklady týkajúce sa inflácie	Makroekonomické predpoklady súvisiace so zvolenými mechanizmami indexácie	Inp_V	15 – 24 (vybrané na Inp_C 239 – 245)	Aktualizované v záujme výpočtu nominálnej hodnoty kapitálových výdavkov z jednodňových vstupov kapitálových výdavkov prijatých v ponuke na inžinierske práce, obstarávanie a výstavbu.
Sadzba DPH	Sadzba dane z pridanej hodnoty uplatniteľná na projekt	Inp_C	548	Aktualizované v prípade legislatívnych zmien v oboch smeroch (zvýšenie alebo zníženie v porovnaní s pôvodnými predpokladmi).
Uplatniteľnosť DPH	Príjmové a nákladové položky, na ktoré sa vzťahuje DPH	Inp_C	544 – 556	Aktualizované v prípade legislatívnych zmien v oboch smeroch (zvýšenie alebo zníženie v porovnaní s pôvodnými predpokladmi).
Daň z príjmov právnických osôb – Maximálne prípustné úroky ako % z EBITDA	Maximálne prípustné úrokové náklady vyjadrené ako % EBITDA, ktoré sa používajú na výpočet zdaniteľného príjmu	Inp_C	562	Aktualizované v prípade legislatívnych zmien v oboch smeroch (zvýšenie alebo zníženie v porovnaní s pôvodnými predpokladmi).
Sadzba dane z príjmov právnických osôb	Sadzba dane z príjmov právnických osôb uplatniteľná na projekt	Inp_C	576	Aktualizované v prípade legislatívnych zmien v oboch smeroch (zvýšenie alebo zníženie v porovnaní s pôvodnými predpokladmi).
Sadzba kapitálového príspevku–všeobecná a osobitná sadzba	Sadzby kapitálových príspevkov	Inp_C	581 – 583	Aktualizované v prípade legislatívnych zmien v oboch smeroch (zvýšenie alebo zníženie v porovnaní s pôvodnými predpokladmi).

Vstup	Opis vstupu	Hárok	Riadok	Odôvodnenie aktualizácie
Zdanenie nákladov na projekt	Určuje zdanenie kapitálových príspevkov v súvislosti s konkrétnymi nákladovými položkami	Inp_C	587 – 589	Aktualizované v prípade legislatívnych zmien v oboch smeroch (zvýšenie alebo zníženie v porovnaní s pôvodnými predpokladmi).
Účtovné odpisy	Informácie o účtovných odpisoch v rôznych kategóriách majetku	Inp_V	324 – 336	Aktualizované v prípade legislatívnych zmien v oboch smeroch (zvýšenie alebo zníženie v porovnaní s pôvodnými predpokladmi).
Daňové odpisy	Informácie o daňových odpisoch v rôznych kategóriách majetku	Inp_V	338 – 350	Aktualizované v prípade legislatívnych zmien v oboch smeroch (zvýšenie alebo zníženie v porovnaní s pôvodnými predpokladmi).

Počas trvania zmluvy o nákupe

Vstup	Opis vstupu	Hárok	Riadok	Odôvodnenie aktualizácie
Variabilné náklady	Náklady, ktoré sú závislé od produkcie elektrárne (napr. palivo, likvidácia nerádioaktívneho odpadu, zabezpečenie rozkladu)	Inp_V	143 – 220 (vybrané na Inp_C 226)	Variabilné náklady sa aktualizujú tak, aby odrážali prekročenie nákladov v prípade legitímnych dôvodov. Variabilné náklady, ktoré tvoria parameter „c“, sa budú pravidelne aktualizovať v rámci revízie vzorca na výpočet odmeňovania.
Fixné náklady	Náklady, ktoré vzniknú bez ohľadu na produkciu elektrárne (napr. mzdy, kancelárske potreby, bezpečnosť)	Inp_V	237 – 279 (vybrané na Inp_C 225)	Aktualizované s cieľom zohľadniť prekročenie nákladov v prípade legitímnych dôvodov.

Vstup	Opis vstupu	Hárok	Riadok	Odôvodnenie aktualizácie
Dodatočné náklady v dôsledku úpravy zaťaženia	Náklady nezachytené v iných nákladových položkách, ktoré sú spôsobené úpravou zaťaženia elektrárne	Inp_V	297 – 306 (vybrané na Inp_C 228)	V prípade, že legitímne dôvody vedú k prekročeniu dodatočných nákladov na úpravu zaťaženia, vstup „dodatočné náklady v dôsledku úpravy zaťaženia“ sa vo finančnom modeli zodpovedajúcim spôsobom aktualizuje. Dodatočné náklady v dôsledku úpravy zaťaženia sa takisto prehodnotia a aktualizujú v rámci pravidelnej revízie vzorca na výpočet odmeňovania v zmluve o nákupe.
Prekročenie kapitálových výdavkov – vývojová fáza 1	Suma všetkých prekročených výdavkov, ktoré sa vyskytnú počas prvej fázy vývoja	Inp_C	70	Aktualizované s cieľom zohľadniť prekročenie nákladov v prípade legitímnych dôvodov.
Prekročenie kapitálových výdavkov – vývojová fáza 2	Suma všetkých prekročených výdavkov, ktoré sa vyskytnú počas druhej fázy vývoja	Inp_C	71	Aktualizované s cieľom zohľadniť prekročenie nákladov v prípade legitímnych dôvodov.
Prekročenie kapitálových výdavkov – fáza výstavby	Suma všetkých prekročených výdavkov, ktoré sa vyskytnú počas výstavby	Inp_C	72	Aktualizované s cieľom zohľadniť prekročenie nákladov v prípade legitímnych dôvodov.
Percentuálny podiel prekročení spôsobených legitímnymi dôvodmi	Podiel prekročení, ktoré sú spôsobené legitímnymi dôvodmi	Inp_C	77	Odôvodnené prekročením nákladov spôsobeným legitímnymi dôvodmi. Aktualizované s cieľom zohľadniť prekročenie nákladov v prípade legitímnych dôvodov.
Prekročenie kapitálových výdavkov – vývojová fáza 1	Profil všetkých prekročených výdavkov, ktoré sa vyskytnú počas prvej fázy vývoja	Inp_V	415 – 420 (vybrané na Inp_C 83)	Aktualizované s cieľom zohľadniť prekročenie nákladov v prípade legitímnych dôvodov.

Vstup	Opis vstupu	Hárok	Riadok	Odôvodnenie aktualizácie
Prekročenie kapitálových výdavkov – vývojová fáza 2	Profil všetkých prekročených výdavkov, ktoré sa vyskytnú počas druhej fázy vývoja	Inp_V	425 – 430 (vybrané na Inp_C 84)	Aktualizované s cieľom zohľadniť prekročenie nákladov v prípade legitímnych dôvodov.
Prekročenie kapitálových výdavkov – fáza výstavby	Profil všetkých prekročených výdavkov, ktoré sa vyskytnú počas výstavby	Inp_V	435 – 440 (vybrané na Inp_C 85)	Odôvodnené prekročením nákladov spôsobeným legitímnymi dôvodmi. Aktualizované s cieľom zohľadniť prekročenie nákladov v prípade legitímnych dôvodov.
Predpoklady týkajúce sa inflácie	Makroekonomické predpoklady súvisiace so zvolenými mechanizmami indexácie	Inp_V	15 – 24 (vybrané na Inp_C 239 – 245)	Aktualizácie, ktoré odrážajú pohyby hodnoty príslušných indexov v čase. Na aktualizáciu hodnôt bude dohliadať ministerstvo priemyslu a obchodu.
Sadzba DPH	Sadzba dane z pridanej hodnoty uplatniteľná na projekt	Inp_C	548	Aktualizované v prípade legislatívnych zmien v oboch smeroch (zvýšenie alebo zníženie v porovnaní s pôvodnými predpokladmi).
Uplatniteľnosť DPH	Príjmové a nákladové položky, na ktoré sa vzťahuje DPH	Inp_C	544 – 556	Aktualizované v prípade legislatívnych zmien v oboch smeroch (zvýšenie alebo zníženie v porovnaní s pôvodnými predpokladmi).
Daň z príjmov právnických osôb – Maximálne prípustné úroky ako % z EBITDA	Maximálne prípustné úrokové náklady vyjadrené ako % EBITDA, ktoré sa používajú na výpočet zdaniteľného príjmu	Inp_C	562	Odôvodnené zmenami daňových zákonov. Aktualizované v prípade legislatívnych zmien v oboch smeroch (zvýšenie alebo zníženie v porovnaní s pôvodnými predpokladmi).

Vstup	Opis vstupu	Hárok	Riadok	Odôvodnenie aktualizácie
Sadzba dane z príjmov právnických osôb	Sadzba dane z príjmov právnických osôb uplatniteľná na projekt	Inp_C	576	Aktualizované v prípade legislatívnych zmien v oboch smeroch (zvýšenie alebo zníženie v porovnaní s pôvodnými predpokladmi).
Zdanenie nákladov na projekt	Určuje zdanenie kapitálových príspevkov v súvislosti s konkrétnymi nákladovými položkami	Inp_C	587 – 589	Aktualizované v prípade legislatívnych zmien v oboch smeroch (zvýšenie alebo zníženie v porovnaní s pôvodnými predpokladmi).
Profil referenčnej veličiny (k)	Profil hodnôt parametra k, ktorý sa používa vo vzorci na výpočet odmeňovania	Inp_V	473 – 485 (vybrané na Inp_C 185)	Referenčné množstvo sa určí *ex ante* každých päť rokov. Hodnota k sa bude v priebehu zmluvy o nákupe meniť (počas týchto pravidelných revízií), čím sa zohľadní očakávaná produkcia elektrárne v každom roku na základe činností údržby pred vplyvom akejkoľvek úpravy zaťaženia. Tento parameter sa aktualizuje aj v prípade legitímnych dôvodov.
Profil parametra alfa	Profil hodnôt parametra alfa, ktorý sa používa vo vzorci na výpočet odmeňovania	Inp_V	489 – 493 (vybrané na Inp_C 187)	Parameter alfa sa bude určovať *ex ante* každých päť rokov (ako sa uvádza v odôvodnení 97). Parameter alfa je definovaný ako f/c každý rok a jeho hodnota sa bude musieť aktualizovať v súlade s každou aktualizáciou parametra c počas trvania zmluvy o nákupe.